

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

39'uncu Birleşim 21 Aralık 2018 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	577
II.- GELEN KÂĞITLAR	582
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	584,678,719
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın, TBMM'nin ülkenin karşı karşıya kaldığı meselelerin yegâne çözüm yeri olduğuna, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle TBMM'nin parlamenter diplomasi konusundaki etkinliğinin artırılmasının önemli hâle geldiğine, 27'nci Dönem İkinci Yasama Yılında Antalya, İzmir ve İstanbul olmak üzere üç ayrı uluslararası toplantıya ev sahipliği yapıldığına ve hedefin Türkiye'yi dünya devletler ailesinin itibarlı bir üyesi hâline getirmek olduğuna ilişkin konuşması	584:585
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın, Turgut Özal'a ve emeği, hizmeti geçmiş bütün devlet büyüklerine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması	678

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın, hükümet sisteminden kaynaklanan anayasal durumun Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar ile milletvekilleri arasında alt-üstlük gibi yorumlanmasının milletvekillerine de, bakanlara da haksızlık olacağına ilişkin konuşması

719:720

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

585,613,678,697,702,
721,726

A) KANUN TEKLİFLERİ

585:611,613:672,678:696,
697:700,702:715,721:725,
726:739

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 10)

585:611,613:672,678:696,
697:700,702:715,721:725,
726:739

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275), 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 11)

585:611,613:672,678:696,
697:700,702:715,721:725,
726:739

V.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

611,672,696

1.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Konya Milletvekili Abdullatif Şener'in ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmalarında, AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

611:612

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın ve Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmalarında CHP Genel Başkanına ve Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 672:674

3.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ Genel Başkanına, Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 675:676

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 677:678

5.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 696:697

VI.- AÇIKLAMALAR

700,715

1.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 700:701

2.- Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin, Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 701:702

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 715:716

4.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 717

5.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 717:718

6.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, yapılan Anayasa değişikliğinin temel amacının fiili durumu Anayasa'ya uydurmak olduğuna ve 16 Nisanda oylanan Anayasa metninin sadece cumhuriyetin değil, Osmanlı'nın da siyasi ve anayasal mirasının reddi anlamına geldiğine ilişkin açıklaması	718
7.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	719
8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun "OHAL de anayasal." sözüne ilişkin açıklaması	719
VII.- OYLAMALAR	726
1.- (S.Sayısı: 10) 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin oylaması	726:739
2.- (S.Sayısı: 11) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın oylaması	726:739

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.02'de açılarak beş oturum yaptı.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 10), 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275), 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 11) görüşmelerine devam edilerek 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın maddeleri kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Levent Gök;

TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın doğum gününü kutladığına,

Yalova Çınarcak'ta meydana gelen 4,5 şiddetinde deprem nedeniyle geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

İç Tüzük değişikliği çerçevesinde 62'nci maddede yürütmenin nasıl temsil edileceğinin ifade edildiğine dolayısıyla Meclis Başkan Vekili olarak şu an yapabileceği bir şey bulunmadığına,

Vefat eden Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın ağabeyine Allah'tan rahmet dilediğine,

Sanal oyun konusunun önemli olduğuna ve değerlendirilmesi gerektiğine,

23 Aralık Pazar günü yapılacak olan Galatasaray-Sivasspor futbol karşılaşmasında her iki takıma başarılar dilediğine,

Görevinin özgürlükçü bir anlayışla herkese eşit ve adil yaklaşarak söz hakkı tanımak olduğuna,

Bütçe görüşmelerinin on birinci günü olan 38'inci Birleşimde 133 milletvekilinin söz alarak rekor kırıldığına ve teşekkür ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, bütçenin Cumhurbaşkanı tarafından savunulmasını beklediklerine, sorulara Plan ve Bütçe Komisyon temsilcilerinin cevap vermesinin yürütmenin Meclisi işlevsiz gördüğünün, önemsemediğinin itirafı olduğuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, bütçe kanun teklifinin Genel Kurula geldiği andan itibaren Komisyonun görev ve sorumluluğunda olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, maddeler görüşülürken ilgili bakanın Genel Kurula gelmemesinin tesadüfi olmadığına,

İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu, sitemlerimizin muhatabı olmaları cihetiyle bakanların burada olmaları gerektiğine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Levent Gök'ün İç Tüzük'ün 62'nci maddesine ilişkin değerlendirmesine katıldıklarına ancak yaklaşımının 64'üncü maddenin birinci fıkrasındaki hükme uygun olmadığına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yerinden sarfettiği bazı ifadelerine ve yerleşen teamüllerin bazen İç Tüzük'ün önüne geçtiğine,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, konunun teknik boyutu ile siyasi sorumluluk boyutunun ayrı tartışılması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemini yasama, yürütme ve yargı arasında kuvvetler ayrılığının daha belirgin hâle geldiği bir sistem olarak ifade ettiklerine,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, kürsüdeki her konuşmaya görüş beyan etme sürecine girilirse verimli çalışma yapılamayacağına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, terör örgütlerinin arzu ettiği gibi birbirimize düşerek değil, birlik ve beraberliğe sahip çıkmak suretiyle saldırıların bertaraf edilebileceğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhuriyet Halk Partisinin baştan beri tutumunun kumpası deşifre etmek ve kumpas mağdurlarının yanında durmak olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, sorulan sorular ne olursa olsun Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanının elindeki metni okumasını sivil itaatsizlik eylemi saydığına,

Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, maddeler görüşülürken Hazine ve Maliye Bakanının Genel Kurulda olması gerektiğine ve işçi alacaklarının konuşulmasının da bütçe konuşmak olduğuna,

Kocaeli Milletvekili Fikri Işık, Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerindeki soru-cevap işleminde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Haydar Akar, Kocaeli Milletvekili Fikri Işık'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Haydar Akar, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Fikri Işık, Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın "Bizim ilk günden beri Gezi'ye karşı tavrımız belliydi." ifadesine ve Devlet Bahçeli'nin 7 Hazirandaki il başkanları toplantısında yaptığı konuşmasına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhuriyet Halk Partisinin yaşam tarzına müdahale, despotik yönetim biçimi ve çevre duyarlılığı konusunda Gezi olaylarının içinde de yanında da olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Gezi hadisesinin değerlendirilmesi ile iktidarın veya diğer partilerin Gezi olayları karşısındaki konum ve tutumunun değerlendirilmesinin ayrı bahis olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Devlet Bahçeli'nin sözlerini aktardığına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşünün ilgili mevzuat çerçevesinde demokratik bir hak olduğuna, vandalizme, teröre, kaosa yönelik hiçbir hareketin meşru görülmemeyeceğine,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, Gezi'ye katılanlar faiz lobisinin ve dış güçlerin aleti olmuşsa faizleri çıkarıcıların nasıl siyaset yaptığını, kimin adına yaptığını öğrenmek istediğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, uluslararası işgal ve darbe girişiminin ön adımları olarak Gezi olaylarının ortada olduğuna,

İstanbul Milletvekili Hüda Kaya, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerindeki soru-cevap işleminde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, Bursa ilinde yaşayan 12 yaşındaki Emirhan'ın Mavi Balina oyunu sebebiyle intihar ettiğinden şüphelenildiğine ve sanal oyunlara yönelik Meclis araştırma komisyonu kurulması çalışmalarının olduğuna,

Trabzon Milletvekili Salih Cora, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Haydar Akar, Kocaeli Milletvekili Fikri Işık'ın "Suçluluk psikolojisinin bir dışı yansımaları gördük." ifadesine,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, hâlâ kan akmaya devam ediyorsa siyasetçinin kınamanın ötesinde siyasi sorumluk alması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, aslolanın açık, net, hiçbir tereddüde mahal bırakmayacak şekilde terör örgütlerine ve teröre karşı çıkmak olduğuna,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, teröristle mücadele ile terörle mücadele arasındaki farka dikkat edilmesi ve şiddeti doğuran ortamın ortadan kaldırılmasının önemsenmesi gerektiğine,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve İhsan Eliaçık'ın gözaltına alındığına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu, AK PARTİ'nin HDP'nin ayetlerle mesuliyetlerinin hatırlatıldığı parti durumuna gelmesinin düşünülmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, çevre ve doğa duyarlılığıyla başlatılmış barışçıl bir eylem olan Gezi'de 8 masum genci öldürenin devlet olduğuna ve o devletin de AK PARTİ'nin FETÖ'ye teslim ettiği devlet olduğunu,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, ülkenin istiklal ve istikbalini koruma mücadelesinde dâhili ve harici bedhahlara karşı tavırlarını net bir şekilde ortaya koyacaklarına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, ayetlerin siyasete malzeme yapılmaması gerektiğine ve demokrasi çalışıyorsa ülkeyi yönetenlerin sokaktan korkmadığına,

İstanbul Milletvekili Hüda Kaya, yalanlar üzerinden politika yapmanın çirkin olduğuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Kürtlerin, Arapların, Türklerin barış ve kardeşlik içerisinde yaşayacağı bu coğrafyaya yeniden fitne tohumları ektirmeyeceklerine, ülkenin istikbaline sahip çıkacaklarına,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasında herhangi bir ayetten bahsetmediğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, siyaset kurumunun milletin aklıyla alay etmemesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam, Maraş katliamını kınadığına, Gencay Gürsoy ve Şebnem Korur Fincancı'nın en üst seviyeden ceza aldıklarına, İhsan Eliaçık'ın gözaltına alındığına, baskı altında kalan muhalefetin münafıklıkla test edilemeyeceğine ve her siyasi partinin eleştirisinin muteber olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 5'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, bugüne kadar Romanlar için ne yapılmışsa AK PARTİ iktidarları tarafından yapıldığına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Romanlara yapılan ayrımcılığın, haksızlığın, ötekileştirmenin ve yozlaştırmanın AK PARTİ iktidarları tarafından yapıldığına,

İzmir Milletvekili Cemal Bekle, "İnsanoğlunun hakikati unutmaktır." denildiğine ve Romanlarla ilgili ön yargının oluşmasında etkili olan 2510 sayılı Yasa'da AK PARTİ Hükümeti döneminde değişiklik yapıldığına,

İzmir Milletvekili Özcan Purçu, çadırda doğmuş büyümüş bir Roman çocuğu olarak çadırda yaşamamanın ne demek olduğunu iyi bildiğine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Romanların ülkenin eşit ve özgür vatandaşı olması gerektiğine ve yüzde 92 engelli Aziz Kanar'ın durumuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, herhangi bir suçtan soruşturulanlar hariç Uygur Türklerinin ülkede serbestçe dolaştıklarına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, demokrasilerde kararı milletin verdiği ve istisnasının olmadığına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, mahkemelerin vermiş olduğu kararlar çerçevesinde gözaltı, tutukluluk ve hükümlülük süresini cezaevinde geçirenlerle ilgili "tutsak" kelimesini kabul etmediklerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, İmralı Adası'nın tarihin en ağır tecrit uygulaması olduğuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 7'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Şanlıurfa Milletvekili Halil Özşavlı, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek, belediye ve il özel idarelerinde çalıştırılan taşeron işçilerin kadro alamadığına ve Türkiye Futbol Federasyonuna teşekkür ettiğine,

Konya Milletvekili Tahir Akyürek, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 6'ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Hatay Milletvekili Barış Atay Mengülluoğlu, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın canlı yayında yaptığı açıklamasından kimin FETÖ'cü olduğunun net anlaşıldığına,

Diyarbakır Milletvekili Adnan Selçuk Mızraklı, yıl sonu itibarıyla gayrisafi milli hasılanın kaç lira olarak öngörüldüğünü ve kişi başına düşen milli gelirin ne kadar olduğunu öğrenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, özel güvenlik sektörü üzerinde daha fazla durulması gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasında AK PARTİ Grubuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasında AK PARTİ Grubuna,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP Grubuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasında AK PARTİ Grubuna,

Satışmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 21 Aralık 2018 Cuma günü saat 14.00'de toplanmak üzere birleşime 02.08'de son verildi.

Levent GÖK

Başkan Vekili

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 52

21 Aralık 2018 Cuma**Milletvekili Teklifleri**

1.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve 15 Milletvekilinin; Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2018)

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ve 25 Milletvekilinin; Karayolları Trafik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1491) (Anayasa; İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2018)

Raporlar

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komitenin Serbest Ticaret Anlaşmasının 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 29) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 30) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 31) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 32) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın "Menşeli Ürünler" Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 34) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı Arasında Temel Anlaşma'ya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 35) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Asya Verimlilik Teşkilatı Kuruluş Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (GÜNDEME)

21 Aralık 2018 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Binali YILDIRIM

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım’ın, TBMM’nin ülkenin karşı karşıya kaldığı meselelerin yegâne çözüm yeri olduğuna, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle TBMM’nin parlamenter diplomasi konusundaki etkinliğinin artırılmasının önemli hâle geldiğine, 27’nci Dönem İkinci Yasama Yılında Antalya, İzmir ve İstanbul olmak üzere üç ayrı uluslararası toplantıya ev sahipliği yapıldığına ve hedefin Türkiye’yi dünya devletler ailesinin itibarlı bir üyesi hâline getirmek olduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündeme geçmeden önce birkaç hususu ifade etmek istiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonumuz, 2019 yılı bütçesini 23 Ekim-22 Kasım günleri arasında görüşerek kabul etti. Genel Kurulumuz ise 10 Aralık günü Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesi olan 2019 yılı bütçesini görüşmeye başladı. On bir gün boyunca gece gündüz milletvekillerimiz, komisyon üyelerimiz, yürütmeden bakan ve görevli arkadaşlarımızın yoğun bir gayreti içerisinde bugün son güne geldik. Bugün yapacağımız kapanış görüşmeleri sonrasında bütçemizi Genel Kurulun onayına sunmuş olacağız.

Sayın milletvekilleri, egemenliğin kayıtsız şartsız tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisi, yüz kırk iki yıllık tecrübenin ışığında faaliyetlerini sürdürmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığı günden bu yana milletimizin geleceğini ilgilendiren kanun ve kararlara imza atarak ülkemizin karşı karşıya kaldığı meselelerin yegâne çözüm yeri olmuştur. Bildiğiniz gibi Türkiye, çok partili hayata 21 Temmuz 1946 yılında yapılan seçimlerle geçmiştir. 14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan seçimler ise siyasi tarihimizde bir dönüm noktası olmuştur. 14 Mayıs 1950’den 24 Haziran 2018’e kadar geçen altmış sekiz yıllık süreçte Türkiye parlamenter sistemle bugünlere gelmiştir. 24 Haziran seçimleri ile 16 Nisan 2017’de kabul edilen Anayasa değişikliği gereğince yönetim sistemimiz değişmiş ve Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmiştir. Şahsım da parlamenter sistemin son Başbakanı olarak, şimdi yeni dönemin ilk Meclis Başkanı olarak huzurlarınızdayım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçe görüşmelerinin kapanış birleşimi olması sebebiyle, yaklaşık altı aylık Başkanlık görevi sırasında gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere yönelik birkaç cümleyle ifadelerimi tamamlamak istiyorum.

Bildiğiniz gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama ve denetim görevinin yanı sıra temsil görevini de sürdürmektedir. Milletvekili olarak asli görevimiz, Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti’ni ilelebet payidar kılacak kararları almaktır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber Türkiye Büyük Millet Meclisinin parlamenter diplomasi konusundaki etkinliğinin artırılması da şüphesiz önemli hâle gelmiştir.

Bu bağlamda, 27’nci Dönem İkinci Yasama Yılı başından itibaren yoğun bir çalışma içerisine girdik. Antalya, İzmir ve İstanbul olmak üzere üç ayrı uluslararası toplantıya ev sahipliği yaptık. Antalya’da 42 ülkenin katıldığı Avrasya Parlamenterler Asamblesini, İzmir’de TÜRKPA Genel Kurulunu, İstanbul’da

Asya Parlamenterler Genel Kurulunu gerçekleştirerek buralarda ülkemizi ve Meclisimizi en iyi şekilde temsil etme gayretinde bulunduk. Bu toplantılarda özellikle bölgesel ticarete uygulanan tek taraflı kısıtlamalar, bazı ülkelerin yerel para birimlerini silah olarak kullanmaları, terörizm, işsizlik, altyapı yetersizliği, toplam gelirin dünyada adaletsiz dağılımı, göç ve mülteci konularını kapsamlı bir şekilde değerlendirdik. İran, Rusya, Pakistan, Afganistan'la birlikte bölgesel terörle mücadele konusunda güvenlik toplantısı yaptık.

Sayın milletvekilleri, hedefimiz Türkiye'yi dünya devletler ailesinin itibarlı bir üyesi hâline getirmektir. Genel Kurulumuzdaki bütün milletvekillerinin aynı niyet ve gayret içerisinde olduklarına inanıyorum. İktidar ve muhalefet partilerimize mensup sayın milletvekillerinin bu kürsüden dile getirdikleri görüş ve önerileri aziz milletimiz tarafından büyük bir merak ve ilgiyle izlenmektedir. Millet iradesinin tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında yaptığımız görüşme ve çalışmaların bugüne kadar olduğu gibi büyük bir olgunlukla devam edeceğine inancım tamdır. Bu duygularla Meclisimizin çalışmalarında başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Gündemimize göre 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerinde son konuşmaları yapacağız.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 10) (x)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275), 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 11) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Alınan karar gereğince, bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi uyarınca istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye seksener dakika söz verilecektir. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. İç Tüzük'ün 86'ncı maddesine göre yapılacak lehte ve aleyhteki kişisel konuşmaların ise onar dakika olması kararlaştırılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

(x) 10, 11 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 10.12.2018 tarihli 28'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sayın Başkan, yok, bakanlar yok; böyle son gün bütçesi görüşülür mü? Böyle ciddiyseniz...

BAŞKAN – Şimdi, siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alacakların adlarını okuyorum:

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel ve İstanbul Milletvekili Sayın Engin Altay ile Konya Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı ile İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu; İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu ile İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Sayın Cevdet Yılmaz, Grup Başkan Vekili ve Çanakkale Milletvekili Sayın Bülent Turan ile Grup Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mehmet Naci Bostancı; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç ile Grup Başkan Vekilleri Mersin Milletvekili Sayın Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Sayın Ayhan Bilgen; şahsı adına lehte, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici; yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay; şahsı adına aleyhte, İstanbul Milletvekili Sayın Aykut Erdoğan.

Sayın milletvekilleri, şimdi gruplar adına ilk konuşmacı, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Genel Başkanım, Halkların Demokratik Partisinin Sayın Eş Genel Başkanları, Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanı, değerli milletvekilleri; hepinizi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

2019 bütçesinin görüşmelerini yapıyoruz. Pek çok arkadaşımız için ilk bütçe deneyimi, bazılarımız ise onlarcasını dinlediler. Şüphe yok ki 16 Nisanda bizim “rejime kasteden Anayasa değişikliği” dediğimiz, destekleyenlerin ise “sistem değişikliği” olarak adlandırdıkları bu yeni durumda ilk bütçe görüşmelerini tamamlamak üzereyiz. Bunun için biraz bütçe ve bütçe hakkı üzerinde durmak gerektiğini düşünüyorum.

Parlamento ile bütçe, Mecliste yer almak ile bütçe hakkı, egemenliğin kullanılması ile bütçe hakkının kullanımı arasında doğrudan bir ilişki, varoluşsal bir ilişki var; birbirini doğuran ve birbirinin sürmesini sağlayan iki önemli hak bu. Bütçe hakkı, kısaca, vergi ve benzeri gelirler ile kamu harcamalarını yani giderleri belirleme, onaylama, denetleme hakkıdır. Bu, insanlık ve demokrasi tarihi açısından kazanılmış en önemli haktır. 1215’te İngiltere Kralı Yurtsuz John, Thames Nehri kenarında, ayaklanan baronlarla Magna Carta’yı imzaladı. Magna Carta’ya göre artık vergi toplama, vergiyi vereceklerin rızası olmadan olmayacaktı. İmza töreni bir çayırdaki yapıldı, bir sarayda veya başka mekânda değil; tarafsızlığa ve tarafların eşitliğine vurgu yapmak açısından.

Vergide rızanın kabul edildiği 1215’ten 1689 Haklar Beyannamesi’ne kadar, savaşlar, akan kanlar, itirazlar, yeniden üretilen rızalar, yeni anlaşmalar, feshedilen meclisler, yeniden oluşturulan meclislerle önemli bir mücadele süreci geçti. 1689 Haklar Bildirgesi’nde tekrar altı çizildi ki kanunsuz vergi alınamaz; vergi izinleri kanunla ve bir yıllığına verilir ve yapılacak harcamaların dökümü önceden Meclise bildirilecektir. Yani yapılan uygulama, bugün bizim burada yaptığımız bütçe uygulamasının temelidir, modern bütçe anlayışının da başlangıcıdır.

Bütçe hakkı, monarşiye karşı, bir tek adam rejimine karşı büyük mücadelelerle elde edilmiş bir haktır. Halk adına, halk tarafından seçilenlerin, vergiyi toplayacak sağ el ile yardımları dağıtacak, harcamaları yapacak şefkatli sol elin dengesini kendi vicdanlarında kurma ve bunu kâğıda geçirmeleri demektir.

Peki, Türkiye’de ne oldu? Türkiye’de de seyir çok gecikmeli olsa da Avrupa’dan ve dünyadan farklı olmadı. 1808 Senedi İttifak, padişah ile ayanlar arasında, padişahın yetkilerini kısıtlayan ve demokrasi tarihimiz açısından ilk Batılılaşma belgesi; ilk demokrasiye doğru yani padişahın haklarının kısıtlanıp çok partili sisteme doğru başlayacak olan yürüyüşteki şüphesiz en önemli adım atıldı. Ama Türkiye bunu belki de Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın, adını söylemeden, bundan on yıl önce başlayıp on yıldır söylediği “İki yüz yıldır milletimize istikamet dayatılıyor.” söylemiyle hatırlayacak. Sözün söylendiği günden iki yüz yıl geriye giderseniz Senedi İttifak’ı yani padişahın yetkilerinin kısıtlanmasını, tek adam rejiminden yetkilerin paylaşılmasına başlayan ilk adımı göreceksiniz. “İstikamet dayatılıyor.” diye itiraz edilen meselenin özü budur aslında.

İlk Anayasa’mız 1876’da ilan edilmiştir ve Kanuni Esasi’de kazanılan önemli hakların en önemlisi 1908’de İkinci Meşrutiyet’le birlikte kazanılan güvenoyu ve gensoru müessesesidir. Ancak biz onu 16 Nisandaki referandumla 24 Hazirandan sonra kaybettik ve Meclisimizde, 1908’den beri olan bir kazanım, gensoru yani bakanlardan hesap sorma ve güvenoyunu kaybetmiş olan hükümetin ve bakanın görevine devam edememesi artık yok.

Gensoruyu kaldıran, güvenoyunu kaldıran, bakana sözlü soruyu kaldıran ve belki en önemlisi, Meclis onaylamasa da bütçenin bir önceki yılın bütçe giderleri üzerinden yeniden değerlendirilmesinde artırılarak yürütme tarafından yeniden uygulanabilmesi yani bütçenin bir yıllığına bir kanunla verilmesi, bütçenin fiilî bir güvenoyu olması ve bütçesi geçmeyen hükümetin Parlamento, dolayısıyla halk desteğini kaybettiği gerçeğinin, böylesine önemli bir kazanımın ve denetimin elden yitirilmesinden bahsediyoruz. Yani Türk demokrasi tarihi açısından iki yüz on yıllık, dünya demokrasi tarihi açısından da sekiz yüz yıllık bir geriye gidiş. Ne hazindir ki ne kötü bir tesadüftür ki veya tesadüf müdür ki o Senedi İttifak’tan bu ittifak senedine yine aradan iki yüz on yıl geçmiş ve 16 Nisan referandumu üzerinden 24 Haziranda bir ittifak senedi ve o ittifak senedinin yarattığı birlikteliğin bir Cumhurbaşkanı seçmesi sonucunda tüm bu kazanımları kaybettiğimiz bir süreci yaşadık.

Burada temel sıkıntı, insanlık tarihinin ortak kazanımlarını reddeden, ortak kurallarını hiçe sayan bakış açısıdır. Arşimet milattan önce 300 yılında, bundan iki bin üç yüz yıl önce fırlar ve suyun kaldırma kuvvetini keşfeder. O kuralı gözeten gemiler yapılır, o gemiler yüzer, o gemiler batmaz, bu kuralı kimse tartışmaz. Nikola Tesla’nın bundan yüz otuz yıl önce bulunduğu alternatif akımla Keban Barajı’nda üretilen elektrik bu salona gelir. Bundan yüz kırk yıl önce Edison tarafından icat edilmiş ampulün aydınlatmasıyla bu salonlar aydınlanır. Dünya Arşimet’i, Tesla’yı, Newton’u asla tartışmaz ama onlarla birlikte Montesquieu’yü de tartışmaz.

O tarihlerde Montesquieu, 1748’de, bundan iki yüz yetmiş yıl önce yazmış olduğu “Kanunların Ruhü Üzerine” adlı kitabında “Egemenlik yetkisinin yasama, yürütme ve yargı olarak üçe bölünmesi, hak ve özgürlüklerin en sağlam hukuki ve fiilî güvencesidir. Yasama, yürütme ve yargı birbirinden ne kadar ayrıysa o kadar ileri gidilir; yasama, yürütme ve yargı birbirine ne kadar yakınsa devletler o kadar kolay çöker.” demişti.

Dünya Arşimet’i, Newton’u, Edison’u ve Montesquieu’yü tartışmazken, biz tartışılmayanları bir yana bırakıp Montesquieu’nün söylediklerini göz ardı ederek yasama, yürütme ve yargıyı tartışmalı ve birbirinden ayrı değil, birleşen, kuvvetler ayrılığını değil, kuvvetler birliğini öne çıkaran, esas alan bir sisteme, bir rejime geçtiğimizden dolayı endişeliyiz ve tehlikenin yaklaştığı günleri hep beraber yaşıyoruz.

Yakın geçmişini iç savaşlarla, askerî darbelerle harcamış, göstermelik parlamentolara sahip rejimlerin tamamı tek adam rejimleridir.

Elimdeki Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi'ne göre ülkeler ve siyasi sistemlerini karşılaştıran basit bir tablo var. İnsani Gelişmişlik Endeksi'ndeki ilk 10 ülkenin 9'u parlamenter sistemle, 1'i başkanlık sistemiyle yönetiliyor, o da Amerika Birleşik Devletleri, o da katı kuvvetler ayrılığıyla tanımlanan bir başkanlık sistemi. Son sıradaki 10 ülke –ilk 10'u tanıdık Norveç'inden, Avustralya'sından, İsviçre'sinden Almanya'sına kadar- Mali, Mozambik, Sierra Leone, Gine, Burkina Faso, Burundi, Çad, Eritre, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Nijer'in çoğu başkanlık, 4 tanesi yarı başkanlıkla yönetiliyor. Hiçbirinde Parlamento yok ama şüphemiz olmasın ki hiçbir tanesinde olmayan ortak özellik kuvvetler ayrığından eser yok. Tek adam rejimiyle yönetiliyor, tek adam varsa parlamento üzerinde etkin, tek adam yasama ve yargı üzerinde sonuna kadar belirleyici rol oynuyor. Burası Parlamento, burası, “parle” fiilinden geliyor Fransızca, “konuşulan yer” demek. Fikir özgürlüğünün, düşünce özgürlüğünün ortak kazanımı, zaten en şok edici fikirlerin bile şiddet içermediği takdirde özgürce bütün ülkede, bütün evrende savunulmasını söylerken bir de kürsü masuniyetiyle güvence altına alınmış burada herhâlde bu kürsüden söylenen en şok edici sözlere bile sabırlı olmak gerekir ama maalesef son yıllarda parlamenterlerin kürsüde söyledikleri sözlerden dahi haklarında fezleke düzenlenmesi, ceza almaları ve milletvekilliklerinin düşürülmesine son dört yıl içinde burada çokça şahit olduk.

Fikirlere Atatürk'ün ve cumhuriyetin kurucu kadrolarının tahammülü hep anlatılır. Bunun bir tek sebebi var: Onlar, İngiltere, Fransa ve Osmanlı'yı Osmanlı'nın birer paşası, birer askeri olarak gördüler, okudular, incelediler. İngiltere ve Fransa'yı yetişen demokrasinin, yetişen kuvvetler ayrılığının kurtardığını ve Osmanlı'nın çöküşünün kuvvetler ayrılığı ve demokratikleşmede zamanlamadaki gecikme olduğunu çok iyi bildiler. Bu yüzden ilk Meclis çok renkliydi, çok sesliydi, çok tahammüllüydü. İlk Mecliste en çok eleştirilen kişilerden biri de bizatihi Atatürk'ün kendisiydi. Kendisine başkomutanlık teklif edildiğinde ancak üç aylığına kabul edip üç ayda bir yeniden oylama talep eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk Meclisteki tartışmalarda –ilk Meclis tutanaklarında- en sert şekilde eleştirilmekteydi. Kendisi kurtarıcıydı, kendisi kurucuydu, kendisi milli kahramandı. Böyle sıfatları olmayan, bir partinin genel başkanı olan bir Cumhurbaşkanı, Atatürk'e yöneltilen eleştirilerin çok altındaki eleştirilerin şiddete varan karşı çıkışlarla bu salonda karşılandığını bir kenara not etmek lazım. Hatta daha da fenası var: Geçmişte Genelkurmay Başkanlığı yapmış, bugün Millî Savunma Bakanlığında olan birisine sadece bazı eleştiriler yöneltildiğinde bile “Sınır ötesi operasyondan önce ordumuza bu yapılır mı?” diyenlere Sakarya Meydan Muharebesi'ne gidecek olan Atatürk'ün ilk Mecliste hangi sözleri duyduğunu, hangi sözlere tahammül ettiğini, hangi sağlıklı müzakereleri yönettiğini ve Atatürk'ün demokrasi anlayışından nereye savrulduğumuzu hatırlatmayı bir borç bilirim. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, Millî Selamet Partisinin dışarıdan desteklediği Adalet Partisi Hükümetinin Devlet Bakanı Hayrettin Erkmen'i kendi verdiği gensoruyla düşürdüğü 1980'den, Anavatan Partisinin çoğunlukta olduğu Parlamentoda kendi bakanı İsmail Özdağlar'ı Yüce Divana sevk ettiği 1985'ten, bırakın sol partileri, Adalet Partisinin, Anavatan Partisinin, Doğru Yol Partisinin ön seçimle milletvekili adaylarını belirledikleri ve öyle oluşan bir Parlamentodan bugün katı grup disiplinlerinin ve bir kişinin yasamayı, yargıyı, yürütmeyi ve sonunda Parlamento grubunu tek başına belirlediği nasıl bir sürece savrulduğumuzun da altını çizmek isterim.

Elbette büyük bir gerileme yaşıyoruz. Bu gerilemedeki en önemli kilometre taşlarından birisi şüphesiz 15 Temmuz darbe girişimi. Önlenmeyen, öngörülen ve sonuçlarından faydalanılan bu darbeye biz ilk gün, ilk saniyeden itibaren karşı çıkmış olmanın, net tavır koymuş olmanın ve bu Parlamenta gelip seçilmiş hükümetin arkasında yapılacak ilk demokratik seçimlere kadar ana muhalefet görevinde olduğumuzu ilk dakikalardan teyit ve tescil ettirmenin rahatlığıyla söylüyoruz. Ama hemen arkasından ilan edilen OHAL ki Meclisin hiçbir tarafı o gün darbecilerle enfekte değildi. 4 grubun genel başkanları 16 Temmuz günü darbeye karşı bildiriye imza atmış ve burada darbe karşıtı bir özel oturumda FETÖ

yapılanmasıyla mücadele için destek, iş birliği sözü vermişler ve bu konuda Hükûmete âdeta hukuk içinde kalmak kaydıyla tam destek vermişlerdir. Ama 20 Temmuz günü Sayın Genel Başkanımız ilan edilecek OHAL üzerine bir “Destek verir misiniz?” sorusuna, kendi mevkidaşından aldığı bir telefona “Bırakın da beyefendi, birileri de demokrasiyi savunsun çünkü OHAL ilanıyla askıya kalkacak demokrasi bu ülkeye ağır bedeller ödeyecek.” demiştir.

O günden bugüne, OHAL’in sürdüğü iki yıllık dönemde hep bu hatırlatmaları yaptık ama siz hep metrik karşılaştırmaları tercih ediyorsunuz. “Dolar şuradaydı, şuraya çıktı; faizler yükseldi.” OHAL’in ilan edildiği ve Sayın Genel Başkanımızın o tarihî uyarıyı yaptığı gün 2,98 olan dolar kurunun OHAL kalkarken 5,55 olduğunu ve yüzde 8’lik politika faizinin yüzde 17,75’e tırandığını bir kez daha hatırlatmayı bir borç biliriz.

OHAL meselesini somutlaştırarak anlatacak olursak, olağanüstü hâl sürecinde hep artan faizler ve yükselen doları dış ülkelerin Türkiye’ye yatırım yapmamasına, yatırımcının kaçmasına, sıcak paranın seyir değiştirmesine bağladınız. Evet, bunların hepsi doğrudur. Bunların hepsinin bir uçağa binip Türkiye’ye geldiğini düşüsek, havalimanına iniş yapmak üzereken yabancı yatırımcı ve kargosundaki milyarlarca dolarlık yabancı sermaye, siz OHAL’i ilan ederek havaalanının ışıklarını kapattınız, öngörülemezlik yarattınız. Sermaye öngöremediği bir piste inmez. Sermaye ve yatırımcı hukuk güvencesinin olmadığı, mal ve can güvencesinin olmadığı, müsaderelerin hukuksuzca yapıldığı bir sürece, bir ülkeye yatırım yapmak istemez. İşte, o yüzden OHAL’in ülkeyi savurduğu nokta ve bunların matematiksel karşılığı budur.

Ve biz bir kez daha tarih önünde haklı çıkmamızın, sizin yanılmanızın, bizim haklılığımızın teyidinin içimizi buran haklı gururu ama ülke açısından üzüntüsünü yüreğimizde hissettik, hissetmeye de devam ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sadece faiz, para falan değil, bakarlar dışarıdan, bakarlar. Örneğin Osman Kavala’nın tutuklu olduğu bir ülkeye bakarlar, gazetecilerin tutuklu olduğu ülkeye bakarlar, insan hakları savunucularının en ağır şekilde itham edildiği, derdest edildiği, tecrit edildiği ülkelere dışarıdan bakarlar ve siz bunları yaparsanız bu ülkede yatırım yapılabilmesine, bu ülkede tatil yapılabilmesine, bu ülkede sağlık turizmi yapılabilmesine, sağlık turizmi için bu ülkeye hasta çekilebilmesine kimseleri inandıramazsınız.

Önce didiştiniz, sonra rest çektiniz, sonra karşı resti görür gibi yaptınız, sonra da teslim oldunuz. Geçmişte çok övündüğünüz dikleşmeden dik durma meselesinde önce dikleştiniz, sonra da dik duramadınız. Türkiye’nin hariciye geleneğini terk ettiniz. Geleneksel dış politikayı ayaklar altına aldınız ama esas ayaklar altına alınan Türkiye’nin itibarı oldu. İçeride ve dışarıda herkes şunu biliyor: Türkiye’de hukuk yok, Türkiye’de kuvvetler ayrılığı yok, Türkiye’de yargı doğrudan yürütmeden talimatlar alıyor. Türkiye’de kimin tutuklanacağına dünya liderimiz, kimin serbest bırakılacağına dünyanın diğer liderleri karar veriyor. (CHP sıralarından alkışlar) Merkel telefon edince Deniz Yücel, Macron telefon edince Fransız gazeteciler, Trump telefon edince Brunson, Schröder telefon edince Büyükaada tutukluları serbest kalıyor ama bunların her birisi için Sayın Cumhurbaşkanının “Bu fakir bu görevde oldukça, bu fakirin bedeninde bu can durdukça bunlar dışarı çıkamazlar.” dediğini, daha sonra Trump’ın çektiği resti, Trump’ın restine karşı önce diklenmeyi ama dik duramamayı Türkiye Cumhuriyeti tarihi kara birer sayfa olarak not etmiştir ve bir ülkede dışarıdan bakanlar elbette neyi görmediklerini önemserler. Örneğin mahkeme kararlarına başta yürütmenin başının saygı duymadığını, kişisel hak ve özgürlüklerin olmadığını, kuvvetler ayrılığının olmadığını, anayasal hâkim teminatının ortadan kalktığını görürler; bunları görmediklerinde de sıkıntının altını çizerler ama bazen de görmediklerinden ziyade gördükleri ülkenin imajını fevkalade bozar. Bir ülkenin başındaki kişinin kim olduğuna bakarlar, sonra ülkenin ekonomisini kim yönetiyor diye bakarlar. Aralarında kayınpeder-

damat ilişkisinin izah edilir bir yanı yoktur. Hele hele ülkeyi yöneten kişi kendi tek imzasıyla Varlık Fonu'nun başına kendisini, vekaletine damadını atıyorsa, ülkenin hazinesi, maliyesi, ekonomisi ve ekonomiyle ilgili her şey damada emanetse; temel bir eleştiri bir uçakta "Ama makroekonomi eğitimi almamış damadınız." dendiğinde Cumhurbaşkanı "Altı ay Marmara Üniversitesine gönderdik, makroekonomi dersi aldı." cevabında demokratik ülkeler şu hakkı ister: Bu dersi alanı değil de o dersi veren hocayı ekonominin başına getirmek. (CHP sıralarından alkışlar) Altı ayda hızlandırılmış ekonomi patronluğu kursu verebilecek nitelikteki hocayı ekonominin başına getirmek ülkenin menfaatindedir. Damadı ekonominin başına getirmek baştan aşağıya, şeklen de, esasen de ülkeye yapılabilecek en büyük kötülüktür ve bütün dünya buna bakar, bunlar başımıza niye geldi diye kimsenin sorgulamaya hakkı da yoktur.

Rejime kasteden Anayasa değişikliği 16 Nisan'da oylandı. Bütün tartışmalara, öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşanan her türlü eşitsizliğe, adaletsizliğe ve hukuksuzluğa karşın şu anda meri olan ama meşru olmayan bir Anayasa'yla yönetiliyoruz. OHAL'de Anayasa değiştirildiğinin altını çizmek ve bunun dünyanın pek çok anayasasında yasaklanmış olan bir durum olduğunu da kayıtlara geçirmek elbette önemli. Ama o süreçte biz kuvvetler birliğine gider bu iş derken siz "kuvvetler ayrılığı" diyordunuz. Billboardlar vardı, gazeteler vardı "Güçlü Meclis" yazıyordu billboardlarınızda. Sayın Bekir Bozdağ "Bu Anayasa değişikliği siyasi istikrar, güçlü iktidar, güçlü yasama, etkin denetim, hızlı karar almanın temellerini atmaktadır." derken şu an tarafsız bir konumda görev yapmasını beklediğimiz Sayın Binali Yıldırım'ın "Güçlü Meclis, güçlü Hükümet, güçlü Türkiye" vurgusuyla kampanyayı sürdürdüğünü hatırlayalım. Ve göreve geldiğinde Sayın Binali Yıldırım "Yasama organı çok daha önemli hâle gelmiştir, burayı güçlendirmek zorundayız." demişlerdi. Maalesef, biz yürütmenin başının ki... Diyorsunuz ki: "Bu hükümet sistemi tek kişilik hükümet sistemidir, bakanlar atanmış teknisyenlerdir ve beş yılda bir millete hesap verir." Millet'in bütçesinin görüşüldüğü bütçenin sunumunda ve son gününde yürütmenin başının gelip de bütçesini savunmadığını görüyoruz. Bütçenin maddelerini görüşürken sayın bakanların Meclise gelmeye dahi tenezzül etmediklerini, soruları cevaplamadıklarını, milletvekilleriyle yüz yüze sık sık günde 7-8 kez soru-cevap imkânı olduğu günden, Meclisten kaçtıklarını ya da Meclisi hiçleştirdiklerini, önemsizleştirdiklerini üzümlere seyrettik, üzümlere not ettik.

Sözlü soru önermelerini "Bakanlar Meclise gelmeyecekler." diye Anayasa'dan kaldıranlar, artık yazılı soru önergesinin önemli olduğunu, sözlü sorunun yazılı verilip zaten sözlü bazen cevaplandığını, çoğunlukla işlemediğini söyleyenler bugün şu ana kadar verilmiş 6.865 soru önergesinden sadece 293'üne yanıt verdiler, yüzde 4,2'dir yazılı soru önermelerine sayın bakanlar tarafından cevap verme oranı.

Sayın Başkan, bizzat siz "Bu yeni sistemle torba kanun devri bitti." dediniz, "Meclisi güçlendireceğiz." dediniz. Dediniz ki: "Artık yasayı milletvekili yazacak, yürütmeden sadece bütçe teklifi gelecek." Oysa, torba yasanın ortadan kalkacağını, torba yasanın zaten çeşitli bakanlıkların pratik yasama olarak gördüklerini, çoğunlukla bürokrasinin bunu istismar ettiğini, herkesin istediği kanunları torbaya attığını, artık bir milletvekilinin çıkaracağı kısa kanun tekliflerinin torbaların önüne geçeceğini söylediniz; 12 tane teklif yasaladı, bu 12 tane teklifin 1'i uluslararası sözleşme, 1 tanesi Olağanüstü hâl KHK'si, diğer 10 kanunun 8'i de torba kanun şeklinde geldi ve tüm kuvvetlerin Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanında toplandığı bu yeni rejimde AKP Genel Başkanı "Bedelli askerlik çıkacak." dedi, ertesi gün bedelli askerlik kanun teklifi verildi. Sayın Berat Albayrak kırk beş gün öncesinden "Kalkınma Bankasına ilişkin teklifi ekim ayında Meclise sunuyoruz." dedi, oysaki böyle bir hakkı yok, bunu söylemek haddi de değil ama -biz o günlerde bu nasıl olur diye itiraz ettik- sonra bir milletvekilimizin kalbine doğmuş olacak ki Berat Albayrak'ın bahsettiği ve müjdelediği teklifi satırı satırına imzalayarak Meclise verdi.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan da aldığı rakamsal destekle sarayla birlikte Anayasa'ya karşı gizli iş birliği yapıyor, Anayasa'ya karşı muvazaa suçu işliyor. Öyle hazin bir durumdayız ki elimizde bir Anayasa var, yapılırken biz "Erdoğan'a değil her doğana Anayasa yapın." demiştik, Erdoğan'a yapıldı, daha bir sene önce yapıldı, bir sene geçmeden "Kolu kısa geliyor, boyu biraz uzun mu olmuş, dar gelen yeri bolartsanız mı" diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

...kendisi için yapılan Anayasa'yla çelişkiler yaşamaya başladı ve kendi Anayasa'sını, kendisi için dönüştürülmüş Anayasa'yı çiğnemeye başlayan ve Anayasa'yı çiğneme geleneğinden ülkeyi Anayasa'sızlaştırma sürecine dönüştüren bir gerçekle karşı karşıyayız. Ülkeyi Anayasa olmadan yönetme, yasalara uymadan yönetme gibi bir yaklaşımla maalesef karşı karşıyayız.

Sadece yasama üzerinde tahakküm kurulmuyor. Olmuş, geçmiş, üstünden yıllar geçmiş, kapanmış dosyaları Kavalı'nın ismi üzerinden hatırlatıp yaklaşmakta olan yerel seçimler için bir Gezi malzemesi ararken tam Cumhurbaşkanı "prompter"dan bunlara meydan okurken bir bakıyorsunuz, bir sayın savcı sabahleyin kalkıyor, beş yıl önceki dosyayı yeniden yazıyor ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Demirtaş kararını veriyor ve bu karara karşı Cumhurbaşkanı "Tebdir alacağız." diyor ve nasıl oluyorsa oluyor bir mahkeme, aylar, belki yıllar sürecek bir kararı günler içinde almak suretiyle... Bir yerlerden gelen talimatı yerine getirmenin iç huzurunu ya da getirmemenin riskini alamamayı yaşayan bir hâkimle karşı karşıyayız. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Yani yürütme, kendi listesini yaptığı yasama grubu üzerinde ya da dilediği anda FETÖ'cü veya bir başka yakıştırma suçlamayla görevden alınabilme tehdidi karşısında eliyle üzerinde durduğu ve boşalan yerlere de AK PARTİ'ye, hatta AK PARTİ'ye de değil, sadece saraya sadakat üzerinden görevlendirmelerin yapıldığı bir yargı düzeniyle bir tek adam rejimini kendi elinde tutuyor ve yönetiyor.

Son olarak şunu söylemek isterim: Liman gemilerle doludur, gemilerin hepsi Arşimet'in kuralını bilen mühendisler tarafından inşa edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Toparlayabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Bitti, bitti. Seksen dakika var, seksen dakika.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Gemilerle dolu limanlar... Arşimet'in kuralına göre yapılmış gemiler güvenle yüzerler. İçine bineriz, sevdiklerimizi bindiririz, temel kurallarla çalışmadan orada güvenle seyahat etmelerini bekleriz. Bunun kadar temel bir kural bütün dünya tarafından uygulanırken ve "Kuvvetler ayrılığı yoksa devletler çöker." prensibinin aksine hiçbir şey olmamış ama bu prensibi dinlemeyenlerin sonu hep hezimet, hüsrana olmuşken buradan tarih sorumluluğumuzu yerine getiriyor... Kuvvetler ayrılığına hassasiyet gösteren, milletin vekillerini seçtiği bir ağızdan, bir dudaktan listelerin dökülmediği, hâkimlerin, savcılarının anayasal güvence altında kendilerini hissederek vicdanlarına göre karar verdikleri bir Türkiye'de hep beraber hepimizin çocukları ve torunları için aynı gemide olmak isteriz. Ama temel kurallara direnen batacak bir gemide kendinizin de ülkemizin de hepimizin de sonunu getirmeye hakkınız yok.

Hepinizi saygılarıyla selamlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, öncelikle usulle ilgili bir soru sormak isterim zatialinize: Bugün yoğun bir görüşme takvimi içinde olacağız, hatiplerin konuşmalarından sonra eğer grubumuzu ilzam eden bir ifade varsa o cevap hakkımızı hemen kullanmamızı mı daha uygun görürsünüz, yoksa tüm grupların bitiminden sonra mı uygun görürsünüz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayın milletvekilleri; bir gruba ait konuşmacılar konuşmalarını tamamladıktan sonra sataşmadan söz vereceğim grup başkan vekillerine, akışın insicamını bozmamak bakımından böyle bir uygulama yapacağım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Engin Altay.

Buyurun Sayın Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Buraya çıkmadan biraz önce bir son dakika haberi telefonuma düştü, aslında bu haber bütçeyi özetliyor. Bu haber şöyle diyor: Bir ilçe emniyet müdürümüz -şimdi ilçe ismini falan vermeyelim- tarihî eser kaçakçılığından tutuklanmış; Türkiye'nin geldiği hâle bakın. (AK PARTİ sıralarından “Ne alakası var!” sesleri)

Niye rahatsız oldunuz efendim, niye rahatsız oldunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Maşallah, maşallah!

Ben bu bütçe konuşmamı yüzleşmeye ve tefessühe ayırdım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Daha konuşmadan rahatsız oldunuz ya.

Bu çerçevede değerlendirmelerimizi partimiz adına dile getireceğim.

“Adalet olmadıkça yönetimin, edep olmadıkça asaletin, cömertlik olmadıkça zenginliğin faydası olmaz.” der Hazreti Ömer. Bu bütçe de adalet, edep ve cömertlik yoksunu bir tefessüh bütçesidir değerli arkadaşlar.

Şimdi -bütçe görüşmeleriyle ilgili takvim düzenlemesinde söylemiş idim- bütçe, her şeyden önce şeffaflığı gerektirir. Bu bütçede şeffaflık yok. Bütçe bir yüzleşmedir, bir hesap vermedir, bir muhasebedir, bir öngördür, bir vizyondur, bir denetimdir. Bu bütçe çerçevesinde, bizim 15 Temmuzla yüzleşebilmemiz lazımdı. Çözüm süreciyle, 17-25 Aralıkla, 20 Temmuzla, yaşam tarzı, inanç aidiyeti ve etnik aidiyet üzerinden yapılan siyasetle yüzleşebilmemiz lazımdı.

Türkiye'yi 5 temel soruna prangaladınız; demokrasi, ekonomi, eğitim, toplumsal barış ve dış politika.

Bölge barışı konusunda, bu Parlamentoda, yapılan kimi yanlışlar sonucu ödenen bedellerle bu bütçe vesilesiyle yüzleşebilmeliydik değerli arkadaşlarım; yüzleşemedik ve helalleşemedik. Samsun Tekkeköy'de aşıktan ölen 2,5 aylık Kübra bebekle yüzleşemedik ve helalleşemedik. Gene, Van Gürpınar Yalınca köyünde doktor ulaşamadığı için ölen 3 yaşındaki Muharrem Taş'la yüzleşemedik ve 3 yaşındaki Muharrem Taş'ı sırtına bir çuvala koyup otopsi için devletin ayağına 16 kilometre taşıyan babayla ne yüzleşebildik ne de helalleşebildik değerli arkadaşlar. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Bu bütçede helalleşemedik Ali İsmail Korkmazlarla, Ali Tatarlarla, Türkân Saylanlarla, Başbağlar'la, Roboski'yle, 10 Ekimle, Merasim Sokak'la, Pamukova'yla, Çorlu'yla, Tahir Elçi'yle ve teröre verdiğimiz şehitlerimizle ne yüzleştik ne de helalleştik değerli arkadaşlarım.

Böyle bakıldığı zaman, özellikle 2008 sonrası Adalet ve Kalkınma Partisinin âdeta bir mutasyona uğradığı, bir mutasyon geçirdiğini söylemek için, bu tezi iddia etmek, ortaya koymak için yüzlerce belge, yüzlerce rakamı burada saymak mümkün. Biz, tabii, bunların hepsini sayamayacağız ama zaman elverdiği kadarıyla, Türkiye'nin içinde bulunduğu hâli ve ülkede, ekonomiden tarıma, eğitimden sağlığa, dış politikadan adalete kadar nasıl bir çürüme sürecinin yaşandığını toplum zaten biliyor ama bütçe vesilesiyle biz de burada göz önüne sermek zorundayız. Söyledim, bütçe aynı zamanda bir muhasebedir. Siyaseti ve toplumu tefessüh sürecine evrilttiniz. Siz 2008'den itibaren mutasyon geçirirken Türkiye'yi çürüttünüz.

Şimdi, Türkiye'de ne güzel kavramlar vardı. 2008... Bak, 2002'yi almıyorum milat, 2008'i alıyorum milat. "Güven, ahlak, adalet" kulağa hoş gelen sözler; "huzur, hoşgörü, eşitlik" kulağa hoş gelen sözler; "saygı, barış, varlık" kulağa hoş gelen sözler. Bunlardan eser yok şimdi. Şimdi ötekileşme var; kutuplaşma, ayrışma, kin, nefret, öfke var; şimdi aşağılama var; korku var; huzursuzluk var; tedirginlik var. İşte 2008-2018 arasında bu iyi şeylerden bu kötü şeylere Türkiye'yi evrilttiniz.

Gelirken, Türkiye'de yoksulluk dediniz, yolsuzluk dediniz, yasaklar dediniz. Hatta buna özelleştirmeler ile yağmalamayı eklediniz ama en temel anayasal hakları gasp ve darbettiniz. Bugün Türkiye'de hiç kimse yerleşme ve seyahat özgürlüğünden, din ve vicdan özgürlüğünden, düşünce ve kanaati açıklama özgürlüğünden, bilim ve sanat yapma özgürlüğünden, basın özgürlüğünden, toplantı ve gösteri yürüyüşleri özgürlüğünden, mülkiyet özgürlüğünden, ispat hakkı özgürlüğünden, çalışma ve grev özgürlüğünden tam olarak söz e-de-mez, edemez! (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir tabloyla Türkiye'yi karşı karşıya bıraktınız.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de yarattığınız çürümenin en başında sosyal tefessüh geliyor. Sosyal yaşamımızda artık tam bir çürüme söz konusu. Millet âdeta cinnet geçiriyor. Bunu görmüyorsanız körsünüzdür. Görüp de önemsemiyorsanız yanlış yapıyorsunuzdur. Rakam vermeden söyleyeceğim ama döneminizde -2008'den sonra özellikle- kadına şiddet ve kadın cinayetlerinin, çocuk tecavüz ve tacizlerinin, aile içi şiddetin, uyuşturucunun... Bırakın insanı, hayvanlara işkence yapma modası ürettiniz. Bu, topluma geçirttiğiniz cinnetin bir sonucudur. Ve fuhuştaki artıştan TÜİK rakamlarına göre haberiniz yok mu? Peki, bu bir sosyal tefessüh değildir de nedir değerli arkadaşlar? Bu konularla bu Meclis bu bütçe vesileyle yüzleşmeyecek idiyse ne zaman, nasıl yüzleşecek?

Aynı şekilde, ilerleyen dakikalarda açacağız, ekonomide tam bir çürüme sürecini Türkiye yaşıyor. Ekonomi deyince akla değişik kelimeler ve kavramlar gelirdi, büyüme vesair şu bu. Şimdi, ekonomi deyince, bir kere, helal olsun, konkordatoyu 81 milyona öğrettiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Ama karşılıksız çekler, icralar, iflaslar, organını satan insanlar, hacizler, hırsızlık ve gasp...

Geçen İçişleri Bakanı burada bütçesini sunarken suç tabloları çıkardı. Değerli arkadaşlar, Türkiye'de gasp, hırsızlık, uyuşturucu, kara para aklama, darp, suç şebekeleri Emniyet Genel Müdürlüğü envanterinde tavan yapmış. Bu kadar büyük bir şekilde suça yönelmenin bir sebebinin, bir sorumlusunun, bir sahibinin olması gerekir. Sahibi orası. Sizi tenzih ediyorum. Sahibi orada oturuyor, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı orada oturuyor. Ve bu işlerin bir bedelinin de olması gerekir. Ekonomiye birazdan biraz gireceğiz. Gerçi Sayın Şener daha güzel anlatacak size.

En temel sorunlarımızdan birisi eğitimidir. Başından beri, on altı yıldır devleti yöneten Erdoğan'ın şöyle bir sözünü de hatırlarım: "Eğitim konusunda yapılan yanlışların telafisi de olmaz, mazereti de olmaz." Doğru söz, arada bir doğru söylüyor canım. Ama şimdi, ne söyledi geçen de? "Eğitim ve

kültürde başarısız.” On altı yıldır biz senin elini mi tuttuk? Biz uyardık mı, (4+4+4)’te eşkıya gibi buradan kanun geçirirken sizi uyardık mı? Beni siz yerlerde tekmelerken bu yanlış demedik mi? Ne oldu? Erdoğan söylüyor, itiraz edemezsiniz herhâlde. Eğitim ve kültürde AK PARTİ başarısızdır, doğru mu? Doğru. (CHP sıralarından “Doğru.” sesleri, alkışlar) E, siz de alkışlayın, Erdoğan’ın sözünü söylüyorum ve Millî Eğitim Bakanı -Allah var, adam doğruyu söyledi- ne dedi? “Eğitim sistemi yoğun bakımda.” dedi. Eyvah! Yani hepinizi ayrı ayrı severim, vicdan sahibi olduğunuzu bilirim ama eğitim, bir ülkenin geleceğidir; gelecek kuşakları değil, bir sonraki kuşakları düşündürmektedir. Millî Eğitim Bakanının “Eğitim sistemi yoğun bakımda.” sözü sizde bir vicdani sıkıntı yaratmıyor mu? Çocuğunuzun çocuğunu, onun da çocuğunu düşünmüyor musunuz? Böyle bütçe olabilir mi değerli arkadaşlar? Elektrikte kayıp kaçak bu Mecliste çok konuşuldu. Eğitim sisteminde çağ nüfusun içinde olup da sistem dışındaki 1 milyon 600 bin çocuk kayıp kaçak. Bunun vicdan sızlatan bir durum olması lazım. Bu, lüzumsuz işlerle uğraşan Hükümetin ilk ele alması gereken konu olması lazım. 1 milyon 600 bin evlattan bahsediyoruz. Sizin çocuklarınız gibi hak ettikleri eğitimi alması gereken evlatlardan bahsediyoruz ama yok, on altı yıldır siz bu işin başındasınız ve getirdiğiniz nokta.

Arkadaşlar, devletin rakamlarıyla söylüyorum, aksini söylersem namerdim; açın, bakın. Okullaşma oranlarının düştüğünden haberiniz yok mu? Bu konuyla, bu Mecliste, bu bütçe vesilesiyle yüzleşebildik mi? “Bu kadar çağ atladık.” bilmem ne hamaset nutukları atarken “Bu kadar büyüdük, büyük işler yapıyoruz.” derken okullaşma oranı nasıl düşer değerli arkadaşlar? Bir ülkede okullaşma oranı düşüyorsa eyvah ki eyvah; sonun başlangıcı.

Ve Millî Eğitim Bakanlığı... Adı yolsuzluklarla anılmaması gereken belki de tek bakanlık ama gerek merkez teşkilatında gerek taşra teşkilatında yapılan, yansıyan, şüyu vukuundan beter ya! Sadece FATİH Projesi’ndeki yolsuzluklar insanı ürkütmeye, insanı Türkiye’den kaçırmaya yetecek boyutta değerli arkadaşlar. Bunlarla yüzleşmeyecek miyiz?

Ve bir büyük ayıpla da AK PARTİ’nin yüzleşmesi lazım. Ben de liderime çok bağlıyım, evet ama ben yeri geldi mi “Sayın Genel Başkanım, bu, yanlış.” dedim. Ya, bir kişiyi rektör atamak için 3 defa Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yapılır mı ya? Bu, ayıp değil mi ya? (CHP sıralarından alkışlar) Buna bir AK PARTİ’li de “Sayın Cumhurbaşkanım, bu, hoş olmadı.” diyemedi mi ya? Devlet bu kadar ucuz, bu kadar külistür, 500 nüfuslu bir köyün bakkalı gibi yönetilebilir mi arkadaşlar? Ayıp değil mi, günah değil mi? Hani ehliyet, hani liyakat? Bunlar doğru şeyler değil. (CHP sıralarından alkışlar)

Ehliyet, liyakat demişken, sadece ekonomi, eğitim değil, sosyal hayat değil, devlet de tefessüh etti sayenizde, oranın sayesinde.

Şimdi, yandaş kayırma her iktidar için biraz vardır, duygusallık, aidiyet, ilişki vesair anlaşılabilir ama bu işin tadını öyle bir kaçırdınız ki devlette her şey var, iki kavram yok. Devlette para da var, borç alıyorsunuz -dün söyledim- Sultanahmet’te dileniyorsunuz, Ayasofya’ya sadaka veriyorsunuz, neyse ama devlette iki şey yok arkadaşlar, ehliyet ve liyakat yok. Ehliyet ve liyakatin olmadığı devlet çürümüştür, tefessüh etmiştir, bunu söylüyorum. Yav, eski milletvekillerini büyükelçi yapmasanız, rektör yapmasanız ölür müsünüz? Eski milletvekillerini, bakan yardımcılığını anlarım, siyasi bir tasarruftur ama yönetim kurulu üyeliklerine, Beştepe’deki kurullara doldurmasanız, aldıkları emekli milletvekili maaşlarıyla yetinseler ölür müsünüz? Beceriksizliğinizin -kastım hep Hükümettir, AK PARTİ’li arkadaşlarım değildir- bu Hükümetin ve önceki hükümetlerin beceriksizliğinin, kuralsızlığının, kayırmacılık ve yandaşlığın bedelini bu millet, bu ülke ödüyor. Yani mali olarak ödese lanet olsun diyeceğiz. Sizin şöyle bir kötü alışkanlığınız oldu: Ülkede iyi bir şey oldu mu diyorsunuz ki “Cumhurbaşkanımız Erdoğan’ın önderliğinde bunu yaptık.” falan filan. İyi yaptınız, iyi! E, kötü şeyleri de sahiplenin. Allah sizi yakacak. (CHP sıralarından alkışlar) Kendi beceriksizliğinizden, ehliyet ve

liyakati ortadan kaldırmamızdan kaynaklı olarak ülkede olup biten her olumsuzluğu, her felaketi ve faciayı ya dış güçlere ya Allah'a fatura ediyorsunuz. Ya, Allah'tan korkun, Allah'tan korkun. Devlette ehliyet, liyakat olsaydı ne Pamukova olurdu ne Çorlu olurdu ne son geçen hafta yaşanan Ankara tren faciası olurdu. Bunları Allah'a havale etmek ayıptır Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Çıkacaksınız “Biz işin tadını kaçırdık, ehliyeti ve liyakati yok saydık ve dünyanın en güvenilir ulaşım yolunu, aracını -ki demiryolu hâlâ- Türkiye için en güvenilirmez, en faciaya, katliama açık araç hâline getirdik.” Diyeceksiniz. O zaman da gelin, burada bu millettten bir özür dileyin ya, bir özür dileyin ya. (CHP sıralarından alkışlar)

Özgür Bey değindi. Benzer notlar almışım ama bir şeyi söylememiz lazım. Yargıda da çürüme had safhada yani döneminizde yargı da tefessüh etti. Liderler, Cumhurbaşkanı, Başbakan ulusa sesleniş konuşması yapar, epeydir yaparlar. Ama bir ülkede Başbakan veya Cumhurbaşkanı yargıya sesleniş konuşması yapıyorsa eyvah, eyvah. (CHP sıralarından alkışlar) Et kokarsa tuz var, tuz kokarsa, işte orada eyvah var. Artık o ülkede demokrasi yoktur. Yargıya cübbe ilikletilmez, yargı da cübbe iliklemez. (CHP sıralarından alkışlar) İlikleten de ilikleyen de demokrasi ve bu millete yapılabilecek en büyük hakareti ve saygısızlığı yapıyordur, yapmıştır. Bunu kabul etmemiz mümkün değil.

Özgür Bey söyledi, onları geçiyorum. Dünya liderleri ne isterse veriyorsunuz.

Sonra, hakkınızda biraz eleştirel yaklaşan, hakkınızda iyi yazmayan gazetecileri -herhâlde bunu göz işaretiyle yapıyor Erdoğan, özel bir yazı falan yazmıyor yargıçlara, savcılara- FETÖ iddianamesine sokuveriyorsunuz. Şimdi, en son Emin Çölaşan ve Necati Doğru, FETÖ iddianamesine girdi. Fatih Portakal'ı hangi iddianameye sokacak, merak ediyorum. Fatih Portakal'a FETÖ pek uymayabilir, muhtemelen Fatih Portakal'ı -Engin Altay dedi dersiniz- DHKP-C iddianamesine sokar, sokak falan diyor ya biraz, DHKP-C'ye sokar.

Genel olarak uzaktan bakıldığında bazen Türkiye'de şu yaşanıyor: Türkiye'de bir monarşi, monarşik bir yönetim görüyoruz da bazen Türkiye'de monarşi kontrollü bir jüristokrasi egemenliğini ve basıncını da 80 milyon, tepesinde, üstünde 10 tonluk bir beton duvar var gibi hissediyor; bu, ayıptır.

Sonra da Sayın Başkanım “Güçlü Meclis, güçlü yönetim.” Yargı? Ya, yargı yönetimin içinde olursun; olmaz. Yargıya tahakküm eden, tasallut eden, basınç uygulayan, talimat veren insan, Anayasa'yı alenen çiğniyordur, ayaklar altına alıyordur, dolayısıyla Anayasa'yı ortadan kaldırıyor. Anayasa'yı ortadan kaldırmak suçtur, cezası da ağırdır. Bu bakımdan, hukuk, o yargıç ve savcılara da bir gün lazım olacak. Vicdanını kaybeden, cüzdânını ve ikbalini düşünen savcıdan ve yargıçtan bu millete, bu ülkeye, demokrasiye hayır gelmez; onlardan bu ülkenin temizlenmesi lazım.

Demin söyledim, yüzleşemedik, yüzleşemedik. Biz 15 Temmuzla da yüzleşemedik arkadaşlar, yüzleşmeliydik ama. 15 Temmuzda sokağa çıkıp -Erdoğan şimdi “Çıkmayın sokağa.” diyor ya, biraz sonra geleceğim oraya- o tankların önüne duran insanlar 15 Temmuz başarısız kıldı. “Efendim, Tayyip Bey davet etti...” E, Kemal Bey de davet etti, biz de herkes etti. Bu Mecliste kim vardı? Sadece AK PARTİ'liler mi vardı yani? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Kahve içerken davet etti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, bu kahve işine gelirsiniz ben de Cumhurbaşkanı ve Binali Bey'in nerede olduğunu burada söylerim. Gelin, biraz daha gelin. Ben de burada söylerim. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, burayı bir dinleyelim. Birçoğunuz burada değildiniz. 26 Temmuzda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir karar aldık, 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu kuralım dedik. 2 Ağustosta kurduk, Resmî Gazete'de yayımlandı. 3 Ağustosta Cumhuriyet Halk Partisi üyelerini verdi,

20 Ağustos'ta, ancak yirmi gün sonra AK PARTİ üye verebildi. Ne hikmetse Komisyon -ağustos, eylül, ekim- 4 Ekimde ilk toplantısını yaptı, yetmiş gün sonra. 14 Aralık'ta -Komisyon daha süresi dolmadan bir usul vardır, yeni arkadaşlar bilmeyebilir; üç ay içinde verilen işi bitiremeyecekse ek süre ister buradan-Komisyon ek süre istemeyeceğini yazdı. Efendim, 4 Ocakta Komisyon çalışmasını sonlandırdı. Tam üç ay; üç ay bir gün değil, üç ay. Zaten öncesinde de hemen toplanamamıştı. 25 Mayıs'ta muhalefet şerhi yazıldı, sonra AK PARTİ bir ek muhalefet şerhi koydu, oraya Fetullah Gülen'in CHP'ye bağış yaptığını yazdılar -vesair, geçiyorum onları- sonra 1.097 sayfalık rapor Meclise verildi, AK PARTİ rapora ek koydu diye biz de 71 sayfalık bir muhalefet şerhi koyduk, "Vay, biz bunu basamayız." dediler. Hakikaten matbaada bunu basmadan raporu basmaya kalktılar. Ben 20 milletvekilini matbaaya gönderdim; sonra, basılan evrakları kaldırdılar matbaada. Nereye koydular? Depoya koydular muhtemelen.

Velhasıl, şuraya geleceğim: Bizim İstanbul Milletvekili Komisyon üyesi Zeynel Emre önce bir soru önergesi veriyor, "Rapor basıldı mı? Nerede?" diye. Yanıt yok. Sonra Bilgi Edinme Kanunu'na göre, gene Zeynel Emre bunu istiyor ve yanıt "Basılmadı." Ya, 20 milletvekilimiz matbaada gördü onları, kaçırırken.

Peki, soruyorum: Ayrıca, bu Komisyona MİT Müsteşarı, o dönemin Genelkurmay Başkanı ve Erdoğan'a darbeyi haber veren enişte çağrıldığı hâlde gelmiyor, gelemiyor ve Erdoğan da bu işin bir an önce bitirilmesini söylüyor.

Değerli arkadaşlar, tarih 21 Aralık 2018. 26 Temmuz 2016-21 Aralık 2018, bu sürece, yangından mal kaçırma desem 251 şehide ayıp olur, ayıp olur. Meclis çalışmış -eksik gedik- üç ay çalışmış. Yahu, gelin, şunu bir gösterin kardeşim. Gelin, burada bunu konuşalım. Bu raporu, bu komisyon raporunu kaçıran kimse, 15 Temmuzun ortağıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sokak... Yakmadan yıkmadan, kırmadan dökmekten sokak demokrasidir. Demin söyledim, sokak olmasa şimdi FETÖ'cüler burada oturuyordu. Sokak korkusu, sokak paranoyası, Gezi paranoyası ya da Gezi istismarı... Orada kafam karışık, Erdoğan'da Gezi paranoyası mı var, Gezi istismarı mı yapacak, orayı merak ediyorum.

Ama Erdoğan şunu çok iyi biliyor: Sokakları bazen terör örgütleri, bazen de karanlık güçler terörize eder. Sokakları her zaman terör örgütleri terörize etmez. Hatırlayın, hafızalarda, 6-7 Eylül 1955 olayları terör örgütlerinin işi değildir, karanlık güçlerin işidir. Bu tezgâhlara düşmeyelim diyorum kardeşim.

Bir ülkede demokrasi işliyorsa, yönetenler demokrasiyi tıkr tıkr çalıştıyorlarsa milletin sokağa çıkması o yönetenleri ancak ve ancak mutlu eder, mutlu eder ama ülkede bir diktatör varsa ve diktatör kaygılıysa, kâbuslar yaşıyor, görüyor, paranoyalar içindeyse...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Diktatör varsa sokağa çıkamazsın ki zaten!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Diktatör 3 bin kişiyle çıkıyor sokağa, 3 bin. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sokağa çıkamazsın diktatör varsa!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ne yapsın, ne yapsın?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Nasıl çıkacaksın? Diktatör varsa sokağa mı çıkacaksın?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Daha ne yapacak? Beni mi...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok saçmaladın, çok!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ben Erdoğan'a üç yıldır diktatör diyorum, kayıtlara da geçirdim kardeşim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Diyemezsin, diktatör olsa diyemezsin

ENGİN ALTAY (Devamla) – 100 kere söyledim ya!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Diyemezsin diktatör olsa.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Derim, derim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yer, yer; o sokak seni yer.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Erdoğan, inşallah da dinliyordur...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sokağı meşrulaştırmaya çalışma, meşrulaştırma burada.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ya, bir durun ya.

Bunlar süremden çalışıyor Başkanım.

Erdoğan, demokrasinin bir tepki ve protesto rejimi olduğunu ya öğrenecek ya öğrenecek, bunun ortası yok, bunu ya öğrenecek ya öğrenecek; bu kadar basit. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürlütüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hadi oradan be!

ŞAHİN TİN (Denizli) – FETÖ ağızıyla konuşuyorsun sen Engin.

ENGİN ALTAY (Devamla) – “Sokağı terörize eden alçaktır.” dedim burada ama ekmek için, aş için, zamları protesto etmek için barışçıl bir şekilde “Açım, ekmek istiyorum.” diyen adama terörist diyen de aynı şekilde namerttir, alçaktır; bu kadar basit. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Sandıkta olur demokrasi.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İktidar sandıktan çıkar, sandıkta görüyorsunuz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sandık olacak, ayrı. Korkmasın, sokak Erdoğan’ı devirmez.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Terör algısı yapma, Kobani algısı yapmana gerek yok.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sokağa demokrasi talebi için de çıkılır, sokağa ekonomik talep için de çıkılır, sokağa kültürel, sosyal talepler için de çıkılır.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sokaklardan iktidar çıkmaz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Her şeyden umudunuzu kesmişsiniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Mahallî idareler geliyor bak, mahallî idareler geliyor.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Baş örtüsü mağduru kardeşlerimiz sokağa çıktıklarında terörist miydiler?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - 14 seçimidir ders almadınız, hâlâ aynı yerdesiniz.

BAŞKAN – Buyurun, sözlerinizi tamamlayın.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Erdoğan sokaklardan korkmasın.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İktidar sandıktan çıkar, sandıktan. 10 seçimidir kaybediyorsunuz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bakın, bir şey söylüyorum ya.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – 10 seçim kaybedip de hâlâ partinin başında durandır diktatör.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Erdoğan’a demokrasi dışı yolla yapılacak her türlü hamlede sizden önce biz onu durdururuz, merak etmeyin, sizden önce biz onun önünde dururuz. Erdoğan’ın sokaktan korkmasına gerek yok, Erdoğan bence sandıktan korksun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sen milletten korkuyorsun, sen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Konuşturmadılar, bitiremedim bunları.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, Türkiye’de toplumsal barış sürecini de çürüttünüz, tefessüh ettirdiniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Size göre, size göre.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Türkiye’de bir gün Kürt sorunu var, bir gün yok denilerek bu iş çözülmez, Kürt sorunu varsa vardır, yoksa yoktur.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sana göre var mı?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bence var, Erdoğan’a göre de var, merak etme.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Niye eleştiriyorsun o zaman?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Erdoğan’a göre Kürt sorunu olmasaydı Oslo’dan başlayıp İmralı, Kandil, Habur, Dolmabahçe turnikesi yaptırmazdı. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, o Dolmabahçe’dekilerin, Dolmabahçe’de oturanların 4’ü dışarıda...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Erdoğan devletine sahip çıktı.

ENGİN ALTAY (Devamla) - ...Pervin Hanım da burada ama Sırrı Süreyya ile grup başkan vekili İdris Bey cezaevinde. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu. Niye oturdun, niye cezaevine gönderdin? Dolmabahçe’de ne konuştun?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Onlar kendisini savunur ya.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Şimdi, tabii, şu da var, hep söylediğimiz bir şey var. Silah sesleri, barut ve kan kokusu içinde barış çılgılığı duyulmaz. Ama “Tekrarın gücü.” der Sayın Genel Başkanımız, bir şeyi söylememiz lazım bu Kürt sorunuyla ilgili olarak: Hiçbir hak talebi –bunu çok söyledim ama bu bütçeye de geçireyim- teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamaz ancak hiçbir güvenlik gerekeşi ve kaygısı da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak olamaz, meşruiyet sağlamaz. (CHP Sıralarından alkışlar) Böyle bakılırsa terör meselesi çözülür. Ben, AK PARTİ’yi bazen şuna benzetiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başkanım...

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) - Eskiden umudunuz askerdi, şimdi sokakta, değil mi?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sandıktan çıkamayınca sokaklara çıkıyorsunuz.

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Başkan, hani AK PARTİ...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İktidar sandıktan çıkar, sandıktan. 10 seçimdir sandığa gömülüyorsunuz. (CHP sıralarından gürültüler)

ŞAHİN TİN (Denizli) – Halk, sizi sandığa gömüyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hâlâ kaybediyorsunuz, gitmiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Altay, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Tam oraya geldim.

Şimdi, “Biz sandıktan çıktık, biz sandıktan çıktık.”

Arkadaşlar, çağın, teknolojinin ve bilimden kaynaklı gelişmeler siyasete tahvil edilemez.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sizi sandığa gömeceğiz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi siz şunu dersiniz: “Biz, Türkiye’de kara yollarını otoyola evrilttik. Bu bir AK PARTİ başarısı.” ben de derim ki: Acaba, patikadan şoseye geçiş ya da şosedan stabilizeye geçiş ya da stabilizeден satıh kaplamaya geçiş hangi partilerin başarısıydı? Bunlar teknolojinin gelişmeleri ya. Bunlar süreç içinde olacak.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sulandırma, sulandırma.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ya da çıra yakılırken idare lambasına geçilirken hangi partinin siyasi yetenekleriyle geçtik, çok merak ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Başkan, son cümlem şu olsun: İstanbul’da bütün esnaf tabelalarını Arapçaya çevirdi. Niye biliyor musunuz? (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar) Türkçemiz İstanbul’da artık tabelalarda yok, niye?

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Var, var.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Niye? Türkiye’de yaşayan 81 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının cebinde metelik yok, onun için Türkiye’ye gelen Araplardan medet uman esnaf, tabelaları Arapça yapmaktan başka çare bulamadı.

BAŞKAN – Teşekkür edin...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, Türkiye’de yaşanan süreçte damat Bakan “türbülans” dedi, parti sözcüsü “kur atağı” dedi, ekonomi sözcüsü “sıkışma” dedi, Cumhurbaşkanlığı ortağı “daralma” dedi, bunların hangisi? Bu işin adı krizdir, kazanan yandaşın kasasıdır, kaybeden vatandaşın kesesidir. Bütçeye “hayır” diyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Altay.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına üçüncü konuşmacı Konya Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

CHP GRUBU ADINA ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçe bir iflas bütçesidir. Türkiye’yi iflasa sürükleyen Erdoğan hükümetlerinin Türkiye’yi getirdiği noktayı gösteren bir bütçedir. Hükümetin görevi sorun çözmektir. Ancak mevcut Hükümet kendi ürettikleri sorunlarla ülkeyi yormakla meşguldür. Hiçbir hükümet son on yıldır Erdoğan hükümetleri kadar ekonomiyi böylesine kötü yönetmemiştir. Ekonomiye hiçbir rekabet gücü kazandırmadınız. Rantı ekonominin hâkim unsuru hâline getirdiniz. Üretmeden, Hükümetle iş birliği hâlinde havadan para kazananlar ilgi odağımız oldu. Hazineyi emme basma tulumba gibi eşin, dostun, yandaşın, akraba taallukatın cebine boşalttınız.

Üreticileri perişan ettiniz ve ekonomiyi tahrip ettiniz. Hükümetle dirsek temasındaki rantçılar bire bin kazanırken, üretenler ve küresel rekabet peşinde koşanlar mahvoldular, perişan oldular.

Beceriksizliğiniz, iş bilmezliğiniz ve tekâsür hevesiniz yüzünden on yılda iki büyük kriz yaşattınız. 2008’in son çeyreğinde ekonomi 6,2 küçülmüştü, 2009’un yıllık küçülmesi ise 4,7 olmuştü. Bu, birinci 2009 krizi az geldi, ders almadınız; rantı özendirmeye, üreticileri cezalandırmaya, ekonomiyi dolara bağlamaya devam ettiniz ve şimdi, ekonomiyi 2018’de ikinci bir krize soktunuz.

Perişan ettiğiniz halkın acısıyla dalga geçmeye devam ediyorsunuz. İnsanlar iş bulamadığı için, çocuğuna pantolon alamadığı için, evine ekmek götüremediği için intihar ederken Hükümet bu acıları duymuyor, ekonomiyi bayram müjdesi verir gibi anlatmaya devam ediyor. Uçan, uçmayan saraylarda yaşıyor, ejder meyveli “smoothie” içiyor, vatandaşla dalga geçiyorsunuz.

Maliye damada teslim edilmiş, Hazine yine ona teslim edilmiş; Türkiye Varlık Fonu kurmuşsunuz, Türk Hava Yollarının, devletin bütün kalan işletmelerini ve kamu bankalarını içine yerleştirmişsiniz, tüm bu kamu işletmelerini de yine aynı şekilde damada vermişsiniz, devletin ne kadar parası varsa hepsi tahttasarrufunda. Bu ülke aile şirketi değildir değerli arkadaşlar. Millettin parası ehliyete, liyakate göre görevlendirme yapmak suretiyle yönetilir.

Bakın, mutfakta yangın var ama Hükümet ve iktidarın bu yangından haberi yok. Tavuk eti bir yıl önce 8 lira 20 kuruşken 11 lira olmuş, yüzde 35 artmış. Kuru soğan 1 lira 47 kuruş iken 3 lira 59 kuruş olmuş, yüzde 144 artmış. Margarin her yoksulun mutfağında kullandığı yağ ama 7,35 olan fiyatı 10,75'e çıkmış, bir yıl içerisinde yüzde 46 artmıştır. Salça yüzde 91 zamlanmış. Elektrik yüzde 43, doğal gaz yüzde 31, kömür yüzde 42 tahtiyönetiminizde bir yıl içerisinde zam görmüştür. Bebek maması yüzde 70, sağlık ürünleri yüzde 79 artmıştır. Mutfakta yangın vardır. Hayat pahalılığı vatandaşı bezdirmiştir, muzdarip hâle getirmiştir. Tüketici fiyatları yıllık yüzde 22, üretici fiyatları yüzde 39 artmıştır. Bu, dünyadaki ortalama enflasyonun 10 katıdır. Memleketi perişan eden bir iktidarla vatandaş muzdariptir ve perişandır.

Çiftçiyi mahvettiniz tarım girdilerine yapılan zamlarla. Yönetim döneminizde 3 milyon hektar mera boşaldı, kullanılmaz hâle geldi. 3 milyon hektar tarımsal alan ekilemez hâle geldi. Bu seneden itibaren de tarım girdilerindeki zamlar, çiftçinin borçları yüzünden çiftçi perişan olacak, ekilmeyen tarlalara bir 3 milyon daha ilave edeceksiniz.

Esnafi perişan ettiniz, kepenk kapatıyor, işini sürdürmüyor, tezgâhını dolduramıyor. İşsizler iş umudunu kaybetti. Fabrikalar kapanıyor, iş yerleri kapanıyor ve milyonlarca işsiz ülkenin en önemli derdi hâline geliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, sizin bu ülkeye yaşattığınız enflasyon gerçekten dünyanın en yüksek enflasyonlarından biri. Ama bakın şunu söylemek istiyorum: 2002-2007 yıllarında ekonominin patronu bendim. Hiç tevazu göstermeyeceğim. Ekonomiyle ilgili üç temel kurulun başkanı bendim; Ekonomik Koordinasyon Kurulu Başkanı bendim, Ekonomik Sorunları Değerlendirme Kurulu Başkanı bendim, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Başkanı bendim. Bunların hiçbiri teorik değildir, hepsi Resmî Gazete'de kayıtlıdır.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Şimdi olmayınca kötü!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu unvanların hepsi kayıtlı ve ekonomiden sorumlu bakanlar, bürokratlarıyla beraber benim başkanlığında toplanarak ekonomiye yön veriyorduk. O dönemlerde bakan olan Kemal Unakıtan, Ali Babacan, yine Sayın Başkan Binalı Yıldırım bürokratlarıyla birlikte benim başkanlığında toplanıyor ve düzenli olarak ekonomiyi değerlendiriyor, gözden geçiriyorduk. Ama bunun neticesinde ne oldu, biliyor musunuz? Bu düzenli çalışmanın neticesinde ne oldu; ben size söyleyeyim: Enflasyon, geldiğimizde yüzde 30'du, ben bırakırken yüzde 8'e düştü, siz patlattınız, şimdi yüzde 22 yaptınız. (CHP sıralarından alkışlar) ÜFE yüzde 40'tan yüzde 5'e düştü ama siz yüzde 39'a çıkardınız benden sonra. (CHP sıralarından alkışlar) Hangi beceriksizliği yaptınız da ekonomiyi tahrip ettiniz, iki kere krize soktunuz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, bakın, hemen ardından, 1 Ocak 2005'te paradan 6 sıfırı attık.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Elini cebinden çıkar!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Yani daha önce 1 milyon lira dediğiniz para birden 1 liraya düştü. Hani geçen Mart ayında, sekiz ay önce Sayın Cumhurbaşkanı ne demişti? “Tuvalete 1 milyon lirayla gidiyorduk, 1 liraya düşürdük.” demişti değil mi? Bakın, o 1 milyon lirayı 1 liraya düşüren benim. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - CHP genel başkanı yapacağız seni.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Eğer ben olmasaydım Sayın Cumhurbaşkanı 1 milyon liralık tuvaleti 1 liraya düşürdüğüyle övünemezdi, haberiniz olsun. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, ben bıraktıktan sonra...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayın, hatibi dinleyin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...2008-2018 arasında hiçbir başarı öykünüz yoktur.

HASAN TURAN (İstanbul) - Hangi başarı öyküsü?

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) - Sayın Başkan, bakanlık görevi yapmış bir kişiye böyle yapılır mı, ayıptır ama!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Rakamları vereyim, bu yanlış diyorsanız gelin rakamları veriyorum bakın. Enflasyonu söyledim, parayı söyledim. Dolar, ben geldiğimde 1 lira 60 kuruştuk. 2007’de bırakırken 1 lira 17 kuruşa düştü. Siz şimdi 5 lira 30 kuruşa çıkardınız, 5 kat artırdınız, 5. (CHP sıralarından alkışlar) Faiz 62’ydi, 18’e bırakarak gittik, şimdi 22-24 bandında dolaşiyor. Net dış borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 37’ydi, yüzde 19’a düşürerek bıraktım, gittim, şimdi yüzde 30’a çıkardınız. Borç batağına saptırdınız Türkiye’yi. (CHP sıralarından alkışlar) Brüt dış borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 54’tü, yüzde 36’ya düşürdüm, siz şimdi yüzde 52’ye çıkardınız.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 28, 28.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bütçe açığının...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Doğru söyle, rakamları yanlış söylüyorsun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Doğru söyle, bilmiyorsun konuşma. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Bir bak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Dinle, biz senin gibi çok kişiye ders verdik.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yalan söylüyorsun, yalan.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 11’di, 1,6’ya düştü, şimdi 2’ye getirdiniz. Kamu kesimi borçlanma gereği arkadaşlar, devletin borçlanma ihtiyacı millî gelirin yüzde 9,7’siydi, sıfır noktada bıraktım gittim, sıfır, devletin borçlanma ihtiyacını! Şimdi ne yaptınız? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen bırakmadın, seni gönderdiler, sen ayrı parti kurdun. Ayrı parti kurduktan sonra ne yaptın? Kendin gittin, CHP’nin kapısına geldin. Kendi başarın mı var ya? Hadi bana söyler misin?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen parti de kurmuşsun, ne yaptın?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Şimdi ne yaptınız, biliyor musunuz, yaptığınız borçlanma gereğini 2,7’ye çıkarmak oldu; işsizliği de patlattınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tayyip Erdoğan’ın sayesinde koltuğa oturdun. Şimdi ne yapıyorsun? Yontuyorsun. Yok öyle bir şey! Başarın var mı, başarın? Başarın yok!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, asıl önemli olan nedir, biliyor musunuz?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sen parti kurmuşsun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Asıl önemli olan büyüme rakamlarıdır, büyüme.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen parti kurdun, partin ne kadar büyüdü, onu söyler misin?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 2003 ile 2007 arasında Türkiye’nin ortalama büyüme oranı yıllık yüzde 7’dir. Bıraktıktan sonra, 2008-2018 arasında Türkiye’nin yıllık ortalama büyüme oranı yüzde 3 civarındadır.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – İktidarda kim vardı Sayın Şener, 2002-2007 arasında iktidarda hangi parti vardı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Üstelik 2016 yılında hesaplama biçimini değiştirdiniz ve bu yaptığınız değişikliklerle millî geliri yıllık ortalama yüzde 2,72 şişirdiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Şener, o dediğiniz tarihte hangi parti iktidardı? Ya, soru soruyorum, Başbakan kimdi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu halk sana ne verdi, onu söyle!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu şişkinliğe rağmen... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, zamanımı alıyorlar, kendi sürelerinde kalkacak konuşacaklar, yanlış bir şey söylüyorsak söylerler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye...

Bir saniye Sayın Hatip.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, hangi parti iktidardaydı onu söylesin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen konuşmacıyı sükûnetle dinleyelim, daha sonra cevap verilmesi gerekirse verin. Lütfen, lütfen arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım, lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hangi parti iktidardı, onu söyle, kimin hükümetiydi o?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın değerli arkadaşlar, yani sizin hepinizin bana minnet borcu var. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gülüşmeler) Ben olmasaydım hiçbiriniz burada olmazdınız, ben olmasam, hiçbiriniz burada olmazdınız! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – CHP mi konuşuyor, Abdüllatif Şener mi konuşuyor?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen hangi partiye girdiysen düşürdün. Kaç aldın? Sıfır! Tayyip Erdoğan’a bak sen ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, gayrisafı millî hasıla, bırakırken 677 milyar dolardı, 2007’de. Hesaplama yöntemiyle, değişikliklerle millî geliri artırdığınız hâlde benim on bir yıl önce devrettiğim toplam gayrisafı yurt içi hasılanın altında bir Türkiye inşa ettiniz. 631 milyar dolar 2018 millî geliri; sadece millî gelir değil, kişi başına millî gelir. Sayın Erdoğan, biliyorsunuz, sürekli olarak “Kişi başına millî geliri 3 katına çıkardık.” diyor. Altından benim olduğum dönemi çıkarırsanız çirliçiplak kalırsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, kişi başına millî gelirin niye 3 katına çıktığının üç gerekçesi var. Bunlardan birincisi: Bazı yıllarda bile kişi başına millî gelir 4.229 dolar, yani 2002 rakamının 1.000 dolar üstünde; üstelik, 2000 yılı da bir önceki deprem yılının hasarını yaşamış bir yıldır. Onun için, bazı yanlış koyarak “Şu kadar artırdık.” denmez.

İkincisi: 2 kere hesap değiştirdiniz, eski yıllara yaymadınız o hesapları, o hesap değişikliği şişirdi.

Üçüncüsü ise: 2002 ve 2007 döneminde ulaşılan noktayı çıkarırsanız, son on bir yılda kişi başına millî geliri son üç yıldır bıraktığım noktanın altına indirmiş bir iktidarsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, çok net söylüyorum: 2007’de kişi başına millî gelir -ben bırakırken- 9.656 dolardı; 10 bin dolara gelmiş, dayanmıştı.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Bu kadar başarılıydın, o partiyi niye kapattın? Bu kadar başarılıydın, partiyi niye kapattın, partini?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Şimdi, 2018’de 9.385 dolara düşürdünüz.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Niye kapattın partini?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Yani, on bir yıl önce bıraktığım rakamın 271 dolar altına indirdiniz.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – İndirdim, yaptım...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Üstelik hesaplama yöntemiyle 2018’i de yüksek gösterdiğiniz hâlde. Ama başka bir şey daha var: Türkiye’de 3,5 milyon Suriyeli var, toplam millî gelir hesapları yapılırken Suriyeliler hesaba dâhil ediliyor, kişi başına millî gelir hesap edilirken Suriyeliler hesaba dâhil edilmiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Konya’ya gidebiliyor musun?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Değerli arkadaşlar, hani Suriyelilere 35 milyar dolar harcamıştınız. Madem millî gelirden o kadar pay verdiniz, Suriyelileri hesaba dâhil edip kişi başına millî geliri yeniden niye hesaplamıyorsunuz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Geri gidecekler onlar.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sen yaktın ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Şu soruyu sormak lazım değerli arkadaşlar, bu soruyu sormak zorundayım: Benden sonra hangi büyük beceriksizliği yaptınız da ekonomiyi bu hâle getirdiniz, işsizliği ağılattınız, tüketiciyi perişan ettiniz, çiftçiye mahvettiniz...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Genel başkan olamadın sen. Genel başkan mısın sen?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - ...esnafı kuruttunuz, iş adamlarını intihara sürüklediniz, iş yerlerini kapanır hâle getirdiniz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Bu kadar başarılıydın partini niye kapattın, partini? Partini niye kapattın başarılıydın, onu söyle?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Hangi beceriksizliği yaptınız, hangi? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, açıkça söyleyeyim mi?

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Açıkça söyle, partini niye kapattın, söyle?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sivas’tan bağımsız aday oldun, kaç oy aldın? Kaç oy aldın, kaç?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Açıkça söyleyeyim: Bakın, on altı yıldır -2002-2007 hariç- tek bir yapısal reform yapamamış bir hükûmetsiniz.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Partini niye kapattın söyle, niye kapattın?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sivas’tan kaç oy aldın? Konya’ya gidebiliyor musun? Konya’ya gidebiliyor musun, Konya’ya?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - On altı yılda bir vergi reformu bile yapamadınız, ne konuşuyorsunuz! (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sivas’tan kaç oy aldın, kaç? Ben sana söyleyeyim: 17 bin oy aldın, başarı yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Bakın, 2002-2007 yılları arasında hangi reformları yaptığımızdan söz edeyim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok komiksin!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hangi parti?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Ekonominin başında olarak...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Hangi parti ya, hangi parti?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - ...Koordinasyon Kurulu Başkanı olarak bütün işler benden dönüyordu...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Öyle bir şey yok, öyle bir şey yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - ...Sayın Genel Başkan da bu işe karışmıyordu. 2003-2007 arasında ben Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Ulusal Otoritesiydim. Her ülkede bu programların bir otoritesi olur, Türkiye otoritesi bendim, benim üzerimde Başbakan da yoktu. [AK PARTİ sıralarından “vay be(!)” sesleri, CHP sıralarından alkışlar] Ulusal Ajansın kuruluşuyla ilgili yasa teklifini getirip Meclis komisyonlarında ve Genel Kurulda savunan benim; ilk Ulusal Ajansı kuran benim, Ulusal Ajansın kurucu yöneticilerini, personelini atayan benim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Seni oraya getiren kimdi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - İlk başta Erasmus olmak üzere Türkiye’deki öğrencilerimizin Avrupa Birliği üniversitelerine gidip orada bir dönem, bir yıl kendi branşlarındaki fakülteelerde eğitimlerine...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bunların hepsini AK PARTİ yaptı, AK PARTİ.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - ...devam etme hakkını ve uygulamasını başlatan benim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – AK PARTİ’nin yaptıklarını anlatıyorsun şu an.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Seni buraya getiren kim?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu, gerçekten yapısal bir dönüşümdü.

İkincisi, kalkınma ajanslarıyla ilgili yasal düzenlemeyi hazırlayan benim; Meclis komisyonlarında, Genel Kurulda savunan benim... [AK PARTİ sıralarından “Sen neymişsin be(!)” sesi ve gürültüler]

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ooo!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...yasalaştıran benim ve başta İzmir ve Çukurova (Adana, Mersin) kalkınma ajanslarını bizzat ben kurup kadrosunu ben atamıştım. [AK PARTİ sıralarından “Ooo(!)” sesleri, gürültüler] Diğer bütün illerimizdeki kalkınma ajanslarının planlamasını da yaptık.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Türkiye Partisi ne oldu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Ama bu ajansın önemli bir işlevi vardı; Türkiye’de girişimcilik heyecanı başlatacaktı, sinerji oluşturacaktı. Ben bıraktıktan sonra orayı da dejenere ettiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Türkiye Partisi ne oldu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Bakın, E-dönüşüm Türkiye İcra Kurulu Başkanı bendim. [AK PARTİ sıralarından “Ooo (!)” sesleri, gürültüler] Bu toplantılara Sayın Başkan da katıldığı için bilir; kamu ve özel sektör temsilcileriyle birlikte her ay düzenli çalışma yapardık. E-Devlet Projesi büyük mesafe almıştır o dönemde ve de ilk elektronik imza bu kurulda benim başkanlığım zamanında yapılan çalışmalar sonrasında gerçekleşmiştir, sembolik olarak ilk e-imza sertifikası bana verilmiştir. [CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından alkışlar (!)]

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ayakta alkışlıyorum seni (!) Ayıp ya!

SALİH CORA (Trabzon) – IMF’ye borcu sen ödedin (!) Amerika’yı sen keşfettin (!) SİHA’ların projesini sen çıkarttın (!) Üçüncü köprüyü sen açtın(!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Daha önce kriz koşullarında Bankacılık Yasası alelacele çıkarılmıştı. Bankacılık Yasası’yla ilgili altı ay mesai yaptık.

SALİH CORA (Trabzon) – Üçüncü havalimanını sen yaptın (!) Double yollar senin zamanında yapıldı (!) O tünelleri sen açtın (!)

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Kurduğun parti ne oldu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Neticede BDDK ve Bankalar Birliğiyle birlikte bitip tükenmeyen mesailer sonrasında sağlıklı bir Bankalar Yasası hazırladık. Komisyonlarda, Genel Kurulda savunmasını ben yaptım ve şu anda bu krize rağmen eğer bankalar ayaktaysa bana borçlusunuz, bu Bankacılık Yasası’na borçlusunuz. [CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından alkışlar (!)]

SALİH CORA (Trabzon) – Kimsesizlerin kimsesi oldun (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - TMSF ile BDDK’yı ayırdık. BDDK’nın kendi görevini, düzenleme ve denetim görevini düzgün bir şekilde takip etmesine imkân sağladık.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yaranamazsın, yaranamazsın!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Bakın, hoşlanmadınız ama başka bir şey söyleyeyim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – CHP’ye Genel Başkan ol, CHP’ye.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Beşinci, Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Kurulu Başkanı da bendim. Diyeceksiniz ki amma çok göreviniz varmış. Akaryakıtta kaçakçılığı önlemek için ilk marker kullanımını gerçekleştiren...

SALİH CORA (Trabzon) – Sensin (!)

Şehirlerimize statları yapan sensin (!) O olimpiyatları Türkiye’ye getiren sensin (!) Sen neymişsin be abi (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - ...benim.

Altıncısını söyleyeyim “mortgage” kanunu çıkardım. Bakın, “mortgage” kanunu çıkardık, “mortgage.”

SALİH CORA (Trabzon) – Marmaray’ı yapan sensin (!) Avrasya Tüneli’ni sen açtın (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - Sayın Başkan... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir dakika...

Değerli arkadaşlar, lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Şener, siz de Genel Kurula hitap edin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devam) – Genel Kurula hitap ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) - “Mortgage” kanunu çıkardım, bir yıl çalıştık “mortgage” kanunu üzerinde, bak bir yıl. Hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde paneller düzenledik, çalışma grupları oluşturduk. Sonunda gayrimenkule dayalı menkul kıymet ihracıyla ilgili düzenleme getirdik.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kurduğunuz partinin adı neydi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ama sonunda ne oldu biliyor musunuz? Ben bıraktıktan sonra “mortgage” kanununu benden sonraki hükümetler uygulamadılar, ikincil mevzuatı tamamlanmıştı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) SPK, gereken kurumsal dönüşümü hazırlamaktaydı ancak bu çıkarılan yasayı uygulamayı uygun görmedi. Hâlbuki bu yasa çıktığı takdirde borsanın derinliği artacak, yerli, uzun vadeli, millî bir finansman hacmi ortaya çıkacaktı ama bunların hiçbirini görmedi. Bu yasa mevcut olmakla birlikte, uygulamadı Hükümet ama ne yaptı? İş insanlarını dış krediye muhtaç hâle getirdi, döviz geliri olmayanların bile dövizle borçlanmasına imkân sağladı. Bizim “mortgage”la getirdiğimiz finansman sistemini kenarda bırakırken tam iş adamlarımızı 317 milyar dolar dışarıdan borç almak zorunda bıraktınız ve krizi bu yüzden çıkardınız. (CHP sıralarından alkışlar)

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu kadar başarılıydınız da partiniz niye bu kadar az oy aldı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Şimdi, geçenlerde bir bakan diyor ki: “Şimdi, gayrimenkule dayalı menkul kıymet ihraç edeceğiz, finansman genişliği sağlayacağız.” Günaydın, on bir yıl sonra Hükümetinize günaydın! (CHP sıralarından alkışlar) Neredeydiniz kardeşim, neredeydiniz? Ben yirmi dört saat mesai harcarken sizin eliniz... Gözünüz neredeydi? Söyleyin bakayım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Şener, elinizi çıkarıp da hitap edin, lütfen, olmuyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Kürsüde böyle konuşulur, acemi olduğun için bilmiyorsun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bu kibir yıkacak! Gururlanma padişahım, senden büyük Allah var! Bu kibir yıkacak!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, şu acil eylem planı...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – O, Tayyip Erdoğan’ın planı. Sen kimsin? Tayyip Erdoğan’ın planı. Sen kimsin?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Partinize ne oldu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bellemişsin, “Partine ne oldu?” Biz soyguncu değiliz, vurguncu değiliz, hırsız değiliz, parasızlıktan partim kapandı. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ne oldu partiye?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – O Tayyip Erdoğan’ın milletinin partisi. Sen kimsin!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – “Faziletindir.” diye anlatacağın şeyi, sanki kabahatimmiş gibi niye söylüyorsunuz?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Kurduğunuz partiye ne oldu? Gittin bir yere sığındın be!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – O Cumhurbaşkanımızın liderliği, sen kimsin ki onu da yapacaksın. O Cumhurbaşkanımızın liderliği.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – AK PARTİ kurulduğunda Hazine yardımı aldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bırak onu ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Kanunu getirdi, değiştirdiniz...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Cumhurbaşkanımız olduğu için buradasın sen, yoksa...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...milletvekili olan partilerin Hazine yardımı almasıyla ilgili yasayı kaldırdınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...ondan sonra yeni kurulan partiler Hazine yardımı alamaz oldu.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – AK PARTİ kurulduğunda Hazineden para mı aldı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, bu, acil eylem planı, arkadaşlar. Kimin hükümeti nedir diye...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – AK PARTİ kurulduğunda Hazineden para mı aldı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Aldı, Hazineden para aldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ne zaman aldı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 54 tane milletvekili vardı, Hazine yardımı aldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Seçime girmeden...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Kurulduğundan itibaren aldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Liderle olur bu iş, liderle; liderlikle olur.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Liderlikle ilgisi yok.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Liderle var. Seninle mi ilgisi var?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, Erdoğan siyasi yasaktıydı, Hükümette değildi.

Bak, şunu da söyleyeyim: Ben Sayın Erdoğan'la kavga edip falan ayrılmadım da. Yani bana karşı her zaman kibar olmuştur, nazik davranmıştır.

HASAN TURAN (İstanbul) – Her zaman kibardır.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sen de çok kibarsın şu anda!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Hayatımda bana karşı en nazik davranan iki üç insandan biridir.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sen de şu an çok kibarsın!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ayrılırken de kibarca ayrıldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Her zaman öyledir.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – İhanet ettin, ihanet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, partiden ayrılırken parti genel merkezine MKYK toplantısına gittim, o salonda arkadaşlardan helallik almak suretiyle Genel Başkana istifamı verdim ve öyle ayrıldım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sonucunuzu görüyoruz.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sonuç?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Benim gibi partisinden ayrılan Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir tek kişi yoktur.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sonuç?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bir dinleyin.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – O her zaman lider.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, bu, acil eylem planı değerli arkadaşlar.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Siz mi yaptınız?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Erdoğan siyasi yasaklıyken; değil Başbakan, henüz milletvekili olamamışken ben Başbakan Yardımcısıydım ve bana bağlı Devlet Planlama Teşkilatında “Hükümetin yol haritası” diye şu acil eylem planını hazırladık.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ya, bütün insanlara haksızlık, günah bu ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, övündüğünüz...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bunları tek başına mı yaptın?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – DPT bürokratlarıyla beraber yaptık, DPT bana bağlıydı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – CHP o zaman onu da eleştirmişti.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Yani, bu kadar insanın emeğine haksızlık, günah ya!

SALİH CORA (Trabzon) – Sen neymişsin be abi (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, övündüğünüz, yatırım olarak övündüğünüz ne varsa en az yüzde 90'ı...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Geç CHP'nin başına...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – CHP'ye Genel Başkan ol.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 2003-2007 yatırım programlarına bakın, şu acil eylem planını inceleyin, hepsi bunun içerisinde, hepsi. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN TURAN (İstanbul) – Bu kadar insana haksızlık.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, yani buradan bu kadar fazla satışa yapmış olmanızı anlayışla karşılamıyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Satışa yapmıyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Müsaade edin, sakın sakın konuşalım. En az on dakikamı yediniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Her şeyi sen yaptın (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bir hasbihal edelim ya, benimle hasbihal etmeye hiç mi ihtiyacımız yok sizin?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Yok, hiçbir ihtiyacımız yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Nankörlük yapmayın.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yok, yok.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Partinle hasbihal et, bizimle değil.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – CHP'yi kurtar Sayın Şener, CHP'yi.

MUSTAFA ELVAN KARAHOCAGİL (Amasya) – Acil eylem planını Lütfi Elvan hazırladı.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Öğretim görevlisi gibi konuşuyorsun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bitti mi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, bu partinin kuruluşuna emek sarf ettim. Elinizdeki parti programı...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bizim emeğimiz yok mu Sayın Şener? Hep “Ben yaptım.” diyorsun bir saattir ya, bak dinliyorum yarım saattir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Var, emeğiniz var da parti programı...

RECEP ÖZEL (Isparta) – O zaman CHP’yi eleştiren...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Alın teri var orada ya, taşrada alın terimiz var. Hep “Ben yaptım.” diyorsunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bırak da konuşayım.

Arkadaşlar, sizin sözcünüz de kalkacak, konuşacak o zaman o söylesin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama bu da bana dokunuyor, ben bu partinin temel taşlarından biriyim ya Sayın Şener. Gitmiş olabilirsiniz, normal.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, seni de var kılan...

Bakın, değerli arkadaşlar, programlar, teşkilatlar, hepsinde görev aldım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Biz kurtulduk, sıra sizde.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Ya, bu kadar başarılıydın, kendi partinde niye başarılı olamadın? Hep siz yaptınız (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 28 Şubat’ta ben Maliye Bakanydım -28 Şubat AK PARTİ dönemi değil tabii- ve muhtıracılar hedef olarak beni göstermişlerdi, dimdik ayakta kaldım. 27 Nisan e-muhtırasında yine aynı şekilde Hükûmet aleyhine yapılan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın konuşmanızı. Ek süre verdim, buyurun tamamlayın.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Konuşacak bir şeyi kalmadı Başkanım.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Ek süreyi de siz yaptınız herhâlde (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...bu e-muhtıraya cevap vermek için Başbakanlık Konutu’nda bir araya gelen 7-8 kişiden biri bendim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Onu da siz verdiniz (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – O cevap metnini hazırlayan heyetteydim ve kamuoyuna o açıklama öylece yapılmıştır.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Adaylığını geri çektin ama 2007 seçimlerinde.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bunun dışında, bakın, bazen arkadaşlar hakkımda ulu orta şeyler söylüyor da onları düzeltmek için söylüyorum bunları, bir dakikalık düzeltme zamanıyla halledemiyoruz çünkü.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kendinize yazık ediyorsunuz vallahi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, 2007 seçimlerine girerken birçok problem vardı, cumhuriyet mitingleri vardı, 367 problemi vardı, e-muhtıra girdi devreye...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kim yapmıştı o mitingi?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Kim yapıyordu onları?

SALİH CORA (Trabzon) – Kadere bak ya! Kimlerle beraber?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 367 CHP’nin eseridir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – O sırada gerginlik olduğu için kamuoyunu yatıştırmaya ihtiyaç vardı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 367’yi yapan parti CHP’dir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Sayın Genel Başkan ve Gül, benim üslubumun bütün toplumu kucaklayıcı olduğunu, bu gerginliği yatıştırmak için beni görevlendirdiler.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – 28 Şubatla aynı kafa yapısı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – “Bol bol televizyonlara çık, o tatlı üslubunla kamuoyunu yatıştır.” dediler... (AK PARTİ sıralarından “Aaa!” sesleri, gülüşmeler)

HASAN TURAN (İstanbul) – Bu bir itiraf, bu bir itiraf.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ama sizi de göreviniz esnasında ikna ettiler, değil mi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...ve o görevi de üstlendim, sonuna kadar yerine getirdim aday olmayacağımı ilan ettiğim hâlde.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Darbe olacak diye ikna ettiler. Darbe olacağına ikna oldunuz, başbakan oldunuz (!)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Onun için birkaç gün önce bir grup başkan vekiliniz çok ulu orta sözler söyledi. Bir kısmı söylediklerimin, ona cevap olsun diye söylüyorum. Bülent Efendi’ydi, kim? Nerede o Bülent Efendi? (AK PARTİ sıralarından “Bülent Bey” sesleri)

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – “Bülent Bey” “efendi” değil.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Doğru söyleyin, darbe döneminde başbakan olacağınıza inandınız mı inanmadınız mı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ve aile mahremiyetine dokunacak terbiyesizce sözler söyledi, dedi ki: “Efendim, işte Sayın Şener eşinin başını örttürmek istememiş.”

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hürriyet’e manşet olmuştu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Hürriyet’e müriyete öyle manşet atılmadı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hürriyet’e manşet oldu, öyle dediniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, ben şunu söyledim basına. Ben ne söyledim? Nişanlılık döneminde eşim başörtülü değildi, ben ondan onun başörtüsünü takmasını istemedim, baskı da yapmadım, kendisi özgür iradesiyle başını örttü dedim. Böylesine bir cümleyi evirip çevirip Bülent Efendi’nin...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bülent Bey.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...böylesine istismar edecek şekilde kullanmış olması gerçekten büyük ayıptır, büyük ayıp. Keşke benim konuşmamı engellediğiniz gibi o Sayın Bülent Efendi’nin de konuşmasını engelleseydiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – İçki için ne dediniz?

BAŞKAN – Bakın, aranızda zorla elimle milletvekili yaptığım, istifa ettirip “aday ol” deyip Meclise taşıdığım, istifa edip milletvekili olanlar var. (AK PARTİ sıralarından “Cumhuriyeti de sen mi kurdun ağabey ya?” sesi)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi kurdu.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Süre Sayın Başkan!

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, Bolu’daki asistanlığım döneminde benim öğrencim olan başörtülü bir sayın milletvekiliniz de aranızdadır. O dönemde ben daha asistandım. Otuz-otuz beş yıldır da o günden bugüne kadar hiç görüşmedik, ilk defa Mecliste karşılaştık.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sen aslında profesörmüşsün de...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Başörtüsü konusunda benim ne düşündüğümü, nasıl tavır sergilediğimi, kendilerine nasıl hamilik yaptığımı o size anlatsın.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Senin partin başka düşünüyor ama.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Onun için, ailevi meselelere uzanacak kadar “Şener’i eleştireyim” diye uğraşırsanız perişan olursunuz. Perişan olursunuz bakın.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Vallahi siz perişan durumdasınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Onun için, değerli arkadaşlar, bu bir iflas bütçesidir.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – İstikamet... İstikamet... İstikamet...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu iflasın sebebi ise son on-on bir yıldır uygulanan beceriksiz ve yanlış politikalaradır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkanı, Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan, “tek adam” “diktatör” “kendine göre anayasa” ve başka tür sözler; hepsi sataşma çerçevesinde. 69’a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, “diktatör” sataşma sayılmaz, sayılmıyor. Tutanaklara da geçti. Bilginiz olsun eğer diktatörden dolayı sataşmadan söz veriyorsanız, usulsüz bir iş yapılmış oluyor yani.

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nun, Konya Milletvekili Abdüllatif Şener'in ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmalarında, AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; aslında Sayın Şener’e cevap vermeyi düşünmüyordum çünkü zor bir iştir. Bir siyasi hareketin içinde olup sonra başka bir siyasi harekete insanlar geçebilir, ideolojilerini, politikalarını, dünya görüşlerini değiştirebilir ama ondan sonra gelip burada eski arkadaşlarına karşı kendini aklama çabası içerisindeki bir konuşmayı cevaplamaya değer görmezdim. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Ancak, ben “Sayın Şener Efendi” demeyeceğim, o dil uygun bir dil değil, burada nezaketle konuşmak durumundayız fakat biliyorsunuz tarihte İsa’dan önce ve İsa’dan sonra vardır. Sayın Şener’i dinlerken o kadar “ben”, o kadar “ben yaptım” “Ben olmasaydım siz yoktunuz.” dedi ki, anlaşılıyor ki Sayın Şener ekonominin Hazreti İsa’sıdır, öncesi vardır, sonrası vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Şener buradayken biz her şeydik, Sayın Şener gitti biz hiçbir şey olduk. Demek ki Sayın Şener size geldi, ben öyle anlıyorum ki konuşmasından, siz hiçbir şeydiniz, şimdi her şey oldunuz. Hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde benim de tanıdığım, bildiğim çok kıymetli ekonomistler var, bu bütçeyi çok çeşitli biçimlerde eleştirecek arkadaşlar var; siz Sayın Şener’i çıkarttınız. O bakımdan da hakikaten öyle anlıyorum, hiçbir şeydiniz, her şey oldunuz. Hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, aslında söylenecek çok söz, verilecek çok cevap var. Şu diktatör meselesi Engin Bey, diktatör meselesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tutanaklara geçti “Eleştirme sayılır.” diye, mahkeme kararları da var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bir dakika daha verebilir misiniz? Diğer arkadaşlara da verin lütfen Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika daha.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi tarih boyunca halkın önüne geçen, halkı temsil eden, iktidara gelen insanlara “diktatör” demiş. Menderes’e dediniz mi? Dediniz. Rahmetli Özal’a dediniz mi? Dediniz. Şimdi, Tayyip Erdoğan’a diyor musunuz? Diyorsunuz. Bunların üçünün de ortak yönü nedir? Halkı temsil etme, halkın gücüyle iktidara gelme. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bazen hızınızı alamadınız kıymetli arkadaşlar, kendi içinizdeki eleştirilerde de Sayın Genel Başkana “diktatör” dediniz. Demek ki bu bir dil alışkanlığı, kıymetini burada görmek lazım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu ağır oldu Hocam ya!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Evet, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 15.53

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.14

BAŞKAN: Binali YILDIRIM**KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 10) (Devam)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275); 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 11) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Şimdi söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı’da.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına görüşlerimizi açıklamak üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle yüksek heyetinizi ve ekranları karşısında bizleri izleyen aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Genel anlamda bütçe, devletin bir yıl içinde yapacağı harcamaları ve elde edeceği gelirleri gösteren ve Mecliste onaylanarak yürütme tarafından uygulanan bir belgedir. Hukuki bakımdan bir kanun olmakla birlikte bazı özellikleri nedeniyle kanunlardan ayrılan bütçe, hukuki, ekonomik ve mali işlevlerinin yanı sıra siyasi bir fonksiyona da sahiptir. Bütçe, Meclisin yürütme üzerindeki siyasi denetim araçlarından biridir. Bütçe ve kesin hesap görüşmeleri bize, hükümet uygulamalarına yönelik uyarı, tenkit ve öneri imkânı da sağlamakta, milletimizin ve devletimizin sorunlarını daha bütünlükle ele alma fırsatı sunmaktadır.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi, komşu coğrafyalarda ve dünyada büyük sorunların yaşandığı ve tehlikeli gidişatın bulunduğu bir dönemde görüşülmektedir. Neresinden bakarsak bakalım, bölgesel ve küresel dinamiklerin, kritik ve engellerle dolu bir güzergâhta ilerlediğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Değerli milletvekilleri, sadece bölgemiz için değil, tüm insanlık adına tarihî ve hayati nitelikli olaylara sahne olmuş bir yılın daha sonuna geliyoruz. 2018 yılında da yaygın münakaşalar, yoğun mücadeleler, dünya dengelerini doğrudan etkileyen olaylar yaşanmıştır. Son zamanlarda her yer karışık, her taraf kaos içindedir. Sosyal gerginlikler, toplumsal kargaşalar, asimetrik çatışmalar, örtülü operasyonlar, ticaret savaşları, siyasi anlaşmazlıklar, hegemonya mücadeleleri yoğunlaşmakta hatta yaygınlaşarak devam etmektedir. Küreselleşmenin bilançosunda eşitsizlik, yoksulluk, etnik çatışma, coğrafyaların değişmesi, ülkelerin bölünmesi, kutuplaşma ve silahlanma; mutluluk, refah ve yardımlaşmadan daha ağır basar hâle gelmiştir.

Medeniyetlerin beşiği olan Orta Doğu bölgesi, Türk-İslam medeniyetinin zirvesi olan Osmanlı Devleti'nin yüz yıllar boyunca sağladığı huzurlu ve müreffeh günlerini aramaktadır. Orta Doğu, küresel aktörlerin birbirleriyle vekâleten savaştığı bir coğrafyaya dönüşmüştür. Bu savaşın temelinde paylaşım kavgası vardır. Bu nedenle topraklar parçalanmakta, insanlar etnik, mezhebî ya da bir başka saik ve bahaneyle istismar edilmektedir. Musibetlerin kaynağında asırlardır değişik kılık ve görünümde devam eden emperyalist Vandallık bulunmaktadır. Zayıf ve kukla devletler kurgulanmakta, Batı'nın nüfuz alanlarının genişletilmesi istenmektedir. Orta Doğu'nun ve İslam ülkelerinin kanlı bıçaklı duruma getirilmesinin nedenleri burada aranmalıdır. İslam ülkeleri manevi kalkınma, maddi silkinme yaşamadan, birlik ve dirliğe sahip çıkmadan facialar sürececek, daha çok kan dökülecektir. Soydaşlarımızın ve din kardeşlerimizin akan kanı hepimizden bir şeyler götürmektedir. Bugünkü durumu kabul etmemiz mümkün değildir. İslam toplumlarının artık Haçlı projelerinin ablukasından sıyrılıp belini doğrultması zorunlu hâle gelmiştir. İslam dünyası artık ayağa kalkmalı, kaderine sahip çıkmalı ve geleceğini kimseye peşkeş çekmemelidir, Müslümanların çileleri bitmelidir.

Uluslararası ilişkilerin değişen ve karmaşıklaşan yapısı dikkate alındığında, küresel sorunlara kalıcı ve kapsamlı çözümler üretebilmek için Birleşmiş Milletler sisteminde reforma gidilmesi gerekmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin daimî üyelerinden biri olması, uluslararası güvenlik ve barışın temini adına daha büyük rol üstlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Türk milletinin ve bütün insanlığın barış ve mutluluk içinde insanca yaşayacağı bir dünya idealinin Türkiye merkezli yeni bir medeniyet inşasıyla mümkün olabileceğine inanmakta ve bu doğrultuda siyaset yapmaktayız. Bu çerçevede, küreselleşme sürecinin insani bir mecraya sokulmasını ve küresel ölçekte bir adalet hareketine dönüşmesini arzu etmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, coğrafyası itibarıyla hiçbir zaman sükûnet halkası içinde olmadığı gibi, özellikle son dönemde tam bir karmaşa, belirsizlik ve çatışma düzeninin ortasında kalmıştır. Türk milleti son on yıldır siyasi, sosyal ve ekonomik ablukaya alınmak istenmiştir. Türkiye, artan bir şekilde tehdit kuşağında tutulmuş, vatanımız tehlikeden tehlikeye girmiştir. FETÖ kumpasları, doğu ve güneydoğu il ve ilçelerimizde hendek terörüyle birlikte tezahür eden işgal planları, güney sınırlarımız boyunca terör koridoru oluşturma girişimi, 15 Temmuz işgal teşebbüsü, 53 insanımızın hayatına kasteden isyan denemeleri, büyük şehirlerimizde hatta Ankara'nın göbeğinde patlatılan bombalar, dayanılmaz boyuta ulaşan şehit haberleri yakın tarihimizin âdeta özeti niteliğindedir. FETÖ'den PKK'ya, İŞİD'den PYD-YPG'ye kadar bütün insanlık düşmanları Türkiye'ye karşı alenen ve acımasızca kullanılmıştır. Artan terör saldırıları, yeni boyutlar kazanan millî güvenlik tehditleri, hain ayaklanma girişimleri, ekonomimizi çökertme teşebbüsleri millî bekanın ciddi tehlikelerle karşı karşıya kaldığını bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.

Türkiye'nin, ya teslim alınarak küresel projelere taşeronluk yapan tutsak bir ülke olması dayatılmış ya da bölünüp parçalanarak içinden yeni yeni devletçiklerin çıkması kurgulanmıştır. 2 seçenekli bu imha planı bizzat Türk milleti tarafından, milli uyanış ve kenetlenme sayesinde, hamdolsun, boşa çıkarılmıştır.

Millî bekamıza yönelik son yıllarda yaşadığımız onca melanete ve tüm gelişmelere rağmen “Beka sorunu yok.” diyebilenler, beka sorununu hafife alanlar, hatta alay edenler; “dış güçler” söylemini eleştirenler, dış güçlerin operasyonu olmadığını söyleyebilenler bulunmaktadır. Aslında onları dikkate almaya hiç gerek yoktur. Milletimiz onları çok iyi tanımakta ve kime hizmet ettiklerini iyi bilmektedir. “Onların kalpleri vardır fakat onlar gerçeği anlamazlar, gözleri vardır fakat onlarla görmezler, kulakları vardır fakat onlarla işitmezler; işte, onlar şaşkındırlar, bunlar gafillerin ta kendileridir.”

15 Temmuz 2016'da tarihin en şiddetli işgal ve ihanet teşebbüslerinden birine milletçe maruz kaldık. Hamdolsun ki Türk milleti istiklaline canıyla, canıyla, imanıyla sahip çıkmıştır. Aziz milletimiz terörle mücadele ediyor görünürken gerçekte küresel güçlerle göğüs göğüse çatışmış, vatanını ve bekasını savunmuştur. Türkiye Cumhuriyeti cesaret, dirayet ve hamiyetle terörle mücadeleyi devam ettirmektedir. Kahraman güvenlik güçlerimiz çeşitli il ve ilçelerimize musallat olan PKK'lı alçakların üzerine balyoz gibi inmiş, açtıkları hendekler ve saklandıkları delikler onlara mezar edilmiştir. Türkiye'nin yürüttüğü terörle mücadelesi karardır, etkilidir ve takdire şayandır.

Türkiye, ülke içinde yaşanan terörün yanı sıra bölgemizde artan güvenlik riskleri ve tehditleriyle de karşı karşıya kalmıştır. Güney sınırlarımız boyunca sahnelenen hıyanet planlarının, terörist emellerin millî varlığımıza kastetmek gayesiyle tedavüle sokulduğu çok açıktır. Türkiye caydırıcı gücünü kullanarak önce Irak'taki gayrimeşru bağımsızlık referandumunu etkisiz hâle getirmiştir. Ardından Suriye'nin kuzey bölgesine düzenlenen ve büyük başarıyla gerçekleştirilen Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtları sayesinde oluşturulmak istenen terör koridoruna izin verilmemiş, önü kesilmiştir. Afrin'de, El Bab'ta, Cerablus'ta olduğu gibi Menbic de Fırat'ın doğusu da teröristlerden arındırılacak, terör kampları yerle bir edilecektir, teröristler kazdıkları çukurlara gömülecektir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Terörle mücadelemiz yurt içinde ve sınır ötesinde en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar devam edecek, haklı mücadelemiz Allah'ın izniyle durmayacaktır. Allah kahramanlarımızı korusun, Türk milletini ve Türkiye'yi sonsuza kadar var kılsın.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, karşı karşıya kaldığı hain darbe girişimi ve terör saldırılarıyla birlikte ekonomik kuşatmaya da maruz kalmıştır. Küresel güçlerin öncülüğünde kur ve faiz üzerinden Türkiye ekonomisi ve siyaseti yönlendirilmek istenmiştir. Özellikle, 24 Haziran seçimleri sonrasında Türkiye ekonomisinin çökertilmesi hedeflenmiştir. Londra merkezli küresel fonlar, sermaye çetelerine yıkım emri vermişler, para oyunları, döviz operasyonlarıyla, kur silahıyla ekonomik sisteme suikast düzenlemişlerdir. Özellikle, 12 Ağustos 13 Ağustosla bağlayan gecede kudurmuş gibi üzerimize çullanmışlardır. Döviz kurları, devamında faiz ve enflasyon fırlamış, yaşanan ekonomik şok ve dengesizlik her insanımızı zor durumda bırakmıştır. 15 Temmuzda alamadıkları sonucu ve 24 Haziran seçimlerinin rövanşını ekonomik kuşatmayla almaya teşebbüs etmişlerdir. Ekonomik sorunlardan bunalmış toplumsal muhalefetin siyasal içerik kazanması, sosyal çözülmenin sağlanması, ardından sokağı adres gösteren iş birlikçilerin harekete geçirilmesi hesaplanmıştır. Ancak, küresel baronların hesabı Ankara'da bozulmuştur. Ekonomik saldırılara karşı verilen kararlı mücadele ve alınan tedbirler sayesinde ekonomik kuşatma yarılmış, kasım ayından itibaren nispeten olumlu gelişmeler sağlanmaya başlanmıştır. Nitekim, bu yıl mart sonunda 4 lirayken ağustos ayında 7 lira 20 kuruşa kadar çıkan dolar kuru daha sonra dalgalı bir seyir izleyerek düşmüştür, hâlen 5 lira 30 kuruş düzeyindedir. Ekim ayında son on beş yılın en yüksek rakamına ulaşan ve yıllık bazda yüzde 25,2 olarak gerçekleşen enflasyon, kasım ayı itibarıyla yüzde 21,6'ya gerilemiştir. Mart ayında yüzde 20'nin altındayken eylül ve ekim aylarında yüzde 40'ın üzerine kadar çıkan kredi faizleri şimdi yüzde 30'un altına inmiş olup bankalar faiz indirimine devam etmektedir.

Türkiye'nin dış ödeme riskini gösteren CDS (Kredi Risk Takası Primi) mart ayında ortalama 181 puan iken, ağustos sonu ve eylül başında 566 puan seviyesine kadar yükselmiş, daha sonra 216 puanı aşan bir düşüşle 350 puan düzeyine kadar inmiştir. Ekonomik Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi ve Tüketici Güven Endeksi de kasım ayından itibaren ekonomiye duyulan güvende bir toparlanmaya işaret etmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'yi ekonomik olarak abluka altına alma girişimleri karşısında da devletin ve yürütmenin yanında olmuştur. Parti olarak işin kolayına kaçabilir, sırf Hükümet yıpransın diye fırsat bu fırsat diyerek siyasi fayda devşirmenin basitliğine heves edebilirdik. Biz bunu yapmadık, asla da yapmayız. Zira hep söylüyoruz, bu mesele “Sen kazandın, ben kaybettim.” meselesi değildir, mesele Türkiye meselesidir, mesele vatandır, nitelik millî ve ekonomik becamızın müdafasıdır.

Bizim tercih ve tutumumuzu birileri beğenmeyebilir hatta kabul etmeyebilir; kendi bilecekleri iştir. Biz arzularımızla değil, ilkerimizle, ülkelerimizle varız. Biz “Önce ülkem ve milletim, sonra partim” anlayışına sahibiz. Siyasetimiz millîdir, duruşumuz nettir, övüncümüz Türk-İslam ahlakıdır, vicdanımız adaletten yanadır. Biz Milliyetçi Hareket Partisiyiz; aklımızda hep Türkiye vardır, gönümüzde Türk ve İslam coğrafyalarının barış, huzur, güvenlik ve selametine duyduğumuz özlem yer almaktadır. Allah şahittir ki mücadelemiz Türk milleti, büyük ve muasır Türkiye Cumhuriyeti içindir.

Türkiye ekonomisinde sorun olmadığını söylemedik, ekonomimizin kırılgan durumundan ve yapısal sorunlardan devamlı surette bahsettik. Makroekonomik çarpıklıkları, yanlış ekonomi politikalarını yeri ve zamanı geldiğinde ifade ettik, teklif ve temennilerimizi paylaştık. Kur ve faiz artışından, azgınlaşan hayat pahalılığından, piyasaların durgunluğundan, artan ekonomik ve sosyal sorunlardan biz de rahatsız ve şikâyetçi olduk ancak bu ülke hepimizin, bu millet biziz, bu devlet bizimdir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak dileğimiz, ekonominin hareketlenmesi, piyasaların canlanması, vatandaşımızın ekonomik ve sosyal sorunlarının giderilmesidir.

Ülkemizde son günlerde de üzerinde dikkatle durulması gereken gelişmeler yaşanmaktadır. Sokaklar karıştırılmak istenmekte, kutuplaşmalar bilenmekte, öfke ve fitne yayılmaktadır. FETÖ'cü ve PKK'lı alçaklar, iş bölümü ve görev taksimi yapmış eylem ortakları hâlinde pusuda beklemekte, uygun zaman kollamaktadır. Terörün hedefi olan güvensizlik, belirsizlik, korku ve kuşku sistematik şekilde tırmandırılmaktadır. Türkiye üzerinde yeni bir hain deneme, yeni bir şer oyun planlanmakta, gelişmeler buna işaret etmektedir. Sokaktan medet umanlar, kargaşadan geçim sağlayanlar, bozgunculuktan yarar bekleyenler iş birliği yapmışlardır. Provokatörler, iç barış ve huzur ortamını gerebildikleri kadar germekte, sabırları zorlamaktadır.

Türk milleti, tezgâhlanan oyunu görmekte, büyük bir sabırla yakından takip etmektedir. Türkiye'yi vahim bir türbülansa itmek, yeni bir demokrasi dışı arayışa çekmek isteyenler şunu çok iyi bilsinler ki Türk milleti, şiddeti ne olursa olsun, her rezaleti, her kalkışmayı, her ihaneti bertaraf etmeye hazırdır, hamdolsun, bunu başaracak kudreti sonuna kadar haizdir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye iç ve dış tehditlere maruz kalırken yeni sistemi tasfiye planları yapmak “Hükümet kaybetse de nasıl kaybederse kaybetse.” anlayışına girmek, ne millet sevgisiyle ne de vatanseverlikle kesinlikle bağdaşmaz, asla bağdaşmayacaktır. Türkiye'yi hedef alan komplo, kumpas ve saldırılar karşısında millî bir duruş sergilemek, herkes için ahlaki ve vicdani bir zorunluluktur, vatanseverliğin asgari bir icabıdır.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesi olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi, Cumhurbaşkanı tarafından 17 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

2019 yılı merkezî yönetim bütçe ödenekleri 961 milyar lira, bütçe gelirleri 880,4 milyar lira, bütçe açığı ise 80,6 milyar lira olarak öngörülmektedir. Bu rakamlar, 2018 yılı gerçekleşme tahminlerine göre bütçe giderlerinde yüzde 16,9, bütçe gelirlerinde yüzde 17,4, bütçe açığında ise yüzde 11,8 oranında artışa karşılık gelmektedir. 2018 yılında yüzde 1,9 gerçekleşmesi beklenen bütçe açığının gayrisafı yurt içi hasılaya oranının 2019 yılında yüzde 1,8 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Önümüzdeki dönem için ekonominin yol haritası niteliğini taşıyan Orta Vadeli Program, 20 Eylül 2018 tarihinde Yeni Ekonomi Programı ismiyle kamuoyuna takdim edilmiştir. 2019-2021 yıllarını kapsayan bu programın teması, dengelenme, disiplin ve değişim olarak belirlenmiştir. Programın temel amacı, kısa vadede fiyat istikrarının ve finansal istikrarın yeniden tesis edilmesi, ekonomide dengelenmenin ve bütçe disiplininin sağlanması, orta vadede sürdürülebilir büyüme ve adaletli paylaşmaya yönelik ekonomik değişimin gerçekleştirilmesi şeklinde ifade edilmiştir. Yeni Ekonomi Programı'yla ortaya konulan makroekonomik hedefler, bazı tutarsızlıklar içermekle birlikte genel olarak gerçekçi tahminlerden oluşmaktadır.

Yeni Ekonomi Programı'ndaki hedefler, sıkı bir bütçe politikasına işaret etmektedir. 2019 yılında 59,9 milyar liralık harcama tasarrufu ve 16 milyar liralık gelir artırımı olmak üzere toplam 75,9 milyar liralık kamu kaynağının sağlanması, bütçede kamu yatırımlarının yüzde 36,1 oranında azaltılması hedeflenmektedir.

Ekonomide büyümenin önemli oranda yavaşlaması öngörülmekte, 2018 yılında yüzde 3,8 beklenen büyümenin, 2019 yılında yüzde 2,3'e düşeceği tahmin edilmektedir. Ekonomik büyümenin birinci kaynağı, sabit sermaye yatırımları; ikinci kaynağıysa ülke genelinde verimliliğin artırılmasıdır. Daha fazla üretim, daha fazla ihracat, daha fazla istihdam ve daha fazla gelir için daha fazla yatırıma ihtiyaç vardır ve bunun yolu, öncelikle yurt içi tasarrufları artırmaktan geçmektedir. İkinci olarak da hem kendi kaynaklarımızı hem de yurt dışından kullandığımız kaynakları verimli, üretken alanlarda kullanmaktır. Burada, kamu otoritesinin ülkedeki kaynak tahsisini doğru yönlendirmesi büyük bir öneme sahiptir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye ekonomisinin yapısal sorunları bulunmaktadır. Önümüzdeki dönemde dış riskler de göz önüne alındığında bir taraftan sıkı para politikalarıyla etkili maliye politikaları uygulanırken diğer taraftan başta üretim, tasarruf, vergi, iş gücü piyasası, eğitim ve adalet gibi temel alanlarda yapısal önlemlerin büyük bir ciddiyetle hayata geçirilmesi önem arz etmektedir. Türkiye'nin ekonomik sorunlarını çözecek, olumsuzlukları giderecek, vatandaşlarımızın refah seviyesini artıracak ve borç sarmalından kurtaracak adımların atılması gerekmektedir.

Bankacılık sektörünün 90 milyar liraya ulaşan takipteki kredilerinin toplam kredilere oranı yüzde 3,5 oranına çıkmış olup yakın izlemeye olan kredi alacakları da dikkate alındığında sektör açısından risk oluşturmaktadır. KOBİ'lerin takipteki kredi oranı yüzde 5,8 düzeyindedir. KOBİ'lerimizin ve esnafımızın borç ve yüksek faiz sarmalından kurtarılması ve piyasanın canlanması amacıyla geniş kapsamlı bir program açıklanmalıdır. Devlet kuruluşlarınca, yüklenici ve üretici alacakları hızla ödenmeli, KDV mahsuplaşma işlemleri hızlandırılmalıdır. Bu durum, hem piyasalarda canlanmaya katkı sunacak hem de devletten alacağını alamadığı için zor duruma düşen insanımızın mağduriyetini giderecektir.

Sanayicilerimizin girdi maliyetlerinin düşürülmesinin sanayi ve ihracat performansı açısından önemi gözetilerek girdileri ucuzlatacak ve finansman maliyetini azaltacak yapısal tedbirlere önem ve öncelik verilmelidir.

Ülkemizde yüksek katma değerli yatırım döngüsünü başlatmak ve gelişmiş ülkelerle aramızdaki teknoloji farkını kapatmak için Sanayi 4.0 dönüşümünü sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren, dijital çağa uyum sağlayan bir sanayi hızla oluşturulmalıdır.

Ülkemizde AR-GE, yenilik ve teknoloji alanında büyük bir atılım yapılması gerekmektedir. Teknoloji üretim seferberliği başlatılmalı, üniversitelerimiz bilgi ve teknoloji üretim merkezleri hâline getirilmelidir.

Esnaf kesiminin teknoloji kullanım düzeyi ve ürün kalitesi yükseltilerek verimliliği artırılmalı, bilgiye erişimleri kolaylaştırılmalı, ana ve yan sanayi bağlantıları güçlendirilmelidir. Meslek standartları geliştirilmeli ve esnafa ihtisas kimliği kazandırılmalıdır. Esnafın vergi ve prim oranlarında indirim yapılmalı, elektrik, su ve doğalgaz ödemelerinde özel tarifeler getirilmelidir. Esnaf ve sanatkârimızı yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan AVM'ler ve büyük zincir marketlerin, esnaf aleyhine gelişen haksız rekabetinin önüne geçilmelidir.

Yük ve yolcu taşımacılığı yapan şoför esnafına da vergisiz akaryakıt verilmelidir. Yetki belgeleri, şoför esnafına yük ve eziyet olmaktan çıkarılmalı, uygulamadaki karmaşa giderilmeli ve belgelerin amacı dışında kullanımı ve haksız rekabet önlenmelidir.

Değerli milletvekilleri, son dönemde ağırlaşan ekonomik ve sosyal gelişmelerle birlikte çiftçimizin sorunları da katlanmış ve durumları kötüye gitmiştir. Ürettiği ürünü değerinden satamamış, başta mazot ve gübre olmak üzere yüksek girdi maliyetleriyle beli bükülmüştür. Bankalara olan kredi borçları katlanarak artan çiftçimiz zor durumdadır. Çiftçimizin kredi borçları 100 milyar lirayı aşmıştır.

Besiciler ve süt üreticileri büyük sıkıntılarla karşı karşıya olup, ayakta durma mücadelesi vermektedir. İthalat politikası hem çiftçimize darbe vurmuş hem de sorunları çözmemiştir. Ülke olarak bizim ne yapıp ne edip çiftçimizi, üreticimizi ayağa kaldırmamız lazımdır. Üreten ekonomi, yerlilik ve millilik bunu gerektirmekte, önce çiftçiden başlanması gerekmektedir. Çiftçimize yönelik olarak vergi ve prim indirimlerini, bankalara ve Tarım Krediyeye olan borçlarında uygun şartlarda yapılandırmayı içeren bir düzenleme acilen uygulamaya konulmalıdır. Çiftçiye ve üreticiye verilen destekler artırılmalı ve zamanında ödenmelidir. Çiftçinin temel girdilerinden vergi alınmamalı, girdilerini ucuza alabilmeleri sağlanmalıdır. Tarımsal sulamada ve seralarda kullanılan elektrik için daha düşük tarife belirlenmelidir. Tarım sektörü üretim, işletme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulmalı, yüksek verimlilikte ve kaliteli ürün üreten, teknoloji kullanabilen, ülke insanını besleyebilen ve ihracat kapasitesi yüksek bir düzeye getirilmelidir.

Hayat pahalılığı, geçim zorlukları, ekonomik sıkıntılar her insanımızı olumsuz etkilemiştir. Vatandaşlarımız, nimette en arkada, külfette en önde olmamalıdır; bu işleyiş, bu haksız süreç mutlaka değişmelidir. Çalışanlar ve emekliler, aldıkları aylıkla ay sonunu getirememektedir. En büyük sorunları, geçim zorluğudur. Çalışanlar ve emekliler, geçimini borçla, kredi kartlarıyla, tüketici kredileriyle sağlayabilmektedir. Bu yıla dair asgari ücret, yüzde 14,2 artışla net 1.603 lira olarak belirlenmiştir. Son açıklanan TÜİK verilerine göre, on bir aylık enflasyon yüzde 21,8 düzeyindedir.

Asgari ücrete yapılan artış, enflasyonun altında kalmıştır. Mevzuattaki tanımına göre asgari ücret, işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün şartlarına göre asgari düzeyde karşılamaya yönelik ücrettir. Ancak asgari ücret belirlenirken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri göz ardı edilmektedir. Asgari ücretin, çalışanların asgari gıda ihtiyacını bile karşılamadığı ortadadır. Ayrıca, çalışanlar üzerinde ağır vergi yükü bulunmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, net asgari ücretin açıkl sınırının üzerine çıkarılmasını, asgari ücretlilere büyük şehirlerde ulaşım desteği verilmesini, asgari ücretten vergi alınmamasını ve çalışanların asgari ücret kadar gelirinin vergi dışı bırakılmasını gerekli görüyoruz.

Kamu çalışanlarının mali ve sosyal hakları toplu sözleşmeyle belirlenmektedir. Toplu sözleşmeye göre, kamu çalışanlarının aylık ücretlerine 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yüzde 4; 1 Temmuz 2019 tarihinden geçerli yüzde 5 oranında artış yapılacaktır. Toplu sözleşme gereği 2018 yılı Temmuz ayında

yüzde 3,5 artış yapılmış olup Temmuz-Aralık döneminde oluşan enflasyonun bu oranı aşan kısmı kadar, 2019 yılı Ocak ayında yapılacak yüzde 4'lük zam üzerine ayrıca enflasyon farkı da ödenecektir. Eski adıyla Emekli Sandığı emeklilerinin aylıklarındaki artış da aynen kamu çalışanlarına uygulanan oranlar üzerinden yapılacaktır. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları ise gerek ocak ayında gerekse temmuz ayında son altı aylık enflasyon oranında artırılacaktır. Bu duruma göre emeklilerin ve kamu çalışanlarının aylıklarına ocak ayında yapılacak toplam zammın, aralık enflasyonu ile netleşecek olup yaklaşık yüzde 10 civarında olması beklenmektedir.

Emeklilerimizin yıllarca hizmet verdikten sonra geçim kaygısı duymadan, onuruna yaraşır bir hayat sürmesini temin etmek, devletin önemli ve öncelikli görevlerinden biridir. İşçi, memur ve esnaf emeklileri arasında nimet-külfet dengesizliği ve emekli aylıklarındaki adaletsizlikler artarak devam etmektedir; maaş zamlarında bile farklı uygulama bulunmaktadır. Emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikler giderilmeli, emekli aylığı bağlanmasında büyümeden tam pay verilmelidir. Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek; işe girişte, ilerleme ve yükselmede objektifliği, liyakati esas alacak bir personel rejimi mutlaka uygulamaya konulmalıdır.

Yardımcı hizmetler sınıfında çalışanlar genel idare hizmetleri sınıfına atanmalı, kadro alamayan taşeron işçiler, tüm sözleşmeliler, vekil, fahri, geçici ve ücret karşılığı çalışanlar kadroya geçirilmeli, çalışanların aile bütünlüğü mutlaka sağlanmalıdır.

Ayrıca, ek gösterge uygulamasındaki adaletsizlikler giderilmeli, öğretmenler, polisler, uzman çavuş ve jandarmalar, kamu avukatları, uzmanlar, denetmenler, araştırmacılar, müdürler, şube müdürleri, hemşire ve diğer sağlık çalışanları ile din görevlilerine 3600 ek gösterge verilmeli, kamu çalışanlarına yapılan tüm ek ödemeler, emekli aylığına yansıtılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin hesap Kanunu Tasarısı'na göre, 2017 yılı bütçesinde 46,9 milyar lira olarak öngörülen bütçe açığı, yıl sonunda 47,8 milyar lira olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe, uzun bir sürecin mahsulü olan hukuki bir belgedir. Bütçe hakkı, Parlamenta, vatandaşlar adına gelir toplama ve bu gelirleri belirli alanlara ve amaçlara tahsis etme izin ve yetkisini vermekte, bu izin ve yetkinin mevzuata ve bütçeye uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığının izlenmesi ve denetlenmesi sorumluluğunu da beraberinde getirmektedir.

Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim görevini yerine getirmesine katkıları sunan önemli bir anayasal kuruluşumuzdur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkını gerçek anlamıyla kullanabilmesi için, Sayıştayın doğru, açık ve güvenilir raporları sunması gerekmektedir. O nedenle, Sayıştayın tüm denetim raporları, tüm denetim sonuçlarını içeren hâliyle Meclise gönderilmelidir. Denetim yoluyla idareyi geliştirmek önemli bir fonksiyondur. Sayıştay, yaptığı denetimlerle bu amaca önemli katkıları sunmaktadır. Ancak, Sayıştay bulgularının birçoğunun değişmeden müteakip yıllarda da raporlarda yer alıyor olması, denetim sonuçlarının kamu kurumlarında yeterince dikkate alınmadığına işaret etmektedir. Denetim raporlarında yer alan Sayıştay önerilerine mutlaka riayet edilmelidir. Ödenek aktarımı ve ödenek üstü giderler gibi Meclisin yetkisinin elinden alınması anlamına gelen, bütçe hakkını zedeleyen uygulamalara meydan verilmemelidir.

Tüm dünyada Sayıştay raporlarının görüşüldüğü ve karara bağlandığı esas zeminler, parlamento komisyonlarıdır. Sayıştay raporlarını görüşecek Meclis komisyonunun kompozisyonu, çalışma tarzı, üreteceği raporun içeriği ve formatı, komisyon raporundaki tavsiyelerin izlenme usul ve esasları da önemlidir. Meclis İçtüzüğü'nde Sayıştay raporlarının hangi işleme tabi tutulacağı konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun iş yükü fazla olup, Sayıştay raporları gerektiği gibi görüşülememektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, yasamanın yürütme üzerindeki denetim görevinin daha da önem kazandığı dikkate alınarak, kesin hesap kanun teklifi ve Sayıştay denetim raporlarının, birçok ülkede olduğu gibi, oluşturulacak ayrı bir Komisyon tarafından görüşülmesi için Meclis İçtüzüğü'nde gerekli düzenleme mutlaka yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, tarihî bir dönemden geçmektedir. Türkiye Cumhuriyeti, 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren resmen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yönetilmeye başlamıştır. Türkiye'nin önu açılmış, geleceği aydınlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi Türk milletinin başarısıdır. Hiçbir dış tazyik ve yönlendirme olmadan, hiçbir telkin ve baskı yaşanmadan hükümet sistemi, cumhurun bizzat irade ve isteğiyle değişmiştir. Türk milleti, demokratik rüştünü bir kez daha ispatlamıştır. Türkiye, artık yeni bir siyasi sürece girmiştir. Bundan geri dönüş yoktur. Bu süreçte temel amacımız, Türkiye'nin birlik ve dirliğini korumak, beka ve istiklalini yaşatmaktır.

Türk milletinin daha nice asırlara bağımsız, bağlantısız ve güçlü olarak ulaşması yegâne arzumuzdur. Bunu da Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle inşallah başaracağız. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin başarısı, Türkiye'nin başarısı, Türk milletinin ferahı ve refahıdır. Buna da sonuna kadar hizmet edeceğiz. Bizim derdimiz, kardeşliktir. Bizim meselemiz, büyük Türkiye'ye ulaşmak, tarihin tekerrürünü sağlamaktır. Türkiye'yi gelecek yüzyıllara taşıyacak ana damar, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemidir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin mimarı, şüphesiz, Cumhuriyet'tir. Cumhuriyet, millî bekayı esas alan ahlaki ve siyasi uzlaşmanın bir mahsulüdür. Cumhuriyet, Türkiye'nin güvenlik zırhıdır, millî birlik ve dayanışma şuurudur ve bu çerçevede sürdürülecek tarihî bir birlikteliktir. Cumhuriyet, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkma hedefini yakalama azmi, millî ve üniter devlet olan Türkiye Cumhuriyeti devletini ve Türk milletini ilelebet yaşatma iradesidir. Cumhuriyet, milletimizden aldığı destek sayesinde azim ve kararlılıkla lider ülke Türkiye'yi inşa etmenin yanı sıra Türk dünyasının, İslam âleminin ve bütün mazlum milletlerin yegâne ümidi olan Türkiye'yi küresel bir güç haline getirecek 2053 ve 2071 vizyonunun altyapısını da adım adım oluşturacaktır.

Gelecek, Türk asrı; geleceğin gücü, Türkiye'dir. Türk-İslam ülküsü, Türkiye'nin ve komşu coğrafyaların bayraktarlığı göreviyle İlaykelimetullah mührünü cihana vuracaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte Kızıllema, o zaman cevabını bulacak, o hâlde amacına ulaşacaktır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bütçe müzakereleri boyunca ifade ettiğimiz görüşlerimizin, yapıcı eleştirilerimizin ve önerilerimizin dikkate alınacağını umuyor, 2019 yılı merkezî yönetim bütçesinin, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı ve bereketli olmasını diliyoruz.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesine destek verdiğimizizi belirtiyor, sizlere ve aziz milletimize saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu'ya aittir.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakika.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2019 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. 23 Ekim 2018'de Plan ve Bütçe Komisyonunda başlayan ve bugün itibarıyla altmış gündür devam eden bütçe görüşmelerinin son gününde sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesinin milletimizin birliğine, refah, huzur ve güvenliğine katkı sağlamasını temenni ediyorum.

Anayasa'nın 161'inci maddesinde düzenlenen bütçe ve kesin hesap kanunları, Türkiye Büyük Millet Meclisinin temel yasama faaliyetlerindedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin önümüzdeki bir yıllık sürede kamuya kaynak aktarma ve bu kaynakları dağıtma yetkisini verdiği bütçe, uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların da önemli bir aracıdır. Bu itibarla bütçe, hem ülke yönetiminde hem de millet hayatında çok önemli bir yer işgal etmektedir çünkü bu bütçede yetimin, işsiz, işçinin, çiftçinin, memurun, esnafın, emeklinin, kısacası her bir vatandaşımızın hakkı ve payı vardır. Bu nedenle, kaynak tahsisinden uygulanmasına kadar, bütçenin her aşamasında yürütmenin, bu gerçekleri daima hatırında tutması, bizim en halisane tavsiyemiz ve temsilcisi olduğumuz aziz Türk milleti adına beklentimizdir.

2019 yılı bütçe teklifini değerlendirirken temel ilkemiz, ekonomik, mali ve sosyal politikalarla birlikte Türkiye'nin maruz kaldığı ekonomik güvenlik tehdidi ile bölgesel ve küresel gelişmelerin ülkemize yüklediği ağır sorumluluğun da göz önünde bulundurulmasıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, küresel güçlerin rekabet ve çatışma alanı hâline gelen Avrasya'nın tam orta yerinde, stratejik bir kavşakta yer almaktadır. Son zamanlarda, meşruiyetini uluslararası hukuktan alan çok taraflılık örselenmekte, bunun bir sonucu olarak ortaya çıkan dayatmacı, uzlaşmaz ve tek taraflı eylemler, uluslararası barış ve huzuru ciddi şekilde tehdit etmektedir.

Bir yandan AB ve ABD, diğer yandan Rusya ve Çin olmak üzere, küresel seviyede nüfuz sahibi olan ya da olma arzusu taşıyan ülkeler, çıkarlarını korumak adına, dünyanın birçok yerinde, tüm insanlığı sarsacak çapta sorunlara yol açmaktadır. Kimi zaman ekonomik ve ticari hırslar, kimi zaman da siyasi ihtiraslar yüzünden dünya, her geçen gün yeni krizlere maruz kalmaktadır. İnsani ve ahlaki değerleri hiçe sayan bazı gelişmeler, evrensel düzeyde kabul gören değer ve kavramların içini boşaltıldığını, hak ile batılın, doğru ile yanlışın birbirine karıştığını, çelişkilerle dolu olaylara şahit olduğunu göstermektedir.

Terörizm, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, göç ve iltica, iklim değişikliği, kitle imha silahlarının yayılması, ülkeler ve kıtalar arası gelir dağılımı adaletsizliği, radikalleşme ve ırkçılık gibi uluslararası sorunların getirdiği riskler, küreselleşme ve teknolojik gelişmenin refah ve barış getireceği yönündeki beklentileri boşa çıkarmaktadır.

Hâlen dünya üzerinde 800 milyondan fazla kişi, aşırı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Dünyada her 10 kişiden 3'ünün, içme suyuna erişimi bulunmamaktadır. Yoksulluk ve açlık, özellikle Afrika ve Güney Asya'da azaltılamamaktadır. Dünyada sera gazı salımı, endişe verici biçimde artmakta, küresel iklim değişikliği, tüm ülkeleri olumsuz şekilde etkilemeye devam etmektedir. Kalkınmış ülkeler ile en az gelişmiş ülkeler arasındaki gelir adaletsizliği giderek artmaktadır.

Çatışma, şiddet ve zulüm yüzünden her iki saniyede 1 kişi, yerinden edilmekte, dünya üzerinde yerinden edilmişlerin sayısı 70 milyona yaklaşmaktadır. Yapay zekânın insanın yerine geçip geçmeyeceğinin tartışıldığı bir tekno-ekonomik dönüşüm sürecinin yaşandığı günümüzde, bir yandan da insanlığın maruz kaldığı sefalet, açlık, yoksulluk, yolsuzluk gibi sorunlar yaygınlaşmaktadır. Özellikle İslam coğrafyasında yaşanan vekâlet savaşlarının ve insanlık dramlarının sonu gelmemektedir. Anlaşılan, tok ve hür insanların yaşadığı, adalet beklentisinin gerçek olduğu bir dünya özlemi, daha uzun süre devam edecektir.

Küresel ölçekte ortaya çıkan bu risk ve tehditler, Türkiye'yi de ekonomik ve siyasi olarak yakından ilgilendirmekte ve uluslararası sistemdeki çalkantılı gidişat, Türkiye'ye güçlü bir devlet ve bölgesinde lider ülke olma sorumluluğunu yüklemektedir. Nitekim dünyanın dört bir yanında insanlık dramları yaşanmaya devam ederken Türkiye'nin insani yardımlarda dünyada ilk sırada yer alması bir tesadüf değildir. Uluslararası kuruluşların ve gelişmiş ülkelerin kör ve sağır kaldığı insani trajediler karşısında Türkiye, yürüttüğü insani diplomasiyle insanlığın refah ve huzuru için elinden geleni yapmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye'nin bölgesel barış, huzur ve istikrarın teminatı olduğu gerçeği, hiçbir surette göz ardı edilemeyecektir.

Ne var ki kimi ülkelerin Türkiye'ye yönelik politika, eylem ve söylemleri, Türk'ün kapsayıcı, kuşatıcı, heybetli ve en az bin yıldır bir medeniyet algısına gönderme yapan niteliğini ve Türkiye'nin önemini anlayamadıklarına işaret etmektedir. İfade etmeliyim ki dünyanın birçok yerindeki hak ve adalet ölçülerine sığmayan insanlık dışı gelişmeleri, kaos ve kargaşayı, aklıktan ve susuzluktan ölen çocukları, sığınmacıları ve iç çatışmaları düşündüğümüzde, Türkiye, bölgesinde âdeta bir huzur adasıdır. Düşmana korku salan, dosta güven veren bir ülkenin vatandaşları olarak bağımsızlığımızın, milli birlik ve beraberliğimizin, huzur ve güvenliğimizin, Anayasa ve yasalarla teminat altına alınan temel hak ve hürriyetlerimizin, demokratik kazanımlarımızın ve bizi biz yapan değerlerimizin kıymetini iyi anlamak ve onlara sınırsız sarılmak durumundayız. Zira 15 Temmuz hain kalkışması, tüm bu kazanımların nasıl bir anda berhava olabileceğini hepimize göstermiştir. Yakın coğrafyamızda bir kıvılcımla başlatılan kaos senaryolarının ülkemizde de sahnelenmesi, "demokratik hak talepleri" kisvesi altında başlatılan sokak hareketleriyle dün denenmiştir, bugün de denenmek istenmektedir. Ancak milletimiz nasıl ki bugüne kadar maruz kaldığı çetin imtihanlardan alınır aklıyla çıkmış, kuşatmaları eşsiz iradesiyle bertaraf etmişe şüphemiz yok ki bu oyunları da bozacak basireti ve feraseti gösterecektir.

Bazı sorunları ve noksanları olsa da demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti, tarihinden aldığı ilham ve sahip olduğu birikimin gücüyle kuruluşunun 100'üncü yılına emin adımlarla ilerlemektedir.

Bu vesileyle, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, tüm kurucu kahramanları, bu millet ve devlet için taş üstüne taş koyanları, Türk'ün gücünü ve adaletini dünyaya göstermiş muhterem ecdadımızı ve aziz şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. Şu an vatan nöbetinde olan, terörle mücadele eden tüm kahraman güvenlik güçlerimizi selamlıyor, Cenab-ı Allah'tan yâr ve yardımcılarının olmasını niyaz ediyorum.

Sayın milletvekilleri, şüphesiz vatandaşlarımız daha fazla refah, adalet ve demokrasi beklentisi içindedir. Vatandaşlık vecibelerini bihakkın yerine getiren insanımızı çağdaş medeniyet düzeyine ve hatta ötesine taşımak için gayret göstermek hepimizin ortak sorumluluğudur.

Ülkemizin 21'inci yüzyılda, bölgesinde barış ve istikrarın teminatı olan, uluslararası ilişkilerde söz ve itibar sahibi kudretli bir devlet konumuna gelmesi için gerekli bütün şartların hazırlanması Milliyetçi Hareket Partisinin stratejik hedefidir. Türkiye, böylesi bir anlayış ve inançla, imkân ve kabiliyetlerini güçlü Türkiye hedefi doğrultusunda seferber etmek durumundadır. Siyasî istikrarı sağlanmış, ekonomik ve sosyal açıdan güçlü bir Türkiye'nin, uluslararası ilişkilerde belirleyici rol üstlenmek suretiyle dünya barış ve refahına daha fazla katkı sağlaması da mümkün olabilecektir.

Türkiye, şüphe yok ki kendisini merkeze alıp yakın ve uzak çevresinde yaşanan ekonomik, sosyal ve siyasi gelişmelerde söz sahibi olmak, kendi jeopolitik havzasında küresel oyunları boza boza kararlı bir şekilde yoluna devam etmek durumundadır. Başka bir deyişle, başkalarının ortaya koyduğu bölgesel ve küresel projelerin uygulayıcısı değil; millî menfaatlere uygun kararların senaristi, yönetmeni ve başrol oyuncusu olmalıdır. Bu anlayışla Türkiye, yeni gelişmelere göre, her alandaki politikasını da geliştirmeli ve güncellemelidir. Köklü devlet geleneğimizi çağdaş gelişmelerle buluşturma anlayışı içinde bir yönetim yapısı ve işleyişinin oluşturulması, politika belirleme kapasitesinin geliştirilerek kamu politikalarının birbiriyle uyumunun sağlanması verimli ve etkin bir idare için şarttır.

Bu kapsamda, 16 Nisan 2017'de yapılan halk oylamasıyla kabul edilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini önemli bir adım ve fırsat olarak değerlendiriyoruz. Anayasa değişikliğiyle yönetim sistemimiz kapsamlı bir reforma tabi tutulmuş, siyasi ve toplumsal uzlaşmanın ön plana çıktığı, millî iradenin doğrudan tecelli ve temerküz ettiği, Türk milletinin tarihî misyonuna uygun bir yönetim yapısı oluşturulmuştur.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, 24 Haziran 2018’de yapılan seçimlerle de bütünüyle uygulamaya girmiştir. Güçlü devlet, güçlü yönetim, demokratik istikrar gayeleri yeni sistemin ana omurgasıdır. Yürütmedeki çift başlılığın giderildiği, kuvvetler ayrılığının tahkim edildiği, uzlaşma kültürünün arttığı, güçlü bir denge ve denetim mekanizmasının tesis edildiği, yürütmenin daha etkin, yasamanın daha güçlü, yargının bağımsız ve tarafsız olduğu bu sistemle inanıyoruz ki tarihî misyonuna ve medeniyet tasavvuruna uygun bir şekilde, Türkiye’nin, 2023 ve 2053 hedeflerine ulaşması mümkün olacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisinde yemin ederek göreve başladığı tarihten itibaren yeni hükümet sistemi kapsamında oluşturulan idari yapılanma ve düzenlemeleri, kamu yönetiminde politika belirleme kapasitesinin geliştirilmesi, sorun çözüme kabiliyetinin artırılması ve kamu politikalarının birbirleriyle uyumunun sağlanması bakımından önemli ve kıymetli buluyoruz. Bu kapsamda, devlet teşkilatı yeni bir düzenlemeye tabi tutulmuş ve yapılan kapsamlı düzenlemeler, önemli bir sorun yaşanmadan başarılabilmektedir. Bundan sonra odaklanması gereken husus ise Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tüm unsurlarıyla sağlıklı olarak işletilebilmesi için gerekli adımların atılmasıdır.

Kamu yönetiminin iyileştirilmesi için, bütün kurum ve kurallarıyla sistem kalitesinin geliştirilmesinin yanında, bu sistem dönüşümünü idame ettirecek insan gücü kalitesinin de yükseltilmesi önem arz etmektedir.

Ülkemizin sahip olduğu liyakatli, her şartta “Önce Türkiye ve Türk milleti” diyebilen tüm insan kaynağından rasyonel biçimde istifade edilebilme imkânının değerlendirilmesi, vatandaşlarımızın beklentisi olduğu kadar, şüphesiz ki kamu yönetiminde şikâyet edilen hususların giderilmesini ve hadim devlet anlayışıyla vatandaş memnuniyetini esas alan bir kamu hizmeti sunumunu da mümkün kılacaktır.

Değerli milletvekilleri, bütçe teklifi, 2019-2021 dönemini kapsayan, Yeni Ekonomi Programı’nda çerçevesi çizilen hedeflerle uyumlu, mali disiplini ve orta vadede sürdürülebilir büyümeyi hedefleyen, tasarruf esaslı, üç yıllık perspektifle hazırlanmış ve ekonomideki dengelenme sürecinin en temel destekleyicisi olarak takdim edilmiştir.

Bütçe gelir ve gider tahminleri yapılırken 2019 yılında gayrisafı yurt içi hasılanın yüzde 2,3 büyüyeceği, deflasyonun yüzde 16,3; TÜFE’nin yüzde 15,9; ihracatın 182 milyar dolar, ithalatın 244 milyar dolar düzeyinde olacağı hesap edilmiş, faiz dışı fazlanın ise 36 milyar 701 milyon lira olarak gerçekleşmesi hedeflenmiştir. Buna göre, bütçe açığının ve faiz dışı fazlanın gayrisafı yurt içi hasılaya oranlarının sırasıyla yüzde 1,8 ve yüzde 0,8 olacağı tahmin edilmiştir.

2019 yılı bütçe giderleri bir önceki yıl bütçesi başlangıç ödeneğine göre yüzde 26 oranında artışla 961 milyar liraya çıkarılmakta, bütçe gelirleri de yine yüzde 26 artışla 880,4 milyar liraya yükseltilmektedir. Gelir tahminleri ve harcama büyüklüğü sonucunda, bütçe açığının 2018 yılındaki 65,9 milyar liradan, gayrisafı yurt içi hasılanın yüzde 1,8’i olan 80,6 milyar liraya çıkması öngörülmektedir.

Yatırım harcamaları kapsamında, sermaye gideri ve sermaye transferi toplamı 2018 yılındaki 84,1 milyar liradan 64,4 milyar liraya düşmekte, bu hâliyle de yatırım ödeneklerinde ciddi bir azalma öngörülmektedir.

Önümüzdeki üç yıllık dönem için bütçe açığının millî gelire oranının yüzde 2’nin altında olması ve faiz dışı fazlanın ise program dönemi sonunda millî gelirin yüzde 1’ini aşması hedeflenmektedir.

Yeni Ekonomi Programı’nda belirlenen eylemlerin, performans kriterlerini içeren planın 2019 bütçe yılıyla birlikte uygulamaya konulması şüphesiz ki 2019 bütçesini mali disiplin açısından ve programın başarısı bakımından son derece önemli kılmaktadır.

2019 yılında merkezî yönetim bütçe gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranının, bir önceki yıl gerçekleşme tahminininin 0,3 puan altında, yüzde 19,8 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu kapsamda, vergi dışı gelirlerin 0,4 puan düşeceği, vergi gelirlerinin ise 0,1 puan artacağı öngörülmektedir. Gelir ve kurumlar vergisi tahsilat toplamının gayrisafi yurt içi hasılaya oranla 2018 yılı gerçekleşme tahminininin 0,1 puan üzerinde yüzde 5,5 olması beklenmektedir.

Diğer taraftan, 2019 yılında 756 milyar 495 milyon lira olarak gerçekleşmesi beklenen vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 68'ini oluşturan 510 milyarı aşan miktarının dolaylı vergilerden temin edileceği anlaşılmaktadır. Vergi gelirleri içerisinde dolaylı vergilerin payının yüksek olması, vergi sisteminin adaletli olmadığına işaret etmektedir. Bu yönüyle, seçim beyannamemizde de vurguladığımız gibi, herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sistemi tesis edilmeli, vergiye ilişkin düzenlemelerde kamu finansmanı ile ilgili önceliklerin yanı sıra, verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileri ile sosyal yönü birlikte değerlendirilmelidir. Maliye politikasının gelir dağılımı adaletini sağlamaya dönük boyutu ihmal edilmemelidir.

Kamu gelirlerinin tahakkukunda, kamu harcamalarının sağlam kaynaklardan karşılanması, yatırım, üretim ve ticaretin teşvik edilmesi gibi ekonomik politikaların yanı sıra sosyal adaletin sağlanması, bölgesel gelişmişlik farklarının en aza indirilmesi, istihdamın artırılması gibi sosyal politikalar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Bütçe disiplini için kamudaki tasarruflar önemli bir husustur. Nitekim bütçenin aynı zamanda bir tasarruf bütçesi olduğu gerekçesinde ifade edilmekte ve tasarruf kalemlerine de yer verilmektedir. Bununla birlikte, tasarrufların kompozisyonu da hem sorunların kalıcı bir biçimde aşılması hem de ekonominin yeniden güçlü bir raya oturması açısından önem taşımaktadır. Tasarrufların kamu tüketiminden ziyade kamu yatırımları kalemlerinden yapılması, büyümenin bazını düşürerek enflasyonla mücadelede istenilen sonuçların alınmasına mâni olabilecektir.

2019 yılı mal ve hizmet alım giderlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranla bir önceki yıl gerçekleşme tahminine göre 0,3 puan azalarak yüzde 1,5 olması beklenmekle birlikte, söz konusu düşüşte daha önce hizmet alımı yapılan alanlarda çalışan taşeron personelin kadroya geçirilmesi etkili olmuştur. Geçtiğimiz olağanüstü koşullar göz önüne alındığında kamuda daha ciddi şekilde bir tasarrufun yapılma ihtiyacı bulunmaktadır.

Öte yandan, 2017 yılının ikinci yarısından itibaren borçlanma faizlerinde görülen artış ve döviz kuru gelişmelerine bağlı olarak 2019 yılında faiz giderlerinin önceki yıla göre 0,6 puan artarak gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yüzde 2,6 düzeyinde olması bütçenin yeniden bir faiz ödeme sarmalına doğru ilerleme riskini de gündeme taşımaktadır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2019 yılı merkezî yönetim bütçe ödenekleri içinde en büyük payı sırasıyla cari transferler ile personel giderleri almakta, bu gider kalemlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranları ise yüzde 8,8 ve yüzde 5,6 olmaktadır.

2019 yılında toplam personel giderleri, genel maaş ve ücret artış oranının toplu sözleşmede tespit edildiği üzere ocak ve temmuz aylarında sırasıyla yüzde 4 ve yüzde 5 olarak uygulanacağı dikkate alınarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, enflasyonda 2018 yılının ikinci döneminde meydana gelen artış nedeniyle oluşan fark ile 2019 yılı ilk altı aylık dönemindeki enflasyonun bu dönemlerdeki maaş artışının üzerinde olması durumunda yapılacak enflasyon farkı artışlarının da şüphesiz bu ödenekte dikkate alınmış olması gerekmektedir.

Cari transferlerin 2019 yılında 391,3 milyar lirayla gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak bir önceki yıl gerçekleşme tahmini seviyesininin 0,2 puan üzerinde, yüzde 8,8 olması öngörülmektedir. Sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerde 0,2 puan artış beklenirken, diğer hazine yardımlarında 0,1

puan artış programlanmıştır. Ayrıca ihracatın, turizmin ve diğer üretken sektörlerin teşvik edilmesine ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına odaklanan faaliyet ve projelere yönelik transferlerin de yine devam edeceği görülmektedir.

Kuşkusuz, bütçenin başarısı, mali disiplinle birlikte yapısal reformların gerçekleştirilmesine, vergi geliri performansının artırılmasına ve kayıt dışı ekonominin azaltılmasına bağlıdır. Kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için başta mal ve hizmet alımları olmak üzere kamu harcamalarının kontrol edilmesi, kamu harcamalarını azaltırken kamu gelirlerini de artıracak tedbirlerin uygulamaya konulması gerekmektedir. Bu yapılırken dar ve sabit gelirlielerin yükünü artıracak adil olmayan tedbirlerden ise kaçınılması gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin son birkaç aydır tartıştığı en önemli konuların başında ekonomik durum gelmektedir. Bugün bütün toplumsal kesimler başta geçim şartları olmak üzere üretimi, istihdamı ve piyasayı etkileyen gelişmeleri yakından takip etmektedir. Türkiye ekonomisi özellikle 12 Ağustos 13 Ağustosla bağlayan gece başlayan saldırılarla döviz kurunda ani artışlar, enflasyon ve faiz oranlarındaki hızlı yükselişle kendini gösteren önemli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin içinde bulunduğu durumda hem ekonomik hem de siyasi dış şartların etkisi ve önemi büyüktür. Bilinmektedir ki Türkiye, ekonomi üzerinden jeopolitik sonuçlar doğurması umulan bir ekonomik güvenlik tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin kendi ekonomik dinamikleri ve bu dinamikleri oluşturan ekonomi politika tercihleri de kuşkusuz içinde bulunduğumuz ekonomik durumla ilişkilidir. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen tamamının parasal sıkılaştırma döneminden olumsuz yönde etkilenmesi, ticaret savaşları, korumacı tutumlar Türkiye'nin ekonomik dalgalanma içinde olmasında önemli ve belirleyici rol oynamıştır.

Türkiye ekonomisi son beş yıllık dönemde yılda ortalama yüzde 6,1 oranında büyümüş, 2017 yılındaki yüzde 7,4'lük büyümeyle de Avrupa'nın en çok büyüyen ekonomisi olmuştur. 2018'de birinci çeyrekte yüzde 7,2 büyüyen, ikinci çeyrekte yüzde 5,3 büyüyen Türkiye ekonomisi, üçüncü çeyrekte ise birçok olumsuz gelişmeye rağmen yüzde 1,6 büyüme başarısını gösterebilmiştir. 2018 yılının ikinci çeyreğinden itibaren, gelişmekte olan ülkelere yönelik risk algısının bozulmasıyla ülkemizdeki finansal piyasalardaki oynaklık artmış, buna bağlı olarak finansman maliyetleri yükselmiştir. Tüketimde düşüş ve yatırımlarda ivme kaybına bağlı olarak yurt içi talebin zayıflaması, diğer taraftan net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısının artmasıyla ekonomide dengelenme eğilimi 2018 yılının ikinci yarısında daha da belirginleşmiştir. Üçüncü çeyreğe ilişkin göstergeler iktisadi faaliyette görece bir yavaşlamanın gerçekleştiğini gösterirken, oluşan rekabetçi kur düzeyinin de etkisiyle dış ticaret dengesinde iyileşme ve turizm gelirlerinde artış göze çarpmaktadır. Yılın son çeyreğinde belirsizliklerin ve döviz kurundaki dalgalanmaların azalacağı, ekonomideki dengelenme sürecinin ise bir süre daha devam edeceği anlaşılmaktadır.

Ekonomideki temel sorunlardan birisi de kaynak tahsisindeki yanlışlıklardır. Zaten sınırlı olan kaynakların üretken olmayan alanlardan üretken alanlara yönelmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması zorunludur. Bu çerçevede devletin ekonomideki kaynak tahsisine yön vererek üretimi artıracak altyapı yatırımlarına öncelik verilmesi, özel sektör yatırımlarının değişik enstrümanlar kullanılarak daha rekabetçi ve kaliteli üretime yönlendirilmesi gerekir.

Genç nüfusu istihdam edebilmek için hem yüksek hem de sorunsuz bir üretim yapısına sahip olacak şekilde istikrarlı büyümek şarttır. Şüphesiz yoksullukla mücadelenin esasını işsizlikle mücadele ve insanımızın üreterek gelir elde ettiği kalıcı istihdam oluşturmaktır. TÜİK'in açıkladığı Eylül ayı verilerine göre işsizlik oranı yüzde 11,4 tür. Burada dikkat çekici olan ise yüzde 21,6 olan genç işsizliğidir. Çalışmayan, yaygın ve örgün eğitimde de olmayanların nüfusa oranı da yüzde 27,4'tür.

Tarım dışı işsizliğin artması sanayi üretimindeki azalmayla uyumlu bir gelişme olarak dikkat çekmektedir. TÜİK ekim ayı verilerine göre, imalat sanayisi kapasite kullanım oranı ve sanayi üretimi yıllık bazda azalmıştır. İmalat sanayisindeki 24 alt sektörün 9'unda üretim yıllık bazda artarken 15'inde düşüş kaydedilmiştir. Esasen imalat sanayisinde temel bazı yapısal sorunlar dikkat çekmektedir. Bunları kısaca, katma değer problemi, birçok açıdan ara malı ithalatına bağımlılık, yetersiz sermaye birikimi ve aşırı dış borçlanma olarak ifade etmek mümkündür.

Dünyada parasal bolluşmanın yaşandığı dönemde rahatlıkla borçlanabilen sanayi şirketleri önemli bir finansal yükümlülük altına girmiş, gelinen noktada ise zaten katma değeri görece düşük ürünler üreten Türk firmaları sınırlı kâr marjlarıyla yeni borçlanma kabiliyetlerini kaybetmeye başlamıştır. Bu noktada etkili tedbirlerle ekonomiyi destekleyecek asli unsurun reel sektör olduğunu da söylemek gerekmektedir.

Türkiye'nin yüksek büyüme hedefinin gerçekleştirilebilmesi için faktör verimliliklerini artırmanın yanı sıra üretime yönelik sermaye birikiminde de önemli miktarda artış sağlanması mecburiyeti bulunmaktadır. Bu çerçevede yurt içi tasarrufların artırılarak üretken alanlara yönlendirilmesi ve yatırımların yüksek düzeyde tutulabilmesi önem taşımaktadır.

Dış ticarete son aylarda önemli iyileşmeler görülmektedir. Ekim ayında ihracat yıllık bazda yüzde 13 oranında artarak 15,7 milyar dolara ulaşırken ithalat aynı dönemde yüzde 23,8 oranında azalarak 16,2 milyar dolara düşmüştür. Dış ticaret açığındaki daralma yıllık bazda yüzde 94'e ulaşmış, ihracatın ithalatı karşılama oranı da yüzde 97,2 gibi yüksek bir seviyeye gelmiştir. Ancak ithalat tüketim malları yanında ara malı ve yatırım mallarında da düştüğü için, söz konusu gelişme, üretimde daralmanın devam etmesine de işaret etmektedir.

Diğer taraftan, özellikle üçüncü çeyrekteki büyümenin önemli bir bölümünün net ihracatın katkısıyla oluştuğu göz önüne alındığında, dış ticaretteki gelişmeler olumlu görünmekle birlikte, bu artışın üretim yerine stok azalışıyla gerçekleşmesi, önümüzdeki dönemde kur avantajının etkisini kaybederek net ihracatın daha düşük seviyelerde gerçekleşme ve büyümeye katkısının azalma ihtimalini ortaya koymaktadır.

Son dönemde TL'nin değer kaybetmesi ve enflasyonda görülen artışlar, ekonomimiz açısından dikkate alınması gereken önemli başka bir durum teşkil etmekte, özellikle dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın geçim şartlarını ağırlaştırmaktadır. Türkiye için geçmişten günümüze kronik bir sorun olan enflasyon her ne kadar tek haneli rakamlara inmiş olsa da tekrar yükselme eğilimine girmiştir. Enflasyon oranındaki yükseliş, faiz oranlarında artışları da beraberinde getirmiş, faiz oranlarındaki tırmanış, hazinenin borçlanma ve özel sektörün finansman maliyetini artırmış, taktipteki kredilerin artması ve mevduat-kredi vade uyumsuzluğu nedeniyle de bankacılık sektörünü olumsuz etkilemiştir.

TÜFE için öngörülen 2019 yılı hedefi yüzde 15,9 olup kararlı adımlar atıldığı, beklentiler iyi yönetildiği, kamu tarafından yönetilen fiyatlarda enflasyon hedeflerine uyulduğu ve petrol fiyatları gibi dış kaynaklı maliyet unsurları da beklentilere uygun gerçekleştiği takdirde bu hedefe ulaşılacaktır. Merkez Bankasının para politikasının maliye politikasıyla uyumlu bir biçimde yürütülmesi de enflasyonla mücadelede kritik bir işlev görecektir.

Yaşanan gelişmeler ekonomiye duyulan güveni de etkilemiş, alınan tedbirlerin olumlu etkisiyle ise son iki ayda iyileşme göstererek, eylül ayı başında 570'lere kadar yükselen Türkiye'nin CDS primi 20 Aralık itibarıyla 364'e düşmüştür. Türkiye ekonomisine güvenin yeniden artmaya başlamasıyla ekonomi üzerinden siyasi kriz hesapları da boşa çıkmıştır.

İçinde bulunduğumuz makroekonomik ve finansal istikrarın sağlanması sürecinde ekonomideki yapısal sorunların çözümü için gerekli adımların atılması hayati düzeyde önem taşımaktadır. Bu doğrultuda 2019'un sadece enflasyon ve cari açığın kontrol altına alınacağı bir yıl değil orta vadede ekonomideki yapısal dönüşümlere yönelik hızlı adımların da atılacağı bir yıl olması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ekonomi politikalarının merkezine insanı koyan, eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözetilen bir yönetim anlayışıyla toplumsal refahın artırılmasını hedefliyoruz. Ekonomik ve sosyal sorunların çözüme kavuşturulması için ilgili taraf ve aktörlerce bir uzlaşma vasatının oluşturulmasını zorunlu görüyoruz. Ancak böylesi bir uzlaşma iklimiyle ekonomik kararların alınmasında ve politika tercihlerinde bütün sosyal kesimlerin memnuniyeti ve uygulanacak programlara rızası temin edilebilecektir.

Nimetin ve külfetin hakkaniyet ölçüleri çerçevesinde bölüşülmesi, hiçbir kesimin tahammül gücünü aşacak yük altına sokulmaması, üretime katılanların katkıları ölçüsünde üretilen değerden adil pay almalarının sağlanması, eş zamanlı olarak da sosyal kesimlerin, siyasi aktörlerin ve yönetim katmanlarının bu konudaki güven sorunlarının aşılması ekonomide bir uzlaşma zemini ve kültürü oluşturacaktır.

Bilinmektedir ki kalkınmış bir ülke olabilmemiz ekonomik büyüklüklerin yanında insani kalkınma, sosyal gelişme ve çevre hakkı gibi diğer göstergelerde sağlanacak iyileşmeye de bağlıdır. Bu doğrultuda ekonomide kaynak dağılımında adalet ve etkinlik, kamu hizmet üretiminde ise verimlilik temel ilke olmalıdır. Reel ekonominin ihtiyaçlarını karşılayacak ve büyümeyi finanse edecek uluslararası standartlarda sağlıklı işleyen bir mali piyasa yapısı oluşturulmalıdır.

Cari açığın temel nedeni olan dış ticaret açığının azaltılması hem ülkemizin dış finansman ihtiyacının hafifletilmesi hem de sürdürülebilir yüksek büyümenin sağlanması açısından önem taşımaktadır. Dış ticaret açığının azaltılması ise, yoğun olarak ithal ettiğimiz bazı malların yurt içinde üretilmesinin yanı sıra, esas olarak yüksek katma değerli mallar ihraç ederek mümkün olabilecektir. Bunun için ise, öncelikle, uygun yatırım ikliminin oluşturulması gerekmektedir.

Hatırlanacağı üzere, 11/12/2001 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı'yla "Türkiye'de Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Reform Programı" kabul edilmiş ve Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) kurulmuştur. O tarihten itibaren bu kapsamda önemli çalışmalar yapılmış ve ciddi mesafeler alınmıştır.

Bugün itibarıyla sanayicimize önemli oranda yatırım teşvikleri ve destekleri de verilmektedir. Buna rağmen uygulamada karşılaşılan şikâyetlerin nedenleri iyi analiz edilmeli, teşvik ve destekler için ayrılan kaynakların rasyonel kullanımı için yöntem, araç ve konu bazlı öncelikler dinamik bir anlayışla belirlenmeli ve güncellenmelidir.

Bütün bunları gerçekleştirmek için kapsamlı bir strateji ile hukuk normlarında, vergilemede ve bürokratik işlemlerde yatırım için her bakımdan öngörülebilir, istikrarlı ve güvenilir bir ortam oluşturulması, yerli ve yabancı yatırımcı için bütünüyle kurumsal hâle gelmiş bir yatırım ortamı teşekkül ettirilmesi önem arz etmektedir.

Dünyada Türk markası ve patentli ürünlerin yaygınlaştırması için, millî yenilik sistemini içeren, ülkemizin kendi imkân ve şartları ile doğal ve beşerî kaynaklarını dikkate alan, "Üreten Ekonomi Programı" adıyla kamuoyuna takdim ettiğimiz çerçevede bir üretim ekonomisinin hayata geçirilmesini gerekli görüyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak samimi beklentimiz, insanlarımızın mutlu, huzurlu ve gelecekte daha umutlu olduğu, devleti, ülkesi ve milletiyle bir ve bütün olarak daha güçlü bir Türkiye'nin birlikte inşasıdır.

Partimiz her gelişmeyi yakından takip etmektedir, ülkemiz üzerindeki oyunların ve kurulmak istenen tuzakların da farkındadır. Bu farkındalıkla, her zaman “önce ülkem ve milletim” düsturuyula hareket edecek, devletin ve milletin bekasını her şeyin önünde tutacağız. Aziz milletimizin huzur ve refahı için gayret edecek, dik baş, tok karın ve mutlu yarın için çaba göstereceğiz. Vatandaşlarımızın sorunlarına ilişkin taahhüt, görüş ve önerilerimizin takipçisi olmaya devam edeceğiz. Millet yararına olmayan hiçbir işin içerisinde olmadık, olmayacağız. Millî kimliğe ve millî varlığa her daim sahip çıkacak; devletimizi sıkıntıya sokacak, milletimizi hüsrana uğratacak şer girişimlere karşı millî vicdanın sesi olmaya, ikaz ve uyarılarımızı yapmaya devam edeceğiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve kurum bütçelerinde olduğu gibi, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümüne de “kabal” oyu vereceğiz.

Bu düşüncelerle, bütçenin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı hizmetlere vesile olmasını temenni ediyor, yüce Meclisin siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, İYİ PARTİ Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray konuşacaktır.

Buyurun Sayın Çıray. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; altı saat, tam altı saat, 28 Şubat 1968'de bir başbakan bu yüce Meclisin kürsüsüne çıkıyor ve âdeta milletin önünde bir ihtiram duruşu yapıyormuşçasına, altı saat, milletin vekillerine kendi bütçesini sunuyor. Bu başbakanın aldığı oy yüzde 53; kibirlenmesine neden olamamış. Konuştuğu Mecliste, yüzde 1 bile temsil ediliyor. Ve konuşmaya şöyle başlıyor: “Yetmiş beş gündür bu Mecliste bütçe konuşuluyor. Bu süre biraz uzun, makule çekelim çünkü bütçe çok ciddi bir iştir, dikkatlerin dağılması lazım. Neden? Çünkü bütçe milletimizin vergi olarak verdiği paraların nereye gittiğini son kuruşuna kadar bilmesi, sorması ve öğrenmesi gereken bir demokrasi temelidir.” Bu sözlerin sahibi, defalarca darbelere maruz kalmış, yedi yıl Güniz Sokak'ta diri diri gömülmeye çalışılmış, konuşan Türkiye ve demokrasi mücadelesinden hiç yılmamış 9'uncu Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'dir. Kendisini rahmetle ve minnetle bu vesileyle anmak istiyorum.

1968'de yapılan bu altı saatlik bütçe sunuşu, demokrasi mabedine gösterilen bir saygıdır ama bir de bugüne bakalım: Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanmış 2019 yılı bütçesi, güya görüşülmek üzere Meclise gönderildi. Ne zaman? 10 Aralıkta. Görüşmeler ne zaman bitiyor? Bugün yani 21 Aralıkta. Ne kadar sürmüş görüşmeler? On bir gün. Bir rahmetli Demirel'in âdeta Meclisimize saygı duruşu anlamı taşıyan altı saatlik sunuşuna bakın, bir de ne yazık ki tenezzül edip görüşmeler boyunca bir kez bile milletin Meclisini teşrif etmeyen Sayın Cumhurbaşkanının tutumuna bakın. Bu tutumu Türk milletinin takdirine arz ediyorum.

Yani, arkadaşlar, bugün de geçmişte olduğu gibi, Parlamento sistemin tam merkezinde yer almalıydı. Hükümetin Parlamentonun içinden çıkması onun hayatiyetinin gerekçesiydi ve bu, esasen cumhuriyetimizin karakteriydi. Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, içinden Meclis kabinesi çıkararak, Yunan Polatlı'da iken dahi çalışan bir Meclis. O Meclis ile bugünkü Meclisi kıyaslamaya yürek dayanmaz. Bir hatırlayalım: Birinci Dünya Savaşı sonrası ülke yenilmiş, Türk milletini tarihe gömecek utanç verici anlaşmalar imzalanmış, boyunduruk vurmuşlar. İşte, öyle bir ortamda Gazi Mustafa Kemal yollara düşmüş. Ne için? Kurtuluş ve kuruluş Meclisini milletle birlikte kurmak için. Eşsiz, benzersiz ve dünyaya ilham veren bir hadisedir bu arkadaşlar. Yapanlara, yaratanlara, bu Meclisi kuranlara rahmet diliyorum, onlara minnetlerimizi, şükranlarımızı buradan sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ne yazık ki bazıları, ideolojik prangaları nedeniyle bu muazzam eserin anlamını tam olarak anlayamadılar. Tarihsel kişilikleri ve olayları kendi şartları içinde değerlendirmekten âciz kaldı. “O mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler.”

Değerli parlamenterler, o hakikaten büyük Türkiye Meclisi ki dünyada faşist akımların moda olmaya başladığı dönemlerde Türk milletini hiçbir ırk referansına ihtiyaç duymaksınız tanımlayan bir Meclis. Ne diyor 1924 Anayasası: “Türkiye Cumhuriyetini kuran ahaliye Türk milleti denir.” nokta.

Beyleyler, burada sadece Cumhurbaşkanı eleştirip haksızlık etmeyelim. Siz, Sayın Cumhurbaşkanlığı İttifakı’nın değerli üyeleri, bir önceki dönemde sizler Gazi Meclisi işlevsiz hâle getiren Anayasa oylamalarında bir kahraman edasıyla göstere göstere oy kullandınız, oy sandığının başında bir gün çok gurur duymayacağımız fotoğraflar çekirdiniz. İktidarın gücünü sadece muhalefetin değil, bizzat iktidar milletvekillerinin de denetlemesi gerektiğini göz ardı ettiniz. “Bu nasıl olur?” diye filan sormayın. Bu Gazi Meclis, çatısının altında Atatürk’e hesap sormuştur. Bu Gazi Meclisin çatısı altında Menderes ile Celal Bayar İsmet Paşa’ya kafa tutmuştur. Bu Meclisin çatısı altında Menderes’i, Menderes’in milletvekilleri düşürmeye kalkmıştır. Bülent Ecevit’i, rahmetli Demirel’i hizaya çektiler ama sizlerin, değerli iktidar grubunun üyeleri, Meclis sizlerin oylarıyla işlevsiz hâle getirildi. Şimdi de bütçe görüşmelerinin geçiştirilmesine göz yumuyorsunuz ve bu kayıtsız şartsız itaatkâr tutumunuzla sadece parlamenter demokrasiye zarar vermekle kalmıyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanına da “Dost acı söyler.” özdeyişinde anlamını bulan sevginin sadakatini göstermiyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, şimdi, gelin, tekrar bu yılın on bir güne sıkıştırılıp geçirilen bütçe görüşmelerine dönelim. Bütçeler hükümetlerin karnesidir, kimliğidir. Bütçesine bakarak bir hükümetin kimin hükümeti olduğunu anlarsınız. Bütçesine bakarak bir hükümetin kimlere ve neye hizmet ettiğini anlarsınız. Bütçe sadece bir gelir, gider hesabı değildir, aynı zamanda bir siyasi hesaplaşmadır. Millet ile iktidar arasında bütçe helalleşmez. Millet adına görevi de Meclis yapar. Denetim yapamayan, vergi ve bütçe hakkını Cumhurbaşkanına devreden Meclis, halkın ümit ve güven kapısı olmaktan çıkmış demektir.

Bütçe görüşmeleri, demokratik bütün ülkelerde bir demokrasi şölenidir. Ben genç bir asistanken bütçe görüşmeleri olduğu zaman mesaiden kaçardım Sayın Demirel ile Sayın Özal’ın karşılıklı polemiklerini izleyebilmek ve öğrenmek için. Bizim ülkemizde de böyleydi yani. Ne yazık ki son Anayasa değişikliğiyle bütçe görüşmeleri zoraki ve zorunlu bir merasime dönüştürülmüştür. Oysa bütçe yetkisi öyle önemli bir yetkidir ki bizzat parlamentoların varlık sebebinin teşkil eder.

Değerli iktidar milletvekilleri, bu bütçe 17’nci bütçeniz, bu bir rekordur, tebrik ediyorum, bravo! Ancak anlayamadığım bir şey var: 17 bütçe sonra çıkıp millete hâlâ “Biraz daha bekleyin.” nasıl diyebiliyorsunuz? AK PARTİ’nin ilk bütçesini 2003 yılında Meclise sundunuz. Dönemin Maliye Bakanı merhum Unakıtan geçmiş yılları suçladı, başta 57’nci Hükümeti olmak üzere. “Mali disiplin, ekonomik istikrar.” dedi. 2003 yılının tasarruf yılı olacağını ve halkın yüzünü güldüreceğine söz verdi. Sonra Sayın Şimşek, arkasından Sayın Naci Ağbal bu kürsüye çıktılar. Onlar da geçmiş yılları suçladılar, onlar da “Mali disiplin, ekonomik istikrar ve tasarruf.” dedi. Sonra sıra Sayın Berat Albayrak’a geldi, o da aynı şeyleri söyledi, “Mali disiplin, ekonomik istikrar, tasarruf...”

Şimdi, 2003 yılı tasarruf bütçesiydi, sabrederek her şey düzelecekti. 2019 yılı bütçesi yine tasarruf bütçesi, yine sabrederek her şey düzelecek. Millete hep sabır düşüyor nedense. 2003 yılında ilk bütçenizi sunarken yıllardır uygulanan yanlış programlar, yönetim hataları ve gerekli reformların zamanında yapılmaması nedeniyle ülkemizin yüksek enflasyon, büyük bir kamu borç stoku, istikrarsız büyüme, dengesiz gelir dağılımı, yüksek işsizlik gibi ciddi sorunların içine düştüğünü söylüyordunuz.

Yıl 2018, 17'nci bütçenizi görüşüyoruz ve ben bu kürsüden soruyorum, samimiyetle: Enflasyon sorunu devam ediyor mu, etmiyor mu? Ediyor. Büyük bir kamu borç stoku var mı? Var. Büyüme istikrarsız mı? Evet. Peki, gelir dağılımı dengesiz mi? Dengesiz. Yüksek işsizlik var mı? Var. Enflasyon sorunu devam ediyor mu? Ediyor. O zaman kardeşim, siz hiçbir şeyi başaramamışsınız, ne gerek var size bir şey yapmayacak olduktan sonra?

Başaramadığınızı göre, ya yanlış bir program uyguladınız ya yönetimde hata yaptınız ya da gerekli reformları zamanında yapmadınız. “Bütün bunları yaptık ama netice alamadık.” diyorsanız, o zaman da beceriksizsiniz kardeşim. O yüzden, ekonomiyi tam bir kısır döngüye soktunuz. İthalat düşerken, cari açık azalırken sevinmemiz lazım gelir, endişe içindeyiz. Neden? Çünkü ihracat üretime değil, ithalata bağlı. İthalat düşerken bu defa üretim de düşüyor. Üretim düşünce işsizlik artıyor ve tam yüzde 5,4 istihdam kaybı var şu anda.

Şimdi, değerli arkadaşlar, samimi olarak söyleyin, samimi olarak, içinde üç ay içerisinde kurun kaç para olacağını bilen var mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Allah bilir, Allah bilir efendim.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Faizi belirleyen mevduat havuzunun üçte 2'sini yabancılar oluşturuyorlardı. İçi boş atarlanmalarınız, hukuk tanımazlığınız nedeniyle güven vermediğiniz için çoğu gitti, geriye kala kala yerli mevduat kaldı, onu da bankalar borç ödemelerinde kullanıyorlar. Vatandaşın evi geçen sene 100 bin dolar ediyorsa şimdi 60 bin dolar eder hâle geldi. Asgari ücret 425 dolardan 345 dolara düştü. Fakirleşme diz boyu. Bütçe bu. Böyle bir konjonktürde bir parti düşünün ki 17'nci bütçesini yapıyor ve bütçeden düşe düşe millete, sürekli bir sabır payı düşüyor. Acaba daha kaç yıl sabretmesini bekleyeceksiniz, merakla bekliyoruz.

Devlet, içeride ve dışarıda borca batmış, sanayileşme durmuş, para pul olmuş; büyüyen Türkiye yerini küçülen, büzülen Türkiye'ye bırakmış; her 4 gençten 1'isi işsiz, her 3 çocuktan 1'isi yeterli kadar beslenemiyor, ısınamıyor, giyinemiyor. İşte, Türkiye'yi getirdiğiniz nokta budur ama siz hâlâ “bekleyn” diyorsanız merak etmeyin, bu seçimlerde de inşallah, millet size “Biraz da siz bekleyn kardeşim.” diyecektir.

2003 yılındaki konuşmasında Sayın Erdoğan, Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “Asgari ücretin azami sefalet ücreti olmaktan çıkıp insanca bir yaşam ücretine dönüştürülebilmesi için çalışmalarımız sürmektedir. Hükümet olarak önümüzdeki yılı işsizlikle mücadele yılı olarak ilan ediyoruz.” Yıl 2003. Yıl 2018, asgari ücret yine sefalet ücreti, işsizlik daha da artmış, Asgari Ücret Tespit Komisyonuna katılan işçi kardeşim Gülden'se diyor ki: “İnsanca yaşamak istiyoruz, sadece insanca yaşamak istiyoruz.” Peki, işsizlikle mücadele var mı bu bütçede? Yok. Çünkü sizin işsizlik gibi bir derdiniz yok. İşsizlikle mücadele diye bula bula Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üyelerine “1'er insan alın.” talimatını buldunuz. Bilgi bu kadar, ufuk bu kadar, vizyon bu kadar. Sizin, işsizliği önlemekten anladığınız yeni iş alanları açmak falan değil, kendi yandaşlarınıza iş temin etmek.

Tarih 28 Aralık 2004, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde yine Sayın Erdoğan var, diyor ki: “Biz meydanlarda ‘Gelir gelmez cepleriniz şişecek.’ demedik ya. Üç yıl dedik, üç yıl, üç yıl bekleyeceksiniz dedik.” Yıl 2018 arkadaşlar, yine “bekleyn” diyorsunuz. Kaç tane üç yıl geçti aradan? 5 tane. “On altı yılda 14 seçim kazandık.” diye övünüyorsunuz. Doğrudur, bu millet size ne istediyseniz verdi. Peki, siz bu millete ne verdiniz kardeşim? Siz, milletten aldınız, ne istediye FETÖ'ye verdiniz; siz fakir fukaradan alıp beşli çeteye verdiniz.

Çıkıp buraya, övünüyorsunuz “Çok iyi yönettik.” diye. Çok iyi yönettiyseniz neden 6 milyon işsiz, 23 milyon yoksul var, neden? 40 kişilik temizlik işçisi alınacak dendiği zaman niçin 50 bin kişi sıraya giriyor? Sonra, siz çıkıp “şunu yaptık, bunu yaptık, şunu yaptık” diye övünüyorsunuz. “Şunu yaptık, bunu yaptık.” nutuklarını bir araya getirirsek çok güzel bir Adalet ve Kalkınma Partisi masal kitabı ortaya çıkar.

Arkadaşlar, üretmeden tükettiniz, olmayanı harcadınız, har vurup harman savurdunuz, sıcak parayla, rantla, inşaatla bugünlere geldiniz ama deniz bitti. Şimdi sorunları halının altına süpürerek yerel seçimlere kadar gitmek istiyorsunuz. Her seçimde ortaklarınızı, her seçimde düşmanlarınızı değiştirerek bugünlere geldiniz. Namık Kemal’in dediği gibi “Kaza her feyzini, her lütfunu bir vakt için saklar.” Yani her iyiliğin bir vakti vardır. İşte o vakit, nasipse, 31 Marttır.

Değerli vekiller, esasen Sayın Erdoğan gücünü, tarihimizde hiçbir lidere nasip olmamış bir şekilde, dış destekten almıştır. Bu nedenle, kendisine güçlü lider izlenimini yaratan temel unsurların başında dış politikanın geldiğini bilerek onu iç politikada da kullanmaktadır. Büyük devletlerle karşı karşıya gelmekten hiçbir biçimde çekinmeyecek bir lider görüntüsü her seçim stratejisinin bir parçasıdır. Bu yüzden, dış politikanın yüksek genel çıkarlarımız doğrultusunda yürütülmek yerine iç politikaya alet edilmesinin bedelini bazen onur kırıcı bir şekilde ödüyoruz. Doların 7 lirayı zorlaması ve enflasyonun âdeta patlama yapması izlenen iki endeksli yanlış dış politikaların sonucudur.

Ekonomik bedel milletimize çok ağır ödetilmiştir fakat burada asıl onur kırıcı tehlike, AK PARTİ’nin hukuku ancak güçlü ülkelerin baskısıyla uygulayan veya uygulamayan bir iktidar görüntüsü vermesidir. Sayın Erdoğan önce asıyor kesiyor, sonra ne yazık ki geri adım atıyor. Amerika’ya Osmanlı tokadı atmaktan söz ediyor, hep birlikte ayağa kalkıyoruz, gururlanıyoruz. Brunson’ı kastederek “Bu fakir görevde olduğu sürece bu teröristi alamazsın; ver papazı, al papazı.” diyor. Tam bunları söylerken Brunson’ı Amerika’ya götürecek jet Brunson’ın mahkemesinin önünde bekliyor. Bir bakıyorsunuz, akşamına, Brunson Trump’ı Beyaz Saray’da takdis ediyor. Bir de bize nispet yapıyorlar.

Alman Dışişleri Bakanı Sigmar Gabriel ülkemizde terör propagandası yapmaktan yargılanan bir gazeteciyi diplomatik girişimlerle serbest bıraktıklarını söylüyor. Rus uçağı düşürülüyor, önce yarışılıyor “Biz talimat verdik, biz talimat verdik.” diye, arkasından da Putin’den özür dileniyor. Beyler, bunlar eleştiri sınırlarını aşan önemli hadiselerdir çünkü esas itibarıyla bir egemenlik sorunu ortaya çıkıyor, egemenlik. Böyle devlet yönetimi olmaz. Böyle bir devlet yönetimi, bizi satranç tahtasında piyon durumuna düşürür. Bu arada, altını çizerek vurgulamamız gereken nokta şudur: Bizim AK PARTİ’nin yanlış dış politikalarını eleştirmemiz dış dünyanın yanında yer aldığımız anlamına gelmez. Bunu şiddetle reddederiz. Tam aksine, bizim AK PARTİ’nin dış politikasını eleştirmemizin temel nedeni, iç siyasete endeksli olmayan millî bir dış siyaset anlayışımızdır. Türk milletinin onurunu, Türk devletinin yüksek çıkarlarını ancak millî ve geleneksel dış politikayla koruyabiliriz. Yani biz “Dış politikada AK PARTİ rezil olsun, biz de seçimlerde zafer kazanalım.” diye düşünmeyi zül kabul ederiz, ahlaksızlık kabul ederiz. Buna dayalı bir başarı istersek o başarı da bize haram olsun. Ancak başta Sayın Cumhurbaşkanı, seçim başarısı getirecek diye niteledikleriyle uzun zaman yol yürüdüler.

Değerli vekiller, neyi kastettiğimi anlıyorsunuz. Elbette, yaptığı kötülüklerle cehennemde rezervasyonu çoktan yapılmış olan FETÖ hıyanet şebekesinden bahsediyorum. Bu sinsi örgüt, çok uzun dönemli bir sinsi projeye fakir ve masum Anadolu çocuklarını zehirledi. Sonra “altın nesil” adıyla yargı, Emniyet bürokrasisi ve Türk Silahlı Kuvvetlerine yerleştirdi; önce kozalar hâlinde, sonra salkım salkım şeytani bir sinsilikle. Amaçlarına ulaşmak için “dinler arası diyalog” “hoşgörü” gibi kavramları kullandılar. Üniversitelerde tanınmış akademisyenler, etkin gazetecilerle temas kurdular. Lincoln’ün sözündeki “Bir kısım insanları sürekli aldatabilirsiniz.” bölümü tam bu örgüt içindir. Hatta çok kısa süreliğine dahi olsa herkesi aldatmayı da başardılar. Sonra uyanışlar, uyarılar başladı. Ancak dikkate alınmadılar. Uyarıda bulunanlardan da FETÖ’cüler kumpas davalarıyla intikamlarını aldılar.

Değerli milletvekilleri, bu şebeke, hedeflerine siyasi iktidarların desteği olmazsa ulaşamayacaklarını biliyordu. Bunun için her güçle temas ettiler, her siyasi partiyle ilişki kurmaya çalıştılar. Onların güvenini kazanmak için yapılacak ne varsa yapmaya çalıştılar. Bunun semerelerini de aldılar. Ancak bu kadarı onlar için çok azdı. Aradıkları fırsat Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarıyla geldi. 28 Şubatın tesis ettiği mağduriyet zemininde Adalet ve Kalkınma Partisine yaklaştılar. Sonuçta, 2002’de Adalet ve Kalkınma Partisi iktidar oldu. O zamanki adıyla “hizmet hareketi” Adalet ve Kalkınma Partisinin devlet yönetimi için ihtiyaç duyduğu eğitilmiş bürokratik kadrolarını ona tahsis etti. Yüksek Seçim Kurulu, yargı, Emniyet bürokrasisi, Türk Silahlı Kuvvetleri, Dışişleri; devletin en kritik birimleri FETÖ’ye tahsis edildi. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve MİT’in en canhıraş çığılığı olan 2004 Millî Güvenlik Kurulu Raporu ne yazık ki sümen altı edildi ve bu sümen altı edilme olayı zamanın Başbakanlık Müsteşarının kitabında bir suç ikrarı olarak durmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bunları, FETÖ Darbesini Araştırma Komisyonunda, görevini Türk milletine karşı sorumlu olduğu duygusuyla, diğer üye arkadaşlarıyla beraber yapan bir üyesi olarak söylüyorum. Sayın Erdoğan FETÖ’nün 17-25 Aralık yolsuzluk temelli yargı ön darbesinin biraz öncesine kadar bu şebekenin faaliyetlerini ne yazık ki görmezden geldi. “Ne istediniz de vermedik?” sözü bunun itirafıdır. Sonra, bu kanlı açgözlülerin artık siyasi iktidarın tamamını isteyecek güce eriştiklerini ve bunu kendisine karşı kullanacaklarını da anlayınca harekete geçmek için uygun zamanı bekledi ve 17-25 Aralık bunun için en uygun zamandı. Sonra, bildiğiniz süreci yaşamaya başladık. FETÖ tamamen deşifre olmadan önce, 15 Temmuzda buna bir karşılık verdi. Ancak bunun hâlâ ne kadar doğru bir varsayım olduğunu bilmiyoruz çünkü araştırma komisyonu tam belli bir mesafe kaydetmişken ve projekte öler araştırma komisyonuna çevrilmişken 16 Nisan 2017 referandumuna giden süreç başladı, Türkiye’nin gündemi değişti. Komisyon da Sayın Erdoğan’ın direktifleriyle battal hâle geldi. Bu, Meclisimizin bugünkü işlevsiz olma akıbetini haber veren en sembolik olaylardan biriydi.

Değerli milletvekilleri, 17-25 Aralıkta kadar FETÖ-AK PARTİ ilişkisi ne yazık ki gönüllü, tarafların karşılıklı çıkarlarını ve arzularını gözetken simbiyotik bir ilişkiydi. Eğer bu şebeke amacına ulaşsaydı 16 Temmuz sabahı başka bir Türkiye’ye uyanacaktık. Allah her görüşten demokrasi yanlısı evlatlarından razı olsun, onlar sayesinde ve aynı zamanda Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Türk polislerinin sadık evlatları sayesinde bu hain kalkışma önlenmiş oldu. Onlara milletçe şükran borçluyuz; o şehitleri rahmetle anıyoruz, gazilere saygılarımızı gönderiyoruz. Ama Adalet ve Kalkınma Partisi seçimlere endekslî politikaları ve seçim süreçlerini buna göre yönetmeyi işte bu şebekeden öğrendi.

Ancak geldiğimiz nokta çok açık, yanlıştan doğru çıkmaz. Tarihimizin, altından kalkılması belki en zor ekonomik krizinin başındayız, samimiyetle millî birlik ve bütünlüğe de ihtiyacımız var. İşsizlik rakamları daha birkaç gün önce açıklandı; makyajlanmış hâliyle yüzde 11’i geçiyor, muazzam bir rakam. Kısaca, çok çetin, çok uzun bir kış kapımızda. Gören gözler, işiten kulaklar, düşünen zihinler için bu kriz hiç şüphesiz sürpriz değil, onlar bunu çoktan görmüşlerdi.

Tekrar hatırlatayım, ne demişti Lincoln? “Bazı insanlar her zaman aldatılabilirler.” Bu çetenin öğrettiği en önemli iş budur. Her zaman aldatılan bu bazı insanları sayısal olarak sabitlemek. Bu, büyük bir strateji. Şimdi, burada saymak istemediğim FETÖ metotlarıyla, ne yapılırsa yapılsın oy verme biçimlerini değiştirmeyen bir popülasyon yaratıldı. Ben bunlara “demokrasinin tıkağı” diyorum. Yanlış yönetim anlayışını eleştiriden azade idame etme pahasına bu yaratılan popülasyon bir anomalidir, anomali. Hiçbir siyasi bünye, hormonlanmış inorganik büyümeyle sağlıklı yaşayamaz. Bakın döviz kurları nerelere çıktı. 31 Marttan sonra inşallah, beklediklerimiz, tahmin ettiklerimiz ortaya çıkmaz. Vazgeçtik yabancı sermaye girişinden, Türk zenginleri dövizlerini kaçırıyor. Ya enflasyon? Sizden önce iyi olan, kalıcı iyileşme sürecine girmiş olan ne varsa beten ettiniz, kangrene çevirdiniz.

57'nci Hükümet çok önemli işler yaptı arkadaşlar, burada zaman zaman gelip eleştiriyorsunuz. Benim o Hükümette Sayın Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ın Danışmanı olarak bürokratik görevim vardı. Tarihe karşı çok önemli kararlar alınmıştır. On sene onların kararlarıyla idare ettiniz, bir teşekkür edin. Sürekli geçmiş suçlayarak... Hadi, bir geçmiş suçladınız 2002'de; sonraki geçmiş sizsiniz, neyi suçluyorsunuz? 2002'de siz iktidara geldiğinizde PKK terörü sıfırlanmıştı. Güneydoğuda eğer uygulamaya konacak sosyokültürel bir projeniz olsaydı güneydoğu o imkânlarla bir çiçek bahçesine dönebilirdi. Siz ne yaptınız? Hınçları bilediniz.

Elhamdülillah, şükür, hepimiz Müslümanız, "Dinimiz yegâne tutkaldır." demek için bu milleti kaç etnik topluluğa bölüp ayırdığımızı takip edemez hâle geldik; 26'yla başladınız, 36 etnik topluluğa çıktınız.

FETÖ iltisaklı, sözde akil adamların akıyla bölücü terör örgütünün uzantılarıyla müzakerelere başladınız. Terör örgütünün bölgede birçok hendek kazmasına ses çıkarmadınız. Sonra anket yaptırınız, hendekleri kapatmak için, 532 şehit verdik. Ayrıca, oradaki garip gurebanın, fakir fukaranın evini barkını başına yıktınız.

Çözüm süreçlerinizin hepsi Türk milletine büyük bedeller ödetti fakat bu bedelleri kontrolünüz altındaki medyayla ters yüz ettiniz, "başarı" diye pazarladınız. Şehit aileleri ne olduğunu anlayamadan, ellerinizi yıkayıp "Pardon, Apo da bizi aldattı." deyip, yürüyüp gittiniz.

Suriye'deki müdahaleleriniz yüzünden çok Müslüman kanı aktı, çok. 4 milyona yakın Suriyeli Türkiye'ye sığındı. Ne yapacağız şimdi? "35 milyar harcayıp etnik dokumuzu biraz daha zenginleştirdik, çeşitlendirdik; ülkemiz çiçek bahçesine döndü." mü diyeceğiz? Hiç hesapladınız mı Suriye politikalarının sade insanımıza nasıl yansıdığını, nelere mal olduğunu?

Sayın milletvekilleri, bakın, Amerika Birleşik Devletleri Suriye'den çekileceğini ilan etti, göreceğiz. Bu açıklama ile Amerika Dışişleri Bakanlığının Türkiye'ye 3,5 milyar dolarlık Patriot füzesinin satışına izin verileceğine dair açıklaması aynı ana denk geldi. Ki biz bunu olumlu buluyoruz. Sayın Hulusi Akar doğru bir siyaset uyguluyor -diğer polemiklerin dışında söylüyorum, bir devlet adamı anlayışıyla söylüyorum- bunu doğru buluyoruz şu anda ve Türkiye eğer oraya girecekse, Türkiye eğer kendi millî güvenliği için oraya girecekse bunun da arkasında oluruz. Ancak Rusya'dan aynı amaçla S-400 füzesi aldınız, ne yapacağız şimdi onu? Bu S-400 füzesini gömeceğiz. Günah değil mi? Hem Patriot hem S-400 bir arada olmaz. Yani bu hâlimiz Suudi Arabistan'a benziyor. Hani Suudi Arabistan kralları kendilerini korusun diye ikide bir Amerika'dan silah alıyorlar ya, o hâle dönüşüyoruz. Hatır için silah mı alırız? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, bu israf, bu yanlış işler, market raflarındaki fiyatların 5'e katlanmasına neden olmasaydı millet olarak bu kadar etkilenmezdik. Fazladan alınan her silah pazar tezgâhlarındaki sebze meyve fiyatlarını yükseltiyor. İflaslar bir salgın gibi iş dünyasını kavuruyor. Biz kullanmayacağımız S-400 alalım, sonra enflasyonu düşürmek için soğancılara baskın yapalım. Yani böyle bir siyaset olabilir mi? İşte hâlimiz bu, Meclisimiz bu.

Yüceliğini ve kutsallığını eşsiz kurtuluş ve kuruluş sürecinden alan Meclisimiz bu tür bir muameleyi hak etmiyor. Kurucularımız, bu çatının, Türk milletinin onurunun tükenmeyen kaynağı, büyük medeniyet yolculuğunun kılavuzu olmasını arzuluyorlardı. Biz, bu ideale sadığımız ve gereğini yapacağımıza millet önünde söz veriyoruz. Bu yolda, çağa uygun, güçlendirilmiş bir parlamenter sistemi ve mutlak güçler ayrılığına dayalı anayasal bir devleti inşa etmek idealinden vazgeçmeyeceğiz. Bizim için bundan daha kutsal bir misyon, daha açık bir vizyon olamaz.

Meclisimizin ve onun içinden çıkan Meclis hükümetinin asli anlamı ve önemi budur ama bu benzersiz değeri maalesef bozuk para gibi harcadınız. “Yapmadık, hayır yerinde duruyor.” demeyin; kimse inanmaz, inandıramazsınız. Üstelik bu yıl, milletvekili olarak bizlerin nispeten iyi günleri, 31 Mart yerel seçimleri var diye millet biraz kulak astı buralara. 31 Mart yerel seçimlerinden sonra dört sene yok bir daha seçim, bu Meclis dikkatlerden daha çok kaçacak; gelecek yılı düşünün, ertesi yılı, ondan sonraki yılı; içinden hükümet çıkmayan, denetim ve bütçe yapma yetkisi olmayan bir Meclise kulak kabartılması için sebep yoktur. Laf olsun diye söylemiyorum, işlevsiz Meclise kulak kabartmazlar. Diyeceksiniz ki: “Salı grup toplantıları var.”, Cumhurbaşkanı ve sayın parti liderleri Meclisten halkımıza sesleniyor; doğru ama bu kadarıyla yetinmeye gönlümüz razı mı? Kaldı ki bu toplantıların naklen yayınlanmasının bile bir garantisi yok. Bir salı sabahı uyandırdığınızda bakacaksınız ki Meclis TV yayınları kapatılmış. Gerekçe mi? Gerekçeden kolay ne var, al sana gerekçe: “Milletin huzurunu korumak.” Al sana gerekçe: “Milleti gerginliğe düşürmemek, bilmem hangi terör örgütünün propagandasına maruz bırakmamak.” Olmaz mı diyorsunuz? Acele etmeyin, hemen karar vermeyin; bu memlekette son on altı yıldır “Asla olmaz, olmaz.” denen her şey oldu. Bir düşünün, bu memleketin Genelkurmay Başkanı, terör örgütü başkanı olmaktan tutuklandı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bir düşünün, bu ülkenin bir başka Genelkurmay Başkanının başına silah dayandı. Hadi bunlar kanlı, dinbaz hıyanet çetesinin yargıyı tamamen 12 Eylülle ele geçirmiş olmasının bir sonucu; peki, şimdi, Sözcü’nün hedefe konduğu dava nereden çıktı? Emin Çölaşan ile Necati Doğru gibi bu memleketin sadık evlatlarına FETÖ’cü davası nereden çıktı? Son olarak, bütün bunları gördükten sonra Meclis Televizyonunun kapatılıp kapatılmayacağı konusunda emin misiniz?

O hâlde sayın milletvekilleri, şimdi biraz geçmişe bakalım, 16 Nisan 2017 referandumuna. O gün parlamenter demokrasiye nokta kondu, demokrasinin kaynağı olan Meclisin iyice işlevsiz kalacağı bir rejimin önü açıldı. Ama dikkat ederseniz bir nokta kondu dedim, son nokta demedim çünkü Türk milleti kendi bekası için kendisini var eden kaynağa dönecektir, dönmek zorunda kalacaktır. Bir kehanette bulunmuyorum, Türk milletini tanıyorum, bunun olacağını biliyorum. Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran ahalinin günümüzdeki kuşaklarından oluşan her kökenden Türk milletinin unsurları, eminim bu kutsal çatıyı başlangıçtaki anlamına yakışır bir şekilde yeniden canlandırıp ayağa kaldıracaklardır. Hani Türkiye Cumhuriyeti’ne “Doksan yıllık parantez arası” demeye cüret edenler var ya, neyin parantez arası neyin ana cümle olduğunu o zaman görecekler.

Sayıdeğer milletvekilleri, bildiğiniz gibi, 16 Nisan 2017’de Yüksek Seçim Kurulunun tam kanunsuz hokus pokusundan sonra süper baskın seçime karar verildi. Süper baskın seçimin 3 nedeni vardı: İlki, ekonominin ufkunda beliren kara bulutlar. İkincisi, Sayın Meral Akşener’in liderliğindeki İYİ PARTİ’nin önlenemez yükselişi. Üçüncüsü ve en önemlisi, 16 Nisan 2017 referandumunun gerçek amacını bir an önce hayata geçirmek. Amaç, mutlak iktidarı güya anayasal zemine taşımak. Kuvvetler ayrılığı varmış gibi bir görüntü altında yeni bir rejim ihdas ettiler. Peki, Cumhuriyet’in üzerine titrediği bu yeni rejimin zeminini kim hazırlamıştı? Arkadaşlar, üzülecek söylüyorum, 12 Eylül 2010 referandumuyla bu yeni rejimin zemini hazırlandı, “12 Eylülde mezardakilere bile oy kullandırın.” diyenler hazırladı. Bu referandumla sağlanan hukuki dayanaklarla Türk ordusunun asıl evlatları hapislere atıldı ve nihayet 15 Temmuz 2016 hain kalkışmasına bizi yine 12 Eylül 2010 referandumu getirdi.

Konuşmamı bitirirken değerli milletvekilleri, özellikle sizlere seslenmek istiyorum. Biliyorsunuz ki bize Adalet ve Kalkınma Partisinin bazı yöneticileri aynı gemide olduğumuzu söylediler. Bundan elbette mutluluk duyuyorum ama hemen bundaki sunilik kendini ele veriyor çünkü aksıyor, inanmadığımız bir şeyi dile getirmenin bütün emarelerini gayriihtiyari sergiliyorsunuz. Aynı gemide olduğumuzu hatırlatmaya gerek var mı? Tabii ki aynı gemideyiz, tabii ki aynı gemideyiz; bunu biz biliyoruz. Bütün

uyarılarımızın, eleştirilerimizin, ekonomi politikalarınızı acilen değiştirmenizi istememizin tek sebebi bu, hepimiz aynı gemideyiz. Bu gerçeği ne aklımızdan ne kalbimizden çıkarmamız mümkün değil. Keşke sizler de bunu böyle kalpten bir içtenlikle yapmanız. Eğer bunu yaparsanız ve yapsaydınız ocuk ile şeytanı yan yana getiren Diyanet İşleri Başkanı bugün bu göreve hiç gelmemiş olurdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın ıray.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Dışlayıcı, hukuksuz, anayasasız, keyfilik rejimlerine aklı başında sermaye gelmez. Maceracılar bile sizin dümeninde olduğunuz geminin içine sokulduğu kayahlıklardan çıkmasının ancak mucizeye kaldığını bilirler. Mucizeler, adı üstünde mucizedir ve biz, mucizelerin milletiyiz çünkü mucize, bazen insan olup Atatürk olarak vücut bulur.

Saygılarımı sunuyorum arkadaşlar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın ıray.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.11

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.21****BAŞKAN: Binali YILDIRIM****KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki son görüşmelere devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Söz sırası, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu’ndadır.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Parlamentomuzun çok kıymetli mensupları; yüce Meclisi ve aziz milletimizi İYİ PARTİ ve şahsım adına saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, hükümet etmek bütçe yürütmektir. Esasen hükümetlerin bütçeyi yürütmenin dışında fonksiyonel bir durumları söz konusu değildir. Bu nedenle de bütçe hakkı Parlamentodan daha eskidir ve demokrasilerin temel unsurudur, asgari unsurudur. Görüştüğümüz bu bütçe teklifi, siyasi olduğu kadar sosyal ve hatta ondan daha fazla da ekonomik eylem planıdır. Bu nedenle 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi’yle ilgili ve ondan sonra da 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’yla ilgili bir kanaat oluşturacağız.

Öncelikle 2019 Yılı Bütçe Kanun Teklifi’yle ilgili nasıl bir kanaat oluşturmamız gerekiyor, bunu tartıştık ve bunun üzerine bir değerlendirme yaptık. Bu teklif, hükümetin bizden 2019 yılı için 960,9 milyar liralık bir harcama yetkisi ve de 880 milyar liralık gelir toplama izni istediği bir teklif, bir yıllık daha icraat izni istiyor. Peki, bu uygun bir teklif midir, uygun bir bütçe midir; ona bakıyoruz. Peki, nasıl bakıyoruz, neye göre değerlendireceğiz? Önce, bu bütçe teklifini yapanların referanslarına bakmamız lazım, daha önceki performanslarını değerlendirmemiz lazım; sonra, bu bütçenin üzerine kurulduğu referanslara bakmamız lazım, bu bütçenin dayandığı referanslara bakmamız lazım ve işin doğrusu, bu bütçenin bir felsefesi var mı, bu bütçenin bir matematiği var mı ve bu bütçenin bir kimliği var mı sorularını cevaplamamız lazım. Bu açıdan, öncelikle bir ekonomik eylem planı olarak üzerine kurulduğu ekonomik zemini, gelişmeyi tahlil etmemiz lazım,.

Çok değerli milletvekilleri, Türkiye kendi seyrini içerisinde zamanın ruhundan kopmadan yürümeyi bilmiş bir ülkedir. 1960’larda yüzde 25’lik şehirleşmesini 2018’de 82’ye taşımış, 1960’ta her 10 kişiden 3 kişinin okuma yazma bildiği bir Türkiye’de 2000 yılında her 10 kişiden 9 kişi okuma yazma öğrenmiş, 2018 yılında da 9,6’ya çıkmıştır. Üniversite çağ nüfusu oranı 1960’ta 1,3’ken 2000 yılında yaklaşık 15 kat artmış ve 2018 yılında da yüzde 45’e ulaşmıştır.

Türkiye’de bin kişiye düşen araç sayısı 1960’ta 6 kişiyken -bin kişiden 6 kişiye otomobil düşerken- 1980’de 6 kat artmış, 2000’de 127’ye çıkmış ve 2018’de 274’e çıkmıştır.

Türkiye, kaynaklarını altyapı yatırımlarına aktarıp gelmiştir. 2002-2018 yılları arasında da yaklaşık 2,7 trilyon dolarlık kamu kaynağı kullanmıştır. Türkiye özellikle altyapıda... 1984 Türkiye’sinde iktidara gelenler, ellerinde 77 kilometrelik bir otoyol bulmuşlar, 2002’de bunu 1.714 kilometreye çıkarmışlar, 2002’den sonraki siyasal iktidar da 950 kilometre eklemiş, 2.664 kilometreye çıkıyor.

1984'ün iktidarı, elinde 1.437 kilometre yol bulmuş, 2002'de bunu 4 kat artırarak 6.040 kilometreye çıkarmış. 2002'den sonra iktidara gelenler de yine bunu 4 kat artırarak 24.500 kilometreye çıkarmış. Türkiye'nin toplam olarak 427 bin kilometre kara yoluyla zirve yaptığı bir yıl 2002.

Türkiye'ye bu dönemde ekonomik olarak baktığımızda, bu bütçe teklifini bize getirenlerin ekonomik performansını değerlendirirken baktığımızda, Türkiye 1960 ile 2018 arası 4,6 büyümüş ve bu 4,6 Türkiye'yi bugün itibarıyla 9.076 dolar fert başına millî gelire getirmiş. Türkiye'nin en uzun ve en yüksek büyüme tarihi 1961 ile 1975 arasındadır, Türkiye o dönem yüzde 5,5 büyümüş ve bu 5,5'i sürdürebilseydi Türkiye bugün 18 bin dolarlık millî gelire sahip bir ülke olurdu. Hele Türkiye bu 5,5'i 1 puan artırarak 6,5 yapabilseydi Türkiye bugün 32 bin-34 bin dolarlık bantta bir zengin ülkeydi ama 1961-1975 arasındaki yüzde 5,5'lik büyümeyi sürdürememiş uzun dönemde. 2002-2018 döneminin büyüme oranı yüzde 4,4'tür, ya 1960'tan itibaren gelen seyrin ufak da olsa altındadır. Bu son on altı yılı değerlendirdiğimizde -neden on altı yılı değerlendiriyoruz, bu bütçe teklifinin sahipleri açısından değerlendiriyoruz- doğrusu 2002-2007 arası başarılı bir dönemdir. 2002-2007 arasında Türkiye'yi yönetenler, ekonomisini yönetenler 6,8'lik bir büyüme sağlamışlardır. Bu 6,8'lik büyüme Türkiye'de en başarılı ikinci beş yıldır, en başarılı ikinci beş yıl. Ama 2008-2018 arasındaki büyüme oranı 3,8'dir. Bu oran Türkiye'yi onar yıllık dönemler itibarıyla değerlendirdiğimizde en iyi oran değildir, en iyi ikinci oran da değildir, en iyi üçüncü oran da değildir. Bu oran, dördüncü en iyi orandır. Net olarak Türkiye'nin son on yıllık performansı sadece 1990'lı yıllardan iyidir, ekonomik büyüme olarak. Dolayısıyla bu bütçe teklifini getirenlerin ekonomi yönetim performanslarına baktığımızda Türkiye'de son altmış yılın sondan ikinci ekibi olarak karşımızda görmekteyiz.

Bir başka göstergeye baktığımızda, istihdama baktığımızda -üzülerek söylüyorum- bütün zamanların en kötü on yılı, 11,1; bütün zamanların. Bakın, zirve bir işsizlik oranı bu 2019 bütçe yılının kendisinde, 12,3. Bunu sadece 2009 krizi geçmiş. Yani hedefler tutarsa Türkiye'deki işsizlik oranı yüzde 12,3 olacak ve bu, zirve bir işsizlik. Bu nedenle, bu bütçe teklifini getirenlerin performansları bizim bu bütçeye olumlu bakmamız için yeterli değildir.

Türkiye son on yılda büyümesini ilk beş yıla göre, 2007'den itibaren azaltarak ilerlemiştir ama buna rağmen büyüme, istihdam artıramamıştır. Neden? Çünkü düşük olan bu büyümenin bile büyüme kalitesi düşüktür, büyüme kalitesi düşüktür Türkiye'de yani Türkiye'nin son on yıldaki büyüme kalitesi düşüktür. Buna yönelik eleştiriler -akademik dünyada da- maalesef muhalif söylemler olarak alınmış ve çok karşılık bulmamıştır. Esasında bu, iktisattaki tabiriyle "Hollanda hastalığı"dır. Büyürsünüz ama istihdamı genişletemezsiniz, bunun adı kalitesiz büyümedir. Büyüme zaten küçüktür, ayrıca kalitesiz bir büyüme söz konusudur.

Peki, bu bütçe teklifini bize getirenlerin dünya ekonomisindeki seyrine bakalım. Türkiye 1960'dan bu yana dünyayla beraber yürümüştür değerli milletvekili arkadaşlar. Ama ne Çin gibi ne Güney Kore gibi kendisini öne atabilmiş fakat ne de bir gelişim çizgisinin altına düşmemiştir. Türkiye ekonomisi 17'nci sırasını koruyagelmiştir. Dünya 1980'lerden itibaren 30 trilyon dolarlık hasılasını 90 trilyonlara taşımıştır, Türkiye de 3.600 dolarlık hasılasını 2008 itibarıyla 10.600 dolara taşımıştır. Dünya ekonomileri kendi çizgimizde, ki dünya ekonomileri gelişmekte olan ülkeler... Çünkü bildiğiniz gibi gelişmiş ülkeler daha küçük büyür, gelişmekte olan ülkeler daha büyük büyür. Gelişmekte olan ülkeler 2002-2018'de yüzde 5,8 büyümüş ama Türkiye yüzde 4,4 büyümüştür. Dünyayla da karşılaştırdığımızda Türkiye'nin son on altı yılının ilk beş yılı yani 2002-2007 arası dünyayla paralel bir gelişim gösterirken 2008-2018 arası gelişmekte olan ülkelerin trendinin altındadır. Dolayısıyla bu bütçe teklifini bize sunanların dünya ekonomisiyle ilgili de son on yıllık negatif ayrışmaları söz konusu. Bu anlamda, dünya ekonomisinde gelişmekte olan ülkeler ciddi sıçramalar yapmış. Türkiye millî gelirin 3.600'den 10.600'e çıkarmış; yüzde 188. Arjantin yüzde 400 artırmış. Çin yüzde 660 artırmış. Şili yüzde 243 artırmış. Türkiye de artırmış.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yunanistan?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Onu da geldiğinizde anlatırım size.

HACI TURAN (Ankara) - Almanya?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Onu da. Anlatmaktan yılmayız, anlatmak işimiz zaten üniversite öğretim üyeliğinden.

HACI TURAN (Ankara) – İspanya ne oluyor? İtalya?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) - Biraz önce söyledik, dedik ki, bilenler ve akıll sahipleri için, gelişmiş ülkelerin büyüme oranları gelişmekte olan ülkelerin büyüme oranlarından küçüktür. Bunu bir defa daha söyleme ihtiyacı hissettik anlamak için, arkadaşlarımızın anlamasını sağlamak için. Siz büyümenizi Amerika'yla karşılaştırırsanız, söyleyeyim ben size: Amerika, 2,7 büyümüştür, 847 milyar dolar bir yıllık millî gelir artışı sağlamıştır. Fert başına her Amerikalının cebine 2.500 dolar girmiştir. Türkiye 2,7 büyürse küçülür, Türkiye gibi ülkeler yüzde 5'in üstünde büyüme zorundadır ve Türkiye'nin büyümesi yüzde 7'dir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Fabrikasyon konuşmanın şu Meclis altında anlamı ve yeri yok. Bu konuları bizden çok daha iyi bilen hocalarımız var. Onlar size yakın, sorabilirsiniz.

Evet, saygıdeğer milletvekilleri, şimdi, bu teklif, bu bütçe, bu konuşma süreci içerisinde başka referanslara sahip. Mesela, Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcımız da, Sayın Albayrak da, konuşan bütün bakanlar da devamlı olarak şunu söylediler, bu 2019 bütçesini sunarken dediler ki: “Dokuzuncu Kalkınma Planı” “Onuncu Kalkınma Planı” “2023 hedefleri” “Merkez Bankası raporları.” Bakın bütün kayıtlarda var. Bakalım, burada. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda “İşsizlikte sapma yüzde 12, büyüme yüzde 7.” demişler, 3,5 çıkmış; sapma yüzde 100 yani Dokuzuncu Kalkınma Planı çöpe. Evet, Onuncu Kalkınma Planı: Onuncu Kalkınma Planı büyümede yüzde 21 sapma, işsizlikte yüzde 29 sapma. Yani şu bütçe teklifini getirenlerin yaptıkları, referans gösterdikleri plan bu. Bu Onuncu Kalkınma Planı'nın başka bir hedefini sizinle paylaşayım: Bakın Aralık 2018, 1 dolar 1.97 Türk lirası. Evet, bu plan da çöpe gitti. Şimdi, salı günü bu kürsüden konuşan ve bu planda emeği olan saygıdeğer bir milletvekili dedi ki: “Bu plan hedefleri asgari yüzde 50 sapmıştır.” Yani bu, 10 hedef vardı da 5'i tuttu, 5'i saptı demek değil, tamamına yakını yüzde 50 saptı. Bu plan da çöpe gitti. Evet, 2023; yine, Sayın Oktay'ın da, saygıdeğer bakanların da referansları, 2023 hedefleri: “Dünyanın ilk on ekonomisi arasına girmek. Fert başına toplam millî gelir 2 trilyon dolar, fert başına gelir 20 bin dolar, ihracat 500 milyar dolar.”

Değerli arkadaşlar, bu 2023 hedefinin tek ciddiye alınacak ve gerçekleşen hedefi var, o da yazmışlar, tutuyor, ithalatın azalması, evet ithalat azaldı. Şimdi bu, 2023. Sonra baktığımızda Merkez Bankası hedefleri ve hesapları var. Bakın, bir ülkede Merkez Bankası enflasyon hedefini 3,5 dedi, 3,4 çıktığı için sorguladılar. Merkez Bankasının 2012'den itibaren hedefi yüzde 5. Şimdi, bir merkez bankasının, hele de Türkiye gibi bir ülkenin Merkez Bankasının hedefi sapabilir, ne kadar, yüzde 1; sapabilir, ne kadar, yüzde 10. Ya, yüzde 80 de sapar mı? Bir kere sapabilir. 2014 sapma yüzde 64, 2015 sapma yüzde 76, 2016 sapma yüzde 70, 2017 sapma yüzde 138. Merkez Bankası işi inada bindirdi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Normalde nedir Merkez Bankası başkanlarına yapılması gereken? Enflasyon hedefi tutmayınca koltuğundan aşağı indirmek. 2012'ye kadar, 2011'e kadar çok başarılı bir Merkez Bankası dönemi vardır Türkiye'de, Sayın Serdengeçti ve Sayın Yılmaz döneminde ve bir iktisatçı olarak ve Türkiye'deki iktisatçılar olarak “Son yirmi beş yılın en önemli ekonomik reformu nedir?” diye sorarsanız, Merkez Bankasının özleştirilmesidir.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – 2001.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Evet, 2001, doğru, teşekkür ederiz.

Ama bunu bundan sonra devam ettirmek ve bunu yapanlar, aynı ekip bu bütçeyle geldiklerinde, biz, siz, hepimiz, nasıl böyle bir teklife olumlu bakabiliriz? Bu bir şirketin teklifi olsa ve bizler şirket yönetim kurulu olsak “evet” diyebilir miyiz? Diyemeyiz. Gelin, siz de demeyin, gelin, bu Meclisi ciddiye alacak bir bütçe yapalım beraber, gelin. Bakın, bir ekip bir inşaat yapmış, çökmüş; bir inşaat daha yapmış, yarım kalmış; aynı ekip bir tane yapmış, bir tane daha yapmış, taahhüt ettiği projeye ilgi yok; şimdi geliyor, diyor ki: “960,9 milyar lira para verin ve bana bir sene daha verin; ben gideyim, bir inşaat daha yapayım.” Bu kadar mı ucuz, toplumun kaynakları? Bu kadar mı dilimiz ve vicdanımız buna müsaade ediyor? Bakın “Yapmayalım.” demiyorum size. Bunu bir kere reddedelim; bütün bu planların arkasındaki ekip ve arkadaşları kendilerinin kontrol edildiğini, denetlendiğini bilsinler ve Türkiye’nin şartlarına uygun bir bütçe yapalım, mesele bu. “Yapmayalım.” demiyoruz. Ve yine sizin bütçeniz olsun, problem yok.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bakın, şu bütçenin harcama kalemlerini Avusturyalılar, gelir kalemlerini de Avustralyalılar yapsaydı bu kadar kopukluk olmazdı, bu kadar kopukluk olmazdı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, gelir tarafına gelelim. George Orwell’ın “Hayvan Çiftliği”ne benziyor: “Herkes eşittir, bazıları daha da eşittir.”

2017’de 94 ülke arasında vergi mevzuatı en karışık ülkemiz ya; aramızda onlarca mali müşavir var ve bunu hepimiz biliyoruz, hepimiz. Artık, mali mevzuatta yapılan değişiklikler yasalara sığmıyor ve vergi kanunu çaresiz, vergi yasaları kimliğini yitirmiş durumda. 5 milyon 600 bin mükellef yapılandırmaya müracaat etmiş; altı ay içinde yarısı vazgeçmiş. Neden? Yok, derman yok, ödeme dermanı yok.

Çok değerli arkadaşlar, saygıdeğer milletvekilleri, aziz Türk milleti; bu bütçede harcamaların yüzde 83’ü personel ve transfer harcamasıdır. Şimdi, bu bütçede eksik kalan şey yatırımdır. Hâlbuki, 2019 yılında, esasında ekonomiye para, yatırımlar üzerinden enjekte edilmeli ki serpinsin bu iş. Bu bütçede enflasyon dikkate alındığında yatırımlar yüzde 38 düşmüş. Bu hâliyle bu bütçe nasıl bir bütçedir yani bir büyüme bütçesi midir? Hayır. Bu bütçe istihdam yaratıyor mu? Hayır. Bu bütçe enflasyonla mücadele bütçesi midir? Hayır. Peki, gelir dağılımıyla mücadele edecek bir bütçe midir? Hayır. Altyapı ve teknolojik atılım bütçesi midir? Hayır.

Değerli arkadaşlar, bu bütçenin matematiği yoktur ve bu bütçenin kimliği de yoktur. Türk ekonomisinin geldiği noktaya bu bütçenin bir cevabı ve bir duruşu yoktur.

Çok değerli milletvekilleri, bakın, Sayın Bakan Albayrak salı günü bütçe konuşmasında burada cevaben çıktı -konuşmasına burada benim durduğum yere vardı- ve dedi ki: “Bakalım, bakalım, 2002’deki bütçe dengesizliğine.” Doğru söyledi, çok haklıydı. 2002’de Türkiye bütçesinde büyük bir dengesizlik vardı ve bu nedenle Türkiye 2002’de dünyanın en yüksek faiz ödeyen ekonomisiydi. Evet, doğruydu ama arkadaşlar, bugün Türkiye dünyanın en yüksek 2’nci faiz ödeyen ülkesi. Bunun sebebini niçin söylemiyor Sayın Bakan? Evet, haklıydı, 2002 bütçesi kamu dengesi bozuk bir bütçeydi ve ama o nedenle de Türkiye dünyada en yüksek 4’üncü sırada faiz ödeyen bir ülkedydi. Bugün dünyanın, Arjantin’den sonra en yüksek faizine sahip ülke Türkiye. Bunun sebebi ne? Bununla ilgili bir cevap yok ve bu bütçenin de bununla ilgili bir cevabı yok. Evet, isterdik ki bunu da açıklayabilsin, bunu da burada açıklasın. Doğru dediğimiz gibi “doğru” diyelim. Bakın, çok net söylüyorum, 2008’te konuşuyor olsaydık, 2002-2007 performansını nedeniyle bu bütçe teklifini getirenlere 2009 bütçesi için “evet” derdik. Biz buraya yeminli gelmiyoruz, Komisyona da yeminli gelmiyoruz, Sayın Başkan biliyor. Biz Millî Savunmaya, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarmaya, Millî İstihbarata, Türk Standartları Enstitüsüne, birçok kurumun bütçesine “evet” dedik. İnanın buna da eğer bu kriterlerde bizi biri ikna etsin, biz “evet” deriz, arkadaşlarımız buna “evet” der çünkü biz buraya gerçekten “evet” veya “hayır” demeye yeminli gelmiyoruz ve kendi irademizle hareket edebilme kabiliyetimiz var.

Çok değerli milletvekilleri, 2002’de, bakan, faiz veren 4’üncü büyük ülkeydik, bugün 2’nci; daha yüksek çıkmışız. 2002’de TÜFE 29 –bazı arkadaşlar söyledi- ÜFE 30; 2018’de 25 ve 45.

Şimdi, borçlu bir ülkeydik, kamu borcumuz vardı ve Türkiye’nin toplam borcu yüzde 107 millî gelirin göre 2002’de, 2018’de yüzde 145. Türkiye’nin bugün “Türkiye borçluluğu” dediğimiz kavramda 6,4 trilyon lira borcu var. Bugün ekonomiyi güvenilir bir zemine oturtalım veya çok basit, ekonomiyi güvenilen bir koordinatöre teslim edelim; bir ay içerisinde faizler yüzde 5 düşer. Bu ne demek? Arkadaşlar, bu, 320 milyar lira. Bakın, ekonomiyi güven yönetir, güven inşa eder. Evet, dış borcumuz 2002’de millî gelirin yüzde 54’ü, 2008’e kadar ülkeyi yönetenler başarılı da olmuşlar, başarılı; yüzde 36’ya düşmüş, sonra bugün kaç?

HACI TURAN (Ankara) – 317...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – 317 ne?

HACI TURAN (Ankara) – 317 milyar dolar.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bugün Türkiye’nin toplam dış borcu millî gelirin yüzde 63’ü. CHP’li bir arkadaş 52 diyerek haksızlık etti, yüzde 63. Türkiye 2008’de yakaladığı millî geliri bir daha aşamamıştır dolar bazında, 10.600 doları. Bu bütçenin teklifi nedir? Başarılı olursa 9.600 dolardır. Değerli bir milletvekilimiz de söyledi. Yani devlet muhasebesinde ve devlet hesabında bu bir tutarsızlık sayılmaz. Yani biz bunu tutarsızlık olarak açıklayamayız, bunu dağımlık olarak açıklayabiliriz. Yani şu 2023 hedefleri inanın, çay-kahve içilirken sohbet sırasında yazılmış hedefler olmalı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun aksini hiçbir ciddi ağız söyleyemez.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bombalar yağdı üzerimize.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Evet, o bombalar hepimizin üzerine yağdı.

HACI TURAN (Ankara) – O borçtaki finans sektörü ne kadar, açıklar mısınız?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Değerli kardeşim, saygıdeğer milletvekilim; B324 İsmail Tatlıoğlu, her zaman kapımız herkese açık.

HACI TURAN (Ankara) – Özel sektör borcu 317 milyar, finans sektörü ne kadar açıklar mısınız? 141 bankaların borcu.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Bursa) – Özel ders ücrete tabi, sonra... Burada bedava böyle dinleyeceksiniz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Çok değerli arkadaşlarım, şimdi bir başka konuya geleyim. Ben diğer siyasiler konuşur bir şey demem ama ekonomiyi yönetenlerin, ekonomi yönetiminden sorumlu olanların, bu ekonomik durumu küresel atağa bağlamasını, bu sorunun konuşulmasını engellemeye bağlıyorum. Sayın Albayrak, Londra’da, New York’ta, Singapur’da oturduğu masalarda muhataplarına bunun bir küresel saldırı olduğunu söylüyor mu? Hayır. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Nerede söylüyor? Türkiye’de söylüyor. Ya, bu, bizim aklımızla, milletin aklıyla alay etmek değil mi? Bakın, bu konuyu konuşmak lazım, bunu böyle perdeleyemezsiniz ve bu sorunları konuşmak Türkiye’nin kültüründe var. Bakın, biz geçmişte, gerçekten -57’nci Hükûmete biraz önce bir değerli milletvekili atfı yaptı- 17’nci stand-by’ı iyi yönetemedik, bir krizle karşılaştık. Eğer bir manipülasyon varsa -geçen gün de söyledim- orası için konuşulabilir sonuçları itibarıyla ama ne yaptı o gün yöneticiler? Bunu konuştu Türkiye, bunu tartıştı Türkiye ve o gün yapılanlar, yapısal reformlar Türkiye’yi 2008’e taşıdı. Ha, haksızlık etmeyelim, 2002 iktidarı, bu yapısal reformlara ve Avrupa Birliği çipasına sadakatle sarıldı, haksızlık etmeyelim. İşte, ondan sonra –bakın, bunlar tesadüf değil- Türkiye’nin 2008’den sonra hem dünyada hem kendi çizgisinde negatif ayrışmasının nedeni yapısal reformlara kör kesilmesidir ve bunu dile getiren siyasiler oyunun dışında kaldılar. Buna hepimiz şahit olduk.

Çok değerli milletvekilleri, gelelim birkaç birime. Şimdi, bakın, Spor Bakanlığı -çok değerli sporcu bir milletvekilimiz söylediği için tekrar ediyorum- ya son üç olimpiyattır tarihin en başarısız sonucunu alan bir Bakanlık, fonksiyonu kalmamış. Şimdi, bize diyor ki: “16 milyar lira verin de ben bir defa daha başarısız olayım.” (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ya, vermeyelim de bize başarılı olacağı bir bütçe yapsın, gelsin.

Sağlık Bakanlığı... Bakın, çok üzüldüm, inanın, bu ülkenin bir aydını olarak üzüldüm, şu Parlamento, şurada oturan Değerli Sağlık Bakanından bir şey istedi, dedi ki: “Şehir hastaneleriyle yaptığımız sözleşmeyi bize iletin.”

Şimdi, ben Bursa'ya gideceğim, Bursa'da: “Ya, bunu duyuyorum. Bu şehir hastaneleriyle ilgili rant mı aktarıyorlar?” deseler, ben “evet” demem, şahit olmadığım için ama “hayır” da demem. Böyle bir şey olur mu? Dünyayı gören bir sürü arkadaşımız var. Amerikan Senatosunda, Alman Parlamentosunda, İngilizlerin Parlamentosunda parlamenterler bakandan bir sözleşme soracaklar, bakan öyle diyecek, böyle diyecek, olmayacak. Ya, bunu lütfen siz isteyin, siz isteyin ve bunu yerine getirin. Başka bir şey değil bu, sözleşme. Bu ne demek biliyor musunuz? Ben buna ahlaki olarak bakmıyorum, teşebbüs hürriyeti olarak bakıyorum. Eğer böyle bir piyasa varsa, bu piyasa değil. Bu ülkede 1946'da, 1950'de başlayan teşebbüs hürriyeti nidaları demek ki yerine gelmemiş.

Tarım ve Orman Bakanlığı: Bizden 33,7 milyar lira istiyorlar. Ya, biz 2008'de Tarım ve Orman Bakanlığını kapatsaydık ne kaybederdik? Ne kaybederdi Türkiye? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ya, bu 33 milyar lirayı şimdi ziraat odalarına versek de çiftçiye dağıtsak inanın çok daha iyi olur, çok daha iyi olur.

Adalet Bakanlığı: 18 milyarlık talebi var. Bakın, 6 Kasım 2014, Bursa. Sayın Abdulhamit Gül; ifadeye bakın, 2014, dört yıl evvel: “Yargıya güven yüzde 60-70'lerden yüzde 20'nin altına düştü.” O zaman şöyle diyoruz: Adaleti olmayan Bakanlığa bütçe ne gereksin, ne gereksin bütçe? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Darbe oldu ama ya! Yapmayın böyle bir şey ya! 5 bin tane hâkim, savcı çıktı yani gönderildi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Şimdi, Amerikalılar Rusya'ya gitmişler metro ziyaretine. Bir Moskova Metrosunda oturtmuşlar, anlatıyorlarmış: “İşte, şuradan şuraya beş dakikada bir tren, şuradan şuraya on beş dakikada bir tren geçer.” derken Amerikalı bakmış ki hiçbir tren geçmemiş, demiş ki: “Üstat, bir tren geçmemiş.” Rus dönmüş demiş ki: “Siz de Amerika'da zencileri öldürmüyor musunuz?” Ya, bu, eski Türkiye, yeni Türkiye... Bunları kendi platformunda konuşmazsak hiçbir soruna çözüm bulamayız; bakın, kendi platformunda, kendi platformunda konuşacağız.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Kendi platformunda konuşuyoruz zaten.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Evet, onda da konuşuruz.

Millî Savunma Bakanlığı: Çok değerli milletvekilleri, biz Millî Savunma Bakanlığı bütçesine “evet” dedik, Emniyet Genel Müdürlüğüne de dedik, Jandarma Genel Komutanlığına da olumlu oy verdik, kurumsal olarak. Biz, Genelkurmayın Millî Savunma Bakanlığına bağlanmasını yirmi beş yıllık bir gecikme olarak görüyoruz. Ama Türk Genelkurmayının...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Kim yaptı?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kim yaptı, kim gerçekleştirdi?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan, ediyoruz, bak ettik. Sen de bize teşekkür et bu kadar söze. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Öyle bir kültürleri yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Evet, bir satır değiştiremiyorsunuz. Bakın “Bütçeye ‘evet’ diyoruz.” diyorum o gün, sizin satır değil, virgül değiştirmeye yetkiniz yok.

Şimdi, Türk Genelkurmayının soğuk savaşın bitiminden itibaren dünya konjonktürünü iyi okumadığını düşünüyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri 2003’te çuval geçirmeyle başlayan süreci anlayamamış ve de yönetememiştir. Biz, 28 Şubatı bizzat Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik bir ihanetin adı olarak görüyoruz, bizzat Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik bir ihanetin adı olarak görüyoruz ve 15 Temmuzunu bunun finali olarak görüyoruz. Bu yolun yolcularının amacı, Türk Silahlı Kuvvetlerini Türkiye’nin aktifinden düşürmekti, mesafe alamadıklarını söylemek de yanlış olur. 15 Temmuz, tam anlamıyla hükümet etme zafiyetidir, tam anlamıyla. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ama Türk milleti, devletini sokaktan toplamayı başarmıştır. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ve bu yüzden milletimize minnettarız.

2010 referandumu Türkiye’ye, 12 Eylül 2010, 12 Eylül 1980’den daha büyük bir darbe vurmuştur.

ŞENOL BAL (Ankara) – Aynen öyle.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Ve bu nedenle, bakın, devlet kendi topraklarında bile ana aktör olmaktan çıkmış ve savrulma sürecine girmiştir. Bunları toplama mecburiyeti milletimiz adına bizimdir. Cevdet Paşa’nın Osmanlı için vurguladığı gibi “kahtrical” ülkemize çok pahalıya mal olmuştur.

Bugün dış politikanın, değerli milletvekilleri, merkezine ekonomik coğrafyayı koymalıyız. Türkiye zengin olacaksa güçlü bir bölgenin aktörü olduğu için zengin olacak. Güçlü bir Irak, güçlü bir Suriye, daha güçlü bir Türkiye demektir. Ve bu ülkenin şehirleri, 2010 Hatay’ını bilenler çok net hatırlayacaklar, sınır şehirleri üzerinden zenginleşen bir Türkiye göreceğiz. Türkiye bölgesel istikrardan başka hiçbir şeyin peşinde olmamalı ve bölgesel istikrar ve Türkiye, bu bölgede serbest ticaret alanı oluşturmalıdır.

Çok değerli milletvekilleri, akıllı ülkeler çatışmayı kendi bölgelerinden kovmayı becermişlerdir. Yirmi beş yılda iki büyük savaşa sahne olan Avrupa, yaklaşık seksen yıldır hiçbir çatışma yaşamamıştır. Bu nedenle Almanya’nın sınırları Türkiye’den başlamaktadır.

Rusya, Sovyet topraklarında çatışmayı minimize etmiş ve nüfuz alanını da bu nedenle genişletebilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Çünkü çatışma, kaynakların başka ülkelere aktarımı demektir. Suriye’ye bu açıdan bakarsak, bölgede elini ovuşturan tek ülke vardır, tek; onun adı da İsrail’dir ve İsrail Türkiye’de bölge politikalarını yönetenlere derin teşekkür borçludur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün Suriye ve bölge politikalarının hane başına 30 bin lira maliyeti vardır. Büyümeyi ortalama yüzde 1 bloke etmektedir. Yapılması gerekenin şu olduğuna inanıyoruz: Mülteciler dâhil bir seçim yapılmalı ve kazananla oturup bu Suriye bölge ve Suriyeliler meselesini çözmeliyiz. Suriyeli kardeşlerimizin vatanlarına dönüşünü sağlamalıyız, şüphesiz herkes vatanında mutludur.

Çok değerli milletvekilleri, Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşımanın sorumluluğu bize aittir. Türkiye güçlü bir yükselişe geçmek için ihtiyaç duyduğu her şeye sahiptir. Bilim, ahlak ve adalet demokratik ve özgür ortamlarda yetişir; medeniyet ve zenginlik bu ortamların ürünüdür. Bin yıl önce de böyleydi, bugün de böyle, bin yıl sonra da böyle olacaktır. Gelin, şimdi hep beraber Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşıyalım. Milliyetçiliğimizin yönünü dışarıya çevirelim, muhafazakârlığımızı ahlaklı dindarlık noktasına perçinleyelim. Muhafazakârlığımızı ahlaklı dindarlık noktasına perçinleyelim. Temiz bir piyasa işleyişini tesis edelim. Hukukun üstünlüğünü kalıcı hâle getirelim. Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşıyalım, çeyreği bitmiş, bitmek üzere olan 21’inci yüzyıla.

Gelin, bu hedefsiz, kimliksiz bütçeyi geri gönderelim; buradan yeni bir programla çıkalım. Siz yürütün, biz hazırlanmasında olalım ama Türkiye'yi yapısal reformları barındıran tarihi kodlarına, kimliğine ve 21'inci yüzyıla uygun bir program etrafında harekete geçirelim. Çünkü Türkiye'nin yapısal reformlar olmadan yeni bir hikâye yazma ihtimali yoktur, bugünkü siyasi yönetimin de yeni bir hikâye yazma gücü yoktur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Niyeti de yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Niyeti vardır tabii, neden olmasın.

Siyasi iklimi değiştirmek mecburiyetindeyiz. Bu programın arkasına bütün Parlamentonun mümkünse gücünü koyarak Türkiye'yi ve Türk milletini 21'inci yüzyıla yakışan bir yere çıkarmak mecburiyetindeyiz. Biz böyle bir program için varız.

Bütün Meclise, aziz milletimize saygılar sunarım, teşekkürler ederim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tatlıoğlu.

Değerli milletvekilleri, birleşime 19.45'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.07

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.51****BAŞKAN: Binali YILDIRIM****KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki son görüşmelere devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Bingöl Milletvekili Sayın Cevdet Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün itibarıyla 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2017 Yılı Kesin Hesap Kanunu’nu tamamlamış olacağız. Öncelikle ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Bu bütçe uzun bir süreçten geçerek bugünlere geldi. Bu süreçte emek harcayan, bütçeye Meclis öncesi ve Meclis sürecinde katkısı olan Hazine ve Maliye Bakanlığımıza, Kabinemizin tüm üyelerine, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına, Meclis Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkan ve üyelerine, tüm milletvekillerimize, emeği geçen herkese teşekkürü borç biliyorum.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ olarak on altı yıllık dönemde 17’nci bütçemizi görmüş olduk. Bunun için gerçekten çok mutluyuz ve onur duyuyoruz. Aynı anlayışla, aynı perspektifle hazırlanan 17’nci bütçemizi bugün müzakere ediyoruz ve sonuçlandıracağız. Bu, istikrarın somut bir göstergesidir. Şunu da çok rahatlıkla söyleyebiliriz: Siyasi istikrar varsa ekonomik istikrar var. Siyasi ve ekonomik istikrarın en önemli göstergelerinden bir tanesi de aynı zihniyetle, aynı perspektifle hazırlanan 17’nci bütçeyi konuşuyor olmamız.

Değerli milletvekilleri, bütçelerimiz bu on altı yıllık süreçte çok daha farklı bir nitelik kazandı. AK PARTİ yönetimlerinden önce, anlayışından önce bütçe açıkları Türkiye’de uzun yıllar gündemde kalmış hususlar. Bizim dönemimizde ise geçmişte yüzde 10’ları aşan bütçe açıkları tarih oldu. Mali disipline ve gerçekçi bütçelemeye verdiğimiz önemin bir sonucu olarak bütçe açıklarımız oldukça makul düzeylere geriledi. Bu da ekonomimizde güven unsurunu artırdı ve çeşitli ekonomik başarılarımızın zeminini oluşturdu. Yaptığımız reformlar ve yönetim anlayışımız sayesinde bütçe açıklarımızı oldukça düşük seviyelere indirdik.

2002 yılında yüzde 10,7 olan genel devlet açığının millî gelire oranı 2017 yılında yüzde 1,8’lere kadar geriledi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlar, son dokuz yıla mukayeseli baktığımızda aynı oranın OECD’de yüzde 4,4; avro bölgesinde yüzde 2,7; gelişmekte olan ülkelerde yüzde 2,9 olduğunu görüyoruz. Türkiye’de ise son dokuz yılın ortalama performansına baktığımızda açık itibarıyla sadece bunun yüzde 1,2 olduğunu tespit ediyoruz. Bu oran 2018’de yüzde 2,4 olacak,

2019'da ise yine yüzde 2'lerin altına, yüzde 1,6'lara gerilemiş olacak. Değerli arkadaşlar, bunun adı mali disiplindir, bunun adı vatandaşın aldığı vergileri çok büyük bir sorumluluk içinde öncelikleri iyi tespit ederek kullanma alışkanlığıdır, bunun adı ülkemizin temel önceliklerine dönük son derece disiplinli, planlı, programlı çalışma anlayışıdır. Bu şekilde, çeşitli badirelere rağmen, çok sayıda seçime rağmen bu disiplini bozmamış olmamız Türkiye'nin büyük bir kazancı olmuştur. Mali disiplin sayesinde borçlanma gereksinimimiz azalmış, borcun maliyeti düşmüş ve borçlanmanın vadesi uzamıştır. Borçlanma vadesi bu on altı yıl önceki döneme baktığımız zaman dokuz ay civarındayken bu yılın ekim ayı itibarıyla altmış üç aya kadar yükselmiştir vade anlamında.

Bütçe disiplini ve güven veren yönetimin en önemli sonuçlarından biri de faiz harcamalarının dramatik bir şekilde düşmesi olmuştur. 2002 yılında faiz harcamaları bütçemizin toplam harcamalarının yüzde 43'ünün üzerindeydi. Millî gelire oranla yüzde 14,4; vergi gelirlerimiz oranla yüzde 86 faize giden kaynaklar vardı yani topladığımız 100 liralık verginin 86 lirası sadece faiz ödemelerine gidiyordu. Bu süreçte, 2017 kesin rakamları itibarıyla baktığımız zaman bu oranın yani vergilerden faize giden oranın yüzde 10,6'ya kadar düştüğünü görüyoruz. Vergi gelirlerimizin artık yüzde 90'ına yakını başka harcamalara tahsis edilecek durumda. Çok küçük bir hesap yaptığımızda, bakın, bu yıl geçmiş oranlarla faiz ödemiş olsaydık ne olurdu? Geçmiş oranlarla faiz ödüyor olsaydık 2019 yılı bütçesinden 413 milyar lira civarında bir kaynağı faize ödemiş olacaktık, oysaki bütçemizdeki rakam bunun çok çok gerisinde. Yaklaşık 300 milyar liralık bir tasarrufun söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Bu tasarruf, AK PARTİ hizmetlerinin de zeminini oluşturmuştur. Bu 300 milyar Türk liralık faizden elde ettiğimiz tasarruf, güvenin ve istikrarın sonucudur ve bu tasarrufla AK PARTİ geçtiğimiz on altı yıllık dönemde hızlı tren yolları inşa etti, 26 bin kilometreden fazla duble yol yaptı, her ilimize üniversiteler kazandırdı, 300 binin üzerinde derslik kazandırdı, kırsal alana KÖYDES gibi hizmetler götürdü, kentsel altyapıyı SUKAP gibi programlarla destekledi ve sosyal projelerin, engelliler başta olmak üzere, dar gelirli öğrenciler başta olmak üzere birçok kesime sağladığımız sosyal desteklerin de zeminini, bu güven ve istikrar çerçevesinde oluşturduğumuz tasarruflarla izah etmemiz mümkün.

Değerli arkadaşlar, içinden geçtiğimiz süreçte faiz harcamaları bir miktar artmış olsa da geçmişle mukayese edilemeyecek düzeydedir. Orta vadeli programda öngördüğümüz dengelenme, disiplin ve dönüşüm aşamalarında yeniden daha düşük düzeylere ulaşmak da temel amaçlarımızdan bir tanesidir. Son on altı yılda sadece ekonomiyi büyütmedik, yapısını da sağlamlaştırdık; sadece nicel göstergeler itibarıyla bir ilerleme sağlamadık, bünyemizi de kuvvetlendirdik. Bunun en güzel örneği, aslında son yıllarda yaşadığımız saldırılar karşısında ekonomimizin gösterdiği direnç ve dayanıklılıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Önceki dönemlerde çok küçük müdahalelerle sarsılan ekonomik yapı, geçtiğimiz süreçte küresel krize, finansal krize rağmen, 17-25 Aralıktan 15 Temmuz, Gezi'den diğer birtakım ekonomik saldırılara kadar, içeride yaşadığımız birçok hadiseyi bu güçlü temellerimizle, güçlü bünyemizle atlatmayı başardık.

Bu süreçte, küresel finans krizi sonrasında birçok ülkede çok ciddi anlamda kamu borç yükünün arttığını görüyoruz. Bu da yine Türkiye'nin yaşamadığı bir hadise, bunun da altını ben çizmek istiyorum.

Son dokuz yılla ilgili bir veri vermek istiyorum: Kamu borç stokunun gayrisafı yurt içi hasılaya oranı -kamu borcunun millî gelire oranı- OECD ülkelerinde yüzde 108 -son dokuz yılın ortalaması bu- avro bölgesinde yüzde 88, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 42, aynı dönemde ülkemizde ise sadece yüzde 31,6. Gelişmekte olan ülkelerin dahi 11 puan gerisinde olan bir kamu borç yükünden bahsediyoruz. AK PARTİ'nin iktidara geldiği dönemlerde bu oranın yüzde 72'ler düzeyinde olduğunu düşünürseniz kamunun ne kadar disiplinli ve tasarrufu ön plana alan bir anlayışla hareket ettiğini görmüş olursunuz.

Esas itibarıyla, son on altı, on yedi yıllık dönemde kamu tasarrufları artmış, kamu, kendisine ciddi anlamda bir çekidüzen vermiştir ama bir taraftan da özel sektörde borçluluğun arttığını görüyoruz ve son dönemlerde bazı sorunların kamudan değil, özel sektör borçluluğundan kaynaklanan sorunlar olduğunu da ifade etmek isterim.

Bu tarihî performans, aslında bizim zihniyetimizin bir göstergesidir, kamu kaynaklarına yaklaşımımızın bir göstergesidir. Büyük borç yükü altında olan ülkeler, er veya geç bunun bedelini vatandaşa ödetmek zorundadırlar. Borç yükünüz varsa er veya geç vatandaştan aldığımız kaynaklarla bunu karşılamak durumundasınız. Türkiye, çok şükür, vatandaşına küresel krize rağmen bir bedel ödetmedi. Önümüzdeki yıllara, perspektife ilişkin olarak da çok daha güçlü bir bünyeyi koruyoruz, devam ettiriyoruz.

Burada, son dönemlerde, biliyorsunuz yeni bir yönetim sistemine geçtik. Bu bütçe, aynı zamanda yeni yönetim sistemimizin de ilk bütçesi olacaktır ve Cumhurbaşkanlığı tarafından desteklenen ilk bütçe özelliğine sahiptir. Bu yönüyle de yeni bütçe, gerçekten çok çok önemli.

Buralarda baktığımız zaman, yeni yönetim sisteminin sağladığı sürekli istikrarın bütçemiz için ve ekonomimiz için çok kıymetli olduğunu belirtmek isterim. Geçmiş on altı yılda AK PARTİ'nin gücünden ve liderimiz, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın halktaki teveccühünden kaynaklanan istikrar, yeni dönemde artık sistemden kaynaklanan bir istikrarla pekiştirilmiş olacaktır. Bunun da ekonomimize uzun vadeli çok önemli, olumlu yansımaları olduğunu söyleyebiliriz.

Yeni yönetim sistemimizin yine ekonomiye ilişkin en önemli unsurlarından bir tanesi, koordinasyonu güçlendirmesi olacaktır. Yeni yönetim sisteminde bakanlık sayılarının azalmasıyla, özellikle ekonomi yönetiminin konsolide edilmesiyle birlikte, geçmişteki dağınıklık, koordinasyon ihtiyacı ortadan kalkmış, çok daha koordineli bir yapı ortaya çıkmıştır. Son dönemlerdeki ekonomik saldırıları göğüslememizde de bu yapının önemli bir avantaj oluşturduğunu ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, bu anlayış içinde, yeni yönetim sistemimizin sağladığı istikrarla, ekonomi yönetimimizin çok daha etkili bir koordinasyon içinde çalışmasıyla, güven veren mali disiplininizle ve orta vadeli perspektifimizle yolumuza devam edeceğiz. Toplam tasarrufların artmasına katkı sunan mali disiplin, yatırımların ve diğer ekonomik faaliyetlerin çok daha sağlam temeller üzerinde de büyümesini sağlayacaktır.

Yaşanan her sorun, karşılaşılan her saldırı aynı zamanda bir fırsattır. Bu dönemde de ekonomimize dönük saldırıyı bir fırsata dönüştürme gayreti içindeyiz ve üretimi ve ihracatı önceleyen politikalarla yolumuza devam ediyoruz. Türkiye daha fazla üreterek, mal ve hizmet ihraç ederek yoluna devam edecektir. Bu yıl ihracat ve turizmde gördüğümüz canlılığı, orta vadede katma değeri çok daha yüksek bir ekonomiye tahkim edeceğiz.

Bir büyüme hikâyesi veya büyüme stratejisinden bahsediliyor. Aslında, önümüzdeki dönemin en önemli büyüme stratejisi, cari açığın artık bir kısıt oluşturmadığı bir büyüme olacaktır diye düşünüyorum. Burada cari açık, geçmişten bugüne -ta 1950'li yıllardan gelebilirsiniz- Türkiye'de büyümenin önünde her zaman bir kısıt oluşturmuştur. Katma değeri daha yüksek, daha fazla ihraç eden bir ekonomiyle cari açığı çok daha düşük düzeylere çekmemiz, yeni büyüme stratejimizin de aslında özünü oluşturmaktadır. Bu çerçevede baktığımız zaman ekonomik büyümemizi AR-GE'yle, yenilikle tahkim ederek bu yaşadığımız süreçlerden çok daha güçlü çıkacağız. Bir parça belki daha ılımlı büyüyeceğiz, bu sene ve gelecek sene ama daha sonra çok daha sağlıklı bir zeminde, daha sürdürülebilir, daha uzun vadeli bir büyüme sürecine girmiş olacağız. 2023 ve ötesine geçen hedeflerimizi de emin adımlarla gerçekleştireceğiz.

Değerli arkadaşlar, 2003-2017 döneminde yıllık ortalama yüzde 5,7 büyüyen ekonomimiz, nominal olarak geçen yıl itibarıyla 17'nci olmuş dünyada, satın alma gücü paritesiyle ise 13'üncü büyük ekonomi konumuna yükselmiştir. Nominal rakamlar kurdan etkilense bile satın alma gücü etkilenmiyor biliyorsunuz, fiziki mal paketleri üzerinden hesaplandığı için. Nominal olarak baktığımızda 230 milyar dolarlık bir ekonomiden 850 milyar dolarlık bir ekonomiye yükselmişiz. 3.500 dolardan 10 bin dolarlara ulaşan kişi başına gelir oluşmuş. Uluslararası standartlarla bakıldığında ise Türkiye, alt orta gelir grubundan üst orta gelir grubuna terfi etmiş bu süreçte. Şimdi önümüzde yeni hedef, yüksek gelirli ülkeler ligine çıkmak. Bunun da uluslararası göstergesi 12.000-12.500 dolarlık kişi başına aşmayla mümkün. Önümüzdeki süreçlerde Türkiye bunu da başaracak ve yüksek gelirli ülkeler ligine geçecektir.

Diğer taraftan, satın alma gücüyle baktığımızda 2002 yılında 9.200 dolar civarında olan kişi başına gelirimiz, geçen yıl itibarıyla, 2017 yılı itibarıyla 27 bin dolara yükselmiştir. 2019 yılında bunun 29 bin dolarlara yaklaşması bekleniyor. Bu şekilde de bakıldığında Türkiye, satın alma gücü paritesiyle dünyanın en büyük 12'nci ekonomisi hâline gelecektir. Bu seneki 13'üncü noktadan 12'nciliğe terfi edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Büyüme performansımızın en önemli göstergelerinden biri de dünyayla mukayesedir. Başarıyı nasıl ölçersiniz? Geçmişle mukayese edebilirsiniz, dünyayla mukayese edebilirsiniz. Bu şekilde baktığımızda, 2002 yılında satın alma gücüyle kişi başına gelirimizin ABD kişi başına gelirine oranı sadece yüzde 24,2 iken 2017 yılında bu oran yüzde 45,5'e yükselmiş. Avrupa Birliğiyle aynı mukayeseyi yaptığımızda, 2002 yılında kişi başına gelirimizin AB ortalamasına oranı yüzde 35'ken geçtiğimiz yıl yüzde 67'ye kadar bu oranın yükseldiğini görüyoruz. Kalkınma literatüründe bunun adı "yakınsama"dır, gelişmekte olan bir ülke olarak gelişmiş ülkelere aramızdaki farkı kapatıyoruz demektir; Türkiye, dünyadan daha fazla pay alıyor demektir, refahı artıyor demektir. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

HÜDA KAYA (İstanbul) – Firmalar iflas ediyor, hangi Türkiye'den bahsediyorsunuz?

CEVDET YILMAZ (Devamla) - Bu sürecin de devam etmesini bekliyoruz, Türkiye, aradaki farkı kapatmaya devam edecektir. Son yıllarda karşılaştığımız ekonomik ve siyasi birtakım saldırıların temelinde de aslında, gelişmekte olan bir ülke olarak, yükselen bir ekonomi olarak gösterdiğimiz performansın olduğunu da rahatlıkla söyleyebiliriz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bu kadar güzel bir ülkeden insanlar niye kaçıyor peki ya?

CEVDET YILMAZ (Devamla) - Özellikle bu süreçte sadece Türkiye'nin değil, gelişmekte olan birçok ülkenin de benzer saldırılarla karşılaştığını görüyoruz. Bunun altında, ekonomik ve ekonomik olmayan araçlarla dünyadaki sermayeyi merkez ülkelere çekme çabasının da olduğunu görüyoruz. Buna karşı da Türkiye ve diğer gelişmekte olan dünya, direnecektir. 2018 yılında bütün bu dengelenme süreçlerine rağmen yüzde 3,9 büyüme bekliyoruz. Bu büyüme, dünya ortalaması civarında olan bir büyümedir ve hiç de küçümsenecek bir büyüme değildir ama orta vadede çok daha iyi noktalara gideceğiz.

Şimdi, bir hatip konuşurken "2017'ye kadar AK PARTİ çok başarılıydı." dedi; sağ olsun, başarılarımızı çok övdü ama hepsini kendisine kişisel olarak mal etti. 2017'den sonra ise büyümede...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Bakan, "2007" dedi.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – 2007, affedersiniz, yanlış söylemişim.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Hepsini yanlış söylüyorsun zaten.

CEVDET YILMAZ (Devamla) - "2007'ye kadar çok başarılıydı Türkiye, 2007'den sonra hiçbir başarısı kalmadı, ben gittim her şey çöktü." dedi. Şimdi, bakın, OECD ülkelerinde 2007-2017 arasındaki ekonomik büyüme performansı... OECD dünyanın en önemli örgütlerinden. Türkiye 2007'nin son çeyreği ile 2017'nin son çeyreği arasında yüzde 60'a yakın reel büyüme kaydetmiş, OECD ülkeleri arasında 1 numara olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Demek ki sayın hatibin olmadığı dönemlerde de Türkiye büyümeye devam etmiş. Konuşmasında da -bir arkadaşımız saymış- 66 defa “ben” kelimesi geçiyor. “Ben” kelimelerini çıkardığınız zaman konuşmadan geriye fazla da bir şey kalmıyor doğrusu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu büyüme performansımızı devam ettireceğiz ama aynı zamanda kapsayıcı bir büyüme çabasını da devam ettireceğiz. “Kapsayıcı büyüme” derken kastettiğimiz, büyümenin nimetlerini topluma yaymak, daha fazla istihdam üretmek, KOBİ’leri güçlendirmek, bölgesel gelişme farklılıklarını azaltmak. Bütün bunlarla ilgili politikalarımız devam edecek ama zamanımız buna yeterli değil.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Her şey iyi de 300 milyar dolar ne?

CEVDETYILMAZ (Devamla)–Önümüzdeki dönem enflasyonu düşürmek temel önceliklerimizden biri olacaktır. Bunu ekonomik istikrar kadar sosyal dengeleri iyileştirme perspektifiyle de önemsiyoruz. Tek haneli enflasyon, iktidarlarımızın, yönetimlarımızın en önemli kazanımlarından biridir, bunu da kaybetmeye hiç niyetimiz yok. Son dönemlerde geçici bir yükseliş söz konusu ancak topyekûn bir mücadele stratejisiyle para politikası, maliye politikası, yapısal reformlar ve diğer tedbirlerimizle bunu dönem sonunda yüzde 6'lara kadar düşürmeyi hedefliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu noktada da sadece bir rakam paylaşmak isterim. AK PARTİ öncesi dönem 1990-2002 dönemine baktığınızda enflasyonun yıllık ortalama yüzde 70'lerin üzerinde olduğunu görüyorsunuz. AK PARTİ'nin dönemlerinde, 2003-2017 döneminde ise bunun yüzde 9,2 olduğunu görüyoruz. İnşallah kısa sürede yine bu tek haneli rakamları göreceğiz. Bütçemizin sürdürülebilir kalkınmaya destek veren insan odaklı bir bütçe olmasını da çok önemsiyoruz. İnsan odaklı politikalar, bütün politikalarımızı tarif ediyor aslında, bütün politikalarımızın odağında. İnsandan bağımsız, sadece rakamlarla, sadece fiziki göstergelerle ifade edilen bir ekonominin çok anlamlı olmadığını söylemek istiyorum. Bu çerçevede, gençler ve kadınlar başta olmak üzere istihdam dostu politikalarımızı hayata geçirmeye devam edeceğiz.

On altı yıllık sürece baktığınızda, Türkiye nüfusu 66 milyondan 81 milyona gelmiş yani nüfusumuz 15 milyon civarında artmış. İş gücümüz bu süreçte 14,5 milyon civarında artmış. Biz bunun 10 milyonuna yakınına yeni iş imkânı oluşturmuşuz. Yani bu süreçte çalışma çağına gelen nüfusun aşağı yukarı yüzde 67'sine iş imkânı oluşturmuşuz. Bu, büyük bir başarıdır.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Borçları niye alıyorsunuz o zaman?

CEVDET YILMAZ (Devamla) - Bununla birlikte, Türkiye'nin toplam istihdam oranının da yükseldiğini, yüzde 41-42'lerden yüzde 47'lere çıktığını görüyoruz.

Eğitime ve sağlığa bu çerçevede çok önemli yatırımlar yapıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kadınlarda yüzde 24 işsizlik oranı.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Eğitimle ilgili çok yanlış ifadeler oldu, okullaşma oranımızın düştüğü şeklinde. Hiçbir şekilde alakası yok. Burada rakamlarımız var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 6 milyon işsiz var, 6 milyon işsiz. Sizin rakamlarınız biraz yanlış.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Rakamlarla bunu göstermemiz mümkün ama vaktimiz çok olmadığı için bir şey söylemek istiyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – FATİH Projesi ne oldu, FATİH Projesi?

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Derslik sayımız 300 binden fazla arttı eski bazı derslikleri tasfiye ettiğimiz hâlde. Öğretmen sayımız 500 binden fazla yükseldi.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Paralar çöpe gitti, çöpe!

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bedava kitaptan şartlı nakit desteğine, burslardan yurt imkânlarına, eğitimde erişim problemini aşmış durumdayız büyük oranda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HABİP EKSİK (İğdır) – Ataması yapılmayan 400 bin öğretmen...

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bizim eğitimle ilgili tartıştığımız konu, eleştirdiğimiz konu, erişim meselesi değil. Artık derinleşme zamanı diyoruz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Başarı, başarı!

TUMA ÇELİK (Mardin) – Sistem kaç kere değişti?

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Eğitimde daha kaliteli bir eğitim, müfredatı geliştirme, daha fazla beceri kazandırma, iş gücü piyasaları ile eğitim sistemimizin entegrasyonunu güçlendirme, değerler eğitimiyle eğitimimizin niteliğini artırma, bunları tartışıyoruz.

Diğer şekilde, fiziki altyapı anlamında eğitimde tam bir devrim yaşanmıştır, çok önemli yatırımlar ve ilerlemeler kaydedilmiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hangi devrim?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Okullarda hizmetli yok, hizmetli. Okul aile birliği, para toplayıp hizmetliye para ödüyor.

HABİP EKSİK (İğdır) – Aladağ'daki yurdun hesabını verin.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Aynı şey, sağlık için de geçerli. Sağlık ve sosyal güvenlik sistemimizde de çok önemli destekler sağladık.

HABİP EKSİK (İğdır) – Önce ataması yapılmayan öğretmen...

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bölgesel kalkınmaya gelince, bölgesel kalkınmada da baktığımız zaman, bakın 4 bölge, ortalamanın altında. GAP dediğimiz Güneydoğu Anadolu, DAP dediğimiz Doğu Anadolu, DOKAP dediğimiz Doğu Karadeniz, KOP dediğimiz Orta Anadolu'nun belli kesimleri.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ne kaldı geriye?

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bu 4 bölgenin toplam yatırımlardaki payı 2002'ye gittiğinizde yüzde 20 civarında sadece, bugüne geldiğimiz zaman yüzde 34'lere yükselmiş. AK PARTİ'nin bölgesel dengesizlikleri giderme iradesini rakamsal olarak gösteren çok önemli bir değer.

Diğer taraftan bu bütçemizde reel kesimi desteklemek için 32,8 milyar düzeyinde bir kaynak ayırıyoruz. Fiziki bütçe dışında özellikle üretken alanlara dönük bu kaynaklarımızı kullanacağız. Toplam yatırımlar olarak baktığımızda da bu yıl itibarıyla söylüyorum 1,1 trilyon Türk lirasının üzerinde toplam yatırımlardan bahsediyoruz. Bunun da büyük bir kısmı, özel sektör yatırımları. Güven ortamı içinde, istikrar ortamı içinde kamu yatırımlarının yanı sıra daha hızlı artan özel sektör yatırımları olmuştur, önümüzdeki dönemde bu, devam edecektir.

Bütün bunlarla İnsani Kalkınma Endeksi dediğimiz bir endekste Türkiye'nin çok önemli bir yere geldiğini görüyoruz. Bakın, rakamsal olarak söyleyeyim. 2002 yılında İnsani Kalkınma Endeksi'nde 173 ülke arasında 85'inci sıradayken 2017 yılında 189 ülke arasında 64'üncü sıraya yükselmişiz. Ülke sayısı artmış, bizim sıralamamız yükselmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Burada endeks değerimizin 0,791'e kadar çıktığını görüyoruz. Bu değerle, yüksek insani gelişmişliğe sahip ülkeler arasındayız ama bir üst lig var, o da en yüksek insani gelişmişlik seviyesi, bunun da eşliğindedir. 0,800 endeksini geçtiğimizde en yüksek insani gelişmişliğe ulaşan ülkelerden biri Türkiye olacaktır. Bir taraftan yüksek gelirli ülkeler ligine çıkmayı hedefliyoruz, diğer taraftan en yüksek insani kalkınmışlığa sahip ülkelerden biri olma iddiamız var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Meclisin kapısında işsizler kendisini yakıyor. Bu rakamlar ne rakamı, biz de inanacağız sanki?

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bütçe, insan içindir; bütçe, insanın refahı içindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Yılmaz.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum. Bizim iktidarıyla muhalefetiyle değişik kesimleriyle, sivil toplumuyla, bütün toplumsal kesimlerle daha az polemige, daha çok politikaya ihtiyacımız var. Polemik de olabilir, siyasetin yapısında bu da var ama tartışmalarımızın omurgasını daha nitelikli politikalar oluşturmalıdır. Bugün ben muhalefeti dinlemeye çalıştım, inanın, geleceğe dönük aklımda kalan bir tane öneri yok.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Dinlemiyorsunuz ki!

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Geçmişe dönük eleştirilerin bir kısmı belki tartışılabilir, bir kısmını kabul ederiz, bir kısmını etmeyiz, eleştiriyi de her zaman açtık ama lütfen, geleceğe dönük vizyonumuzu da paylaşalım, politikaları da paylaşalım. Politikalar sadece hayaller değildir, nereye ulaşacağımızı ve bunu nasıl yapacağımızı da ortaya koymak durumundasınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Asgari ücreti 2.200 TL yapıyoruz CHP’li belediyelerde.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sizin de teklifinizi okudum, tek kelime değişmedi.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Diğer taraftan, yapısal reformlara da odaklanacağız. Geçmiş tecrübemize ve başarılarımıza yeni ve etkili ilaveler yaparak yolumuza devam edeceğiz. Dünya ve ülke standartlarında en iyiyi arayacağız. İnsan odaklı, sürdürülebilir kalkınma yolunda kararlılıkla yürüyeceğiz. Kalkınma ve demokrasiyi eş zamanlı bir şekilde ve birbiriyle ilişkili süreçler olarak göreceğiz. Ülkemizin dünyadaki konumunu, insanımızın refahını artırmak, temel amacımız olacak. Saldırıları karşısında da güçlü liderlikle, demokratik siyasetle, güven veren politikalarla, omuz omuza yolumuza devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Vesayet odaklarına prim vermeyeceğiz. FETÖ yapılanmalarından da kurtulmuş, daha demokratik, daha etkili kurumsal yapılarla geleceğe yürüyeceğiz. Gerçekçi ama iddialı, kaynakları doğru önceliklere yönlendiren bir anlayışla devam edeceğiz. Gelecek odaklı ve vizyon odaklı bir şekilde reform ve değişim sürecimizi devam ettireceğiz.

Bu düşüncelerle, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk bütçesine AK PARTİ Grubu olarak güçlü bir destek vereceğimizi ifade etmek istiyorum.

Bütçemiz hayırlı olsun diyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına diğer konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Çanakkale Milletvekili Sayın Bülent Turan.

Buyurun Sayın Turan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi için AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Gazi Meclisi, siz kıymetli milletvekillerimizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bizlere bu ülkeyi vatan eden, bedel ödeyen şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Aynı şekilde bedel ödeyen gazilerimizi, yakınlarını minnetle anıyorum. Onlar bu ülkeyi bize bıraktılar, bizler bu ülkeyi daha ileriye taşımak için, daha güzel işler yapmak için, onlara layık olmak için gece gündüz çalışacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün yasama faaliyetlerimizin özel bir bölümünü görüşüyoruz. İnsanların bir arada yaşaması, onlar için yeni, çeşitli ihtiyaçlar doğmaya başladığında sosyal teorilere göre de zaman içerisinde bu toplulukların devlet olmaya başlamasından sonraki süreçte “bütçe” diye bir tanım ortaya kondu. “Bütçe” olarak adlandırdığımız bu kavramın yasama faaliyetlerinde çok özel bir görev olduğunu, bir anlamda hükümetlerin, devletlerin yaşamasında, vergilerin dağılımında çok hassas bir konu olduğunu tüm konuşmacılar ifade ettiler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zaman zaman itham edildiği gibi, sert ifadelerle söylendiği gibi değil, aksine, biz bütçeyi bu milletin cebi olarak gördük, 4 çocuk okutan emeklimizin cebi kadar kutsal saydık. Biz, bu milletin pazarını tenceremizde kaynayan aş bildik. Biz, bu milletin unuttuğu para üstünü üzerimize bir hak bildik. Biz, bu milletin cebine uzanan eli, mahremimize uzanan el olarak gördük. Bu millet hastane kuyruklarında canından oldu. (HDP sıralarından gürültüler) Bu millet, benzin kuyruklarında malından oldu. Bu millet, gaz kuyruklarında Kemal Sunal filmlerine sayenizde gündem oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün on altı yılın sonunda değişen yeni sistemle beraber farklı bir tarzda bütçemizi görüşüyoruz. Yasamanın, yürütmenin çok sert kurallarla ayrıldığı, demokrasiye bir adım daha fazla imkân sağlandığı...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Nerede?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakın, on beş gün konuştunuz, yirmi dakika sürem var, sakin olun. Tüm konuşmalarım, itham etmek, polemik yapmak için değil, aksine, grubumuzun ifadeleri, ithamlarınıza cevap vermek şeklinde olacak. Kavgaya etmeyelim, güzel güzel konuşalım. Her zaman söylüyorum, insanlar konuşarak anlaşır, bağırarak değil. O yüzden, sakince, güzelce konuşalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, her ne kadar bu bütçe görüşmelerinde sistem değişikliğine hak etmeyen ifadelerde, ithamda bulunulsa da bu sistem tartışmaları geride kaldı. Millet, kararını verdi, artık Türkiye'nin “sistem” diye bir tartışması kalmadı. Ancak şu sorumluluğumuz var: Bu sistemi beraber inşa ediyoruz, teamülleri ortaya koyuyoruz, İç Tüzük değiştiriyoruz. Her partinin -muhalefet, iktidar- beraberce, bu sistemin yeniden hayata geçmesi için, gelecek nesillere daha sağlıklı bir zemin bırakmak için büyük görevlerimiz var. O yüzden, her yıldan daha farklı bütçe yapma görevimiz var sayın vekiller.

Bakınız, bütçe yapmak kıymetlidir ancak bir başka kıymet şudur ki: AK PARTİ iktidarları bu sene 17'nci bütçesini yapıyor, on yedi yıl, dile kolay; bir defa olur, iki olur, üç olur, on yedi yıldan beri bütçe yapmak her partiye nasip olmaz, her parti bunu yapamaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyada Japonya gibi, Kanada gibi, İsveç gibi birkaç ülke dışında böyle bir süre yok. Türkiye'de Demokrat Partinin on yıl gibi uzun bir süresi var ama daha üzeri AK PARTİ'nin, hamdolsun, var. Tabii ki bu, bizi şımartmak değil, yükümüzü, sorumluluğumuzu artırmak için bir başka başlıktı.

Bakınız değerli vekiller, bu günlere ezbere gelmedik, bu günlere bir anda gelmedik. Türkiye'nin 90'lı yıllardaki hatalarını da hatırlamaya çalışın; katsayısı kavgaları, başörtüsü kavgaları, televizyonlarda Fadime Şahin'in görüntüleri, IMF komiserleri, batan bankalar, parti kapatmalar, Meclisteki hükümet değişikliklerinin sürekli olduğu, subayların başbakanlara laf yetiştirdiği, medya patronlarının bakanlar, başbakanlar, Cumhurbaşkanı atadığı ve daha ötesi jakoben elitlerin Türkiye'nin tüm hâkimiyetini eline aldığı bir dönemi maalesef beraber yaşadık.

Onlardan sonra AK PARTİ’li yıllar başladı. AK PARTİ’li yıllarda “Muhtar bile olamaz.” denilen bir adamın hikâyesi başladı. Onun ardından maalesef “Parti seçime girer ama genel başkan giremez.” gibi bir garabet süreci başladı. Onun ardından 27 Nisan e-muhtırasını yaşadık, gördük. O muhtıraya dik duranları ama yanında olanları gördük. Aynı şekilde 367 şaklabanlıgını gördük. O şaklabanlığa dik duranları ve yanında olanları gördük. Kapatma davasını ve o davanın karşısında olanlarla beraber “Ankara’da hâkimler var.” diyenleri, yanında olanları gördük.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Büyükanıt nerede, Büyükanıt?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bu kumpaslar boşa çıktı, ardından bunlarla Türkiye’de büyümeyi engelleyemeyenlerin, Gezi eylemlerine başladığını gördük. Teröristlerle beraber meydanlara çıkanların yanında olanları gördük, karşısında olanları gördük. 17 Aralık süreci başladı, aynı şekilde benzer süreçleri gördük. Bakınız MİT krizi oldu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ortaklığınız bitti.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Yanlış bir şey söylemiyorum arkadaşlar. Soruyorum: 27 Nisanda neredeydiniz? MİT krizinde neredeydiniz? 17 Aralıkta neredeydiniz? Kapatmada neredeydiniz? Hiç demokrasinin yanında olmadınız. Bunu söylemeyelim mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Büyükanıt yargılandı mı, onu söyle!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız, AK PARTİ karşıtlığı anlaşılır bir şey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ergenekonda neredeydiniz, Balyozda neredeydiniz?

BÜLENT TURAN (Devamla) - AK PARTİ’ye karşı olabilirsiniz ama AK PARTİ’ye karşı olmak, sizi kumpasçılardan da yapmaması lazım, sizi kumpasçılarla beraber aynı sırada oturtmaması lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, onun ardından o süreçler bitince yine Türkiye’nin büyümesini engelleyemeyenler, maalesef 15 Temmuz gibi kanlı bir alçak darbe girişimine başladılar. Ama millet dik durdu. Lideriyle beraber meydanlara çıktı ve Türkiye’de, tabiri caizse, demokrasi tarihini ters çevirdi. “Bakınız, Türk aydınları için batının sığınması olmak, bir ideal olarak benimsenmiştir. Milletimiz için bundan korkunç felaket düşünülemez.” Bu veciz ifadeler, Türk siyasetine ve düşüncesine yön vermiş Alparslan Türkeş’e ait. Alparslan Türkeş’in evlatlarıyla AK PARTİ’nin yiğitleri bir araya geldi, Cumhur İttifakı’nı kurdular, küresel güçlere karşı operasyonları ters çevirdiler, yok ettiler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz, Cumhur İttifakı’nı sadece üç, beş oranlık, gramlık, belediyelik ve ilçelik bir mesele olarak görmüyoruz. Küresel operasyonlara karşı, bu ülkenin millî güçlerinin bir araya gelmesi olarak görüyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Öyle mi?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tarihî özetten sonra şunu söylemek isterim: Bizler bu bütçeyi hazırlarken şu on beş günden beri çok farklı ifadeler ve ithamlarla karşılaştık. Halkımızın anlayacağı gibi birkaç temel rakamı verip eleştirilene geçeceğim. Mesela, bu bütçemizin toplamı bu sene 961 milyar. Bu sayı tek başına çok bir anlam ifade etmeyebilir ama şu kıyasla çok anlamlı: AK PARTİ’nin iktidara geldiği yıl Türkiye’nin bütçesi 98 milyardı. 98 milyarla aldığımız bütçeyi bugün 960 milyara çıkarmışız. Bunun yanında, sadece sağlık bütçemiz 96 milyar arkadaşlar, sadece sağlık bütçemiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Borç bunlar, borç, borç!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bunun yanında, eğitim bütçemiz 361 milyar...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Reel rakamlarla konuşun.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Rakamlar yanlış söylemiyor, onu da söyleyelim isterseniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yüzde 80’i personel gideri.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakın değerli arkadaşlar, sürekli bize faiz ithamında bulunuldu, “Faizciler, rantçılar.” dendi. Arkadaşlar, AK PARTİ iktidara geldiğinde -bu rakam önemli- Türkiye’de vergilerden toplanan paranın yüzde 86’sı faize giderdi, 86, bugün yüzde 12’si gidiyor ya, bunu söylemeyelim mi, bundan daha büyük mutluluk olabilir mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Sürekli bize “Borç var.” dediler, “Borcu artırdı.” dediler. Bakın değerli arkadaşlar, kamu borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranını yüzde 72’yle aldık, bugün bu oran yüzde 29, Avrupa’da yüzde 81 oranlarında. Hani, borçluyduk biz? Borçtan daha çok yatırımımız var, gelirimiz var. O yüzden aynı şekilde maliye bütçemizdeki istikameti devam ettireceğiz, Türkiye büyümeye devam edecek.

Bakınız asgari ücret: O zamanki rakamlardaki alınan benzin, benzer ürünlerdeki değer ile bugünkü çok farklı. Arzu eden varsa kuliste çay içeriz, rakam rakam anlatalım ama memur maaşında, asgari ücrette, dolarda, bütün çalışmalarda göreceksiniz ki alım gücümüz çok daha fazla olmuş. (CHP sıralarından gürültüler)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Benzin kaç para?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sadece sosyal yardımlara bu bütçede tam 62 milyar ayırmışız arkadaşlar, 62 milyar. Bu rakam, toplam bütçemizin yüzde 6’sını geçiyor, 6,5’ünü buluyor. Bunlar az şeyler mi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani yoksullaşıyoruz demek işte.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Hani, bizim bütçemiz rant bütçesiydi, zengin bütçesiydi? Eğitimle, sağlıkla, sosyal yardımlarla zaten bütçenin göbeğinde halkımız var, milletimiz var, bununla gurur duyuyoruz zaten. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Cumhurbaşkanı’nın ne kadar?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - 117 milyar faiz ödeyecek.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Neden bu insanlar intihar ediyor o zaman?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bak, bağırma, bağırma, anlamıyorum.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Dinle, dinle.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bu iş, bağırarak olmaz. İnsan ne kadar az düşünürse o kadar fazla bağırır. Bağırma bence. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, değerli arkadaşlar, evde sağlık hizmetleri, ambulans sayıları, hastane sayıları, yatak sayıları tek tek konuşulduğunda, Türkiye’nin büyüdüğüne dost düşman herkes şahit.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Ameliyat yapılmıyor, ameliyat.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Ben Çanakkale Vekiliyim. Yıl 2002; 12 ilçemiz var, 600 köyümüz var, 3 ambulansımız var arkadaşlar. Bu sene kaç, biliyor musunuz? 50 ambulans var, 50. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 3’ü 5 yaptık, 10 yaptık demiyorum; 3 ambulans vardı, bugün 50 oldu. Hava ambulansı ayrı, kara ambulansı ayrı, deniz ambulansı ayrı. Değişmeyen okulumuz kalmadı, değişmeyen hastanemiz kalmadı. Her alanda çok önemli adımlar attık.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Hastanelerde doktor yok, doktor. Ameliyat yapamıyorsunuz, ameliyat. İlaç yok, malzeme yok.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, rakamlarla tatmin olmazsanız birkaç şey daha söyleyeyim. Türkiye'nin önemli kurumlarından Türk Hava Yolları AK PARTİ'nin, Türkiye'nin büyümesine bağlı olarak büyüdü. Mesela 66 uçak vardı ilk yıllarda, bu sene 330 olmuş; 66 uçağımız 300'ü geçmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 10 milyon yolcu taşıyan Türk Hava Yolları 75 milyona gelmiş. 300 noktaya uçuyormuş, 308 olmuş.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Doktor yok, doktor; hastanelerde doktor yok.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Her şey büyüyor arkadaşlar; sabit olan, değişmeyen tek sizsiniz. Her şey değişiyor, her şey gelişiyor; siz aynen bağırıma devam edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFAADIGÜZEL (Ordu) – Siz geliyorsunuz, siz; vatandaş aşığı gidiyor. Siz geliyorsunuz, siz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - TOKİ on beş yılda toplam 3,5 milyon ev yapmış, sosyal konut yapmış. Avrupa'da, Orta Doğu'da, Uzak Doğu'da böyle bir sayı yok. O yüzden, bir daha söylüyorum: Her alanda büyüyoruz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Millet çadırda yanıyor, ölüyor. Millet çadırda yanıyor.

BÜLENT TURAN (Devamla) - TİKA'mız sınırları aşan projelerde hep öncü oldu. Moldova'da Gökoğuz Yeri'nde TİKA var, Arakan'da TİKA var, Gazze'de TİKA var, Han Yunus'taki zeytinyağı fabrikalarında TİKA var, Kolombiya'da, Moğolistan'da TİKA var. Arkadaşlar, biz Moğolistan diyoruz, biz Kolombiya, Gazze, Filistin diyoruz; siz “Sarayın kaç ampülü var?” diyorsunuz. On beş gündür bunu konuşuyoruz, her gün bunu konuştuk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Milletın kursağında bir şey yok ya.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, kendinizi değiştirin.

Bakınız, savunma sanayimiz ayrı bir onur, ayrı bir keyif. Yüzde 24'lerde olan millî savunmamızın verlilik oranı şu anda yüzde 70'lere vardı. Geçen hafta Verimlilik Vakfı'nın teknoloji fuarı vardı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Gidip en basit şeyleri anlatıyorsunuz.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Özel sektör-kamu sektörü, her alandaki teknolojik gelişmeleri beraber yerinde gördük. Keşke gezseydiniz. Bu gurur, AK PARTİ'nin değil, Türkiye'nin gururu. (CHP sıralarından gürültüler)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sokağa çık, sokağa.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Dinleyin de öğrenin, dinleyin, dinleyin.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Partiler gelir geçer, hükümetler değişir ama büyüyen Türkiye'dir veya değildir. O yüzden gelişene alkış tutun, iyiye “evet” deyin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Samana gel, samana, samana.

BÜLENT TURAN (Devamla) - ATAK helikopteri, Altay tankı, millî piyade tüfeğimiz, lazer güdümlü CİRİT'lerimiz, SİHA'larımız, İHA'larımız, Fırtına obüslerimiz, hepsi devam ediyor.

“Fabrika kurulmadı.” dediniz. Değerli arkadaşlar, nasıl kurulmadı ya, nasıl kurulmadı? Bir insan nasıl kendi memleketine, kendi ülkesine bu kadar kulağını, gözünü kapatır? (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Satmadığınız fabrika kalmadı.

BÜLENT TURAN (Devamla) - On altı yılda Türkiye'de 308 OSB'de 65 bin fabrika ve iş yeri açmışız. Bu yatırımlar Papua Yeni Gine'de değil, Türkiye'de. (CHP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Kâr edeni de zarar edeni de sattınız. Özelleştirme şampiyonusunuz siz. Bravo(!)

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, 4 bin olan KOBİ desteğimiz bugün 300 binleri geçmiş. Dünya kadar firmanın yatırımı var.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Tarıma gel, tarıma, tarıma. Pamuğa gel, fındığa gel.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Tarımla ilgili öyle, diğer konularda öyle. Her alanda iddiamız var, daha güzel işler yapmaya çalışacağız.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Çiftçiye gel, çiftçiye; çiftçiye vermediğiniz paraları söyle.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; peki, biz bunları söylerken on beş gündən beri -şu an olduğu gibi- sadece bağırıma, dinlememeye, anlamamaya kurulmuş arkadaşlar ne yaptılar?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Burnun uzadı!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İntihar edenleri anlat da dinleyelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Geldiler bize “tek adam” “saray bütçesi” “gazeteciler cezaevinde” gibi ifadelerde bulundular. (CHP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Çiftçiye vermediğiniz paraları söyle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Pinokyo! Pinokyo!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakın, değerli arkadaşlar, bir defa şu “tek adam” anlayışına bir cevap vermek isterim. Siz “tek adam” diye diye kaç defa seçime girdiniz. Demeye devam edin, hâlâ söylemeye devam edin, biz bundan korkmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Seçim sonuçlarından sonra, seçim sonuçlarından sonra...

BÜLENT TURAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, onların derdi tek adam değil, onların derdi bu ülkenin evladı Tayyip Erdoğan değil...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Emekçi, çiftçi, işçi...

BÜLENT TURAN (Devamla) - ...onların derdi bu ülkenin sahip çıktığı, millî değerleriyle beraber sahip çıktığı, on altı yılda 16 defa yenedikleri bu milletin kendisi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – İşçi, tarım, üretim, ziraat...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız, değerli arkadaşlar, “Menderes diktatör.” Kim diyor? Burası diyor. Bakınız, “Özal diktatör.” Kim diyor? Burası diyor. Bakınız, Baykal ne diyor: “Özal diktatör.” diyor. Demek ki mesele Menderes değil, Özal değil, Erdoğan değil; halkla yürüyen, milleti büyüten, Türkiye’yi güçlendiren kim varsa “hayır” demişsiniz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Erbakan size ne diyor, Erbakan?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Siz bize bir gün “Aman, ne iyisiniz.” dersiniz, biz korkarız kendimizden. Menderes’e “hayır” diyenler, Özal’a “hayır” diyenler, AK PARTİ’ye “hayır” desinler; biz bundan rahatız, bundan gururluyuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Gazeteciler hapse atılmış. Arkadaşlar, tüm dünya biliyor ki Türkiye’deki fikir hürriyetini, inanç hürriyetini, giyim hürriyetini, parti teşkilatlarının rahatlaması hürriyetini AK PARTİ büyüttü.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Vallahi doğru değil!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Ne derseniz deyin, ne derseniz deyin. Önceden kapanan partiler vardı, şimdi var mı?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Azınlıkların mülklerine siz el koydunuz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, EMASYA Protokolü'nden başlayın YAŞ kararlarına yargı yolu aşamasına kadar, sivil MGK'nin hayata geçmesinden başlayın DGM'lerin tarihe geçmesine kadar her alanda dünya kadar anayasal değişikliği, yasal değişikliği AK PARTİ yaptı, fikir hürriyetinin önündeki engelleri AK PARTİ kaldırdı.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bu kadar da yalan olmaz ya!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, sizin kızdığımız, “fikir hürriyeti” diye ifade ettiğiniz, “gazeteciler orada” dediğiniz, gazeteciler değil. Bir Demirtaş, Leyla Güven, Can Dündar; kim var başka ya?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Yetmez mi? Halkın seçtiği vekildir o.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Arkadaşlar, sizin gibi düşünmeyenler havuz medyası, sizin gibi düşünmeyenler yalaka. Nasıl olacak bu iş? Nerede bu özgürlük? (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

TUMA ÇELİK (Mardin) – Halkın seçtiği vekillere böyle hitap edemezsin.

NURAN İMİR (Şırnak) – Kâbusunuz olmaya devam edeceğiz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, Hikmet Kıvılcımlı komünist yazar. Bu adam hapse girdiğinde AK PARTİ mi vardı? Siz vardınız. Nazım Hikmet hapse girdiğinde AK PARTİ mi vardı? Siz vardınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aziz Nesin -Marko Paşa- hapse girdiğinde AK PARTİ mi vardı? Siz vardınız.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Gençay Gürsoy, Osman Kavala, İdris Baluken, Leyla Güven, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Gültan Kışanak...

BÜLENT TURAN (Devamla) - Necip Fazıl, Büyük Doğu'nun kahramanı hapse girdiğinde AK PARTİ mi vardı? Siz vardınız. Aynı şekilde “Açın kapıları, Osman geliyor.” diyen meşhur Serdengeçti hapse girdiğinde AK PARTİ mi vardı?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – FETÖ'cülerini yerleştirirken AK PARTİ vardı.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bir daha diyorum, sizin özgürlüğünüz sizin gibi düşünmeyenler için değil; siz, sizin gibi olanlar için bunu söylüyorsunuz. Kim farklı yazsa havuz medyası, kim farklı söylese yalaka medya... Hani sizin özgürlüğünüz, hani sizin fikir ifadesine katkınız? O yüzden bir daha söylüyorum, bu yaklaşım doğru bir yaklaşım değil. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – FETÖ'yü devlete yerleştirirken siz vardınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen; hatibi dinleyelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bağırmasanız bir meseleyi daha söyleyeceğim.

Bakınız, FETÖ meselesi Türkiye'de her kesimi yordu, her kesimi üzdü.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yaverlerinin FETÖ'cü olduğunu söyleyen kim? 4 Tane yaver FETÖ'cü.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Devletimiz büyük bir riskten kurtuldu milletimizle beraber, Sayın Erdoğan'la beraber. Fakat her gün buraya çıkan arkadaşlarımız, utanmadan sıkılmadan, 3-5 fotoğrafı göstererek, yok efendim FETÖ'yle fotoğrafınız var, yok efendim FETÖ'yle şunu yaptınız gibi şeyler söylediler. (CHP ve HDP sıralarından “Yok mu?” sesleri, gürültüler)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yok mu?

NURAN İMİR (Şırnak) – Yok mu? İcazeti önce oradan almıyor muydunuz?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Hocanız sizin, hocanız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Neyi inkâr ediyorsunuz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, eğer illa fotoğraf açacaksak, illa fotoğraf söyleyeceksek, daha AK PARTİ tarihte yokken CHP'nin Genel Sekreteri Kasım Gülek, Gülen'le beraber, FETÖ lideriyle beraber dünya kadar toplantı yaptı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

TUMA ÇELİK (Mardin) – “Yeter, bitsin bu hasret.” diyen kimdi?

NURAN İMİR (Şırnak) – İcazet kimden geliyordu, sen onu söyle, onu.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Aynı şekilde, Fatih Üniversitesinin arsasını Kasım Gülek'in eşi bağışladı. Mesele sen-ben kavgası değil, şunu yapacağız arkadaşlar... Bundan keyif almıyorum, Kasım Gülek FETÖ'cüdür demiyorum ama şunu söylüyorum: Her gün çıkıp arkadaşlarımızın fotoğraflarını gösterdiniz, bu doğru bir şey değil.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Aynaya bak, aynaya.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Biz bu adamların ne olduğunu öğrenince, ne yaptığını öğrenince başından sonuna tüm grup ayağa kalktık ve mücadele ettik ama yalnız kaldık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURAN İMİR (Şırnak) – Beraber ıslandınız o sokaklarda.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız, şimdi soruyorum, elli yıldan beri bu ülkede FETÖ var, FETÖ'nün yanında CHP var, o zamanki Çiller'in fotoğrafı var, Demirel'in var, Özal'ın var. FETÖ'nün en sevmediği adam, bir Erbakan, iki Erdoğan. Bunu biliyoruz yahu, bunu biliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Beraber yürüdünüz o yollarda, beraber yürüdünüz.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bağırmayın!

Bak, diyor ki: “Bir tane şefaht hakkım olsa Ecevit için kullanırdım.” AK PARTİ yok o zaman. O yüzden diyorum ki geçmişle uğraşmayın.

Söylemek istediğim şu: Biz bu adamların dershanesini kapatmaya gittiğimizde siz karşı çıktınız.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Milletvekili yaptınız, bakan yaptınız, büyükelçi yaptınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Biz bu adamların bankasını kapattık, siz karşı çıktınız. Biz bu adamların gazetesini kapattık, siz karşı çıktınız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Beraber yürüdünüz, beraber! Bankayı beraber açtınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bir gün, ben burada milletvekiliyim, orada dedi ki Genel Başkanımız: “MİT Başkanına FETÖ operasyon yapıyor. MİT Başkanına FETÖ'nün savcılarını operasyon yapıyor.” AK PARTİ Grubu toplandı, 300'ü burada oldu, sabaha kadar, tabiri caizse kan ter içerisinde MİT krizinin önüne geçmek için, FETÖ MİT'e girmesin diye kanun maddesi çıkardık. Neredeydiniz, neredeydiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler) OHAL ilan ettik, neredeydiniz?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Garibanlar içeri giriyor, yakınları da dışarı çıkıyor!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, peki, bak, uzatmak istemiyorum ama diyor ki CHP'nin vekili: “Bizim cemaatle yaptığımız ittifaktan utanç duyuyorum, utanç.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu adamlarla biz savaşırken siz neredeydiniz?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Buradaydık, burada.

BÜLENT TURAN (Devamla) – O yüzden çıkıp çıkıp 3 arkadaşımızın FETÖ'nün okulunun, camisinin açılışındaki fotoğrafını göstererek bir şey yapamazsınız. Fotoğraflar burada; bankada varsınız, okulda varsınız, dershanede varsınız, her yerde varsınız. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

TUMA ÇELİK (Mardin) “Bitsin bu hasret.” diyen kimdi?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Hodri meydan, hadi araştıralım!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bizler daha ciddi, daha iyi bir muhalefet bekliyoruz. Daha iyi muhalefet, daha iyi iktidar demektir.

Bakınız, önümde şimdi Sayın Kılıçdaroğlu'nun konuşması var -çok çok özür diliyorum, bu kürsüye yakışmadığını biliyorum ama 70 yaşında bir Genel Başkan, iktidardan sonraki en büyük partinin Genel Başkanı bunları dedi diye söyleyeceğim, yakışıyor mu, yakışmıyor mu aziz milletimiz karar versin; çok özür diliyorum, benim üslubum bu değil- diyor ki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna: “Alçaklar” “sapına kadar” “beslemeler” “nametler” diye devam ediyor. Ayıp, ayıp! Muhalefet bu değil arkadaşlar. Saygın muhalefet, iyi iktidar demektir; saygın muhalefet, büyük ülke demektir.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Siz kendinize bakın, kendinize.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Tabii, Genel Başkanı yapar da yardımcısı, vekili boş durur mu? Bakın, elimde bir örnek daha var, nasıl bir muhalefetle karşı karşıyayız diye. İsmi vermeyeceğim, bir genel başkan yardımcımız, bundan bir ay kadar önce Sanayi Bakanımıza yazılı soru önergesi veriyor -hakkı var, vermesi lazım- soru şu, diyor ki: “Taraf gazetesini Bakanlığın toplantısına niye çağırılmıyorsunuz?” Taraf kapanalı beş sene olmuş, beş. Kes kopyala muhalefeti; almış, beş yıldan beri aynı soru, aynı metin, aynı tenkit? “Taraf gazetesini neden toplantıya çağırılmıyor bakanlar?” diye daha geçen ay soru sormuşsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – O seninle dalga geçiyor, anlamıyorsun. O seninle dalga geçiyor, dalga.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Arkadaşlar, bu iyi bir yaklaşım değil; daha ciddi olun, dersinize çalışın, hep beraber daha iyi işler yapmaya çalışalım.

Bakınız, aynı şekilde, iyi muhalefetten biz keyif alırız.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Siz düzelin, her şey düzeldir.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Siz bağırın, biz rahatız. Siz yanlış yapın, biz rahatız. Bakın, eğer iyi iş yapmazsanız, aynı şeyleri tekrar ederseniz, biz başarılı olmaya devam ederiz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Siz düzelin, her şey düzeldir bu memlekette, önce siz düzelin.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bir parti on yedi yıldan beri iktidardaysa bu sadece onların başarısı değil, sizin de katkınız var arkadaşlar. On yedi yıl ya, on yedi yıl! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Önce siz düzelin, siz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bazen düşünüyorum, “Ya, hiç mi hata yapmıyoruz?” diyorum. Hata yapıyoruz, insanız. Hiç mi yanlışımız yok?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Çok, çok.

BÜLENT TURAN (Devamla) - İnsanız, var.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Baştan aşağıya!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Ama, muhalefet yok ki. Halk bize kızıyor, sitem ediyor, oyunu düşürüyor, çıkarıyor ama “Yaparsa, AK PARTİ yapar.” diyor, bunu biliyor insanlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, şimdi bizi hep eleştirdiniz, “Betona boğdunuz, betona boğdunuz.” dediniz. İstanbul’da namı “Beton Ekrem” olan adamı başkan yaptınız. Olmaz, yanlış yapıyorsunuz arkadaşlar. Soyadı “İmamoglu” diye muhafazakârlar oy verir zannediyorsunuz. Olmaz, kendinize gelin! Sağcıdan, AK PARTİ’liden adam alarak, Ülkücülerden vekil alarak CHP büyümez.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Topbaş’ı niye aldınız?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Gazi Mustafa Kemal’in partisiyle bu partinin hiçbir alakası yok; kalmadı arkadaşlar, kalmadı; keşke olsa. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Topbaş’ı niye aldınız, Gökçek’i niye aldınız?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bak, biz rahatız. Çok rahatız. Niye rahatız biliyor musunuz? Yıl 2011, CHP’nin ilk seçimi Kılıçdaroğlu’yla beraber, CHP’nin oy oranı yüzde 26. Bir sonraki seçime geçiyoruz, yıl 2015, yüzde 25. Bir seçime daha geçiyoruz, yıl 2018, yüzde 22. Bağırın kardeşim, bağırın; biz rahatız, siz bağırmaya devam edin! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar beklemek yanlış bir iş.

Bir diğer mesele, saray meselesi. Geldiniz, bütçenin başından bitimine kadar “saray, saray, saray...” Ya, saray kadar taş düşecek başınıza ya. Arkadaşlar, saray eskidi, yenisini yapacağız, saray küçük geliyor, daha büyüğünü yapacağız belki, hâlâ aynı şeyi söylüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Siz “saray” diyorsunuz, biz “Meclis” diyoruz. Daha ne?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan, ek süre veriyorum.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakın, Sayın Başkan, “saray” diye ifade ettiğiniz, bizim başımızın tacı. Gazi Mustafa Kemal Dolmabahçe Sarayı’nda kaldı, yanlış mı yaptı? Çankaya’da kaldı, yanlış mı yaptı?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Önce Meclis...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bu binalar devletin binaları, o gider, bu gelir; Erdoğan gider, sen gelirsin; zor gelirsin de, sen gelirsin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Önce halk, halk.

BÜLENT TURAN (Devamla) – O yüzden diyorum ki: Binalarla kavgayı bırakın. Her valinin, her bakanın, her genel başkanın makamı var, olacak. Cumhurbaşkanının makamı da Türkiye’nin büyümesine bağlı olarak, ihtiyaçlara bağlı olarak daha farklı bir yere yapıldı. Sayın Erdoğan yarın bırakır, başka bir cumhurbaşkanı gelir, orayı kullanır.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ayıp ya! Ayıp ya!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakın, bu sene bütçe yüzde 45 büyüdü ama Başbakanlık kapatıldığı için, kurumlar oraya bağlandığı için büyüdü.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Atatürk millet açken saray yapmadı.

BÜLENT TURAN (Devamla) – O yüzden diyorum ki “saray” gibi komik yaklaşımlarla bize gelmeyin. Biz Erdoğan’ı saraydan değil, Kasımpaşa’dan biliriz. Biz Erdoğan’ı Belediye Başkanı olduğu zaman -ben şahidim- “Florya’da tesis var, git.” dediklerinde Üsküdar’ı bırakmamasından biliriz. Başbakan olduğunda “Konut var, git.” dediklerinde Subayevleri’ni bırakmamasından biliriz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Keşke hep öyle kalsaydı.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Erdoğan'ın sarayı bu milletin evi arkadaşlar, o yüzden bu tarz muhalefeti bırakın artık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkan, millet açken Atatürk saray yapmadı.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Haram, haram.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu kadar bağırmanızı gerektirecek hiçbir şey söylemedim. Sözü tartmayan cevaptan incinin, bence sakın ol.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Atatürk “Köylü milletin efendisidir.” dedi, siz köylüyü batırdınız be.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İşçinin hakkını yiyor, emekçinin hakkını yiyor. Türkiye'yi yiyor, Türkiye'yi.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız değerli arkadaşlar, bir diğer mesele -vaktim bitiyor- AK PARTİ Grubu sizin gibi muhalefet yapmıyor, dönüp dolaşip “sarayın ampulü” demiyor. Biz, bu ülkenin değil, bu dünyanın tüm derdini ciğerimizde bilen insanlarız. Kıyıya vuran veya bombalanmış bir binanın enkazından çıkan çocuklar bizim çocuklarımız. Amansızca, acımasızca hedef alınan hastanedeki çocuklar bizim çocuklarımız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Onda sorumluluğunuz var.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sizin yüzünüzden...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, 3600 ek gösterge sözü verdiniz, nerede? EYT nerede?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir dakika verin.

BAŞKAN – Bitirin Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Cuntacı, bölücü teröristlerin şehit ettiği gencecik insanlar bizim insanlarımız, bizim yüreğimiz sızlıyor...

REMZİYE TOSUN (Diyarbakır) – Emin misiniz? Hiç içiniz sızlamıyor.

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...ve diyoruz ki: Biz kınamaktan başka bir yol bulalım. Bizim bir ruhumuz var, felsefemiz var AK PARTİ olarak. Bu sıkıntılara, bu zulümlere, bu yanlışlıklara “one minute” diyen bir adamla beraber yürüelim istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 3600 ek gösterge ne oldu?

BÜLENT TURAN (Devamla) – O yüzden, ampulle, sarayla değil, daha üst değerlerle bu işi yapalım istiyoruz. Siyaset bizim için bir dert meselesi, bir sevda meselesi. O sevdanın karşılığı bugün AK PARTİ. O yüzden diyoruz ki beraber daha iyi iletişim kurmamız lazım. Kendinizi güncelleyin, “ampul”den, “saray”dan, “tek adam” gibi iftiradan öte şeyler söyleyin.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sözler de bizimdir.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bizim bir derdimiz var bin dermana değişmeyiz diyoruz, daha üst yerlerden bahsediyoruz. Bu millet, seçim oldu, bize oy verdi; ekonomik kriz oldu, sabretti; 15 Temmuz oldu, can verdi. Bizim bu millete can borcumuz var, vefa borcumuz var diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına üçüncü konuşmacı Grup Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mehmet Naci Bostancı.

Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakika.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Osman konuşsun, Osman!

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçe görüşmeleri Plan Bütçede yapıldı, orada çok değerli tartışmalar gerçekleştirildi.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Hiçbir şey değişmedi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Burada da on iki gün boyunca bütün partilere mensup arkadaşlarımız, kimi zaman bütçeyle doğrudan ilgili, kimi zaman dolaylı olarak ilgili, kimi zaman da en azından bizim durduğumuz yerden bakıldığında bütçeyle ilişkisini kurmakta güçlük yaşadığımız bağlantılar üzerinden bütçeye ilişkin değerlendirmeler yaptılar. Bunların hepsi son derece önemlidir ve hiç şüphesiz temsil edilen milletin kanaatlerinin burada dile getirilmesidir. Sonuçta “demokratik rejim” dediğimiz rejimin karakteri, yapısı, burada bulunan vekillerin milletin sesi olması üzerine kurulmuştur.

Şüphesiz “gönül konuşması” derler, idealleştirirler. Söyleyenin ve dinleyenin aslında kim olduğunun önemini yitirdiği, beraberce, ortak hakikate yolculuğun yapıldığı konuşmalar. Benim gördüğüm kadarıyla Meclisimizde bu türden gönül konuşmaları çok fazla olmuyor. Söyleyen de belli, dinleyen de belli.

Bunun, tabii, bizim medeniyet dünyamızda gönül konuşmaları şeklinde ifadelendirilmesi mevcutken, Batı dünyasında da -arkadaşlar biliyorlardır muhakkak- Habermas’ın İletişimsel Eylem Kuramı -Akif Hamzaçebi, Sayın Hamzaçebi burada, geçmişte de buna ilişkin göndermelerimiz olmuştur- benzeri türden bir müzakere diline atıf yapar. Keşke öyle yapabilirsek çünkü gerçekten de bir ülkenin meseleleri angajmanlardan, göndermelerden, kapak yapmalardan, çakma, lafı yerine oturtmalardan uzak bir şekilde müzakere edilebilirse herhâlde ancak o zaman sözlerin birbirini tamamladığı bir dil evreni teşekkül eder.

Farisilerin bir sözü vardır, “...”(x) derler, her bir insan değerinin uzvu gibidir. Toplumu anlatır. Aslında dil de böyledir, her bir kelime değerinin bir parçasıdır. Bir toplum toplam dilde -tam da Farisilerin dediği gibi- her bir dili değerinin parçası yapılabiliyorsa toplum hâline gelmiştir, yapamıyorsa aslında hepimizin üzerinde düşünmesi gereken bir problem vardır.

Problemlerine rağmen, müzakereye katkı veren dille, anlatım tarzıyla, değerlendirmelerle birlikte bence verimli bir bütçe görüşmesi oldu. Arkadaşların çok çeşitli eleştirilerle ifade ettikleri bu bütçenin, çok anlamlı, halka katkı yapan, Türkiye’nin gelişmesine destek veren bir bağlamı var, bunu da biz anlatıyoruz tabii ki, muhalefetten böyle bir şey de beklemiyoruz. Sayın Engin Altay sık sık buna gönderme yapar “Muhalefetten övgü beklemeyin.” diye. Doğrudur, doğrudur.

Bazı rakamlardan bahsedeyim ben de bu bütçeye ilişkin, birçok rakam söylendi. Mesela şu asgari ücret meselesi, sık sık çay, simit, çeşitli rakamlar... On altı yılda asgari ücret 184 liradan 1.603 liraya çıkmış, dolar olarak da bugünün paritesine göre 161 dolardan 300 doların biraz üzerine çıkmış. Sonuçta asgari ücret daha yukarıdaymış da biz aşağıya indirmemişiz, alttaymış yukarıya çıkartmışız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Siz, biz, hepimiz istemez miyiz asgari ücret bu ülkede bin dolar olsun, 2 bin dolar olsun? İsteriz. Ama aynı zamanda bunun imkânlarla ilişkin bir iş olduğunu, bir mesele olduğunu bilmez miyiz? Hepimiz biliriz.

Ekonominin tanımı nedir? Ekonomi, malum, Yunanca bir kelime: “Oiko-nomia” Ev harcaması, oradan geliyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Saray harcaması.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Saray harcaması değil.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

19'uncu yüzyılın başlarında dilimize "mebâdii ilmi servet" diye giriyor -Adam Smith'ten ilham galiba- ilmî servetin kökenleri. Sonra 1858'de Mülkiyenin kuruluşu, çeşitli okullar marifetiyle de sistematik bir nitelik kazanıyor ama ekonomi okuyanlar bilirler ki, daha girişinde der ki: "Kıt kaynaklar ile sonsuz arzular arasında kurulan bir ilişkidir." Kaynaklar sonsuz mu? Değil, kaynaklar kıt -ekonomi biliminin bütün giriş kitaplarında yazan ifadedir- ama insanın arzuları sonsuz. Hepimiz her şeyi istiyoruz, keşke mümkün olsa.

Peki, bu koordinasyonu, bu bağlantıyı kim sağlayacak? Sırtında yumurta küfesi olan sağlayacak. Sırtında yumurta küfesi olmayan da melekler evreninde bir koro olarak konuşabilir: "Onu da ver, bunu da ver, şunu da yap, öyle de yap, böyle de yap..." Sağ olsun arkadaşlar, bunları da aslında daha iyisini yapmanın bir vesilesi kabul ederiz ama unutmayalım, kıt kaynaklar-sonsuz arzular, denklem bu. Bugün biz, yarın bu ülkenin iktidarı kimse o aynı gerçeklikle karşı karşıya kalacak.

Kıymetli arkadaşlar, başka rakamlar da var. Ben atıf yapılmayan bazı rakamları burada dile getireyim izninizle. Kadının eğitimi... Burada kadın meselesi çok konuşuluyor. 2002'de yüzde 80 olan kadın okuryazarlığını yüzde 94'e yükseltmişiz; iyi yapmışız. Ortaöğretim kademesinde kızlarda okullaşma oranı yüzde 45 iken biz bunu yüzde 83'ün üstüne çıkartmışız; iyi değil mi, iyi değil mi arkadaşlar? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Başarı mı bu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bostancı, eğitimde son derece başarılısınız(!) Bravo vallahi(!)

Sayın Bostancı, eğitimde başarı sıfır.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Veli Bey, yükseköğrenimi 13,5'tan 47,3'e yükseltmişiz. Başarı değil mi bu? Başarı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi başarılısınız eğitimde (!) Maşallah, maşallah(!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Son on yılda kadın istihdamını yaklaşık 3,4 milyon artırmışız, daha çok kadın çalışma hayatına girmiş. Bu ne demektir? Kadın kamusal hayata giriyor demektir, modernleşen Türkiye'nin profilinde yeni bir kadın var demektir. Hani kadın üzerine birçok konuşma yapılıyor ya, teorik lafların ötesinde somut gerçekliği dönüştüren bir AK PARTİ var, söylediğim bu.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Geç onları, geç.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yüzde 30'lardasınız kadın istihdamında.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Engelliler... Bakın, engelli memur sayısı on altı yılda 5.777'den 53.964'e yükselmiş; 53.964, evet, 10 kat artmış.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bostancı, hâlâ atama bekleyen on binlerce engelli var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu iktidar engellilere çok destek verdi.

ATILA SERTEL (İzmir) – Engellilerin maaşını kim kesti?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Engellilerin maaşını kestiniz, ailelerin sırtına yüklediniz sorumluluğu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ben Amasya vekiliydim, evinden çıkıp Amasya'daki Yeşilirmak'ı görmeyen engelliler vardı, İstanbul'da Boğaz'ı görmeyen engelliler vardı, yaşadıkları şehirleri sadece pencerelerden seyreden insanlar vardı, bunlar dışarıya çıktılar; başarı değil mi arkadaşlar? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Çadırlarda insanlar yanıyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – AR-GE harcamaları keşke daha yukarıda olsa, çok önemli, katılıyorum, burada muhalefet çok da vurgu yaptı. Ama biz de 0,51'den 0,94'e çıkarmışız; iyi değil mi, başarı değil mi?

Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde on beş yılda 84'ten 43'e yükselmişiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Basın özgürlüğünde?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Patent, marka ve tasarımların ticarileştirilmesine yönelik çalışmalar neticesinde, bakın, on altı yılda yerli patent başvuru sayısı 21 kat, yerli patent tescil sayısı 27 kat, marka başvuruları 3,5 kat artmış; başarı değil mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Basın özgürlüğünde?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bunun arkasında bir toplumsal örgütlenme, bunun arkasında bir toplumsal gelişmişlik yok mu arkadaşlar, bunun bir faili yok mu? Hepimizin el birliği var ama siyasetin de burada haklı bir yeri yok mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hatta, Sayın Bostancı, üniversitelere özgürlük geldi, maşallah (!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu bütçe...

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Deve sidiği şifadır.” diyenler baş tacı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Veli Bey, bu bütçe ahlakın bütçesidir, ahlakın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakikaten, fuhuş yüzde 750 arttı döneminizde; taciz, tecavüz 1.500 kat arttı. Maşallah (!)

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sus artık, sus, dinlemeyi öğren!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Acemi!

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sus, terbiyesiz! “Acemi” diyor bana.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Terbiyesiz kendisi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bakın, “ahlak” kelimesi “halk”tan gelir, “halk”tan, aynı kökten gelir. Bir anlamı “yaratılan”dır ama en eski dillerden olan Süryanicede halk “pay eden” anlamına gelir, “pay eden, düzenleyen.” Ne ilginç, hani şu Yunanca “demos” var ya, o da “pay eden”dir. Yani halk, pay eden, paylaşılandır. “Halk” ve “ahlak” aynı kökenden geliyor. Bir bütçenin arkasında halk varsa o ahlakın bütçesidir, o düzgün bir şekilde pay edilen bir bütçedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hocam, bravo vallahi(!) Gelir dağılımında adalet de getirdiniz ya(!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bakın, çok sözler söylenebilir, çok rakamlar söylenebilir; ben de birkaç tane söyledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Basın özgürlüğünü söyleyin(!)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bravo(!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Teşekkürler.

Şimdi, asıl mesele şu arkadaşlar: Bir ülkede iktidarlar seçimle geliyor ve seçimle gidiyorsa... Öyle değil mi arkadaşlar? (AK PARTİ sıralarından “Öyle.” sesleri)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle, öyle.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Muhalefetten ses gelmiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN TURAN (İstanbul) – Onlar hep aynı yerde duruyor Hocam.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İtalya ve Almanya’da da seçimle gelmişler.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bakın, bir ülkede iktidarlar seçimle geliyor ve seçimle gidiyorsa... Buna siz de katılıyorsunuz çünkü niyetiniz bizi seçimle götürmek değil mi, başka fikriniz mi var? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir ülkede iktidarlar seçimle geliyor ve seçimle gidiyorsa orada halk, bütçeyi yapanların ne yapıp ettiğini gayet iyi bilir ve oyunu ona göre kullanır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Engin Altay'ın kulaklarını çınlatayım -kendisi yok, belki arka sıralardadır- "Halkın akıyla alay etmeyin." diyor. Doğru, etmeyelim, kimse etmesin, geçmişte de etmeyelim, gelecekte de etmeyelim. Bu bütçenin arkasında halk var, halk; bu bütçeyi yapan halktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Halk neresinde var bu bütçenin?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Neresinde halk var bu bütçenin ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Halk Mehmet Cengiz mi? Mehmet Cengiz mi halk?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Size halkın, emin olun, dikkatine ilişkin asırlar öncesinden Keykâvus'un Kâbusname'sinden bir örnek anlatacağım: Bir gün bir beyefendi orada yaşayan ahaliye bahçesinde yemek vermiş, milleti toplamış yemeğe. Herkes oturmuş, önlerine pilav, et, her türlü yiyecek konmuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zamanında sofrada et varmış yani!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, kes, kes!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Halkımız, ellerinde kaşık, yemeklerini yiyorlar, beyefendinin halkımıza sunduğu yemekleri. Tabii, başköşede de halka bu yemeği veren vatandaş oturuyor. Son derece memnun çünkü insanlara yemek veriyor. Hemen yanı başında birisi kaşıkla pilavı götürürken "Dur!" demiş, adam durmuş, "Kaşığımda kıl var." demiş. Adam bakmış, hakikaten kaşıkta kıl var; sonra beyin gözüne bakmış, sonra da kaşığı atmış, çıkmış gitmiş. Bey sinirlenmiş, "Ne dedik? Keşke kılı yutsaydı da gebereydi. Kötü bir laf mı ettik, kızdı bize, sofrayı terk etti. Çağırın şu utanmazı!" demiş. Çağırılmışlar adamı. "Niye sofrayı terk ettin? Ne söyledim ben sana?" demiş. "Efendim, sen bizi yemeğe çağırdın, sofrana oturtun, önümüze pilavı koydun. Şimdi, biz bu yemeği yerken sen eğer benim kaşığımdaki kılı göreceksin kadar lokmalarına bakıyorsan, ben senin pilavını, etini, ekmeğini yemem." demiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Halkın dikkati, halkın. Merak etmeyin, halk herkesten çok dikkatli arkadaşlar; bin yıl önce de böyleydi, emin olun, bin yıl sonra da böyle olacak. O yüzden, kimse halkın akıyla, dikkatiyle, ihtimamıyla, kararıyla alay etmesin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçeler ne yaparlar? Bütçenin temel mantığı şudur arkadaşlar: Çok rakam var tabii, bakanlıklar var, o var, bu var ama temel bir mantığı var bütçenin. Bütün iktidarlar halktan toplarlar arkadaşlar, halktan toplarlar, kendi paraları yok. Halktan toplarlar, sonra da geri halka dağıturlar; yaptıkları budur, bütçe dediğin hadise budur. Eğer bir iktidar halktan toplarken haksız ve adaletsizse ve geri dağıtırken haksız ve adaletsizse o iktidarın canına bu halk okur, okur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O yüzden, bugün bu iktidar bu bütçeyi yapıyorsa bunun arkasından halk vardır, halk. Çünkü her iktidar halk tarafından getiriliyor, yine onu götürülecek olan halk.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama Davutoğlu öyle gitmedi!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hocam buna cevap ver, Davutoğlu'na cevap ver.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İşten attılar! Taşerona kadro verecekti, kendisi işten atıldı!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, şimdi, tabii, siyasette laf çok, herkes çok laf söylüyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Buraya çalışmadın herhâlde Hoca? Bu konuya çalışmadınız herhâlde?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yalınlık önemli, yalın bir şekilde mevzuları görebilmek önemli.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Davutoğlu'na çalışmadın herhâlde Hoca? Çalışmadığın yerden geldi Hoca.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Japonlar buna Go oyununda “...”(x) diyorlar, “derinliğin ustalığı” hatta bu Trevanian’ının da bir kitabı vardı. Bizde de şöyle diyorlar: “İlim cim karmında bir noktaydı, cahiller onu çoğalttı.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, buna biraz da deminki Keykâvus’tan örnek verdik, şimdi bir de Batı’dan örnek verelim bu mevzuya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya Türkiye’den örnek verin, Japonya, Almanya değil de. Türkiye’yi anlat!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bizim coğrafyamız, merak etme. “Türkiye’den örnek ver.” diyorsun da Latinlerin güzel bir lafı var: “...”(x) “İnsani olan hiçbir şey bana yabancı değildir.” Türkiye’den de örnek veririz, dünyanın her tarafından da örnek veririz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Mevlâna’nın o sözünü unutmayalım, pergel gibi olma işini unutmayalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hocam Davutoğlu’nu kaynatma, Davutoğlu’nu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – 20’nci yüzyılın en cerbezeli felsefecilerinden birisi Ludwig Wittgenstein’dır Veli Kardeşim, müthiş bir adam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Hocam, Davutoğlu’nu unuttun, Davutoğlu nerede?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Wittgenstein Viyanalı zengin bir ailenin çocuğu, Wittgenstein bir köyde papazlık yapmış, Cambridge’de de hocalık yapıyor. Cambridge’de hocalık yaparken aynı zamanda onunla birlikte hocalık yapan, İngiliz aklının temsilcisi Russell vardır. Bir gün Wittgenstein Russell’ın kapısını çalar “Russell, Russell, kendimi öldürmek istiyorum.” Russell soğukkanlı bir şekilde bakar Wittgenstein’a “Ne oldu, aklına ne geldi ki kendini öldürmek istiyorsun?” “Bugün başıma gelen bir felakettir, lütfen yukarı gel anlatayım.” der Wittgenstein. Biraz sonra Russell yukarıya çıkar Wittgenstein’ın odasına...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – “Bertrand” o, Russell değil.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...bir yatak, bir tahta sandalye, Cambridge’deki odası bundan ibaret. Wittgenstein yüzükoyun yatmış, bir yandan ağlıyor bir yandan söyleniyor. “Anlat, nedir derdin?” der Russell.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Pinokyo’yu anlatın.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Bugün bir kaza gördüm, bir araba bir bisikletliye çarptı.” der. “Evet, bir kaza, olabilir.” der Russell. “Bisikletli düştü, araba sürdü gitti, bisikletin üzerinden düşen adam arabanın arkasından ayıp bir el işareti yaptı.” der. Russell “Tamam, hakaret etmiş.” der.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Halk götürdü, halk getirdi...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Ama arabadaki adam da döndü ve aynı şekilde bisikletliye bir el işareti yaptı.” “Tamam, o da hakaret etmiş, ne var bunda?” der.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Halk getiriyor, Tayyip götürüyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Ya Russell, mesele bu işte; insanlar birbirleriyle o kadar sade ve yalın bir şekilde anlaşıyorlar ki biz felsefeciler madde, öz, biçim vesaire derken hayatın dilinin dışına çıkıyoruz” der. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz el kol hareketi yapmayız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Hayat çok sade, hayat çok yalın, hayatın yalın bir dili var.” der.

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Hocam, niye felsefe yapıyorsunuz o zaman?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Bunun böyle olduğunu gördüğümde kendimi birden işsiz, işe yaramaz birisi olarak gördüm.” der.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bostancı “Davutoğlu’na bir cevap veremedim.” de.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Russell soğukkanlı bir şekilde der ki: “Felsefe bir üst dildir, bir üst dil.”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gökçek nasıl gitti, Topbaş nasıl gitti, ona bir cevap ver. Onları halk getirdi, Tayyip götürdü.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, halkımız tıpkı Wittgenstein’in dediği gibi kıymetli arkadaşlar...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Veli anlamadı Sayın Başkan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kadir Topbaş’ı halk getirdi, kim götürdü?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...çok sade, çok yalın bir şekilde anlaşmasını biliyorlar, on altı yıldır bu iktidarın arkasındalar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar “bravo” sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) – O Bursa’daki başkanı Bursalılar getirdi, Rizeliler götürdü.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Allah’ın izniyle, daha nice yıllar bunun arkasında olacaklar ama bir üst dil konuşanlar...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hocam, bütçeye gelin, bütçeye.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ankara’daki Urfalıyı Ankaralılar getirdi, Rizeliler götürdü.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...halkın anlamadığı bir dil üzerinden onunla bağ kurmaya çalışanlar sanıyorum Wittgenstein’in bu yaklaşımından bir şey çıkarmalılar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Davutoğlu’nu kim götürdü, Davutoğlu’nu? Onu da mı halk götürdü?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bakın, cumhuriyetimiz 95 yaşında. Bu doksan beş yılın on altı yılında AK PARTİ var. 2023’te 100 yaşına girecek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Naci Hoca, Kant’tan halktan bahsettin ama siyasi ranta gidiyorsun, olmaz ki! Kant ile siyasi rant yan yana durmaz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – 2023, o zaman seçimler olacak, yirmi bir yılında AK PARTİ olacak, yirmi bir yılında. Cumhuriyet kimin? Cumhuriyet hepimizin ama en çok da bizim, bizim, biz sahip çıkıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – “Bizim” diyemezsiniz!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Siz de sahip çıkın, hep beraber sahip çıkalım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Mısıroğlu’yla mı?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Olmaz öyle, “Cumhuriyet bizim.” diyemezsiniz, “Cumhuriyet bizim.” diyemezsiniz hocam.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Evet, biz Osmanlı İmparatorluğu’na gönderme yapıyoruz, Osmanlı İmparatorluğu’na ilişkin birçok değerlendirme yapıyoruz, Osmanlı İmparatorluğu’nun o 600 yıllık ihtişamlı tarihinden dolayı gurur duyuyoruz. Eminim sizler de gurur duyuyorsunuzdur. Tarih şüphesiz sadece gurur duyulacak sahifelerden ibaret değildir, bunu biliyoruz; mağlubiyetler vardır, acılar vardır, dramlar, gözyaşları vardır. Cumhuriyet kurulurken arkasındaki acıları da biliyoruz. Balkan Harbi’nde -1912, 1913- bu insanlar nasıl perperişan çekildiler biliyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bu bütçede ne kadar faiz var onu söyler misin? Bütçedeki faizi söyler misin Hoca?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – 1911’de İtalya’da, Trablusgarp’ta, cephede çarpışmayı da biliyoruz ama cumhuriyet bütün bunların üzerine kuruldu, kurulduğunda 13,5 milyonu. Cumhuriyet kurulduğundan bu yana, bütün hükümetler bu ülkenin kalkınması, gelişmesi için gayret gösterdiler. Hepsine minnettarız, hepsine teşekkür ediyoruz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama onların yaptığını da siz sattınız, onların yaptığı fabrikaları.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Eleştirilerimiz yok değil ama hepsine minnettarız. Bu ülkenin hükümetleriydi, bu ülkenin insanlarıydı.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ondan mı kuruculara “İki ayyaş” diyorsunuz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisi kurulduğunda -23 Eylül- bu ülkenin partisiydi, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası da öyleydi, Serbest Fırka da öyleydi. Daha sonra çok partili hayatla birlikte Demokrat Parti de öyleydi, hepsi bizim.

Cumhuriyeti bütün hikâyesiyle birlikte görmek önemli. Tanpınar 1928’in Ankarasını anlatır. O zamandan bu yana, Türkiye kesinlikle çok değişti ama emin olun, dönüp cumhuriyetin bu doksan beş yılına bakarken gözleri yaşaranların, yaşanan o gelişmeyi görenlerin şu on altı yıl içinde yapılanlara ilişkin de kalplerinde bir çarpıntı olmalı, ahlak ve vicdan bunu gerektirir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Kahroluyor, kahroluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Pırlantaya vergi sıfır. Kitaba yüzde 18 vergi getirdiniz ya!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ve bizim iddiamız, kıymetli arkadaşlar, Osmanlı’ya tabii ki büyük saygı duyuyoruz, tabii ki Osmanlı İmparatorluğu muhteşem bir imparatorluk ama bizim iddiamız Türkiye Cumhuriyeti’ni Osmanlı’dan daha muhteşem yapmaktır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Evet, iddiamız bu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Savaş ilanını mı?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sonunu oraya getirmeyin de Osmanlı’nın sonuna getirmeyin de.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Sizin de iddianız olsun arkadaşlar. Bu ülke hepsine layık. Siz de görmüşsünüzdür Amerika’yı, Fransa’yı, İngiltere’yi. Bu ülkedeki insanların onlardan bir eksikliği yok, biz yapabiliriz. Osmanlı’ya duyduğumuz hayranlık kuru kuru bir hayranlık değil. Onların yapabildiğini, edebildiğini görmekten gelen bir inançtır, o inançla biz geleceğe bakıyoruz, öyle ilerleyeceğiz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Osmanlı’ya geri götürüyorsunuz, geri.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Davutoğlu’na gelmedi Davutoğlu’na. Binali Bey kızar herhâlde.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, burada zaman zaman cumhuriyete ilişkin tartışmalar da yapılıyor. Mesela Atatürk geliyor gündeme.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Onu anmak haddiniz değil.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Atatürk söz konusu olduğunda, özellikle Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar çok öfkeli konuşmalar yapıyorlar.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Mısroğlu’na mı bırakalım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya da Diyanet İşleri Başkanına mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mısroğlu sizin resmî tarihçiniz. Mısroğlu, fesli...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bakın, eğer gerçekten Atatürk’ün hayatına ilişkin, onun insanlarla ilişkilerine dair yaşadığı dönemde başkalarıyla nasıl konuşmuş, neler yapmış buna ilişkin bir gerçekçi kanaat olsa eminim, o arkadaşlar Atatürk hakkında böylesine öfkeli ve kızgın bir dille konuşmazlar.

Size bir olay anlatacağım, okumuşsunuzdur. Cemal Granda, “Atatürk’ün Uşağı İdim” diye hatıralarını anlatıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Anlamadık, sözünüzü açar mısınız? Açarsanız mutlu oluruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Açacağım.

Cemal Granda şöyle bir şey anlatıyor: “19 Mayıs dolayısıyla Çankaya’da resepsiyon vardı. Ben de akşamki yemek için masaları düzenliyordum, canım burnumda, ağır bir işle uğraşıyorum.”

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ejder meyvesi de var mıydı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “O sırada Atatürk geldi, içeriye girdi ve bana dedi ki: ‘Cemal, Cemal; radyodaki konuşmanı dinledin mi?’ Canım burnumda olduğu için, bir an gafflete düştüm ‘Paşam, başlarım konuşmana, radyoda senin konuşmanı dinleyecek hâlim mi var benim, görmüyor musun durumumu?’ dedim, sonra çok utandım. O büyük insan bana baktı ve dedi ki: ‘Cemal, bahçedeki fiskiyelerin suyu fazla akıyor, git onları biraz kıs.’” Bana öyle geliyor ki bu Mecliste de Atatürk’le ilgili konuşan bazı arkadaşlara bunu söylemek lazım, Meclisin bahçelerindeki fiskiyeleri onların biraz kısmaları lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Emin olun, Atatürk’e saygının da gereği budur. (CHP sıralarından gürültüler)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hocam, Atatürk bu şekilde mi anlatılır? Böyle mi anlatılır? Fıskiyeye, suyla...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hocam, fesli, resmî tarihçiniz sizin ya. “Keşke Yunan galip gelseydi.” diyen adama sahip çıkıyorsunuz ya, yazık!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Seçim meydanlarında dağıttınız onun yazdıklarını!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Diğer taraftan, bakın, cumhuriyet, tarih, kimlik, demokrasi, hak, adalet; bunlara ilişkin böyle bağırarak konuşarak bir müzakere yapılabilir mi bilemiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sende mikrofon var, bizde yok; onun için bağırıyoruz. Ne yapalım yani? Keşke bizde de olsa.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tarih böyle bağırarak anlaşılabilir mi? Ben tarihçilerin kitaplarını okuyorum, mesela Mete Tunçay’ın kitabı, Sina Akşin’in kitabı, Bernard Lewis’in kitabı, Braudel’in kitabı.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Atatürk’ün annesine hakaret edenleri Köşk’e çağırıyorsunuz ama.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tarihin büyük babalarına bakın, Batı’dan Doğu’dan, bunların hiçbirinde böyle bağırıtı çağırıtı görmezsiniz çünkü tarih bağırarak anlaşılmaz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Mustafa Armağan’ı Köşk’e çağırıyorsunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tarihi anlamak, tarih üzerine konuşmak istiyorsanız güvercin kanatları gibi sessiz olacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bostancı, Kadir Mısıroğlu gibi mi?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bütçeden bahsedin, bütçeden.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Burada da tarihten bahsederken bazı arkadaşların biraz tarihin diline, tarihin anlamına, büyük tarihçilerin anlatım tarzına saygı gereği, hakikate saygı gereği öyle bir dile uygun bir tarzda konuşmaları bana daha uygun gibi geliyor kıymetli arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kadir Mısıroğlu gibi mi, Mustafa Armağan gibi mi?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bir de şu kürsüde birisi konuşurken yerinden bağrışmalar ne oluyor, biliyor musun, ne tür bir etki yaratıyor? Kürsüdeki insanı bileyleyen bileme taşına dönüşüyor, emin olun böyle oluyor. Sadece şu an için demiyorum. Başka zamanlarda da kürsüde kim konuşursa konuşsun...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Bir de sizin gruba söyle.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tamam, bizimkilere diyorsun, değil mi? Bizimkilere de söylüyorum. Arkadaşlar, kürsüde konuşmalar yapılırken lütfen dikkat edelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hep beraber.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hocam, bir uyarı daha yap, kürsüye saldırmazsınlar.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Edecek miyiz kıymetli arkadaşlar? Gerek yok. Bırakın insanlar meramlarını anlatsınlar. Onların meramlarını anlatmaya izin vermediğinizde, o zaman, hakikaten, keskin bıçağa dönüşen bir dil müzakereye katkı yapmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beğenmedikleri konuşmacılara saldırmazsınlar, bir de uyarı yapın.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kurucularına saygılı olsunlar, saldırmazsınlar.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkan, 3600... Söz vermiştiniz, hâlâ duyamadık onu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, kıymetli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisine bazı eleştirilerim var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Süre bitti. Bütçe, bütçe...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Evet, evet, biraz da ek sürem var, izin verirseniz onları da konuşayım. Birincisi, burada en çok -felsefenin dönüp dönüp konuştuğu konular vardır- biz de dönüp dönüp bazı konuları konuşuyoruz; mesela FETÖ meselesi, mesela 15 Temmuz meselesi.

AYHAN BARUT (Adana) – Mesela siz de “on altı yıl” diyorsunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, FETÖ konusunda emin olun, bağıra çağıra bir anlayışa varmamız mümkün değil. Ama sanıyorum temel bir konuda anlaşabiliriz. Geçmişe ilişkin konuşalım yine. Böyle bağırarak anlaşamayız da daha makul bir şekilde müzakere edebiliriz bütün bunları.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Araştıralım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Geleceğe ilişkin konuşalım. Sevgili Cumhuriyet Halk Partisi geleceğe yönelik olarak bu FETÖ’yle mücadele konusunda nerede duruyor, nerede duruyor? (CHP sıralarından gürültüler)

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Paralelci ayağını araştıralım.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Siyasi ayağını araştıralım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yani bakın, bakın... Eleştiriler, eyvallah, eleştirin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – FETÖ gitti, başka cemaatler geldi; FETÖ gitti, Menzil geldi. Söylesene!

BAŞKAN – Buyurun, ek süre verdim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, FETÖ’yle yürütülen mücadeleyi eleştirebilirsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İçişleri Bakanlığı kimlere teslim edildi, söyle!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “İnsan hakları ihlalleri var.” diyebilirsiniz. Bunlar muhalefetin görevi.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hadi araştıralım işte!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bunlara ilişkin konuşun, emin olun, bunları dinleriz, bunları dinleriz. Ama temel bir mesele var, FETÖ’yle mücadeleye ilişkin siz ne diyorsunuz? Ne yapalım, nasıl mücadele edelim? (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bülent Arıncı’ı çağırıp dinleyelim diyoruz, var mısınız?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Mesela liderlerini çıkarın ortaya, siyasi liderlerini çıkarın ortaya.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Getirin önergeyi, araştıralım demiştik.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – İkincisi: Bakın, demokrasilerin kendilerini koruma yöntemlerinden birisi OHAL’dir, olağanüstü hâldir.

20 Temmuzda biz Anayasa’da var olan, demokrasilerin kendilerini bu tür tehditlere karşı koruması gereken bir kuralı Parlamento olarak yürürlüğe aldık.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şamil Tayyar’ı çağırıp dinleyelim diyoruz, var mısınız?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ne dediniz? “Bu, 15 Temmuz darbesinden daha ağır. Asıl darbe bu.” dediniz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şamil Tayyar’a borsayı soralım, var mısınız?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Allah aşkına, böyle bir dilin FETÖ’yle mücadele konusunda nasıl bir yeri olabilir? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aynı dili kullanıyorlar, aynı dili.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 15 Temmuz darbedir, 20 Temmuz da sivil darbedir diyoruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bence bu FETÖ’yle mücadele, demokrasiye sahip çıkma... (CHP sıralarından gürültüler)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Verin bir önerge, araştıralım hep birlikte.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sizin besleyip büyüttüğünüz...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...Türkiye’nin temel meselelerine ilişkin konularda Cumhuriyet Halk Partisinin biraz muhakeme yapması lazım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 15 Temmuz, sizin besleyip büyüttüğünüz örgütün darbe girişimidir.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, diyorsunuz ki: “Dış düşmanlar, dış düşmanlar... Bizi kandırıyor sunuz.” Öyle diyorsunuz, değil mi?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Siz diyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz diyorsunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yani şu dış operasyonlar, bilmem, döviz işi vesaire...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Faiz lobisi...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yahu arkadaşlar, tarihe baktığımızda, tarihte bütün ülkelerin birbirleriyle olan ilişkilerinde bir arka plan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Üst akıl, üst akıl.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...birbirlerine bir iç müdahale, bir gizli, kaotik ortam inşa etmek için çabaları yok mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Balkanlarda yok mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Dönüp baktığımızda Kafkaslarda yok mu? Suriye’de yabancılardan eli yok mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hepsi akıllı adam, en güzelini yapıyorlar! Akıllı olun biraz, sokmayın.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Irak’ta yok mu, Mısır’da yok mu, Tunus’ta yok mu? Hepsinde var, Türkiye’de mi yok? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Demek ki var, Türkiye’de de var.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Vermeyin, vermeyin! Sevgili Hocam, vermeyin bunlara.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sokmayın, akıllı olun. On altı senedir iktidarsınız. MİT sizde, Jandarma sizde.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ya, sonuçta, kıymetli arkadaşlar, siz Cumhuriyet Halk Partisi, biz AK PARTİ ve kıymetli diğer partiler, hepimiz buradayız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz devleti başka cemaate teslim ediyor musunuz? Devleti, Sağlık Bakanlığını, İçişleri Bakanlığını başka cemaate veriyor musunuz, vermiyor musunuz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yani bu yabancı güçler, dış güçler, Türkiye’nin kaderine ilişkin üstten böyle karar almaya çalışanlara karşı acaba siyasetin ortak bir dil geliştirmesi mümkün değil mi? Bakın, emin olun, bence burada şöyle bir zaaf söz konusu: “Rakibimin düşmanı benim dostumdur.” diye siyasetin acımasız bir kuralı var ya ...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Onu siz yaparsınız, siz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onu siz yaparsınız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...o kural biraz sizde işliyor arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – FETÖ sizin dostunuzdu, siz yarattınız, siz büyüttünüz...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu FETÖ meselesinde de aynı acımasız kural işledi, emin olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Aynı ağzı kullanıyorlar.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – 17-25’te aynı işledi, 20 Temmuzdan sonra aynı işledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu ülke ortak kader ve geleceği istikametinde hepimizin çabalarıyla ileriye gidecek. Bu ülkenin her tarafından, toprağından, böceğınden, otundan, ağacından, insanından hepimiz sorumluyuz.

Bizimle mücadele edin, bizi yenmek için çaba gösterin ama bütün bu siyasal dilinizin içinde bu memleketin ortaklığına, genel yönelimine bu mücadeleleri paranteze alabilecek bir üst bakışa, bir dile lütfen yer verin, buna Türkiye'nin ihtiyacı vardır.

Çok teşekkür ediyorum, bütçe hayırlı olsun diyorum, sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, geçmiş dönem bakanlarınızdan Sayın Yılmaz'ın konuşmasından başlayarak Sayın Turan'ın ve Sayın Grup Başkanının konuşmalarında grubumuza ve Genel Başkanımıza ağır sataşmalar var. Tabii -hepsine normalde- Sayın Turan'la birlikte, sorusuna verdiğiniz cevapla bir usul ihdas ettiniz bugün; sataşmalara en sonunda toplu cevap verme. Tabii, her birinde iki artı bir kullandırılan o süreyi düşündüğünüzde, şu anda vereceğiniz süre son derece yetersiz kalacak. O konuda olumlu yönde takdirlerinizi bekleyerek İç Tüzük 69'a göre söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın ve Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmalarında CHP Genel Başkanına ve Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, Sayın Bakan Devlet Planlama Teşkilatından geliyor, ekonomi eğitimi, ekonomi yönetimi tecrübesi çok fazla, ben eczacılık diplomasına sahibim ama şunu bilirim Sayın Bakan: Ülkelerin büyümelerini karşılayacaksanız OECD ülkeleriyle yani son on yılda Türkiye'nin büyümesi ile diğer ülkelerin büyümesinde ABD'den Japonya'ya, Güney Kore'den Fransa'ya, İsveç'ten Norveç'e, OECD ülkelerinin ne kadar büyüdüğü ile Türkiye'nin ne kadar büyüdüğünü karşılaştırmak yerine, adil ve doğru olan, gelişmekte olan pazarlar, Türkiye gibi gelişmekte olan pazarlardaki eşit ülkelerle karşılaştırmamız doğru olurdu. Diğeri bir illüzyon olur.

CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Polonya, Şili, Güney Kore de var. Polonya da, Şili de, Güney Kore de, hepsi var.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Elbette içinde Meksika da vardır ama OECD ülkelerinin içindeki 30 tane ülke ile Türkiye'yi büyüme olarak karşılaştırırsanız, Almanya gibi bir ekonomiyi, her yıl yüzde 6,5-7 büyüyecek diye bir hesaba girip Türkiye'yle karşılaştırmaya kalkarsanız bu, sizin birikiminize yakışmaz; milletin aklıyla alay etmekten de beter, milletin vekillerinin aklıyla alay etmek olur, yapmayın bunu. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, hem siz “Öneri yok.” dediniz...

CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Gelişmekte olan ülkeler de var, Türkiye'yle mukayese edeceğimiz ülkeler de var.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Biz dikkatle dinledik Sayın Bakan, ürkmedik konuşacaklarımızdan.

Sayın Bostancı'yı da çok dikkatle dinlemek istedik ama tahmin ediyorum, bizim grubumuzdan hatibimize bütün grubun kırk dakika boyunca laf atmasına Sayın Bostancı'nın mütebessim ifadeyle sessiz kalışı, bizim de birazcık kendisine laf atılmasına karşı sessiz kalmamızı sağladı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Eyvallah.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – “Öneri yok.” dedi Sayın Bakan, Sayın Bostancı da “Ne öneriyorsunuz FETÖ’yle ilgili?” dedi. Ben size şunu söyleyeyim, Cumhuriyet Halk Partisinin FETÖ’yle ilgili ne önerdiği çok açık; biz diyoruz ki: Bir cemaatten ağzınız yanmışken bir cemaate devleti teslim etmek, cemaatleri devlet yönetiminde ana öge hâline getirmek, alt işveren, üst işveren ilişkisi kurmak hepimizi bir felaketin ucuna kadar getirmiş, o gece bundan hep beraber kurtulmuşken yağmurdan kaçıp doluya tutulmayın. Bir cemaatten boşalttığımız alana diğer cemaat koalisyonlarını, birlikteliklerini yerleştirmeyin. Cemaatlerle yönetmek yerine, onların temel yaklaşımı olan sadakati aramak yerine liyakati arayın devlette diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz diyoruz ki: Hukukun üstünlüğüne, elinizdeki hâkimlerin, savcılarının sizden korkusuyla, sizin istediğiniz gibi, sizin maşanız gibi, sopanız gibi davranmak yerine Anayasa’dan aldıkları hâkim teminatıyla hukuka uygun karar vermelerine güvenin diyoruz. Biz diyoruz ki size: Eğer FETÖ’yle gerçekten mücadele etmek istiyorsanız, defalarca buraya sunulup da reddettiğiniz FETÖ’nün siyasi ayağını araştırmak için kurulacak komisyona “hayır” oyu vermeyin. (CHP sıralarından alkışlar) Korkunuz yoksa şayet FETÖ’nün siyasi ayağının araştırılmasından, üç salıda bir “hayır” oyu vermezsiniz. Korkunuz olmasaydı şayet, darbe gecesi neler yaşandı, ne yaşandıysa bilelim, suçu kimin varsa cezasını çöksin... Bugün kol kola olmamız, yarın ona ihtiyacımın olması, derin devletteki bağlantıları, o tarafı, bu tarafı, Amerika’ya karşı başka ülkelerin istihbarat örgütlerine Türkiye’yi teslim etmek yerine bize güvenin, Türk milletinin, Türk halkının, Türkiye’de yaşayanların yolladığı temsilcilere güvenin, el birliğiyle ne Amerika’ya ne Çin’e ne Rusya’ya değil, tam bağımsız Türkiye’ye güvenelim diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, gelelim Bülent Turan’a; Sayın Bülent Turan diyor ki... Sayın Genel Başkan Hâkimler ve Savcılar Kurulunun aldığı kararlara, ya olur olmaz laflardan davalar açılıp trilyonluk cezalarla bir pisliği örtmeye çalışan mahkeme kararlarına karşı, çok da üslubu olmamasına rağmen, sinirlenmiş, vurmuş masaya “alçak” ve “namert” ifadelerini kullanmış. Sayın Turan dedi ki: “Bir kişinin kullandığı ifadeler o kişinin kalitesini ifade eder.” Ben şimdi, Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın kullandığı ifadeleri söylüyorum. Diyor ki:” Bu ifadeler sayın Genel Başkanımın kalitesini ifade eder.” “İsrail dölü” “Ulan ahlaksızlar.” “adiler” “cibilliyetsizler” “zürriyetsizler” “tezek” “mankafa” “alçak” “affedersin, Ermeni” “edepsiz” “bahtsız bedevi” “şerefsiz” “yalaka” “geri zekâlı” “hain terörist.”

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Kime demiş?

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Bu sözleri söyleyenlerin hepsi Recep Tayyip Erdoğan, kalitesi de Sayın Bülent Turan’ın takdiridir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN TURAN (İstanbul) – Kime söylemiş?

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum, çok kalmadı.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Altı dakika oldu Sayın Başkan, yedi olacak.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Şimdi, ceza hukukunda, bir suçla karıştıysanız ya da bir suçla işleyene yardım ve yataklık yaptıysanız bununla ilgili zaman aşımı süreleri vardır ama bununla ilgili kendiniz milat tayin edemezsiniz. 17-25’i milat tayin edenler, çıkmışlar Kasım Gülek ile Fetullah Gülen’in ilişkisini sorguluyorlar.

Bülent Turan “Kasım Gülek CHP Genel Sekreteri iken...” dedin, görevi 1959’da bıraktı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Eski Genel Sekreter.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Kasım Gülek, 1964'te Cumhuriyet Halk Partisinden istifa etti. Kasım Gülek'in Fetullah Gülen'le tanışması 1967 yılıdır. Kasım Gülek'in söylediği sözleri CHP Genel Sekreterine atfetmek de ancak iftiracı ve kumpasçı FETÖ'cül bir akılla yetişmiş Adalet ve Kalkınma Partisine yakışır. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hadi oradan!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Son olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Bitti, tamam.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Son, bir dakika...

Şimdi, Sayın Turan 1967'de çekilmiş bir fotoğrafı gösterdi yani 17-25 olarak ifade ettikleri milattan otuz altı yıl önce.

Bakın, elimizde bazı fotoğraflar var, bak bakalım gözümün içine Bülent Turan: Zaman gazetesinin 25'inci yıl pastası, Recep Tayyip Erdoğan; buyurun arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Önünden geçeni hapse tıktığımız, eniştesinin hesabı var diye yeğeninin devletle irtibatını kestiğiniz Bank Asyanın açılış töreni. Bak bakalım Bülent Turan. (CHP sıralarından alkışlar)

SPK Başkanlığına Bank Asyanın eski müdürünü atadınız. Haberin süresi daha altı aylık Bülent Turan. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki “Şarlatan, soytarı” dediğimiz adama, bakanlarıma bu ödülü ben mi verdirttim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Bir tarafta Reza Zarrab bir tarafta İzmir adayınız, Bülent Turan. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Hocam, Atatürk'le ilgili önce bir şeyleri söyleyip de sonra dönüp dolaşıp doğru yerden bir sahiplenme yaptınız; önemli.

CAVİT ARI (Antalya) – Ses.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Ama elimizde iki tane fotoğraf var. Bakın, ya olduğunuz gibi görünün ya görüldüğünüz gibi olun. Bir yandan Sayın Genel Başkanınız “Atatürk heykelleri yerde it leşi gibi sürüklenecek günü göreceğiz.” diyen adama, “Her sene 10 Kasım dokuzu beş geçe kenefe gidin.” diyen adama, “Atatürk'e zerre muhabbeti olan ne ölüme ne dirime.” diyen adama gidip elini eteğini öpüyorsa sizin buradaki söylediğiniz sözlerin şu kadar kıymeti kalmadı be hocam. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Saygılar sunuyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, 69'a göre söz istiyorum adımı zikrederek satıştığınızdan dolayı.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışına nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ Genel Başkanına, Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına satışması nedeniyle konuşması

BÜLENTTURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri: hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakın değerli arkadaşlar, tüm partilere söylüyorum: Kimseyle polemik yapmak, bütçe görüşmelerine ek zaman yapmak değil derdim. Az önce Özgür Bey'in “Elli sene önceki fotoğraf bu kardeşim.” demesi bir gerçeğin itirafı; söylediğimiz bu. (CHP sıralarından gürültüler) Her gün buraya çıkıp da “AK PARTİ FETÖ’yü büyüttü.” demenizi reddediyoruz. O yüzden diyorum ki: Elli yıldan beri CHP’si, ANAP’ı, Doğru Yolu hep bu adamlar okul açarken, cami açarken yanında olmuşlar; bunu söylemeye çalışıyorum. Ama bir daha söyleyeceğim: Elli yıl önce CHP’nin eski sekreteriyle beraber var olan bu FETÖ, daha yeni iki sene önce “İttifaktan utanıyorum.” diyen kendi vekiliniz. Bir daha diyorum; biz dersane kapatırken neredeydiniz? Biz bu adamların gazetesini kapatırken, bankasını kapatırken neredeydiniz? (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Açarken çağırmadınız ki kapatırken de gelelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Söylediğim şey şu: FETÖ’yle mücadelede en büyük şansımız Erdoğan gibi bir lider olması, bunu söylemeye çalışıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu elli yıllık mücadeleyi, elli yıllık sinsi girişimi, elli yıllık ihaneti AK PARTİ’nin ve liderinin dirayetiyle Türkiye aşabildi. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ne dirayeti, ne dirayeti? İhanet ettiniz siz!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Siz ihanet ettiniz, siz! Kendinizi aklamazsınız!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bunlara takılmayalım diyorum. Bunda senin de kusurun olabilir, benim de olabilir ama biz yüzleştik, ayıkladık, OHAL ilan ettik, savaştık bunlarla ama hâlâ onların argümanlarıyla, onların fotoğraflarıyla, onların ağzıyla konuşursanız yanlış yaparsınız.

Değerli arkadaşlar, bakınız... (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Suç ortağısınız siz, suç ortağı!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaşlar, bir daha söylüyorum...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Suç ortağısınız!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sakin olun.

Diyorum ki: FETÖ elli yıldan beri bu ülkenin kılcal damarına girdi; CHP’yi kullandı, diğerlerini kullandı, hepimizi kullandı. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Okulunda okumuşsun, bankasına parayı yatırmışsın... Rezil oldunuz!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – FETÖ’yle gezenler aynaya baksın!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Ama biz bununla savaştık, ayıkladık, siz aynı yerdesiniz. Bir daha diyorum: Biz OHAL ilan ettik, karşı çıktınız. Bak, soruyorum ya: MİT Başkanına giden FETÖ’ye biz dur dedik, neredeydiniz? (CHP sıralarından gürültüler)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – El ele, kol kola gezdiğiniz günler ne oldu, söyle!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Deyin ki “Yanlış yaptık”, deyin ki “Ayıkladık”. Ama biz bunlarla savaştık, kavga ederken bankada ağlayan sizdiniz, gazetede ağlayan sizdiniz, bunların dersanelerine gidip “Yapmayın.” diyen sizdiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Okulunda okudun, bankasına parayı yatırdın...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Allah'tan ki Erdoğan var, AK PARTİ var ki bu sorunu aştık Cumhuriyet İttifakı'yla beraber. O yüzden diyorum ki: Mesele, sizin ifadenizle “eski fotoğraf-yeni fotoğraf” meselesi değil. Kasım Gülek CHP'nin sekreteridir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Değil; yedi yıl sonra, yedi yıl!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Elli yıldan beri bu adamlar herkesle ittifak yaptı. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir şey yok ya!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bizimle yapmadı, sizin gibilerle yaptı!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz onlarla yaptınız!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Fatih Üniversitesinin arsasını Kasım Gülek'in eşi başıladı; yetmedi, bu adamın cenazesini yani Kasım Gülek'in, CHP'li kişinin cenazesini FETÖ kıldırdı; yetmedi, “Şefaathakkımı oraya veririm.” dedi. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz sizi uyardık!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Kasım Gülek Genel Sekreterken FETÖ yoktu, sizin döneminizde vardı, adına para bastırdınız, Türkçe olimpiyatlarında övgüler düzdünüz!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Mesele onu yapmak, bunu yapmak değil. Diyorum ki arkadaşlar: FETÖ'yle mücadelede herkesin yapacakları var. Biz yapıyoruz, biz direniyoruz, biz risk alıyoruz; bu adamlara destek olmayın, motivasyon sağlamayın, psikolojik manevra imkânı vermeyin diyoruz; söylediklerimiz bu.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, esasen, Bülent Turan uzunca bir konuşma yaptı. Siz, cevap hakkına saygılı olarak... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Durun bakalım, ne diyeceğim ya. Benim bahsettiğim, ilk konuşması.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Uzunca bir konuşma yaptı. O konuşmasındaki sözlerine... Bana yeterli zamanı verdiniz, birkaç kez uzattınız. Ben kendisinin şahsına sataşan bir şey söylemedim, sadece söylediklerine cevap verdim. Ama çıktı -yine olanak tanıdınız- ve bu kez bir sataşmaya cevap hakkındaki sürenin de çok üstünde bir sürede yeni bir sataşma konuşması yaptı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Aynı şeyi söyledim Başkanım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu sebepten, şimdi makul cevap verme süresi içinde, İç Tüzük 69'a göre iki dakika süre talep ediyorum efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aynı şeyi söyledim Başkanım, aynı şeyi söyledim, sataşmadım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, maksat hasıl oldu diye düşünüyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, maksadın...

BAŞKAN – Söyleyeceklerinizi söylediniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, ifademiz net, aynı şeyi söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben, maksadın hasıl olması için bu son sataşmalara cevap vermeyi ve yeni bir sataşmada bulunmamayı taahhüt ediyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Lütfen, bir daha sataşma olmasın.

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, gerçekten de yeni bir satışma niyetim yok ama bir gerçek var: İnsafa davet etmek lazım.

Arkadaşlar, zaman zaman olur; elinizde bir kanıt vardır, onu güçlü bir argüman olarak görürsünüz, ortaya koyarsınız, siyasi muhatabınız bunu somut bir şekilde çürütebilir. Dediniz ki: “Kasım Gülek CHP sekreteriyken FETÖ'yle ilişkisi vardı.”

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Herkesle var, diyorum; herkesle var, diyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Biz dedik ki: 1959'da genel sekreterliği bıraktı, 1964'te partiden istifa etti; fotoğraf 1967.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır, hayır, öyle değil ama öyle değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Buradan sonra susacaksın Bülent Turan, susacaksın; buradan sonra ayıbınla oturacaksın. (CHP sıralarından alkışlar)

Ben çok net bir şey söyleyeyim: Biraz önce bir sürü istismar yapıldı; özellikle Turgut Özal üzerinden, Menderes üzerinden. Elimde... Recep Tayyip Erdoğan'ın Turgut Özal'a “Milletin babasıymış. Bunlar baba değiller, bunlar uşak uşak; emperyalizmin uşağı, Batı'nın uşağı, ABD'nin uşağı. Uşaktan baba olmaz.” dediğini mi okuyayım yoksa hani, ensar-muhacir ilişkisiyle övünüyorsunuz ve herkese “Gel dedik, karşı mı çıkıyorsunuz?” diyorsunuz ya Suriyeliler konusunda... Recep Tayyip Erdoğan diyor ki: “Turgut Özal Bulgaristan'a ‘Gelin.’ dedi. ‘Ya ne kadar varsa gelin, isterse Todor Jivkov da gelsin.’ Tamam, güzel ‘Gelin.’ diyorsun ama bak, Ahmet, Mehmet asgari ücrete talim ediyor; ülke insanı aç, kadını satıyor, kızını satıyor, çalıştırıyor. Sen buna çözüm bulamamışken ‘Gelin.’ diyorsun. Bunları nereye yerleştireceksin? Kapıkule'de bir anons: ‘Muamelesi biten soydaşlarımız istediği yere gidebilir.’ 780 bin kilometrekare emrinizde mi ya! Ve tabii bu insanlar geldi de kim geldi? Casus mu geldi, katil mi geldi, hasta mı geldi?”

Şimdi, bu dili, Suriyeliler için bir kişi kullanmaya kalksa dönüp “Sen ne anlarsın ensardan, sen ne anlarsın muhacirden?” Ensar-muhacir ilişkisi Mekke-Medine'de kurulmuş bir ilişki, Mekkeliler ile Medineliler arasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – “Sen ne anlarsın muhacirden?” diye dönüp diyor ya gün geliyor HDP'liye, gün geliyor İYİ PARTİ'liye, gün geliyor CHP'liye, net çizgimizi koyalım: CHP Suriyelilere göçmenlere değil, başta savaş, göçmen yaratan politikalara karşıdır da buradaki bu ayrımcı, hepsi de bizim evladımız, bizim canımız olan Bulgaristan'dan gelen insanlara, “Nereye geliyorsun? Vatandaş karısını, kızını satıyor.” gibi ağır laflarla Özal'a yüklenen bir kişinin, bir siyasetin temsilcileri çıkıp da şimdi burada tutarlılıktan, ensar-muhacir ilişkisinden, Özal'a saygıdan, Özal'a “diktatör” demekten... Biz “diktatör” demişiz, siz Özal'a ağzına geleni söylemiş, “siyonist uşağı” demişsiniz. Biraz utanın, biraz susun, biraz saygı gösterin.

Sağ olun. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Kürsüye çıkmayacağım, kayda geçsin diye söylüyorum. Mesele, Kasım Gülek’in CHP’de eski olması, olmaması değil, eğer öyle bakacak olursak Kasım Gülek’in kızı 2002’de Bakandı yani mesele orada görev yaptı, yapmadı değil. Ben bir hakikati söylüyorum, diyorum ki: AK PARTİ grubu FETÖ’yle mücadelede nasıl tutturduğunu herkese gösterdi. Aynı duruşu burada da bekliyoruz diyorum. Söylediğim bu Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım’ın, Turgut Özal’a ve emeği, hizmeti geçmiş bütün devlet büyüklerine Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Arkadaşlar, Turgut Özal bu ülkeye hizmet etmiş değerli bir devlet adamı. Allah mekânını cennet eylesin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Amin.

BAŞKAN – Ülkemize emeği, hizmeti geçmiş bütün devlet büyüklerine Allah rahmet eylesin diyoruz. (AK PARTİ, CHP, İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 10) (Devam)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275); 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 11) (Devam)

BAŞKAN - Evet, görüşmelere devam ediyoruz.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’tadır.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakika.

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin tümü üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. (Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım ve hatibi dinleyelim.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sayın vekiller, Parlamentoyu saygıyla selamlıyorum.

Aralık ayı boyunca sürmüş olan Meclis çalışmalarında bir bütçe mesaisi başladı, şimdi de bitiyor. Bir toplumun ve ülkenin demokratik ortam içinde yürütmesi gereken bütçe tartışmaları, bu kuruldaki muhalefet partileri için ne yazık ki sadece bir mesai hâline gelmiştir, rutin bir iş gibi gerçekleşmiştir ama iktidar koalisyonu için de sadece bir mesai olmuştur çünkü önlerine gelen metinleri değiştirmeksizin ve sorgulamaksızın onaylamaktan, sadece belli başlı anahtar kelimeleri duyunca tepki vermekten başka bir iş yapmamışlardır.

Dünyada bütün demokratik ülkelerde bütçeler neden meclislerde tartışılır ve ülke yönetimi açısından neden ilk sırayı alır? Çünkü meclisler, bütçe görüşmelerinde iktidarları denetler; bütçe tartışmaları, iktidarları denetlemenin en demokratik yolu, demokrasi açısından olmazsa olmaz kuralının işlediği bir mekanizmadır. Bugün sarayda hazırlanmış olan bütçe kanun teklifiyle yasama organına bir paylaşım adaletsizliğini ve yanlışları onaylama dayatılmıştır. Milyonlarca yurttaşın oyunu almış olan muhalefet partilerini dinlememe veya sözlerine ayar verme çabanızla, en temel haklardan biri olan kaynakların nereye, nasıl ve ne biçimde dağıtılacağını tartışma, eleştirme ve denetleme hakkına saygı duymadığımızı açık biçimde gösterdiniz. (Uğultular)

RİDVAN TURAN (Mersin) – Başkan, duymuyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – “Bütçe hakkı” dediğimiz şey otoriter, baskıcı ve hükümlerlik niteliği taşıyan rejimlere karşı kazanılmış tarihsel bir haktır, parlamentoların ve yurttaş halklarının tarihinde kurucu bir değere sahiptir, hatta Amerika ve Fransa’daki devrimlerin bir nihayetidir. “Temsil yoksa vergilendirme de yok.” sözü o dönemlerin en önemli sloganlarından biridir. Bugün çağdaş demokrasilerde vergi veren yurttaşların denetim hassasiyetinin arkasında işte bu tarihsel gerçekler vardır. Bugün Fransa’da sarı yelekliler hareketi oluşuyorsa arkasında yurttaşların ödedikleri vergilere sahip çıkmaları ve denetleme yapma anlayışları vardır. Bizde ise yurttaşın ödediği vergilerle yöneten ve geçinen iktidar sahiplerinin halkın temsilcilerini hizaya çekmesi olağan gibi algılanır. Vergiyi alıp kullanırken yurttaşın zihniyetine demediğini bırakmamak normal sayılır. Bu durumu yadırgayan ve eleştirenlere ise tahammül edilmez. Biraz evvel Sayın Bostancı konuşmasını yaparken bir tanımlama yaptı “Bu, ahlakın bütçesidir.” diye; evet, ahlak ile halk arasında da bir bağ kurdu.

Peki, bu ahlakın bütçesiye bunu eleştirenler ne yapmış oluyor Sayın Bostancı? Yani bu, işte, eleştiriye tahammülsüzlüğünüzün ufak bir kelime oyunuyla dışa vurumu oldu.

Şimdi “Benim vergimi öyle kullanamazsın.” diyene bu ülkenin iktidarları iyi bakmadı bugüne kadar, sizler de iyi bakmıyorsunuz. Yurttaş olunmasına izin verilmemesi tam da böyle bir şeydir işte. Yurttaşlık bilinci, sadece her dört beş yılda bir önüne bırakılan sandığa zarf atmayı değil, kişi haklarını herkese ve özellikle de iktidara karşı savunabilmeyi kapsar. Bakın, bugün Türkiye’de dolaylı verginin yani yurttaşlardan günlük harcamaları vasıtasıyla alınan verginin toplam içindeki oranı yüzde 67 ile yüzde 70 arasında değişmektedir. Bu, inanılmaz bir vergi adaletsizliğidir, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul kılan bir sistemdir. Dünyada bu kadar yüksek dolaylı vergi ödeyen başka bir toplum gerçekten yoktur. Buna bir de ücretlerden kesilen vergileri eklediğimizde tablo daha net ortadadır.

Sayın vekiller, bu bütçe teklifi de göstermektedir ki iktidar, haksız ve adaletsiz uygulamalarına devam edecek; işçinin, emekçinin, çiftçinin, esnafın, emeklinin, işsiz, engellinin, gençlerin ve kadınların haklarını teslim etmeyecek ve onların ihtiyaçlarına cevap vermeyecektir. Muhalefete tahammülsüzlük ve sözünü dinlememe, atanmış bakanların muhalefete parmak sallamaları veya konuşulanları ciddiye almamaları, virgülü bile değişmeyen bir bütçe; tablo bu. Peki, tüm bunlar neyi gösteriyor? Şundan emin olun: İktidarın gücünü değil, olsa olsa demokratik politik kültürden yoksunluğunuzu gösteriyor. Evet, demokratik politik kültürden yoksunsunuz. Bir dönem “Acaba, demokrasi iyi bir şey mi?” diyerek yaptığımız denemeleri “İktidarı kaybederiz.” korkusuyla bir kenara attınız. İktidar olmak,

sizin için demokratik iktidar olmaktan çok daha önemli oldu. Her şeye hâkim olmak, her şeyi elinde tutmak, farklı olana tahammülsüz davranmak ile demokrat olmanın en ufak bir yakınlığı yok; bunu bilin. Çoğunluğunuz var diye doğru dürüst denetim yapmadan ve yaptırılmadan sorunlu bir bütçeyi onaylıyorsunuz, biraz sonra detaylarına gireceğim. Bugün belki sorumluluklarınızdan kaçabilirsiniz ama emin olun, bu kaçınmanın sonuçlarından asla kaçamayacaksınız.

Bakın, bu bütçe görüşmelerinde özellikle iki bakan vekillere bağırıp çağırdı, parmak salladı; biri İçişleri Bakanı, biri de Millî Savunma Bakanı. Çünkü bu bütçe, güvenlikçi bir bütçe; çünkü bu bütçe, silah ve savaş yatırımları bütçesi. Bunun gücüyle vekillere saygısızlık edebildi bu bakanlar, o nedenle en fütursuz onlar davranabildi. Bütçede MİT, MGK, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet, Sahil Güvenlik, Savunma ve İçişleri Bakanlıklarına yaklaşık 111 milyar lira ayrılıyor. Bir önceki yıla göre yüzde 21, son iki yıla göreyse yüzde 58’lik bir artış var. Buna karşılık, Millî Eğitimdeki artış ise bu yıl sadece yüzde 4.

“Savaş yatırımı” deyince kızılıyorsunuz. Peki, S-400’leri, Patriot füzelerini, F-35’leri turşusunu kurmak için mi satın alıyorsunuz? Onlara ödenecek milyarlarca dolarla eğitim ve sağlık alanında yapılabileceklerin neler olduğu, kamu yatırımlarında yapılabileceklerin neler olduğu çok açıktır. Ama bu, bir tercih meselesi ve siz, savaş ve silah yatırımlarından yana tercihinizi kullanıyorsunuz, eğitim ve sağlıktan değil; savaş yatırımı ve güvenlikten yana tercih kullanıyorsunuz, halkın ihtiyaçlarından, kamu yatırımlarından değil.

Sayın vekiller, bir iktidarın bütçesi eğer Mecliste reddedilirse o iktidar düşer ki bizim tarihimizde de bunun örnekleri vardır. Ne var ki bugün bu bütçe reddedilirse iktidar yerinde durur çünkü tek adam rejimini denetleyecek hiçbir mekanizma bırakılmamıştır.

Kuvvetler ayrılığını “ayağındaki prangalar” olarak değerlendiren Erdoğan, “Sonunda kuvvetleri benim koordinasyonumda birleştirdik.” diyerek ve bu anlayışla davranarak, ortada demokratik kurum ve işleyiş bırakmamıştır. Denge, denetleme ve fren mekanizmaları, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, yasamanın özerkliği yerle bir edilmiştir. Mutlak iktidar, otokrasi, tek kişi yönetimi dünyanın hiçbir ülkesinde ve dünya tarihsel sürecinde hayırlı sonuçlar üretmemiştir, burada da üretmeyeceğinden emin olabilirsiniz.

İşte, bu nedenlerle sorunlarımızın başında demokrasi ve temsil krizi gelmektedir. Kriz var; ekonomide var, hukukta var, devlet yönetiminde var, Orta Doğu’da var, dış politikada var, Avrupa’yla ilişkilerde var. “Kriz var.” diyoruz, cevap: “Kriz miriz yok.” Hazine ve Maliye Bakanı da doğal olarak kabullenemiyor, lafı yuvarlıyor. “Türkiye ekonomisi yılın ikinci yarısında hızla bir türbülansa girdi.” diyor. Türbülansa girdiyse olduğu yerde durmuyor bu uçak, aşağı doğru gidiyor. Bakın, biraz sonra bunu verilerle size söyleyeceğim. “Türbülans” sözü asla gerçekleri yansıtmıyor. “‘Resesyon’, ‘stagflasyon’ diyenler, cevabımızı aldınız.” dedi Bakan ama cevap ona TÜİK’ten geldi.

Sayın vekiller, bakın, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak bütçe görüşmelerinin ilk gününde bu kürsüden konuşurken Türkiye’nin üçüncü çeyrek büyüme istatistikleri Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK tarafından açıklandı. Bu istatistikler dengenin değil, inişin habercisiydi. Bakanın söylediklerinin boş ve geçersiz olduğunu bu istatistikler çok net olarak gösterdi, bu bütçenin zemininin kaydığını çok net olarak gösterdi. Bu verilerin açıklanmasıyla birlikte, bu bütçenin üzerine kurulmuş olduğu zeminde ciddi fay kırıkları oluştu. Sayıları manipüle ediyorsunuz, kendinize göre ayarlıyorsunuz, işinize gelmeyen verileri açıklayan TÜİK Başkan Yardımcısını görevinden alıyorsunuz. Sayıştayda da aynı işi yaptınız, denetim raporlarını hazırlayan daire başkanlarını görevden aldınız. Evet, maalesef, gerçekler korkutucu ve acı, öyle. Peki, bundan sonra TÜİK’in yayınladığı istatistiklere kim inanır? Bilmiyoruz ama biz, yine de o resmî sayılara dayanarak size bu gerçekleri bir kez daha hatırlatmak istiyoruz.

Bakın, ne diyor göstergeler: TÜİK'e göre temmuz-eylül dönemini içeren üçüncü çeyrekte Türkiye ekonomisi yüzde 1,6 büyümüş. Burada "Allah'a şükür büyüdük yine." laflarını duyduk bütçe tartışmaları sırasında ama iş öyle değil. İlk çeyrekteki büyüme yüzde 7,2; ikinci çeyrekteki büyüme yüzde 5,3; üçüncü çeyrekteki büyüme yüzde 1,6 yani hızlı bir iniş var. Alışılmış büyüme temposunun çok altına düşen bir hâl, resesyon tanımına uyuyor. Her ne kadar Bakan Bey bu laftan hoşlanmasa da bakın, sözle söylenen rakamlar uçup gidiyor, ben size bunu bir göstergeyle bir kez daha göstermek istiyorum. Bu grafik, 2017'den 2018'in üçüncü çeyreğine kadar büyüme göstergesidir. Bakın, buradaki bir yükselişten sonra 2017'nin üçüncü çeyreği ve sürekli bir düşüş vardır. Buna "türbülans" diyebilir misiniz Allah aşkına sayın vekiller, bu türbülansı mı gösteriyor? Şurada 1,6; dördüncü çeyrek rakamı nerede gelecek belli değil. Bakın, buna "türbülans" demek gerçekten var olan gerçeklerin üstünü örtmek ve manipüle etmek demektir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Manipülasyon" da diyorlar.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bu, TÜİK'in verilerdir, bizim verilerimiz değil, sizin kurumunuzun verileridir. Şimdi bakın...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dünyadan örnekleri var mı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Ne?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dünyadan da örnekleri var mı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Dünyaya ne bakıyorsunuz, önce siz bir memleketeye bakın.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dünyada da ekonomik kriz var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Dünyaya da bakarız sonra da önce memleketteki duruma bakın. Buna "türbülans" mı diyorsunuz şimdi siz? Bu nasıl bir türbülans? Bu mu türbülans? Dosdoğru aşağı doğru giden bir eğri varken bunu "türbülans" diye burada Hazine ve Maliye Bakanı anlatıyor ve bunun üzerine hazırlanmış olan bütçeyi siz onaylıyorsunuz. Biz size bundan bahsediyoruz. Bırakın dünyayı, önce bir memleketin durumuna bakın, sonra dünyaya da bakarız.

Şimdi, bakın, üçüncü çeyreğin yüzde 1,6'lık performansı resesyona yani durgunluğa girildiğinin resmî ifadesidir. Eylül sonrası yani dördüncü çeyrek rakamları Mart 2019'da açıklanacak ama eylül sonrası göstergelere baktığımızda bunun sadece bir resesyon değil, bir küçülmeye gidiş, depresyona geçiş olduğunu çok açık bir şekilde söylememiz gerekiyor. Türkiye, ekim-aralık döneminde yüzde 20'lerde seyreden yüksek enflasyonun eşliğinde küçülme süreci yaşıyor.

Bakın sayın vekiller, depresyon dedim diye bir doktora gidip de iki passiflora yazıp bir reçeteyeyle bu depresyonu aşamazsınız. Çok ciddi bir durumla karşı karşıyayız ama siz bunu hiç ciddiye almıyorsunuz. Resesyonun sektörel analizine baktığımızda da ortaya çıkan verilerin hiçbir tanesi iyimser yorum yapmanıza neden olamaz. Bakın, üretici sektörlerden tarımda sadece yüzde 1 büyüme gözlenmiş, geçen yıl bu oran yüzde 3,6. Sanayide büyüme yüzde 0,3'te kalmış, geçen yıl bu oran yüzde 15,4. Son on beş yılın yıldızı olan inşaatda 5,3 eksi büyüme olmuş, eksi 5,3; geçen yıl bu oran yüzde 18,8'miş. Şimdi hizmetler kesiminde yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiş, geçen yıl bu oran yüzde 21,8'miş. Bir yıl içindeki verilerin karşılaştırmasından ortaya çıkan sonuç hiç öyle iç açıcı değil. Siz nasıl oluyor da pembe tablolar çizip duruyorsunuz burada kaç günden beri?

Şimdi, öte yandan, üretilen gelirden iş gücünün aldığı pay yüzde 31 dolayında. Oysa iş gücünün payı yılın ilk çeyreğinde yüzde 38 dolayındaydı. Bu ne anlama geliyor? İşçi ve emekçilerdeki, tüm ücretli çalışanlardaki yoksullaşma devam ediyor. Vatandaşın tüketiminde yani talepte de büyük bir düşüş var. Tüketim harcamaları büyüme oranı yüzde 1,1'e kadar gerilemiş, geçen yılın aynı döneminde bu oran yüzde 10,2. Yani bir senede vatandaşın alım gücünü 10 kat düşürmüştünüz. Toplum tüketemiyor. Reel

ücretler bu denli gerilemedeyken, çarşı pazar bu kadar cep yakarken toplumun büyük bir kısmı bırakın lüks harcamayı temel tüketim mallarını almaktan bile çekiniyor. Zamlar yağmur gibi. Elektrik, doğal gaz faturaları geldikçe insanlar ne yapacaklarını şaşırıyor.

Tüketici Güven Endeksi aralık ayında kasıma göre yüzde 2,3 azalmış; son bir seneye baktığımızda bunun en az altı ayda -aylardır bu endekste istikrarlı bir düşüş var- Tüketici Güven Endeksi sürekli düşüyor.

Yatırımlarda da sorun büyük. Yatırım harcamaları üçüncü çeyrekte yüzde 3,8 eksi çıkmış, bu oran geçen yıl yüzde 12,8'di, "artı" idi. Kaçınılmaz olarak işsizlik yüzde 11,4; tarım dışı işsizlik yüzde 13,5. Resmî rakamlara göre 3,8 milyon işsiz var, gayiresmî rakamlarda çok daha yüksek. Yani Türkiye ekonomisi stagfasyona -hani Bakanın sevmediği laflar var ya, onlardan birini söylüyorum- yani durgunluk içinde enflasyon olgusuna girmiş durumda. IMF'siz IMF politikalarını uygulayan bakan bu kavramı kabul etse de etmese de bütün veriler bu gerçekliği işaret ediyor.

Öte yandan Merkez Bankası verilerine göre resesyona girilen temmuz-eylül döneminde Türkiye'den 18,5 milyar dolar sermaye çıkışı olmuş, ekimde de sürmüş bu; 1,5 milyar dolar da ekimde çıkmış. Bu yabancı para niye gidiyor? Çünkü güvensizlik var. Çünkü hukuk ve adalet mekanizması güven vermiyor. Çünkü keyfi kararlarla yapılan hukuksuzlukların hesabının sorulamayacağını biliyorlar. Çünkü demokrasi yok, otokrasi var. Hukukun üstünlüğü diye bir şey kalmamış, üstünlerin hukuku artık geçerli hâle gelmiş.

Bakın, sayın vekiller, geçenlerde açıklanan uluslararası bir araştırma vardı, Hukukun Üstünlüğü Endeksi; 113 ülke arasında Türkiye 101'inci sırada. Uganda, Bangladeş ve benzeri ülkelerle birlikte 101'inci sıradayız Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde. Bu sizce vahim bir durum değil mi Allah aşkına? İktidarın elinde siyasallaşmış bir yargı, talimatlarla hareket eden mahkeme heyetleri, çökmüş bir hukuk sistemi... Son altı aydaki kamuoyu araştırmalarına baktık -daha öncelilere de bakabilirdik ama son altı ay daha iyi veri sunar dedik- bugün toplumun yüzde 64'ü yani neredeyse her 3 kişiden 2'si "Adalet mekanizmasına güvenmiyorum." diyor. Bu, ciddi kamuoyu araştırma şirketlerinin yaptığı araştırmaların sonucu. Toplumun üçte 2'si "Adalet mekanizmasına güvenmiyorum." diyor. Hatta ilginç gelecek size belki ama Adalet ve Kalkınma Partisi seçmenlerinin üçte 1'i bile bu görüşte yani sizin her 3 seçmeninizden 1'i de adalet mekanizmasına güvenmiyor. "Yargı siyasallaştı, iktidarın kararlarına göre hareket ediyor." diyor insanlar, soru çünkü böyle. O soruya "Evet." cevabını veriyorlar. Ama bunu bilerek yaptınız, bu duruma bilerek getirdiniz. Adaletle olan inanç çökünce sınımlanabilecek merci kalmayacağından Hükûmete biat etmek dışında bir yol kalmamış olacaktı, tuzu bilerek kokuttunuz.

Geçenlerde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı burada açıkladı, dedi ki: "4 bin civarında FETÖ üyesi hâkim, savcı tasfiye edildi. Bunlar, hâkim, savcı elbisesi giymiş hainlerden başka bir şey değildir." dedi. Peki, bunlar hainse neden bu hainlerin hazırladığı iddianamelerle bizim arkadaşlarımız, vekillerimiz, belediye başkanlarımız yargılanıyor? Neden? Bu nasıl bir adalet anlayışı? Yani hain olan savcı, hâkim, Kürt'e iddianame hazırlayıp yargılama başlattığında hain olmuyor mu? Kürt olunca hukuka, adalete ihtiyaç yok, haine ihtiyaç var, öyle mi? Bakın, çok savunduğunuz Selahattin Demirtaş davasında -ki o davadan dört yıl sekiz ay ceza aldı- ihbar edenler yani davanın açılmasını sağlamış olanlar FETÖ'den tutuklandı, tutuklandılar FETÖ'den. Bu konuda 2 savcı üst üste 2 tane ayrı iddianame hazırladı, 2 savcı da FETÖ'den tutuklandı ve meslekten ihraç edildi. Artık dayanamadılar, bir 3'üncü savcıya aynı iddianameyi hazırlattılar. Şimdi, emniyet raporunda "Barış için konuşma yapmışlardır." notu geldi ama hayır, dava açıldı, ceza verildi.

Şimdi, bu FETÖ kumpası değil, öyle mi? Hani FETÖ'ye karşı bu kadar mücadele ediyorsunuz ama bu FETÖ kumpası değil. Peki, siz bu kumpası savununca ne yapmış oluyorsunuz Allah aşkına? Ama

hiç bunları konuşmuyoruz. Sadece bu dava da değil, kaç davası daha var. Bakın, Selahattin Demirtaş'ın 102 fezlekesinden 29'u FETÖ'den dolayı tutuklanmış savcılar tarafından hazırlanmış. Hadi itiraz edin, FETÖ'ye karşı mücadele ediyorsunuz. Niye susuyorsunuz? Tutuklu olduğu dosyada birleştirilen 31 fezlekededen 9'u da FETÖ'den tutuklanmış savcılar tarafından hazırlanmış. Niye susuyorsunuz? Hani FETÖ'ye karşı mücadele? Ne oldu? Üstelik sadece Selahattin Demirtaş için değil bu durum, bütün yargılanan vekillerimiz için geçerli olan bir durum bu. FETÖ kumpasları. Hainler hazırlamış yani bütün bunları ama hiç sesiniz çıkmıyor. FETÖ'ye karşı mücadelede, söz konusu olan Kürtlere karşı hazırlanan iddianameler olunca birdenbire suskunluk ortalığı kaplıyor.

Sayın Devlet Bahçeli, yanılmıyorsam, geçtiğimiz haftalarda “Bu FETÖ'cü hainlerin düzenledikleri iddianamelerle açılan davalar elden geçirilmeli.” demişti. Buyurun yapın, biz de destekleyelim ama yapamazsınız. Artık adalet sarayları yok çünkü, sarayın adaletsizliği var, sarayın adaletsizliği. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın vekiller, bakın, Leyla Güven, Hakkâri Vekilimiz -kaç gündür burada söylüyoruz- Kürt olduğu için hâlâ salınmıyor. Bu lafı söyleyince siz bozuluyorsunuz, biliyorum ama Enis Berberoğlu salındı, çok da doğru oldu. Biz de doğru bulduğumuzu söyledik, destekledik de bunu ama Leyla Güven hakkında herhangi bir hüküm yok. Hakkâri Vekilimiz içeride tutuluyor. Dokunulmazlığı var, sizler gibi bir vekil o; burada oturmuyor, cezaevinde tutuluyor. Neden? Çünkü Kürt. Adalet yok, ona işlemez. Açlık grevindeki parlamenterimiz 44'üncü gününde bugün, açlık grevi yapıyor. Burada oturanlarla aynı hakka sahip; barış için, İmralı'da tecridin sona ermesi için, Türkiye'de kimsenin ölmemesi için açlık grevinde bir vekilimiz var bugün.

Bakın, bu söylenenler, bu söyleyeceğim cümleler hiç hoşuma giden cümleler değil ama gerçek bu, acı da olsa gerçek bu. Selahattin Demirtaş Kürt olduğu için aliecele mahkûm edildi. Sırrı Süreyya Önder yıllarca burada vekillik yaptı, Türkmen ama o, Kürtlerle yan yana durduğu için mahkûm edildi. Türkiye demokrasi güçlerine gözdağı veriyor yani iktidar. Barış istedikleri için Profesör Gençay Gürsoy -Türkiye'nin nöroloji uzmanlarından biri, herkesin ihtiyaç duyacağı bir alan- Profesör Şebnem Korur Fincancı, Füsün Üstel, Ayşe Erzan -bunlar da profesör- birçok profesör ve akademisyen peyderpey ceza aldılar ve hâlâ alıyorlar. Bunların hepsi değerli akademisyenler, hepsi dallarında uzman. Hayatlarında şiddetle bir ilgileri olmamış, üniversitelerde ders vermişler, insanları yetiştirmişler. Hepsi emeklilik yaşının üstünde insanlar. Bir bildiriye imza atmışlar; iki yıl üç ay, iki yıl altı ay, benzeri cezaları arka arkaya alıyorlar. Hukuk yok, biat etmemişler “Pişmanız.” dememişler. Birkaç hafta önce de Turgut Tarhanlı ve Betül Tanbay'ın da aralarında olduğu akademisyenler gözaltına alındı. İktidara sormak istiyoruz: Derdiniz ne akademisyenlerle? “Yok derdimiz.” diyeceksiniz. Biat etmeyenlerle, itaat etmeyenlerle derdiniz çok; eleştirel davranan, akademisyen olmanın onurunu savunan, soru soran, iktidar karşısında el pençe durmayanla derdiniz çok.

Sayın vekiller, burada çok tartışıldı, değinmeden geçemeyeceğim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı. Emin olun, biz sizden çok eleştirdik bu kararı. AİHM çok geç bir karar aldı, eksik bir karar aldı. Kararda beğenmediğimiz bir sürü yer var. Ama konu, bu kararın içeriğine dair eleştiri yapıp yapmamak değil; bu karar bağlayıcı mı, değil mi; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46'ncı maddesine ve Anayasa'mızın 90'ıncı maddesine göre bağlayıcı mı, değil mi; konu bu, kararın içeriğini tartışmıyoruz. Sanki AİHM ilk kez Türkiye hakkında bir karar veriyor. Yok, karar politikmiş, şuymuş, buymuş. Ya, siz yerel mahkemelerin politik kararlarına bakın, AİHM'e bakmayın. AİHM'in kararları hep devlet politikasıyla ilgilidir zaten, kimse AİHM'e boşanma davası veya arazi anlaşmazlığı nedeniyle gitmiyor ki; mahkemenin alanı değil o, devletle arasındaki ihtilafın çözümü için gidiyor yurttaş oraya. Dolayısıyla her karar politiktir elbette ki AİHM'de alınan ama hukukidir, evrensel hukuk normlarına bağlı kararlardır.

Bakın, 2017 yılında 99 ihlal kararıyla aleyhine en çok ihlal kararı verilen 2'nci ülke konumundadır Türkiye; bu 2017 verisidir. Bu 99 ihlal kararında ilk sırada gelen konu, 46 kararla adil yargılanma hakkıdır; deminden beri adalet ve hukukun üstünlüğünden bahsediyoruz. İkinci sıradaki 19 kararla özgürlük ve güvenlik hakkıdır. 16 kararla ifade özgürlüğü geliyor ve ondan sonra devam ediyor.

Şimdi, biz bu konuyu, AİHM kararlarını Demirtaş bahsinde tartışıyoruz ama konu sadece Demirtaş değil ki, bir ilke meselesi, bir ilkedен bahsediyoruz. Türkiye'nin imza attığı, bu Meclisin onayladığı bir Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi var. Bunun 46'ncı maddesinde "AİHM kararları bağlayıcıdır." diyor, çiğniyorsunuz. Anayasa'mızın 90'ıncı maddesi var, üstelik Adalet ve Kalkınma Partisi getirdi bu maddeyi; "Uluslararası sözleşmeler amir hükümdür." diyor Anayasa'mızın 90'ıncı maddesi, çiğniyorsunuz. Ya, bari verin bir teklif, bu, Anayasa'nın 90'ıncı maddesini kaldıralım; biz de kurtulalım, siz de rahatlayın. Ülkeyi zor duruma düşürüyorsunuz, ülkeyi. Dermimiz sadece Demirtaş değil onun için, bir ilke meselesinden bahsediyoruz.

Şimdi, onun kararı da sizin yorumladığınız gibi değil, burada yorumlayan çeşitli grup başkan vekilleri vardı. Siz diyorsunuz ki "AİHM 2. Daire kararı kesinleşmemiş." Hayır, öyle değil. Tutuklamanın hukuka aykırı olarak sürdürüldüğü davalarda, AİHM'in daireleri büyük daireyi beklemeden, tutuklu kişinin derhâl serbest bırakılarak ihlale son verilmesini istiyor; bu net. En yakın örneği Şahin Alpay davasıdır.

Şimdi, AİHM'in kararının açıklanmasından sonra Cumhurbaşkanı kararın bağlayıcı olmadığını söyledi, cumhuriyet başsavcısıyla sarayda görüştü, arkasından Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi tutukluluğun devamına karar verdi, istinaf hukuksuz bir cezayı onadı, biraz evvel bahsettiğim FETÖ iddianamelerini. Böylelikle Türkiye'de hukuk devleti ve yargı bağımsızlığının ne ölçüde var olduğu bir kez daha somut biçimde ortaya çıktı. Yargı hilesiyle, karar uygulamaktan kaçınıldı. Kim yaptı bunu? Yürütme ile onun güdümündeki yargı. Bakın, her yıl AİHM kararları nedeniyle Türkiye milyonlarca avro ceza ödüyor. Nereden ödeniyor bu cezalar? Bütçeden, işte, bugün tartıştığımız bütçeden, halkın vergilerinden. Mahkemeler yanlış kararlar veriyor, ceremesini halk çekiyor. Siz "AİHM kararlarıyla ilgili ne istersek yaparız." diyemezsiniz bu nedenle de.

Sayın milletvekilleri, bu bütçe tartışmalarında İçişleri Bakanı geldi buraya, öyle bir tablo çizdi ki gözlerimiz yaşardı gerçekten. Meğer ülkede herkes o kadar özgürmüş ki toplantı, gösteri hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı kullan kullan bitmez bir durumda. Fransa ve Belçika'daki, İspanya'daki sarı yeleklilere bile çağrı yaptık "Gelin, eyleminizi burada yapın, her yer cennet bahçesi. Orada polis size gaz sıkıyor, burada gül hediye ediyor." diye. Yasaklanan işçi grevleri ve eylemleri yok, havaalanı işçilerine saldırı yok, Cumartesi Annelerinin yerlerde sürüklenmesi yok -ki bunu tarih yazacak, dünyanın yirmi üç yıldır süren en barışçı vicdan eylemine saldırıyı "anaların istismar edilmesi" lafını tarih yazacak- mesela Artvin'de çevre konserine yasak yok, liselerin pilav gününe yasak yok, üniversitedeki sanat festivaline yasak yok, gaz yok, cop yok, TOMA yok, kadınların eyleminde şiddet uygulama yok; daha yeni Ankara'da SBF ve ODTÜ'de öğrenci etkinliklerine yasaklar geldi, saymakla bitmez. Bakın İHD Genel Merkezi ve Türkiye İnsan Hakları Vakfının raporlarına, bakın Meclisin İnsan Hakları Komisyonuna gelen dilekçelere, bir bakın başvurulara, Türkiye ne zaman insan hakları ve özgürlükleri konusunda güllük gülistanlık olmuş? Bakan diyor ki: "Her şey kameralarla kontrolümüz altında." Öyleyse Urfa Suruç'ta Şenyaşar ailesinden katledilen 3 kişinin faillerini neden bir türlü bulamadınız, kameralarla her şeyi kontrol ediyorsanız? Neyi gizliyorsunuz? Nasıl oluyor da bu kadar kolay gerçek dışı konuşuluyor? Nasıl oluyor da bunlara inanılıyor veya inanılmış gibi yapılıyor? Nasıl oluyor da gerçekler ortaya çıktığında bir şey olmuyor? Öyle acayip şeyler yaşıyoruz ve öyle ürkütücü diyaloglara ve monologlara tanık oluyoruz ki nobran bir kabalık, sürekli hakaretler, akıl almaz adaletsizlikler, cezasızlık kültürü, insanı önce çileden çıkaran sonra duyarsızlaştıran yalanlarla yaşamak bu toplumun kaderi gibi düşünüyorsunuz ama olamaz böyle bir şey. Zamanın ruhu bu belki,

doğru olmayan şeyleri söylemek, söylediğini terk edip tam tersini yapmaya başlamak, ağır zararlar neden olan tutumda şuuruzca ısrar etmek veya baş döndürücü manevralara kalkışmak hiç şaşırtıcı değil artık. Sosyal medya örnek videolarla dolu ama bunun bu kadar maliyetsiz olması, risksiz biçimde denenmesiye son derece acayip.

Evet, toplumsal etik yerle bir edildi. Siyasette denge, denetleme ve fren mekanizmaları kalmadı. Kuvvetler birliği bir kişide gerçekleşti; yürütme, yasama ve yargı üzerinde tam hâkimiyet sağlandı. Demokrasinin en temel kurum ve ilkeleri işlemez hâle geldi. Hukukun üstünlüğü kalmadığı için, gerçek olmayanı söyleyen ve buna dair uygulamalarda bulunanlardan da hesap ne yazık ki sorulamıyor.

Kibir, kendini beğenmişlik, yıkılmazlık sanısı; bu ruh hâli çok tehlikelidir sayın vekiller. Dengesiz yönetime, denetimsiz davranmaya çok çabuk alıştırır. Bu yönetim anlayışı alışkanlık hâline gelir. İtalyanların bir sözü var: “Ata kibirli binen eve yürüyerek döner.” diye. Böyle atlar da gördük geçmişte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – İşte, Kürt sorununda “Çözüm mözüm yok.” lafı da bu ruh hâlinin bir yansımasıdır, vebali büyüktür. Türkiye’nin tarihsel, sosyal, siyasal, kültürel bir sorununu bir kişinin iki dudağı arasına hapsetmek, bir kişinin sözüyle milyonlarca insanın geleceğini belirlemek büyük hatadır ve bunu göreceksiniz. Bu ülkede yaşayan 20 milyona yakın Kürt insanını rencide etmenin elbette bir sınırı olacaktır. Öyle köklü ve büyük bir Kürt fobiniz var ki yarın bu yüzden Esad’la sarılıp kucaklaşmaktan geri durmayacaksınız korkarız.

Tarih bilincinden yoksun davranışlar ve sözler tüm topluma olumsuz yansıyor. Evet, beğenseniz de beğenmeseniz de Halkların Demokratik Partisi olarak bizler Kürt sorununun demokratik ve barışçı çözümü için mücadelemizi sürdüreceğiz. Demokratik siyaset alanındaki kararlı duruşumuzdan vazgeçmeyeceğiz ve er ya da geç bu konuda sonuç alacağımıza yürekte inanıyoruz. Meclisteki siyasi partileri de bir kez daha bu konuda sorumlu ve duyarlı davranmaya çağırıyoruz. Sorunlarımızın konuşulması gereken yer burasıdır, başka ülkelerin başkentleri veya iktidar koridorları değil. Konuşarak, müzakere ederek, görüşerek aşamayacağımız sorunumuz yoktur ve olmamalıdır.

Sayın vekiller, bu bütçe, bütün bu tartışmalardan sonra bugün oylanacak ve elbette ki sizin çoğunluk oylarınızla kabul edilmiş olacak ama şimdiden söyleyelim ki daha oylama yapılmadan dayandığı temelleri yıkılan, referans verileri geçersizleşen bu bütçe kanun teklifine bizler “hayır” oyu vereceğiz ve bu yanışlara ortak olmayacağız.

Yalan dolanla yaşamayı reddetmek, kötüye kötü diyebilmek, cesur ve kararlı davranabilmek; bütün mesele bu aslında. Dert edelim, kötü hissedelim ki iyi ve güçlü olalım.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına diğer konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Sayın Fatma Kurtulan.

Buyurun Sayın Kurtulan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakika.

HDP GRUBU ADINA FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçe, parlamenter rejimlerin temel varoluş sebeplerinden biridir. Parlamenterler kendilerini seçen halk tarafından kamu gelir ve giderlerinin yine halk için kullanılmasını sağlamak üzere parlamentolara gönderilirler. Ancak, bugün üzerinde konuştuğumuz bütçe, iki haftadır ısrarla söylediğimiz gibi, halkın çıkarlarını gözetmekten ziyade, ne yazık ki saraya hizmet eden, sermayenin cebini doldurmaya hizmet eden bir hâle getirildi.

Bunun ilk resmî adımı 16 Nisan 2017 referandumunda atıldı. Bütçe bugün müdahale edemediğimiz bir kanun teklifi olarak önümüzde duruyor. Sadece bu kürsüden iki haftadır muhalefet ettiğimiz bu bütçeye kadınlar için, çocuklar için, gençler için, sağlık için, emek için, inançlar için bir kuruş maalesef ekleyemedik. Veya güvenlikçi politikalar için, savaş harcamaları için belirlenen meblağdan bir kuruş çıkaramadık. Tek bir yetki kaldı elimizde, bütçeyi reddetmek.

Peki, neden reddetmeliyiz? Halkın temsilcileri olarak geldiğimiz, halk adına söz söylemeye çalıştığımız bu Mecliste, Adalet Bakanlığına ayrılan bütçeyi konuşuyoruz ama gelin görün ki insanların ne adalete ne de hukuka inancı kalmış, ortada adalet diye bir şey yok. Adalet sarayları cezaevlerine, cezaevleriye toplama kamplarına dönüşmüş durumda. 2002 yılında 59 bin kişinin bulunduğu cezaevlerinde bugün 259 bin kişi var. 743'ü annesiyle kalan bebekler olmak üzere, 3 bin çocuk cezaevinde. Birçok cezaevi işkence ve kötü muamele şikâyetleriyle gündemden düşüyor. 267 cenaze gömülü oldukları Bitlis'teki bir mezarlıktan 19 Aralık 2017'de DNA testi gerekçe gösterilerek çıkarıldı. Aradan bir yılı aşkın süre geçmesine rağmen cenazelerden sadece 2'si ailelerine teslim edildi, kalan 265 cenazenin akıbeti belirsiz.

Ölüm herkesi eşit kılar. Bu, bütün dinlerin kabulüdür. Bu kabul, kralların, hükümdarların, erki elinde bulunduran bütün kişi ve kurumların üstündedir; yaşayanlara da bir emirdir ancak dehşet içinde şahitlik ediyoruz ki kemiklerden, çürümüş saçlardan dahi intikam alınıyor. Mezarlardan çıkarılan cenazelerle âdeta ailelere, yakınlarına işkence yapılıyor. Adaletsizlik işte böyle tesis ediliyor. Ne Roboski'nin ne Soma'nın ne Sivas'ın ne Uğurların, Berkinlerin, Ali İsmaililerin, Kemal Korkutların ne Şenyasarların, Diyarbakır katliamının, Suruç katliamının, Gar katliamının hesabının sorulmaması olmasa adaletin değil, adaletsizliğin tesis edildiğinin göstergesidir. Katledilişinin üzerinden üç yıl geçen Tahir Elçi'nin faillerinin yargı önüne çıkarılmamış olmasının nedeni işte böyle açığa çıkıyor.

Sağlık Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Ne sağlık hizmeti alanın ne sağlık hizmeti verenin bırakın sağlıklı kalmayı sağ kalma güvencesi bile yok. Sağlık, ticaret kapısı gibi yandaşların emrine verilmiş, evinde de ölse, hastanede de ölse vatandaş, cebini dolduruyor bir yandaş. Kimi hastaneler doktor bulamıyor, bir sağlık çalışanına hasret; kimi sağlık emekçileri iktidarın gazabından çalışacak yer bulamıyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Sanayi ve teknoloji anlayışımız savaş sanayi ve teknolojisinden öteye geçmiyor.

Gençlik ve Spor Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Gençlerimiz sosyal politika yoksunluğundan ya madde bağımlılığı batağında ya cemaatin elinde. Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'nin 2017 Raporu'na göre Türkiye, sentetik uyuşturucu kullanımı sonucu ölümlerde Avrupa ülkeleri içinde ilk sırada.

Üniversite öğrencileri geri ödemesiz burstan yararlanabilecek kadar şanslıysa eğer giderinin ancak yarısına yetebilen bir bursa kavuşabiliyor. Tam 1 milyon 174 bin gencimiz işsiz. Gençlerin hayatlarının en güzel yılları yoksulluk ve işsizliğin pençesinde heba ediliyor.

Millî Eğitim Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Başarılmış gibi övündüğünüz bu kulvarda Türkiye kendisiyle yarışıyor. On altı yılda 6 bakan değiştirebilmek de bu başarıya dâhil. Bakanlık eğitimin düsturunu yüzeysellik, ezbercilik, erkeklik ve tekçiliğe dönüştürmüş. Çocuklarımız Ensar'ın, Aladağ'ın vahşetinden kurtulursa cemaatlerin, tarikatların ellerinden sağ çıkarsa ne âlâ.

Beton politikasıyla iyi hâlden birbirine bağlanan Aile ve Çalışma Bakanlıklarına yeni adıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Her gün en az 1 kadın cinayeti haberi alıyoruz, her gün en az 5 işçi hayatını kaybediyor. İnsanca koşullarda her an ölebilmek kaygısı taşımadan çalışmak isteyen yeni havaalanı işçilerinin yaşadıkları, emekçiye verilen değer portresidir. Biz bu bütçeyi konuşurken iki sokak ötemizde Gülseren'in 44 yerinden bıçaklanarak katledilmesi, kadına verilen değer göstergesidir.

İçişleri Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Huzur da yok, güven ortamı da yok. 24 Haziran seçimlerinden on gün önce Suruç'ta bir vahşet yaşandı; huzuru, güveni tesis etmekle sorumlu İçişleri Bakanı cenazeler arasına bile ayırım koydu, vekil ağabeyinin cenazesine bizzat katıldı; Şenyasar ailesine mensup 3 kişinin cenazesine katılanları biber gazına, tazyikli suya boğdurdu. Hastanede kameralar önünde gerçekleşen katliam karşısında İçişleri Bakanı kör nokta gibi davrandı, failler hâlâ yargı önüne çıkarılmadı. Geldikleri geleneğin bütün karanlığını ellerinde, yüzlerinde, kalplerinde ve dillerinde taşıyanlar, evlatlarının hiç değilse kemiklerini bulmak için yıllardır Galatasaray Meydanı'nda oturan Cumartesi Annelerine bu iktidarın döneminde hakaret etti. Eş Genel Başkanımız Sayın Pervin Buldan, bu iktidarın döneminde bizzat Bakan tarafından tehdit edildi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Daha diğer faciaların acısı tazeyken burnumuzun dibinde milletvekili adayımız Yusuf Yetim'in de aralarında olduğu 9 insan "tren kazası" adı altında ölüme yollandı. Faciayla ilgili açıklama yapan her yetkili kaza sebebinin farklı açıkladı ama bizce kazanın asıl sebebi bu iktidarın artık raydan çıkmış olmasıdır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Bakanlık doğa talanının ve rantının koordinasyon merkezine dönüştürülmüş durumda. Bakanlığın vizyonu "Beton, her daim beton." Bakanlığın ismi "beton ve çimento bakanlığı" olarak değiştirilse yeridir. (HDP sıralarından alkışlar)

Hazine ve Maliye Bakanlığına bütçe ayrılıyor. Nüfusun 16 milyondan fazlası açlık sınırının altında. Babalar çocuklarına bir pantolon alamadığı için intihar ediyor, Bakanlığa göre kriz yok çünkü hazine halkın değil, iktidarın elinde, saray nezdinde hazine sağlam ellerde.

Cumhurbaşkanlığına bütçe ayrılıyor. Tek adamın tahakkümü bütün kurumların bütçesini hazırlar oldu. Günlük harcaması 1.122 asgari ücretinin bir aylık maaşına denk gelen sırca köşklerinden siyaset yapanlar KHK'lilerin açlığa mahkûm edilmesini görmüyor. "Erken yaşta emekli olup kırk yıl maaş alacaklar." deyip emeklilikte yaşa takılanları emeklilikte Cumhuriyet'e takılanlara dönüştüren zihniyet, ejder meyvesinin parası cebinden çıkıyormuş gibi kendi maaşına yüzde 26 zam yapıyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de, dünyadaki düşük faiz oranıyla 600 milyar dolar ucuz kredi kullanıldı, 153 milyar dolar faiz ödendi. Alınan kredilerle fabrikalar açmak yerine var olan fabrikalar kapatılıp yerlerine AVM'ler dikildi. Ülke dev bir şantiyeye çevrildi, doğa talan edildi. Para betona, asfalta gömüldü ama artık yolun sonuna gelindi. Artık dünya küresel bir ekonomik durgunluğa giriyor. Düşük faizli ucuz dolar dönemi kapandı. Ülke döviz krizine, borç ödeyememe krizine girdi. Tüm bunlar büyük ekonomik krize dönüştü. Bu krizden kurtulmak için yapısal reformlar yapmak, hukuka olan inancı yeniden tesis etmek, güvenliği politikaları terk etmek yerine ne yazık ki tam tersi politikalarda ısrar ediliyor.

İktidarın tek bildiği, krizin faturasını geniş halk kesimlerine yıkmak. Batan firmalarda bile adaletsizlik yapıldı, yandaş kurtarma formülleri geliştirildi. Daha fazla işsizlik, eriyen ücretleri daha da düşürmek, zam üstüne zam yapmak başlıca icraatlar oldu. Sadece 2018 yılında konut elektriğine yüzde 59, sanayi ve ticarethanelerin elektriğine yüzde 101, doğal gaz ise yüzde 32 zam yapıldı. Resmî işsizlik yüzde 12, fiilî işsizlik en az yüzde 20, enflasyon yüzde 25, cari faiz oranları yüzde 30'un üzerinde. Toplam borç stoku son 15 yılda 13,5 kat arttı, 5 trilyon liraya dayandı. "Mali disiplin" adı altında sosyal harcamalar kısılrken vergilerin yükü ÖTV ve KDV'yle halkın sırtına bindirildi. Gelir vergisinin dahi en az üçte 2'si emekçilerden alınıyor. Güvenlik harcamaları almış başını gidiyor. Ülke sanayisizleştirilirken aynı zamanda da tarımsızlaştırıldı. ABD'den Kanada'ya kadar dünyanın dört bir yanından tarım ürünlerini ithal eder hâle geldik. Sosyal devlet küçültülüp bitirilirken devletin baskı ve zor aygıtları büyütüldü.

Çözüm sürecinde barışa çok yakınlaşmışken iktidar bundan korktu ve kaçtı. Kürt sorununda müzakereci yöntem bırakıldı. Çözüm masası iktidar tarafından devrildi. Güvenlikçi politikalara, çatışmacı anlayışa geri dönüldü. İktidar savaş politikalarını aynı zamanda Suriye'ye de taşıdı ve halkların iradesini yok sayan hegemonik politikasını bütün Suriye üzerinde sürdürüyor.

Barış politikalarına yatırım yapmak yerine savaş politikalarına bütçe ayıran iktidarın bu zihniyeti bugün ülkenin önünde en büyük güvenlik sorunu olarak duruyor. Her gün savaş uçakları kalkıyor. Çatışmalar devam ediyor. Gençler hayatlarının baharında tabutlarda taşıyor. Kırk yıl devam eden bu döngüde 40-50 bin insanımız yaşamını yitirdi. Biz buna Mecliste bir çözüm getirmeliyiz. HDP bunun için çaba gösteriyor, HDP bunun için konuşuyor. Ama burada HDP'ye "Kürt" demeden, "savaş" demeden, "çatışma" demeden konuşma yapması dayatılıyor. On beş gün boyunca yer yer kimi partiler arasında inkârcılığın ittifakı bu çatı altında yaşandı.

Barışın en güvenilir ve en maliyetsiz çözüm olduğu bir kez dahi akla getirilmiyor. Son yıllarda denenen ancak hep aynı kapağa çıkan yöntemler ayrıştırmaktan, kutuplaşmaktan başka bir işe yaramaz. Kutuplaştırmayı durduralım diyoruz. İnsanları ayrıştırmak hiç kimseye fayda sağlamaz. Bir de bizi dinleyin, barış için mücadele edenlerin sesine kulak verin.

Değerli arkadaşlar, bütçeye "hayır" dememiz için sebeplerimiz bunlardan ibaret değil. Bu bütçe, kadını eve kapatmaya devam eden, sosyal yardıma muhtaç hâle getiren bir erkek bütçesidir. Bu bütçenin öncelikleri, kadın emeği ve bedeni üzerinde tahakkümü kurumsallaştırıyor, kadının emeğini yok sayıyor, görünmez kılıyor. 1930'da Artvin Yusufeli Kılıçkaya beldesinden Sadiye Hanım, 1950'de Mersin'de Müfide İlhan, 1957'de Mardin Midyat'ta Zekiye Midyat'ların mirasıyla zenginleşen ve Behice Boranların emeğiyle perçinlenen kadın mücadelesinin birikimi bu bütçede yer almıyor. Oysaki eşitsizliğin kâğıt üzerinden kaldırılmasıyla yetinmediğimiz ve eşit temsiliyeti sağladığımız bir modeli yerel yönetimlerde hayata geçirdik. Yerel yönetimlere kadın elinin değmesini elimizden geldiğince artırmaya çalıştık. Her ne kadar kayyum politikalarıyla yerel yönetimlerde kadın kazanımları boğulmaya çalışılsa da kadınlar var oldukça bu çabalar boşa çıkacaktır. Daha katedecek çok yolumuz var çünkü iş gücüne dâhil olmayan 11 milyon kadın var ve bu kadınların emeği görünmüyor. İstihdamda görünen 9 milyon kadının yüzde 26'sı ücretsiz işlerde, yüzde 43'ü sigortasız işlerde çalışıyor, işverenlerin ise sadece 8'i kadın. Şu ana kadar yerel yönetimler için partilerin gösterdiği kadın aday sayısından fiilen eşitsizliğin devam ettiği net bir şekilde anlaşılıyor. Her alanda eşitsizlik bitene kadar kadın mücadelesi bitmeyecek. Toplumun yarısını oluşturan biz kadınların olmadığı bütçeyi kabul etmiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bu bütçede Kürtler, Aleviler, Ermeniler, Süryaniler, Ezidiler, Araplar, tüm inanç ve kimlikler yok sayılıyor. Bu toprakların zenginliği olan halklar, inançlar ve kültürler görmezden geliniyor. Onlarca dilin doğduğu, onlarca dilin konuşulduğu bu topraklarda bütün diller unutulmaya, kaybedilmeye terk ediliyor. Örnek vermek gerekirse 20 milyonun üzerinde Kürt vatandaşın yaşadığı Türkiye'de Kürtçe dili öğretmenliği için Millî Eğitim Bakanlığınca 3 kontenjan açılıyor. Biliyoruz, Kürtler çalışkandır ama yine de 20 milyona 3 kişi biraz insaf dedirtiyor. (HDP sıralarından alkışlar) Burada iyi niyetli düşünüp 20 milyon insana değil, 3 kişiye haksızlık yapıldığını varsayarsak bile bütçe elimizde kalıyor, yine olmuyor.

Değerli arkadaşlar, muhalefetin bütçeye yönelik eleştirileri ne yazık ki halka ulaştırılmıyor. Bütçe görüşmeleri kamuoyuna yandaş medya üzerinden sunuluyor. Buradaki tartışmaların dozu yükseltiliyor, tansiyonun yükseltildiği anlar iktidarın bir çalışmasına dönüştürülüp yandaş medyasına servis ediliyor. Halka nereye kadar ödenek ayrılacağından çok Meclisin kavgası, tartışması sunuluyor. Kimi muhalif gazetecilere de bizzat AKP Genel Başkanı tarafından gözdağı veriliyor. Özgür medya bırakılmadığı için iktidarın politikaları ve bu bütçe üzerinde halkın, kamuoyunun denetimi yok. İktidarın istediği de budur, kapalı bir rejimle bu ülkeyi yönetmek.

Değerli arkadaşlar, AİHM'nin derhâl serbest bırakılması kararına rağmen, siyasi iktidarın sopası hâline gelen yargı, emri yerine getirdi ve karşı hamleyi yaptı, Demirtaş ve Sırrı Süreyya Önder'e hapis cezası verdi. Biz bütçeyi görüşürken partimizin önceki dönem Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın 142 yıl hapis istemiyle yargılandığı davanın duruşması görüldü. Demirtaş "141 yıl verseniz hatırım kalır, onurumu size ezdirmem." diye seslendi. (HDP sıralarından alkışlar) Demirtaş'ın bu sözleri duymak isteyene bir manifestodur. Yine aynı günlerde, barış için risk alan Sayın İdris Baluken'in 7 yıl, 6 ay hapis cezası, önceki dönemki Eş Genel Başkanımız Figen Yüksekdağ'ın 1 yıl, 6 aylık hapis cezası onandı. Tamamen siyasi olduğunu defalarca dile getirdiğimiz rehine politikası bir kez daha kanıtlandı. Selahattin Demirtaş'a, Figen Yüksekdağ'a, İdris Baluken'e, Sırrı Süreyya Önder'e verilen hapis cezaları siyasetçileri de halkı da dize getirmeyecek, boyun eğdirmeyecek. (HDP sıralarından alkışlar) Çözüm için siyasetin ateşten gömleğini giyenler, cezaevinde de olsa çözüm için, barış için ısrardan, mücadeleden asla vazgeçmeyecekler. Profesör Gençay Gürsoy'a, Profesör Şebnem Korur Fincancı'ya barışı savdukları için yine cezalar verildi. Bu ülkede barışı istemek oyları artırınca başarı, oyları düşürünce suç oluyor. Tarihe, barış ısrarından vazgeçmeyen, bir arada yaşam için gerekirse kendi yaşamından feragat edenler yazılacaktır. Sizin hukuk oyunlarıyla geliştirdiğiniz hamlelere karşı halklar da seçimlerde en güzel hamleyle karşılık verecektir, bundan kuşkunuz olmasın.

Değerli arkadaşlar, artık klasik birer seçim yatırımına dönüşmüş olan insan hayatının oy hesabına kurban edildiği Kuzey Suriye'ye operasyon bütçe görüşmeleri sırasında da gündeme getirildi. Amaç, savaş iklimi yaratarak herkesi korkutup sindirmek. Afrin'i çetelere emanet etmek, Afrinlinin malını mülkünü talan etmek, Afrinliyi yerinden etmek nasıl ki 24 Haziran seçimleri öncesinde zafer diye sunulduysa yine bir işgal "Huzur götürüyoruz." sözleriyle müjde gibi sunuldu. Savaş suçları olan yağmalama, demografiyi değiştirme politikaları müjde diye verildi. İçeride huzuru, dışarıda huzuru bekasına tehdit olarak gören hiçbir zihniyet ilelebet kalamaz, tıpkı yoldaşımız İbrahim Ayhan'ın söylediği gibi... "Tahakküme dönüşen her iktidar, yok olmaya mahkûmdur." Saygıyla anıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu Meclisin bir üyesi olan Leyla Güven kırk dört gündür açlık grevinde. Leyla yine engin bir duruş gösterdi, "ben" demedi, "biz" dedi; şahsını düşünmedi, toplumu düşündü; kırk dört gündür bizlere İmralı'daki mutlak tecridin insani, hukuki, politik açıdan kabul edilemez olduğunu, bir an önce sonlandırılması gerektiğini anlatmaya çalışıyor. Cezaevlerinde insanlar aynı taleple süresiz, dönüşümsüz açlık grevlerine başladı. Yine, 12 Eylül faşizmini bizzat yaşayan Gültan Kışanak dört gündür açlık grevinde. Meclisin yapması gereken, bu taleplere kulak tıkamaktan vazgeçmektir.

Değerli arkadaşlar, HDP başka partilerin birbirini eleştirmelerinin zemini olarak görülmeğe vazgeçilmelidir. Bakın, bütçe mesaimizin neredeyse tek gündemi Kürt sorunuydu. Kimi partiler o veya bu şekilde bize yüklendi, eller masalara vuruldu, bizlere yönelik "Konuşturmayız." tehditleri yükseldi, burada, bu kürsüde ifade ettiğimiz görüşlere tahammül gösterilmedi. Bunun nedeni, yaratılmaya çalışılan faşizm karşısında ses olmamızdır, halkın sorunlarını ve taleplerini buraya taşımış olmamızdır. Aynı düşünüyor olsaydık, aynı sıralarda otururduk ancak farklı düşüncelerimizle, farklı temsiliyetlerimizle varız. Ne yazık ki sizler sözünüzü söylemeye devam edeceksiniz. Nasıl ki sizler sözünüzü söylemeye devam ederseniz, HDP de sözünü söyleme devam edecek.

Biz çözüm yollarını gösterirken, iktidar ve ortağı, çoğunlukçu anlayışla, çözüm yollarını kapatmaya çalıştı. Dikkat edilirse adaletten ekonomiye, kadın sorunundan Kürt sorununa varıncaya kadar ülkenin karşı karşıya bulunduğu temel sorunlarla ilgili, iktidar ve ortağının ürettiği tek bir çözüm bile yok. Burada bir cümle ana dilini konuşan vekilimize dahi tahammül gösterilmedi. Bu, sizin durduğunuz yeri gösteriyor.

Biz, ilkelerimizden, demokratik siyasetten asla taviz vermedik, bundan sonra da vermeyeceğiz. Farklılıklara, çok sesliliğe, çok renkliliğe, çok dilliliğe alışacaksınız. Sizin gibi düşünmeyen, bakmayan görüşlere alışacaksınız. Ana dillerin, farklı inançların varlığına, kadınların varlığına, sesine ve itirazına alışacaksınız. Tüm baskı ve engellemelere rağmen bu Meclise giren vekillerin varlığına alışacaksınız.

Bizler, vekili olduğumuz halkların taleplerini ifade etmek üzere buradayız, sorunlarına çözüm kanalları açmak için buradayız. Gelin, halkların bir arada eşit, özgür koşullarda yaşamasının yollarını açalım, bunun için çabalayalım. Bir gün mutlaka çözüm için diyalog kanalları açılacaktır. Gelin, bunu bizler yapalım, analar her birimizin adını “barış getirenler” diyen ansın. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, günlerdir burada konuşuyoruz ama sarayın yaptığı bütçenin noktasına, virgülüne, kuruşuna dahi dokunacak yetkimiz yok. Meclis, sadece, sarayın yaptığı bütçeyi onaylama, reddetme makamına dönüştürüldü. Gelin, bu bütçeye “hayır” diyelim, hazırlamadığımız, müdahale edemediğimiz, Meclisin varlık ruhuna aykırı şekilde hazırlanan bu bütçeye hep beraber “hayır” diyelim.

Bizler, iki hafta boyunca bütçeyi neden kabul etmediğimizi anlattık. Bu bütçede yapılan ve yapılması öngörülen, halkı doğrudan ilgilendiren politikalara yönelik eleştirilerimizi, yaklaşımlarımızı ve çözüm önerilerimizi dile getirdik.

Bu bütçede emekçinin, yoksulun, kadının, gencin, çocuğun adı yok. Bu bütçede üretim, tarım, doğa, kültür yok. Bu bütçe çiftçiden, çalışandan, emekliden yana değil, bu bütçe ranttan, sömürüden yanadır. Bu bütçe artık siyasi iktidarın eseri olan karanlık tabloyu pembe gösterme çabalarına yetmiyor. Bu çabanın maliyeti gittikçe artıyor. Halkın huzura, barışa, güvenliğe, insanca yaşam koşullarına, hayatını kaygısız idame ettirecek ekonomik koşullara, adil bölüşüme ihtiyacı var. Halkın sözünü söylemek için bu Meclise gelen vekiller olarak halktan aldığımız iradeyle bütçe kanun teklifini reddediyoruz. Halkın bütçesinin saray tarafından hazırlanmasını kabul etmiyoruz.

Neredeyse bütün milletvekilleri konuştu ama bir milletvekili, yüzde 70 oranla Hakkâri halkının iradesini temsil eden Leyla Güven sözünü söylemedi. Leyla Güven’in sözünü söylemediği bütçe kanun teklifini kabul etmiyor, reddediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kurtulan.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına üçüncü konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Sayın Ayhan Bilgen.

Buyurun Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakika.

HDP GRUBU ADINA AYHAN BİLGEN (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdiye kadar hatiplerimiz, en son konuşan grup başkan vekilimiz de dâhil olmak üzere “Gelin bu bütçeye ‘hayır’ diyelim.” dedi ama siz diyeceğinizi zaten biliyorsunuz. Onun için benim daha orijinal bir teklifim var, önce onunla başlayayım. Bence bundan sonraki senelerde bütçe görüşmelerinde yöntemi tersine çevirelim Sayın Başkan. Önce ilk gün oyalayalım, bitsin, ondan sonra burada rahat rahat konuşalım. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü bir şeye “müzakere” demek için galiba onun üzerinde yaptığımız konuşmanın, tartışmanın bir anlamı olması gerekir. Değerli arkadaşlar, bir konu yirmi günden fazla Komisyonda konuşulur, on gün burada konuşulur ama bir harfine, bir noktasına, bir virgülüne dokunulmazsa buna “müzakere” denmez değerli arkadaşlar, buna “münazara” derler. (HDP sıralarından alkışlar) Münazarada biliyorsunuz -işte, okullarda, liselerde hepimiz yaşamışsırdır-konu paylaşırsınız, inanırsınız ya da inanmazsınız, siz bir tezi savunursunuz, karşınızdaki grup başka bir tezi savunur, tartışma biter, herkes notunu alır gider. Sonuçta kimse kimseyi bir milim yerinden

edemez, kımıldatamaz. Şimdi bizim yaptığımız iş, evet, şeklen bir bütçe görüşmesi ama sahici bir iş yapmıyoruz. Sahici bir iş yapmış olsaydık herhâlde bu kadar konuşmadan, ya, Allah için bir tek kalemde bir oynama gerçekleştirdi. Bu olmadığına göre, ya buradaki dört grup hiçbir şey bilmiyor ya siz her şeyi biliyorsunuz. İnsan, hiç olmazsa, ya, şu çatıya saygı için, “Bu ülkenin bütçesi cidden konuşuldu.” imajı vermek için, gerçekçi bir demokrasiyi falan geçtik, “imajı vermek için” kısmen bir şeyi değiştirme ihtiyacı duymaz mı? Siz bu ihtiyacı duymadan bizim bütçe görüşmelerinde bir şeyler konuşmamızı istiyorsunuz, biz de konuşuyoruz. Hani, meşhur bir ifadedir, diyorlar ya -sözün sahibi de var ama ismini anmayayım- “Tanzimat ilan ettik olmadı, meşrutiyet ilan ettik olmadı, sonra cumhuriyet ilan ettik, keşke aslında ciddiyet ilan etseydik.” (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu yaptığımız iş, aslında rejimi, tek adamı, başkanlığı, Parlamento, güçler dengesini, denge denetlemeyi, her şeyi bir tarafa bırakalım, ciddiyetten yoksun. Bakın, bir tek örnek vereceğim değerli arkadaşlar işin ne kadar ciddiyetinde olduğumuza dair: Bir komisyon üyemiz, İller Bankasına, belediyelerin borçları ve hesaplarıyla ilgili bir soru gönderiyor, belediyelerin ne kadar borcu olduğunu öğrenmek için ya da ne kadar aldıklarını, hangi belediyeye ne kadar para aktarıldığını öğrenmek için. Gelen cevapta ne diyor değerli arkadaşlar, biliyor musunuz; gelen cevapta o Bankacılık Kanunu’nun meşhur mahremiyeti hatırlatılıyor, deniyor ki: “Bankaların mudileriyle ilgili, müşterileriyle ilgili bilgileri vermesi mahremdir, gizlidir, verilemez.” Şimdi, ben okuduğumda şaşırımdım, kanuna tekrar baktım, dedim ki “Herhâlde bir yanlışlık var.” Ama şu ana kadar anlayabildiğim kadarıyla, arkadaşlar, bizim yazılı sorularımıza cevap verenler, İller Bankasının içindeki “banka” kelimesini görünce İller Bankasını banka sanmış, belediyeleri müşteri sanmış ve bize de onun için böyle cevap vermiş. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, burada, bu on gün boyunca aralık ayının geçmişte yaşanmış çeşitli olaylarına gönderme yapıldı; konuşmalar, tartışmalar yapıldı. Ben onların hiçbirini hatırlatmayacağım tekrar ama bugün başka birkaç şeyin yıl dönümü. Çok ilginç, çok ironik bir durum ama bugün, 21 Aralık 1918’de Meclis-i Mebusanın Vahdettin tarafından kapatılışının 100’üncü yıldönümü değerli arkadaşlar. Şimdi, neden bunu hatırlattım, neden önemli 21 Aralık 1918? Çok ilginç bir sürecin, aslında, dönüm noktası. Değerli arkadaşlar, 5’inci Mebusan Meclisi döneminde son seçimde bütün temsil hakkını tek parti, İttihat ve Terakki elde ediyor; yani, son Mebusan Meclisinde, Vahdettin’in kapattığı Mecliste tek parti var. Hani, seçime gönderme yapıyorsunuz ya; öyle başarılı bir seçim olmuş ki halk sadece bir tek partinin mebuslarını seçmiş ve Mebusan Meclisine göndermiş.

Şimdi, nasıl kapandı, sonunda mebuslar ne oldu, 1918 sonrasında ülke nereye gitti, bunları uzun uzun tartışmaya imkân yok ama ben sadece bir vakayı, özellikle bugün tartışmalarımıza ışık tutması açısından, hatırlatmak istiyorum.

Son Osmanlı Mebusan Meclisinde, değerli arkadaşlar, Arnavutluk sorunu, biliyorsunuz, en yoğun tartışma konularından biridir. Arnavutluk sorunu, aslında bugün tartıştığımız birçok konunun ilk... Belki de bugünkü Meclisin de öncüsü kabul edilebilecek Mebusan Meclisindeki tartışmalara baktığımızda, yüz yıl boyunca, yüz yirmi-yüz otuz yıl boyunca, 1876’dan bu yana dönüp dönüp aynı şeyi tartıştığımızı gösteriyor değerli arkadaşlar.

Bakın, Preveze Mebusu Hamdi Bey, Üsküp Mebusu Sait Bey neleri tartışmışlar biliyor musunuz Mebusan Meclisinde: Arnavutluk’ta gazeteleri ve cemiyetleri kapatmanın Arnavutluk’taki isyanı büyütme başka hiçbir işe yaramayacağını tartışmışlar. Ama yüz yıl önce tartışmışız, demek ki hiç ilerlememişiz, biz hâlâ gazete ve cemiyet kapatarak sorunlarımızı çözeceğimizi, güvenliği sağlayacağımızı sanıyoruz. Arnavutluk’ta Fevzi Çakmak on dört yıl görev yapmış değerli arkadaşlar. Fevzi Çakmak toplumsal olaylara müdahale etme konusunda uyarıyor, diyor ki: “Bu yöntemle asayışı sağlayamazsınız, sadece isyanı büyütürsünüz.” Yine, dille ilgili tartışmalar var değerli arkadaşlar.

Bütün bu ayrıntıyı şunun için aktardım: Bir ülkede eğer yüz yıl içerisinde hiçbir ilerleme katedilmiyor, hiçbir tartışmanın hiçbir öğreticiliği olmuyor, herkes aynı yanlış yapmaya devam ediyorsa o zaman bu çatının da bu çatı altında söylenen sözlerin de hiçbir kıymetiharbiyesi kalmaz değerli arkadaşlar. Bakın, Arnavutluk muhalefetine Osmanlı Mebusan Meclisinde söylediği sözlerden azıcık ders alınsaydı, Arnavutluk'la başlayan kopuş, ayrılmalar, çatışma ve o büyük savaşın içerisine belki de sürüklenmezdik. Şimdi, tarihi tabii geriye götürme imkânı yok ama hiç olmazsa aynı yanlışları tekrarlamamak adına bunları ifade etme ihtiyacı duyuyorum.

Değerli milletvekilleri, arkadaşlarımız ekonomiyle ilgili ayrıntılı veriler de sundular siyasi değerlendirmeler de yaptılar. Ben onları tekrar etmemek ve gecenin bu saatinde de çok eziyete dönüşecek bir konuşma ortaya koymamak için izninizle küçük bir fıkrayla devam edeyim. Sovyetlerin tam dağılma döneminde, Gorbacov döneminde birisi diyor ki: “Ya, sürekli parti bolluktan, bereketten bahsediyor; zenginlikten, refahtan bahsediyor ama ben eve gidip buzdolabını açtığımda dolabı boş görüyorum.” Hemen yanındaki diyor ki: “Şunu yap: Buzdolabının prizi ile radyonunkini birbirine bağla. Göreceksin ki dolabı açtığımda parti yetkilileri, dolabın ne kadar dolu olduğuna dair radyodan öyle konuşmalar yapacak ki siz de inanacaksınız buna.” (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu çatı altında bu on gün boyunca galiba en çok tartışılan konulardan birisi yolsuzluk darbe ilişkisi. Şimdi, biz bütün dünyada genelgeçer bir şeyi hatırlatıyoruz, diyoruz ki: Bir ülkede şeffaflık yoksa, bir ülkede hesap sorma ve hesap verme sistemi işlemiyorsa orada aslında sadece ekonomik yolsuzluk olmaz, orada darbeler ortam hazırlanır. Siz tersinden okuyorsunuz, siz diyorsunuz ki: 17-25 Aralıkta bir darbe hazırlandı ve 15 Temmuzda da tamamlandı.

Şimdi, ilginç bir ülkeyiz. Dünyanın her yerinde bütün göstergeler, darbelerle ilgili bütün araştırmalar, şeffaflıkla ilgili, siyasetin finansmanı ile ilgili, devletin illegal yapılar tarafından ele geçirilmesiyle ilgili bütün çalışmalar tersini söylüyor ama siz tersini iddia ediyorsunuz. Şimdi, ya sizin okumanızda bir sorun var, ya dünya tersine dönüyor. Hani otobandaki o meşhur hikâye gibi durumumuz. Ters istikâmette gidiyormuş, sonra anonsu duymuş “Bir araç ters istikâmette gidiyor.” diye, demiş ki “Ne biri, hepsi, hepsi tersine gidiyor.” Değerli arkadaşlar, biz hep tersine gidiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Eğer 17-25 Aralıkta; tamam, arkadaşlarınızı yargılatıp yargılatmamak başka bir bahis ama hiç olmazsa ya, dinlemeler usulsüz, montaj var, doğru değil, abartılı. Bütün bunlar eyvallah ama bu ülkede kamu malıyla ilgili, devlet kaynaklarının kullanımıyla ilgili, rüşvetle ilgili, iltimasla ilgili, zimmetle ilgili bir sorun varsa o ülkede eninde sonunda birileri bunu koz olarak kullanır ve olağanüstü yöntemlerle siyasete darbe vurmaya ve ülkeyi ele geçirmeyi dener. Bunu anlamak için çok büyük bir siyasi dehaya ihtiyaç yok ama siz örtmeyi tercih ettiniz. Siz onu örterken biz daha sonraki yıllarda da, en nihayet 15 Temmuz öncesinde de değerli arkadaşlar, burada dedik ki: Bakın, sadece 17-25 Aralık değil, diğer bütün göstergeler darbe işareti, darbe sinyali. Ben bu kürsüde en az 4-5 kez darbe uyarısı yapan konuşma yaptığımı biliyorum, diğer arkadaşlarımız da bunu defaatle yaptılar ama biz ne zaman darbe desek, sol tarafımızda bulunan o zamanki arkadaşlar bağırıyorlardı. “Artık o devir kapandı, darbeler devri bitti, bir daha asla olmaz.” diye.

Değerli arkadaşlar, şimdi bir kez daha uyarıyoruz, bir kez daha net biçimde söylüyoruz: Eğer demokrasiyi bütün kurum ve kurallarıyla işletecek, muhalefetle konuşmayı öğrenecek, muhalefetle birlikte tartışarak, konuşarak kendi yanlışlarınızı düzeltecek bir siyasi aklı inşa etmezseniz, bu ülkede bugün değilse yarın, yarın değilse başka zaman, darbe biçiminde değilse başka yöntemlerle demokrasiye tahammülü olmayanların, başka formüller arama çabalarına kapı aralarsınız. Gelin, bunun önüne geçelim. Bunun önüne geçmenin yolu da bütün demokratik rejimlerde çok nettir, çok açıktır.

Yine meşhur bir sözdür, deniyor ki: “Krallar tebaaya hükmeder, çıkarlar da krallara.” Değerli arkadaşlar, elbette ki bir ülkede yozlaşma, çürüme –metal yorgunluğu diye tarif edebilirsiniz, başka türlü ifade edebilirsiniz ama- gittikçe yayılırsa o toplum helaka sürüklenir. Sadece yönetenlerin akçeli işleri olmaktan çıkar, toplumlar çürürler. Malum en meşhur hadislerden birisidir. Hazreti Peygamber diyor ki: “Emanet ehline verilmediğinde kıyameti bekleyin.” Şimdi, o kıyamet bazılarına göre bir gün muhtemelen olacak kıyamet ama birçok muhaddis diyor ki: “O, bir gün olacak muhtemel kıyamet değil; o, aslında her gün yaşadığımız kıyamet.” Hani o Nasrettin Hoca’nın fıkrasındaki “Eşim ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet.” diyor ya, tam o aslında. Yani bir ülkede emanet ehline verilmediğinde sonuçta tren yollarında da facia yaşarsınız, sel felaketi olduğunda da facia yaşarsınız. Zaten o eve ateş düştü mü onlar kendi kıyametlerini yaşamış olurlar.

Bugün ilk konuşmalarda Magna Carta’ya gönderme yapıldı, 1200’lü yıllar İngilteresine. Yine, o tarihlerde İngiltere’de bir meşhur söz varmış, diyorlarmış ki: “Devletin arazisinden birisi bir kaz çalarsa o kişi hapsi boylar ama bir kişi devletin arazisini çalarsa elini kolunu sallayarak dolaşır.”

Değerli arkadaşlar, bakın, bu ülkede özellikle yolsuzluklar konusunun, özellikle haksız kazanç konusunun, özellikle devletin makamını, imkânını ve statüsünü kullanarak hızlı zengin olma, güce kolay erişme konusunun önüne geçemezsek bu ülkede demokrasinin kırıntısını bile yaşama imkânını bulamayız. İbni Rüşd Platon’un meşhur “Devlet” eserine şerh yazıyor değerli arkadaşlar ve diyor ki: “Siyasetle uğraşanlar, devlet yönetimiyle meşgul olanlar mal mülk edinmesin.” Çok radikal bir öneride bulunuyor “Mal mülk edinmesin.” diyor. Çünkü mal ve mülk edinmekle meşgul olurken ya devlet işlerini ihmal ederler ya da mal mülk kavgasıyla çeşitli kavga ve gerilimlere taraf olurlar.

Bakara suresinin 44’üncü ayetini tasavvufçular, değerli arkadaşlar, “...”(x) diye tarif ediyorlar yani “büyük utanç” diye tarif ediyorlar. Burada Bakara 44’te sadece şuna vurgu var: Yapamayacağınız şeyi söylemeyin. Değerli arkadaşlar, elbette herkesin her şeye gücü yetmez, elbette gücünüzün yetmediği şeyler olabilir ama hem yaptıklarımızın hesabını vermek hem gücünüz yettiği hâlde yapmadıklarımızın hesabını vermek tam da zaten demokrasidir, demokrasi de bundan başka bir şey değildir.

Değerli milletvekilleri, bütçeyle doğrudan ilgili iki kavrama değineceğim süremi de iyi kullanmak adına, çok uzatmadan. Birisi, Jefferson’ın “sürekli borçlanma” kavramıyla ilgili değerlendirmesi. Diyor ki Jefferson: “Sürekli borçluluk, ümitsiz saldırganlık eylemlerini beraberinde getirir.” Bunu kişi hayatına da vursanız hemen hemen aynı gerçekle karşı karşıya kalırsınız, siyasete de taşınmaz, devletlerin hayatına da baksanız aynı şeyi görürsünüz. Çünkü borçlanma konusu sadece ekonomi konusu değildir. Borçlanma konusu, egemenlik konusudur. Borçlanma konusu, bağımsızlık konusudur. Borçlanma konusu; ülkelerin, devletlerin saygınlığı konusudur.

İkinci kavram ise, değerli milletvekilleri, siyasetle ekonominin köprü kavramlarından birisi, bütçeyi de doğrudan ilgilendiren “güven” kavramıdır. Bakın, bu konuda da Sartre’ın çok ilginç bir tespiti var, diyor ki: “Değişimin lokomotif kavramı ‘güvendir.’” Eğer bir ülkede güven varsa özgüven vardır; özgüven varsa değişim olur. Ama güvenin karşısındaki kavram da “korkudur.” Bir ülkede korku egemense orada artık statüko egemendir.

Hatırlayın, bundan beş altı yıl önce, yine aynı grup iktidardayken, bizim şimdi sağımızda ve solumuzda oturan iki gruba en çok kullanılan tabir, “statükocu olma” tabiriydi, hatta bezen bizi de içine katarak bu tabir kullanılıyordu. “Bütün muhalefet partileri statükocu, biz değişimin adresiyiz.” deniyordu.

Değerli arkadaşlar, şimdi, değişim hayatın geçeceğiyse, değişim kaçınılmazsa, bizim bugün ne yönde ne tarafa doğru, ileriye doğru mu, geriye doğru mu değişip değişmediğimiz konusunda galiba bir açıklama yapmamız gerekiyor. Eğer, o gün statükoculukla suçladığımız adreslere, yaklaşımlara bugün siz dönmüşseniz, o zaman o gün suçlama için kullandığımız statükoculuk tarifi bugünkü iktidarın bir yönetme biçimine dönüşmüş değil mi?

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Değerli milletvekilleri, yine bu Mecliste bütçe tartışmalarına galiba en çok damgasını vuran şeylerden birisi de sembollerle ilgili tartışmalardı. Semboller dünyası ülkelerin tarihinde, siyasette elbette değerler dünyasını, anlamlar dünyasını çağrıştırdığı ölçüde kıymetlidir. Yoksa, eğer değerler dünyası erozyona uğramışsa, artık anlamlar dünyasında bir iletişim kuramıyorsak, ortak anlam vermiyorsak, ortak acılarımız yoksa, ortak umutlarımız, ortak heyecanlarımız yoksa; bir toplumu, bir ülkeyi sadece semboller üzerinden bir arada tutmanın neredeyse imkânı yoktur.

Bakın, neredeyse dört gündür burada işte Gezi üzerinden tartışmalar yürüyor, toplumsal gösteriler üzerinden. Birkaç somut örnek söyleyeceğim. 1989 yılıydı yanlış hatırlamıyorsam, Çin’de Tiananmen Meydanı’na bir avuç genç çıktı ve Çin’de demokrasi istedi. Değerli milletvekilleri, o gençler direkt kurşuna dizildiler ve hepsi hayatını kaybetti, o protesto bastırıldı. Şimdi, elbette ki tarihi “keşke”lerle okuyamayız ama 1989’da Tiananmen Meydanı’na çıkan gençler katledilmeseydi, öldürülmeseydi, sözleri bir anlam bulsaydı, karşılık bulsaydı bugün Doğu Türkistan’da 1 milyon insan kamplarda yaşamaya mahkûm edilmezdi belki. Başka örnekler, mesela, Seattle’da küreselleşme karşıtı gösteriler yapıldı 1982, 1983, 1984 yıllarında. Belki o gün, o göstericilerin sözü dinlenseydi, bugün dünya otoriter rejimlere kalmazdı, belki bugün Avrupa’da bu kadar İslamofobi, ırkçılık, yabancı düşmanlığı yükselmezdi. Dolayısıyla da toplumsal hareketleri, toplumsal tepkileri önemsemek ve ciddiye almak lazım. Sadece kendi kendinizi ikna için argümanlar geliştirdiğinizde sorunu çözmüş olmazsınız.

Bakın, bizim buralarda konuştuğumuz günlerde ben dizilerin ratingleri ile TRT 3’ün ratinglerini karşılaştırdım; biraz baktım, halkımız kendi bütçesini, kendi temsilcilerini, siyasetçilerini mi dinlemiş; önümüzdeki yıl hangi imkânlarla yaşayacağını, hangi bakanlığa ne kadar kaynak ayrıldığını mı dinlemiş yoksa dizileri mi izlemiş diye. Değerli arkadaşlar, hiçbir dizi TRT 3’den daha az ratinge sahip değil. Onun için, belki bizi izleyenlere hitap açısından -hani Müslüm Gürses’in meşhur türküsüyle- o “Çukur” dizisindeki ifadeyi paylaşayım ben de: “Yakarsa dünyayı garipler yakar.” değerli milletvekilleri. (HDP sıralarından alkışlar) Eğer, Fransa’daki olayları tanımlarken, burada tartışma konusu yaparken sadece bugüne dair ve kendimize dair bir savunma psikolojisiyle değil ama gerçekten anlama ve ülkelerin kaderinde toplumsal patlamaların, toplumsal öfkelerin doğurduğu sonuçlar ekseninde bakarsak dünya tarihinde buna dair çok örnek görürüz.

Hallac-ı Mansur’un güzel bir sözü var; diyor ki: “Cehennem acı çektiğiniz yer değildir. Cehennem acı çektiğinizi kimseye duyuramadığınız yerdir.” Değerli milletvekilleri, bu ülkede, bu coğrafyada ortak vatanda eğer herhangi bir köşede, herhangi bir sokak arkasında, bu ülkenin herhangi bir yerinde birisi evine ekmeğe götüremediği için acı içerisindeyse, birisi bir haksızlığa uğradığı için acı içerisindeyse ve biz o acıyı duymuyorsak emin olun ki bu acıyı duymadığımız için onlara bu toprakları cehenneme çevirmişiz demektir. Kant’ın aslında ülkeleri cehenneme çevirme dışında bir alternatifi var. Diyor ki: “Barışı ya mezarlıklarda ararız ya da kendi mantığımızla, kendi ellerimizle kurarız.”

Değerli milletvekilleri, bu coğrafyada, Orta Doğu’da, Balkanlarda, Kafkasya’da eğer siyasetçiler eliyle barışı kurmak, barışı inşa etmek, toplumsal barışı hayata geçirmek konusunda sorumluluk üstlenip bunun bedelini ödemeyi göze alarak gereğini yapamazsak biz sadece mezarlıklarda sükûneti, mezarlıklarda sessizliği, mezarlıklarda istikrarı aramaya devam ederiz.

Bu günler aslında başka iki anmayı da yapmayı gerektiriyor. Bunları da yaparak süremi de çok kötüye kullanmadan bitirmek istiyorum. Bunlardan birisi, değerli milletvekilleri, Şeyh Bedreddin. O da ilginç biçimde, 1418 yılında yani tam altı yüz yıl önce bugünlerde idam edildi. Tabii Şeyh Bedreddin aslında sadece Şeyh Bedreddin değildir, Osmanlı’da Fetret’tir; Fetret Dönemi’nde hakikate şahitlik etmektir ve hakikate şahitlik ettiğinizde bunun bedelini ödemeyi göze almaktır. Şeyh Bedreddin idam edildi ama çok ilginç, idamıyla ilgili hüküm şöyle değerli milletvekilleri, diyor ki: “Şeran değil,

siyaseten asılmalıdır.” Yani “şeran” dediği bizim bugünkü anladığımız anlamda şeriat değil değerli milletvekilleri, hukuk anlamında. Yani diyor ki bugünkü dile çevirdiğimizde: Aslında hukuken idam edilmesini gerektirecek bir durum yok ama siyaseten katledilmesi gerekiyor. Yani Fetret Dönemi’nde, o hukukun tümüyle askıya alınıp siyasi hırsın, taht kavgalarının, saray, saltanat kavgalarının her şeyin önüne geçtiği dönemde, eğer Musa Çelebi kazansaydı muhtemelen şimdi Şeyh Bedreddin’in her yerde heykelleri dikilecekti. Ama taht kavgasında Musa Çelebi kaybettiği için, Anadolu kaybettiği için Şeyh Bedreddin’in payına kayıp bir mezar kaldı, bunun ötesinde de bize kalmış birtakım sözleri kaldı.

O günden bugüne merkezîleşmenin aslında birleştirmediğini, buluşturmadığını, ortaklaştırmadığını, tam tersine fetret dönemlerinin sonunda kamplaştırdığını, uzaklaştırdığını, kırdığını, böldüğünü, ayırtırdığını aslında sadece Şeyh Bedreddin döneminden bile görmek pekâlâ mümkün.

Değerli milletvekilleri, son olarak da anmak istediğim isim Aziz Nesin. O da hani bugünkü “Nesinlik hâlimiz” diye tarif edebileceğimiz tabloyu içeren birkaç güzel söz söylemiş, izninizle onları paylaşayım. Onun da bugün doğum yıl dönümü.

Diyorlar ki: “Bu soy ismi, bu ‘Nesin’ soy ismini nereden aldın?” Diyor ki: “Soy ismi kanunu çıktığında en tembeller çalışkan ismini alıyordu, en cimriler cömert ismini alıyordu. Ben de düşündüm, dedim ki bana durmadan sorsunlar ‘Sen nesin, sen nesin?’ Ben de hatırlayayım. Ben neyim, niçin varım, ne yapmaya çalışıyorum? Onun için ‘Nesin’ ismini tercih ettim.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bilgen.

AYHAN BİLGİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, aslında bu güzel sözleri sadece okuyup bitireyim belki daha anlamlı olur.

“Bana soruyorlar ‘Alevi değilsin ki sana ne oluyor?’” O da cevap veriyor, diyor ki: “Siz de insan değilsiniz ki size ne anlatayım?” (HDP sıralarından alkışlar)

Yine “İnsan sadece söylediklerinden değil, sustuklarında da sorumludur.” diyor.

Başka güzel bir söz: “Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın diyerek yaşattığımız yılanlar bir sonraki hedefte sizi bulurlar.”

Ve son bir söz değerli milletvekilleri; diyor ki: “Rüzgârın şiddeti ne kadar büyük olursa olsun martıyı denize ulaşma arzusundan asla vazgeçemez.” (HDP sıralarından alkışlar)

Bizim özgürlük, barış ve adalet arzumuzdan da galiba yaşadığımız kasırganın hiçbirimizi, bu ülkede yaşayan hiç kimseyi vazgeçirmemesi gerekiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bilgen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.08

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.28

BAŞKAN: Binali YILDIRIM**KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum. 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - Sayın Başkanım, ara vermeden önce yerimden kalkıp söz istemişim çünkü bir usul itihaz etmişsiniz. Bu usul çerçevesinde her grubun konuşmasının bitiminden sonra sataşma varsa söz talep edilmesini beyan etmişsiniz. O çerçevede kalktım fakat görmediniz ama usul esastır. O bakımdan, grup başkan vekilleri ve ilgili arkadaşlar konuşma yaparlarken “savaş bütçesi” “Kürt oldukları için başlarına bunlar geliyor.” tarzında çeşitli eleştirilerde bulundular. Bu çerçevede, sataşmadan 69’a göre söz istiyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, çok geç oldu ya.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - İki dakika...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu ülkede demokrasi ve özgürlükler temelinde her türlü meseleyi tartışmaya varız, zaten Meclis de bunun için var. Bu kürsü, bu müzakere ortamı bu ülkenin meselelerini tartışmak için var. Bizim itiraz ettiğimiz, demokratik ve özgürlükçü bir zeminde yapılan tartışmalar değil. Türkiye'nin başında bir terör belası var ve onun hayaleti üzerinde şekillenen bir siyasal coğrafya, bir siyasal dil var. Bizim itiraz ettiğimiz bu.

Mesela, biraz önce değerli arkadaşımız konuşurken bir mahkeme kararına atıfla “Bu suça ortak olmayacağız.” dedikleri için yargılandıkları ve ceza aldıklarını ifade etti bazı arkadaşların. İşin hukuki tarafı ayrı, oraya ilişkin yorum benim işim değil, o, mahkemelerin işi ama siyasal eleştiri benim işim. Şimdi, “Bu suça ortak olmayacağız.” denilen bildirinin bir cümlesini okuyacağım: “Devletin başta Kürt halkı olmak üzere tüm bölge halklarına karşı gerçekleştirdiği katliam ve uyguladığı bilinçli sürgün politikasından derhâl vazgeçmesini...” vesaire çerçevesinde bir dil. Kıymetli arkadaşlar... (HDP sıralarından gürültüler)

MUAZZEZ ORHAN (Van) – Yalan mı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, bahsettiği husus, bu devrimci halk savaşı çerçevesinde, hendekler açılarak kurtarılmış bölgeler ilan etme tarzındaki PKK'nın silahlı girişiminin neticesidir. Burada, bu bildiriye “Devlet insan hakları ihlalleri yapıyor ama aynı zamanda bu işin temelinde PKK'nın böyle bir alan hâkimiyeti sağlamak için kalkıştığı silahlı girişim vardır ve biz bunu reddediyoruz.” denilse bu, bir müzakeredir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Onlar meslektaşımız, akademisyen ya Naci Bey, en azından buna karşı çıkmayın ya.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ama PKK'ya karşı bütünüyle görmezlikten gelen ama devlete karşı amansız ve acımasız bir eleştiri getiren bu dil, barışın dili değildir; bu, bir propaganda dilidir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ama cezalandırılmasını da gerektirmez, siz siyasi eleştiriyi yaparsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kimin propagandası? Bu, PKK'nın propagandasıdır ve bunu milletin vicdanı mahkûm eder. Mahkeme ayrı.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 10) (Devam)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275); 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 11) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi şahsı adına, lehte Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarım; öncelikle hepimizi sevgiyle, saygıyla, hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum.

21 Aralık 2016 tarihinde Fırat Kalkanı Harekâtı kapsamında El Bab Akil Dağı'nda DEAŞ terör örgütünün kalles saldırılarında şehit olan 16 Mehmetçigimize bir kere daha Allah'tan rahmet diliyorum; ruhları şad olsun, mekânları cennet olsun. Rabb'im, kahraman ordumuzun her daim yar ve yardımcısı olsun diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tarihimizin en acı sayfalarından biri olan Sarıkamış hadisesinin 104'üncü yıl dönümünde Sarıkamış şehitlerimizi bir kere daha rahmetle ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Büyük Birlik Partisi olarak kuruluşumuzdan beri her türlü mağduriyet ve problem alanına dair yapıcı ve yol gösterici siyaset ilkesi mucibince ve imkânlarımız dâhilinde çözüm üretmeye çalıştık. Bu ülkenin mazisini ve geleceğini, inancını, atılımlarını, lehinde veya aleyhinde gelişen ya da gelişebilecek çıkar ve riskleri koruyup kollayan ilkeli, millî ve bağımsız bir duruşu temsil ettik ve etmeye devam edeceğiz. En önemlisi, vatandaşlarımızın ihtiyaç ve isteklerinin karşılanmasını hedefleyen bir vizyon kapsamında, bu ülkede yaşayan herkesin her şeyin en iyisini hak ettiğine yüreктen inanıyoruz. En başta ahlak ve fazilet olmak üzere, partimizin kırmızı çizgisi, Türkiye'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez, mutlak bütünlüğünü korumak, tam bağımsızlığını ve egemenlik haklarını her türlü tartışmanın dışında bırakmak, devlet ile toplum arasındaki bağın sıklığını en son limitine kadar pekiştirmek, kamu vicdanına aykırı olan tüm politikalara tavizsiz bir şekilde karşı olmak, amir devlet değil, hadim devlet işleyişine ve vatandaş merkezli sosyal hukuk devleti anlayışına sadık kalmaktır. En önemlisi ise millî egemenliğimizin üstünde veya yanında, hariçte ve dâhilde herhangi bir merci ve ortak kabul etmemektir.

Adalet, toplumsal barış, üretim, gelir dağılımında hakça paylaşım, külfete ortak olmak kadar nimete ortak olmak hakkından ve özgürlükten yanayız. Bu milletin inancına, tarihine, kültürüne, kimliğine azami derecede saygı duyuyoruz. Lakin bu kavramların istismarına ve hak arama maskesi ardına saklanıp dâhilî ve haricî şer odaklarının müdahil olduğu kamu güvenliği ve kamu kudretini bloke edecek tarzda faaliyetlere de sonuna kadar karşıyız. Toplumsal hak ve taleplerin savunulmasından yanayız fakat dışarıda planlanıp içeride uygulanmaya çalışılan ve millî iradeye kasteden, Gezivari şiddeti esas alan, yıkıcı ve bölücü kalkışmaların sonuna kadar karşısındayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geline aşamada Türkiye, bir kader çizgisinin üzerinde durmaktadır ve hareket alanı da epeyce daralmıştır. Lakin ülkemiz, dünya sisteminin bir kenar mahallesi durumuna asla düşmeyecektir. Bu, milletimizin özündeki tözün bir gereğidir. Bunun içindir ki milletimizin kültür, medeniyet ve inanç değerlerini benimseyen, büyük Türkiye idealini özümseyen herkes için adalet, özgürlük ve refah prensiplerine dayalı yeni bir dünya kurma iradesinin fitilini ateşleyecek, tüm bunları ülke siyasetinde etkin hâle getirebilecek vizyona sahip her türlü siyasi hamleyi de sonuna kadar destekleriz. "İlke, vizyon, misyon" başlığı, Büyük Birlik Partisi için buraya kadar anlatmaya çalıştığım hassasiyetler, ülke bütçesi ve bütçe etrafında üretilen bilgi setleri ve yorumları kadar da önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 bütçe görüşmelerinin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Cumhuriyet İttifakı olarak yeni sistemin hayata geçirilmesinde biz de katkı verdik, 24 Haziran seçimlerinde de aynı ittifakın içerisinde bulunduk. Bizlerin adayı olan ve bizlerin desteğiyle, Türk milletinin desteğiyle seçilen Sayın Cumhurbaşkanımızın kurmuş olduğu Hükümeti de desteklediğimizi bir kere daha ifade etmek istiyorum. Bu anlamda, bütçenin hazırlanmasında emeği geçen Cumhurbaşkanından Hazine ve Maliye Bakanına, tüm Hükümet üyelerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan, bütçeye emek koyan tüm personelimize ve siz değerli Meclis üyelerine şükranlarımı sunuyorum.

Her bütçede olduğu gibi bu bütçenin de olumlu ve artı yönleri ve aynı zamanda bize göre eksik ve noksan yönleri de vardır. Bütçe açığındaki artışın gerilemiş olması ve faiz dışı fazlanın katbekat artması, yine, eğitime ayrılan payın yüksek düzeyde olması, bütçe için olumlu bulduğumuz taraflardır. Yine, faizin, geçmiş yıllara göre hem gayrisafi millî hasıla düzeyinde hem bütçenin genel rakamı düzeyinde aşağılara çekilmiş olması da olumludur. Lakin, hâlâ ekonomik sorunlarımızın esas kaynağını oluşturan yüksek faiz giderlerinin daha da yükselerek 2019 bütçesinde yer aldığını görüyoruz. Öyle ki, 960 milyarlık bütçemizin 117 milyar liradan fazlası tek başına faize gitmektedir. Bütçe artış

kalemlerine baktığımızda, diğer bütün kalemler ya eksiye gitmiş ya da en fazla yüzde 40 artmışken faiz giderlerinin artış oranının yüzde 63 olduğunu görüyoruz. Şayet böylesine bir artış gerçekleşmeseydi yani faiz giderleri geçtiğimiz yılki seviyede kalsaydı hem emeklilikte yaşa takılanların haklı taleplerini karşılayabilir hem 3600 ek gösterge beklentisinin içerisinde olan kesimlerin beklentilerini yerine getirebilir hem de çiftçilerimize mazotu ÖTV'siz yani 2,5 liradan verebilirdik. Onun için, Sayın Cumhurbaşkanımızın da üzerinde hassasiyetle durduğu üzere faizle mücadeleden mutlaka galip çıkma zorunluluğumuz olduğunun altını çizmek istiyorum.

Yine, gelir kalemlerinin neredeyse yekûnunu oluşturan vergi gelirlerindeki dengesizliğin de artarak devam ettiğini görmekteyiz. Toplanan vergilerin yüzde 70'e yakınının dolaylı vergi olması, bunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hâlbuki, bu oran, OECD ülkelerinde yüzde 50'leri bulmamaktadır. Burada Hükûmetten vatandaşımızın ve bizlerin beklentileri, üretimin ve istihdamın teşvik edilmesi, çalışan kesimlerin üzerindeki yükün hafifletilmesidir ve en az bütçe artış oranı kadar bir maaş artışı zammına kavuşturulmasıdır. Yani, asgari ücrete, memura, işçiye yüzde 26 oranında zam yapılmalıdır. Örneğin, asgari ücret, buna göre en az 2.020 TL olmalıdır.

SGK ve BAĞ-KUR primlerinin düşürülmesi, vergi dilimindeki düzenlemenin yenilenmesi, işsizlikle mücadele, istihdamın artırılması, üretimin ve reel sektörün desteklenmesi ve tasarruf tedbirlerinin artırılması yönündeki gelişmeler elbette ki sevindiricidir. Bunun önümüzdeki yıl için daha da yükselerek artacağına olan inancımızı da buradan paylaşmak istiyorum.

Tabii, biz 2019 bütçesinin 5 katından fazlasını otuz beş yıldır Kandil uzantılarıyla mücadele uğruna dağlara gömüyoruz ve hâlâ hiç ders almamış gibi, bugün benim konuşmamı protesto etmek için salonu terk eden PKK'nın siyasi uzantılarına hazineye vermeye devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bir kere, bu, vallahi de haramdır billahi de haramdır ve bu harama da hiç kimsenin ortak olmaması gerekir çünkü bunlara hazineye verilen yardımın -aynen belediyelerden nasıl PKK'ya kaynak aktarmışlarsa- devletin hazinesinin de emin olun ki bir kısmını PKK'ya aktarmaktadırlar.

Onun için, eğer biz 1 trilyon doları otuz beş yılda teröre harcamasaydık da milletimize harcasaydık bugün fert başına millî gelirimiz en az 20 bin dolarlar seviyesinde olabilirdi. Onun için, burada olan herkesin öncelikle bu gerçeğe göre hareket etmesi ve PKK'yı lanetlemesi, ondan sonra rakamlarla ilgili burada ifade bulunması gerekir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) PKK'yı lanetlemeyen hiç kimsenin başka bir rakamı diline dolması asla ve kat'â kabul edilebilir değildir ve samimi de değildir.

Kıymetli milletvekilleri, öte yandan, millet olarak 2018'de dünyaya örnek olacak üstün bir birliklik örnek göstererek üzerimizde oynanan döviz manipülasyonlarını geri püskürtmeyi başardık fakat zamları bertaraf edemedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, sözlerinizi tamamlayın.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Döviz artışından dolayı yapılan zamların behemehâl geri alınmasını da buradan Büyük Birlik Partisi olarak teklif ediyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, daha fazla konuşacaklarım vardı ama bütçeyle ilgili iki hususu belirtmek adına oradan vazgeçiyorum. Birincisi, Doğu Türkistan'daki zulüm. Hazreti Ali Efendimiz diyor ya “Eğer bir zulmü durduramıyorsanız en azından dünyaya duyurun.” diye, biz bunu duyurmakla kalmamalıyız ve mutlaka ama mutlaka elimizi Doğu Türkistan'a uzatmalıyız. Milyonlarca insan “fikirî ıslahat çalışmaları” adı altında mezalime tabi tutuluyor. Her Uygur Türkü'nün evine bir Çinli yerleştirilmiş vaziyette. Bunu kendiniz için düşünün ve kendinizi onların yerine koyun ve o şekilde Doğu Türkistan konusuna sahip çıkalım.

Bir başka konu Yemen. Zulüm kimden gelirse gelsin, zulmü Budist de yaparsa, Çin de yaparsa, ABD de yaparsa, “Ama ben Müslümanım.” diyen de yaparsa bunun karşısındayız. Yemen’deki zulmün de durdurulması noktasında yine büyük adımların atılmasını bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son sözlerinizi alayım.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Tabii, burada esas gündeme getireceğim konulardan bir tanesi, Fırat’ın doğusuyla ilgiliydi. ABD’nin, biliyorsunuz, daha önce de defalarca, 2 defa “Suriye’den çekiliyoruz.” dediğini işittik ama çekilmediler. Onun için burada tedbirli ve teyakkuzlu olmak zorundayız ve ABD’den ziyade, orada bıraktığı Merkez Kuvvetler CENTCOM oradan gitmeden; PKK’yla, PYD’yle, YPG’yle ilişkisini kesmeden “ABD oradan gitti.” diyemeyiz ve Fırat’ın doğusuna harekât Münbiç’ten başlayarak Kandil’e kadar sürmelidir.

Bu noktada, konuşmamı burada sonlandırırken 2019 bütçesinin aziz Türkiye’imize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan diliyorum. Şehitlerimizi ve kurucu liderimiz, şehit Muhsin Başkanımızı bir kere daha rahmetle anıyorum. Tüm Genel Kurulu muhabbetle ve hürmetle selamlıyorum. Bütün bu zorluklara rağmen ümitli olmaya devam edeceğiz. Şairin dediği gibi, üstadın dediği gibi: “Mehmed’im, sevinin, başlar yüksekte / Ölek de sevinin, eve dönsek de / Sanma bu tekerlek kalır tümsekte / Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir / Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir.”

Saygılarımla. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bilgen.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, Ankara Milletvekili Mustafa Destici’nin 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan, biz kimseyi protesto edip salondan çıkmıyoruz ama zaten böyle bir muhataplık ilişkisi de aramızda yok. Bu ülkede bize yüzde 11 civarında oy veriliyor ama değerli milletvekili, Parlamente’ye girmek için ancak başka bir listede kendisine yer arıyor. Bir kere herkes, bu toplum kime ne kadar değer veriyorsa onu takdir edecek, ona saygı duymayı bilecek. Ama sayın milletvekilinin Parlamente’de olması bir mirasa bağlı, o da Sayın Yazıcıoğlu’nun mirası. Eğer bu Mecliste bir vefa, bir hakkaniyet gerekiyorsa Sayın Yazıcıoğlu’nun ölümüyle ilgili bir araştırma komisyonu kurulması konusuna biz tam destek vermeye varız. Eğer siz de içinden seçtiğiniz gruba bu desteği verdirebiliyorsanız buyurun yoksa mahkeme salonlarında Sayın Yazıcıoğlu’nun eşi ve kardeşinin husumetine uğrayıp gelip burada bize fırsat atamazsınız.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Söz istiyorum çünkü direkt şahsımı hedef alarak birtakım cümleler söyledi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Herhangi bir sataşma yok, devam ediyoruz.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, ben buna cevap vermek zorundayım. Ben buna cevap vermek zorundayım yani çünkü “Çamur at izi kalsın.” mantığıyla konuşma yaptı.

BAŞKAN – Yerinizden bir dakika...

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Hayır, müsaade ederseniz buradan konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden bir dakika söz vereceğim.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Bakın, diğer gruplara saatlerce tartışma olduğunda söz hakkı veriyorsunuz.

BAŞKAN – Efendim, yerinizden kısa bir açıklama için söz veriyorum.

Buyurun.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ben buradan istirham ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden bir açıklama için söz veriyorum.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ben yerimden bunu ifade edemem.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yerinizden...

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ben buna cevap vermek zorundayım.

BAŞKAN – Yerinizden bir dakika açıklama...

Bir sataşmaya mahal vermeyelim.

2.- Ankara Milletvekili Mustafa Destici'nin, Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Şimdi, öncelikle, Ayhan Bey'in ve PKK'nın siyasi uzantısı olan grubunun... (HDP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

HÜDA KAYA (İstanbul) – Haddini bil!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Haddini bil!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – ...burada kürsüde PKK'yı kınadıklarını bugüne kadar görmedik.

MENSUR IŞIK (Muş) – Saygısız, saygısız herif!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bize saygılı ol, saygılı.

MENSUR IŞIK (Muş) – Saygısız herif!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Üstelik, şehit liderimiz Sayın Muhsin Yazıcıoğlu'nun da PKK'ya ve PKK'nın siyasi uzantılarına bakışı çok net bir şekilde ortadadır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Kullanmaya devam ediyorsunuz, sadece kullanıyorsunuz.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Üstelik, burada yeri gelmişken, Meclisi bilgilendirme adına şunu da ifade etmek isterim: Biliyorsunuz, şahadet süreciyle ilgili 2014 yılında verilen takipsizlik kararına partimizin ve avukatlarımızın yaptığı itiraz neticesinde hem Kahramanmaraş'taki ana soruşturma dosyasındaki takipsizlik kararı kaldırılmış, soruşturma yeniden başlamış hem Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜDA KAYA (İstanbul) - Onun bedeli olarak oradasın sen, o davanın kapatılmasından dolayı oradasın sen. İş birlikçi!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – ...devam eden soruşturma, Adalet Bakanlığının kamu yararına bozulması talebi üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından görüşülmüş ve oradaki kovuşturmayla yer olmadığına dair karar da kaldırılmış ve şu anda orada da soruşturma yeniden başlamıştır.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Herkes biliyor senin ne olduğunu!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Ayrıca, yine bizim müracaatlarımız üzerine dosyalar, Ankara'daki 3 ayrı dosya, Kahramanmaraş'taki ana soruşturma dosyasıyla birleştirilmiştir.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Mahkemeden niye kovdular seni hanımı ile kardeşi? Yazıcıoğlu'nun eşi ve kardeşi sizi niye kovdu mahkemeden? Niye kovdu; neden, neden?

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – PKK'nın siyasi uzantısı olan gruba şunu söylüyorum...

KEMAL PEKÖZ (Adana) - Parmak sallama, indir o parmağını!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Çok iyi biliyoruz sizin ne olduğunuzu, iş birlikçi!

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – O PKK'yı, PYD'yi, YPG'yi savunan ağzımıza benim şehit liderimin ismini alarak kirletemezsiniz çünkü siz kirlisiniz! Evet, siz kirlisiniz; kirletemezsiniz! (HDP sıralarından gürültüler)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – İndir o parmağını, indir! Parmak sallama, indir o parmağını! İndir parmağını, edepsiz!

BAŞKAN – Teşekkür ederiz sayın konuşmacı.

MENSUR IŞIK (Muş) – Saygısız!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Orada bulunmanın bedeliyle sen oradasın, iş birlikçisin!

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 10) (Devam)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275); 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 11) (Devam)

BAŞKAN – Yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki haftadır yoğun bir şekilde devam eden bütçe görüşmelerinde büyük gayret sarf eden heyetinizi şahsım ve yine Sayın Cumhurbaşkanımız adına saygıyla selamlıyor, 2019 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bugünkü oturumla birlikte 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın Genel Kurul görüşmelerini tamamlıyoruz. Bütçemizin oluşmasına katkıda bulunan başta Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanlık Divanı üyeleri, başkan vekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri ile tüm milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Genel Kurul görüşmelerinde bakanlıklarımızın ve merkezî yönetim bütçesinde yer alan yasama ve yüksek yargı kurumlarının bütçelerini tek tek ele alma fırsatımız oldu. Gerek komisyonda gerekse Genel Kurulda dile getirilen görüşler, bizim için son derece önemli, son derece değerlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili özellikle tek adam boyutunda yoğunlaşan sorular ve eleştiriler öne çıkmakta. Eğer müsaade ederseniz bu konuya birazcık olsun değinmek istiyorum. Başkanlık sistemi, Türkiye’de önceki sistem yürürlükteyken o dönemde de açıkça tartışılan bir konuydu hepimizin malumu. Önceki sistemde çok başlılığın olması, hızlı karar verilememesi, hızlı hareket edilememesi, esnek olunamaması, hareket alanının dar olması hepimizin gündemindeydi. Sadece bu konular da değil, bunlar tartışılan konuların sadece birkaç örneği idi. Gerek normal gerekse kriz dönemlerinde gerek yurt içi veya yurt dışındaki ani karar verilmesi gereken konularda sürecin ne kadar hantal olduğu, kamuoyunda da on yıllarca tartışıldı. Ayrıca Türkiye’de sistem değişikliklerinin, ne yazık ki siyasi iradenin arzusuyla veya milletin arzusuyla değil, sadece vesayet odaklarınınca darbelerle gerçekleştirilebileceği, neredeyse herkesin belki de kanına kadar enjekte edilen bir şeydi. Bu dönemde ilk defa millet, siyasi iradenin herhangi bir vesayetin altında ve etkisinde kalmadan değişiklik yapabileceğini göstermiştir. Kamuoyunda sivil veya resmî tüm platformlarda yıllarca tartışılan, Meclisten geçen ve bunun da üzerinde, milletimizin de onayladığı bir sistemin tek adam sistemi olabileceğine inanmıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer bunun böyle olduğunu iddia ediyorsak kendimizle çelişiyoruz ve kendimizi reddediyoruz anlamına gelecektir ki bunu da kabul etmiyorum.

Türkiye’de ne zaman millî iradenin hâkimiyeti tesis edilse hep aynı iddia dile getirilmiştir. Çok partili siyasi hayata geçtik. Sayın Bostancı da ifade ettiler. Şehit Başbakan Menderes için aynısını söylediler. 1980’lerde tarihimizin en önemli ekonomik hamlelerinden birini hayata geçiren rahmetli Özal için de aynı iddiayı dillendirdiler. Şimdi de Sayın Cumhurbaşkanımıza aynı bühtanı yapıyorlar. Dikkat edilirse, her üç isim de milletin büyük desteğiyle iş başına gelmiş ve yine ülkemize tarihî dönüşümleri yaşatmış isimlerdir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, tüm siyasi hayatını demokrasinin imkânlarıyla ve demokratik sınırlar içerisinde yürütmüştür. 1994 yılında İstanbul’a milletin desteğiyle Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmiştir. 2003 Mart ayında yine milletin tevaccühüyle milletvekili seçilmiş ve ardından Başbakan olarak görev almıştır. 2014 yılında tarihimizde ilk defa doğrudan milletin tercihiyle Cumhurbaşkanlığı olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yeni yönetim sistemimizin ilk Cumhurbaşkanlığı görevine de yine milletimizin büyük tevaccühü ve desteğiyle gelmiştir. Tamamı demokratik yöntemlerle yaşanmış bu süreci tek adamlık iddiasıyla karalamaya çalışmak millete hakarettir. Bu iddiayı dile getirenler, Sayın Cumhurbaşkanımıza değil, aslında doğrudan milletimize saldırmaktadır.

Biz Atatürk’ün Mecliste sapasağlam yerini bulan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” düsturunun arkasındayız. Sizler “hayır” diyorsunuz. “Egemenlik kayıtsız şartsız milletin değil, vesayetin hakkı olmalı.” Hayır, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” ve millet de kararını vermiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Kim diyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, kim diyor? Ne zaman söyledik Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı? Biz ne zaman söyledik Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz Hükûmet olarak yaptığımız ve yapacağımız her şeyi yüce Meclisin çatısı altında ve milletin huzurunda, tüm muhasebe kural ve kaidelerine uygun, şeffaf ve hesap verilebilir çerçevede görüşmek üzere buradayız. 10 Aralıktan beri değil, 17 Ekimden beri buradayız. 17 Ekimde bütçe kanununu Meclise resmen gönderdik. 23 Ekim tarihinde Hazine ve Maliye Bakanımız, Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçenin sunuşunu yaptılar. 30 Ekim ile 22 Kasım arasında Komisyonda görüşmeleri yaptık. Hem şahsım hem bakan arkadaşlarım bu görüşmelere fiilen katıldılar. 10 Aralıkta da Genel Kurulda görüşmelere başladık.

Dik duruşa, durmaya ilişkin eleştirilere gelince de biz daima dik durduk, dik duruyoruz ve hiçbir güç de bizim bu duruşumuzu değiştiremez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, şahsıma ayrılan sürede, Genel Kurul sürecinde siz değerli vekillerimizce dile getirilen hususları da karşılayacak şekilde, bütçeyle ilgili görüşlerimizi, yürütme adına, ana hatlarıyla aktarmaya çalışacağım.

Geçtiğimiz on altı yılda Türkiye, oluşturulan geniş çerçeveli ve hedef odaklı politika setleri sayesinde, 2000’li yılların başında bulunduğu bu sağlıksız ekonomik yapıdan kurtulmuş ve istikrara kavuşmuştur. Bu politikaların en önemli unsuru, tavizsiz bir şekilde uyguladığımız disiplinli maliye politikalarıdır. Makroekonomik istikrarın etkisiyle ülkemiz, kalkınma yolunda önemli bir mesafe katetmiştir. Cumhuriyet tarihimizin en büyük ekonomik atılımlarını 2003-2017 döneminde gerçekleştirmeyi başardık. Bu dönemde, ekonomimizin yıllık ortalama yüzde 5,7 büyüdüğü ve refahın tabana yayıldığı bir ekonomik model oluşturduk. Satın alma gücü paritesine göre, 2003 yılında kişi başına gelir açısından AB ortalamasının yüzde 35’ine denk gelen gelir seviyemizi, 2017 yılında AB ortalamasının yüzde 67’sine çıkarttık.

Bir hatip “Türkiye’nin büyümesini OECD ülkeleriyle değil, gelişmekte olan ülkelerle kıyaslayın.” diye ifade etti. Buyurun kıyaslayalım. Türkiye, küresel kriz sonrasındaki 2010-2017 döneminde yüzde 6,8 oranında büyürken; Çin, Hindistan dâhil, gelişmekte olan ülkelerin aynı dönemde büyüme oranları ortalama yüzde 5,3’tür. Ülkemiz, yine sayın hatibin kıyaslamamızı istediği ülkelere göre de yıllık ortalama 1,5 puan daha yüksek büyüme performansı göstermiştir.

Yine bir başka hatip de büyüme rakamlarında, son on yıllık dönemde kötü, son altmış yılın en vasat performanslarından birini sergilediğini belirtmiştir. Bakalım, 1960-2002 döneminde ortalama büyüme yüzde 4,3 iken AK PARTİ döneminde yüzde 5,7’ye yükselmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Son on yılda ise büyüme ortalamamız yüzde 5’tir.

Yine, başka bir hatibimiz Türkiye’nin dünyadaki sıralamasının AK PARTİ döneminde değişmediğini ve 17’nci sırada kaldığını dile getirmiştir. Türkiye 2002 yılında 21’inci büyük ekonomiyken 2017 yılı itibarıyla 17’nci büyük ekonomi hâline gelmiştir.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Daha önce de 17’nci büyük ekonomiydi, 1980’de de öyleydi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Satın alma gücü paritesine göre ise aynı dönemde 17’nci sıradan 13’üncü sıraya yükselmiştir, Sayın Bakan da ifade ettiler, 12’nci sıraya yükselme hedefimiz, ihtimalimiz çok yüksektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ayrıca bankacılık sektöründe hayata geçirdiğimiz reformların ve Türkiye ekonomisinin istikrar kazanması sayesinde finansal sistem oldukça güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Türk bankacılık sektörü güçlü ve istikrarlı yapısıyla makroekonomik istikrarı destekleyen ve negatif dış şokların ekonomimiz üzerindeki olumsuz etkisini azaltan temel unsurlardan birisi hâline gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz dönemde yaşadığımız şoklar ve manipülasyonlara karşı gösterdiğimiz reaksiyonla Türkiye ekonomisinin makro temellerinin sağlam olduğuna bir kez daha hep birlikte şahit olduk. Etkili koordinasyonla yerinde, zamanında ve doğru yönde aldığımız önlemler sayesinde ekonomimize yönelik tehditleri başarılı bir şekilde bertaraf ettik. İçinde bulunduğumuz şartların ekonomide bazı zorlukları ve sorunları beraberinde getirdiğinin elbette farkındayız. Bu durumun üstesinden gelmemizi sağlayacak olan etkin politika ve tedbirler geliştirerek ekonomimiz Yeni Ekonomi Programı'nda da öngördüğümüz şekilde dengelenme sürecine girmiştir. Kısa vadede yavaşlayan büyümemizin akabinde giderek daha da güçlenen bir ekonomik gelişmeye dönüşmesi sürdürülebilir büyüme hedeflerimizle uyumluluk arz etmektedir. Bu süreçte ekonomide güven, finansal istikrar, faiz seviyeleri ve enflasyon gibi göstergelerde somut iyileşmeleri hep birlikte görüyoruz ve göreceğiz. Ağustos ayında dolar kurunun en yüksek seviyesinden bu yana Türk lirası dolar karşısında yaklaşık yüzde 20 değer kazanmıştır. Yine aynı dönemlerde yükselen Türkiye CDS risk primi 225 baz puan iyileşmiştir, on yıllık tahvil faiz oranları da gerilemiştir. Kasım ayı itibarıyla tüketici enflasyonu bir önceki aya göre yıllık bazda düşmüştür. Bu göstergelerdeki iyileşmeler güven endekslerine de yansımıştır. Kasım ayında bir önceki aya göre reel kesim güven endeksi yüzde 6, ekonomik güven endeksi ise yüzde 9 yükselmiştir. Son üç ayda ihracatımız yıllık yaklaşık yüzde 15 gibi çok yüksek bir oranda artarak turizmle birlikte dengelenme sürecine büyük katkı yapmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurul görüşmelerinde borç yükü, gelir dağılımı, yoksulluk, vergi politikası gibi başlıklarda ekonomiye dair değerlendirmelerde bulunuldu, eleştiriler dile getirildi. Öncelikle, Türkiye ekonomisinin borç yükü bakımından sağlam yapısını koruduğu bilinmelidir. Borç stoku gibi makro göstergeleri nominal seviye yerine millî gelire oranla değerlendirmek gerektiğini tekrar hatırlatmak istiyorum. Aksi takdirde ekonomideki ölçeğin büyüdüğünü göz ardı etmiş oluruz. Türkiye'nin 2002 yılında yüzde 60 olan kamu toplam net borç stokunun millî gelire oranı bugün yüzde 9 seviyesine gerilemiştir. Ağustos ayında gerçekleştirilen spekülasyon ataklarına karşı hızlı ve güçlü tedbirler alınabilmesinde bu durumun önemli bir katkısı var. Geçtiğimiz on altı yılda uygulanan başarılı ve ihtiyatlı maliye politikaları sayesinde faiz giderlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı ciddi bir şekilde düşürülmüştür. Borç ve faiz yükünü düşürerek ekonomiden halkımızın refahına daha fazla pay ayırmayı başardık. Günlük 2,15 doların altında geliri olan nüfusun toplam nüfusa oranı 2002 yılında yüzde 3 seviyesinde iken bugün bu oranı sıfırladık. Bir başka ifadeyle, yoksulluğu azalttık.

2002 yılından bu yana düşük faiz oranları ve finansal erişimin kolaylaşması tüketici kredilerindeki artışı beraberinde getirmiştir. Hane halkı yükümlülükleri içerisinde konut ve taşıt kredilerinin toplam payı yüksektir. Bu husus ekonomik durumdaki iyileşmenin hane halkının refahına yansımaları neticesinde konut ve taşıt gibi varlık edinimlerinin arttığını göstermektedir. Türkiye'de hane halkı borcunun diğer ülkelere kıyasla çok düşük seviyede olduğu yine hatırdadır. 2018 yılı ikinci çeyrek itibarıyla hane halkı borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı dünyada yüzde 59, gelişmiş ülkelerde yüzde 73, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 36 iken Türkiye'de bu oran sadece yüzde 16'dır. Tekrar ediyorum: Dünyada yüzde 59, gelişmiş ülkelerde yüzde 73, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 36, Türkiye'de yüzde 16.

Halkın refahı açısından bir başka gösterge asgari ücrettir. İktidara geldiğimiz 2002 yılının sonundan bu yana asgari ücrette enflasyonun oldukça üzerinde artışlarla ciddi iyileşmeler sağlanmıştır, asgari ücretlilerin hayat standartları yükselmiştir. Asgari ücret, 2002 yılı Aralık ayında net 184 TL'ye, 2018 yılı Aralık ayında net 1.603 lira olmuştur. Bu dönemde asgari ücrette gerçekleşen artış nominal olarak enflasyon artışının 2 katından fazla olmuştur. Satın alma gücü paritesine göre 2003 yılında kişi başına gelir açısından AB ortalamasının yüzde 35'ine denk gelen gelir seviyemizi 2017 yılında AB ortalamasının yüzde 67'sine çıkarttık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomimizin rekabetçi yapısını geliştirebilmek ve iş yapma ortamını daha da iyileştirebilmek için yatırım, üretim, ihracat, istihdam ve finansman üzerindeki vergi yüklerini de azalttık. Bununla kalmayıp çeşitli destekler sağladık ve bürokratik süreçleri kolaylaştırdık ve kolaylaştırmaya devam edeceğimizi de bir önceki konuşmamda da şahsen ben, sonrasında da her bir bakanımız kendi alanlarıyla ilgili ifade ettiler. Bunun sonuçlarını 2019 ve 2020’de çok daha net görüyor olacağız, özellikle bürokratik süreçlerin kolaylaştırılmasıyla ilgili sonuçları. Vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, gıda, tekstil, konut ve ulaşım gibi temel ihtiyaçları üzerindeki KDV oranlarında önemli ölçüde indirimler yaptık. Diğer taraftan, vergi kayıp ve kaçığı başta olmak üzere, kayıt dışı ekonomiyle mücadelede devam ediyoruz.

Burada bir konuya daha açıklık getirmek istiyorum. Uzlaşma müessesesi 1960 yılından bu yana vergi hukukumuzda mevcuttur. Modern vergi sistemlerinin hemen hemen hepsinde bulunan bu sistemin temel ilkesi, vatandaşın hukuku ile devletin hukukunu eşit biçimde korumaktır. Böylesine önemli ve yaygın bir uygulamanın belli kişileri korumak amacıyla kullanıldığı iddiasını kabul etmek de asla mümkün değildir. Esasen, uzlaşmayla ilgili olarak zaman zaman gündeme getirilen hususların izahı çok kolaydır. Vergi hukukunun temellerinden olan “vergi mahremiyeti” ilkesinin bu şekilde suistimal edilmesi anlaşılabilir bir husus da değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılı bütçesiyle ilgili olarak gerek şahsım gerekse bakanlarımız tarafından detaylı açıklamalar yapıldı. Burada, önemine binaen, mali disiplin konusunun üzerinde tekrar durmak istiyorum.

Ekonomimiz için hayati öneme sahip mali disiplin uygulamalarını 2019 yılı bütçesinde de yine kolayca görebiliyoruz. Yeni Ekonomi Programı kapsamında, bütçe politikasını para politikasıyla eş güdümlü olarak yürüteceğiz. Makroekonomik istikrarı koruma, mali disiplini sürdürme, cari dengeyi iyileştirme, enflasyonu düşürme, istihdamı ve tasarrufları artırma, gelir dağılımını iyileştirme hedeflerimizden taviz vermiyoruz, vermeyeceğiz. Önümüzdeki dönemde uygulayacağımız maliye politikası, Yeni Ekonomi Programı’nda ortaya konulan dengelenme sürecinin en temel destekleyicisi olacaktır. Maliye politikası, para politikasıyla eş güdümlü olarak, fiyat istikrarı ve cari açık hedefimizle uyumlu olarak yürütülecektir. Şimdi, bu noktada, genel bütçe kapsamındaki alanlardaki faaliyetlerimiz ile önümüzdeki döneme ilişkin projelerimizden bazılarının detaylarına girmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükûmetlerimiz döneminde aile, çalışma ve sosyal hizmetler alanında büyük bir değişim ve dönüşüm sürecini başarıyla gerçekleştirdik. 2019 yılı bütçesinde sosyal harcamalar için bütçenin yüzde 66,5’i kadar kaynak ayırdık. Bu oran 2002 yılında bütçenin yüzde 1,3’ü seviyesindeydi. Sosyal politika uygulamalarında ihtiyaçların yerinde tespitini ve çözümünü içeren arz odaklı bir hizmet anlayışına geçerek sosyal yardım ve hizmetlerde yeni bir dönem başlattık. Sosyal hizmet merkezlerimiz aracılığıyla ailelere ve toplulum tüm kesimlerine yönelik sosyal hizmetlerimizi tek çatı altında sunmaya devam ediyoruz.

Çocuklarımızın sağlıklı gelişimlerinin sağlanması ve hayata en iyi şekilde hazırlanması için aile odaklı hizmetlere öncelik vererek çocuklarımızın ailelerinden kopmalarını sağlamayı sürdürüyoruz. “Çocuk işçiliğine hayır.” diyoruz ve Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı kapsamındaki aktif mücadelemizi toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla başarıyla yürütüyoruz. Sokakta çalıştırılan çocuklarımız için 130 mobil ekip kurarak alanda 11.760 çocuğa müdahale ettik.

“Kadın güçlü olursa aile de toplum da güçlü olur.” anlayışıyla kadınlarımızın toplumsal statüsünün yükseltilmesine büyük önem veriyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kadın birey olarak da vardır Sayın Oktay.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - 2019 yılında, aileyi güçlendirmek ve aileyi zayıflatan etmenleri ortadan kaldırmak için ilgili tüm paydaşlarla iş birliği içinde Aile Şûrası'nı düzenleyeceğiz. Uyguladığımız politikaların karşılık bulması neticesinde kadınların iş gücüne katılımında ve istihdamında da önemli mesafeler katettik. Son on yılda kadın istihdamını yüzde 63 oranında artıran ülkemiz, OECD ve Avrupa Birliği üyesi 28 ülke arasında ilk sıraya yerleşmiştir.

AK PARTİ iktidarlarımız döneminde çalışanlarımızın mali ve sosyal haklarında da yine ciddi iyileştirmeler yaptık, yoksullukla mücadelede dünyaya örnek olan başarılar elde ettik. 2002-2015 yılları arasındaki rakamlara bakarsak, ülkemiz dünyada yoksulluk oranlarını en fazla azaltan ülke olmuştur.

Engelli vatandaşlarımız için erişilebilirliği en temel insan hakkı olarak görüyoruz. Bu kapsamda engelli bireylere eğitimde, sağlıkta ve istihdamda fırsat eşitliği sağlanması için önemli adımlar attık. Rakamları daha önce sizlerle paylaştığım için tekraren yine aynı detayları vermeyeceğim.

Yaşlı vatandaşlarımızın sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürmeleri için yenilikçi sosyal politikalar ve hizmet modelleri geliştiriyoruz. Kuşaklar arası dayanışmayı ve büyüklerimize karşı duyarlılığı artırmak amacıyla Yaşlı Yılı ilan ettiğimiz 2019 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın himayesinde Yaşlılık Şûrası'nı düzenleyeceğiz.

İktidar olarak şehitlerimizin bizlere emanet bıraktığı ailelerinin, gazi ve gazi yakınlarımızın daima yanında olduk. Bu anlayışla, şehit yakınlarımız ile gazilerimizin istihdam hakkının kapsamını genişlettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, eğitim desteği, faizsiz konut kredisi desteği, ücretsiz seyahat hakkı, ÖTV muafiyeti gibi birçok alanda sosyal ve ekonomik destek vermeye de devam ediyoruz şehit ve gazi yakınlarımıza ve devam da edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; istihdamın sürdürülebilir olması için iş gücümüzün niteliğinin artırılması ve çağın gerektirdiği mesleki donanımlara kavuşması gerekiyor. İşverenlerimizin iş gücü ihtiyaçlarını ve iş gücünde aradıkları nitelikleri tespit edebilmek amacıyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sosyal yardım ve istihdam ilişkisini güçlendirerek, sosyal yardım alan çalışabilir durumdaki kişilerin istihdamlarının teşvik edilmesini sağlıyoruz. Türkiye, AB'ye aday ve üye ülkeler arasında toplam istihdamını 2007-2017 yılları arasında hem sayısal hem de oransal olarak en fazla artıran ülke olmuştur.

Gençlerimizin eğitimden iş dünyasına, iş hayatına geçişini hızlandıran politikalarımızla, eğitim-iş hayatı arasındaki ilişkiyi güçlendirmeye ve genç istihdamını desteklemeye devam ediyoruz.

Sürdürülebilir ve ulaşılabilir bir sosyal güvenlik sistemi hedefliyoruz. Emeklilerimize Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi ikramiye ve promosyon ödemesi, memurlarımıza otuz yıl üstü hizmetleri için ikramiye uygulamasıyla önemli katkılar sunduk.

CAVİT ARI (Antalya) – CHP sayesinde.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sosyal güvenlik hizmetlerimizin ulaşılabilirliğini artırmak için de hizmetlerimizden 127'sini e-Devlet üzerinden gerçekleştiriyoruz.

Her zaman önem ve öncelik verdiğimiz iş sağlığı ve güvenliği alanında iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik sektörlere özgü çözümler üretiyoruz, üretmeye de devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnaf ve sanatkârlarımıza ayrı bir önem veriyoruz. Geçtiğimiz sene kooperatif ortağı esnaf ve sanatkârlarımızın 300 milyon TL'yi bulan borçlarını yeniden yapılandırma kapsamına aldık. Ayrıca bu sene yaklaşık 250 bin esnaf ve sanatkârın gecikmiş borcunda iyileştirme sağlayarak yaklaşık 300 milyon TL gecikme faizinin düşürülmesi imkânını getirdik.

Ekonomide yaşanan tüm spekülasyonlara rağmen, 2018 yılında açılan şirket sayısı, kapanan şirket sayısının 3,5 katından fazla olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2023 hedeflerimiz doğrultusunda, yüksek teknoloji, katma değeri ve marka değeri yüksek ürünlerin imalat sanayisi ihracatımız içerisindeki payını üst seviyelere çıkarmakta da kararlıyız. Bu amacı gerçekleştirmeye yönelik destek mekanizmaları geliştiriyoruz, geliştirmeye de yine devam edeceğiz. Markalaşmanın yanı sıra, tasarıma da çok ciddi kaynak aktarıyoruz. Verilen tüm desteklerin meyvelerini toplamaya başladığımızı görüyoruz. Bu kapsamda, imalat sanayisi ihracatımız içerisinde düşük teknoloji ürün ihracatımızın payı çok ciddi şekilde düşerken orta ileri teknoloji ürünlerin payının arttığını görüyoruz. Türk Eximbank, orta ileri teknoloji üretimi ve ihracatı yapan firmalara özel önem vermektedir. 2019 yılında ihracatı desteklemek amacıyla Eximbankın finansman kaynakları güçlendirilecek, 2018 yılında yakalanan ivme aynen ve hatta daha da fazlasıyla devam ettirilecektir. İhracatımız artırılacak ve ihracat destek unsurları basitleştirilerek daha da etkin kullanılacaktır.

Ayrıca, gümrük birliğinin güncellenmesine ilişkin çalışmalar ile sahip olunan serbest ticaret anlaşması ağının genişletilmesi amacıyla müzakerelere de devam edilecektir. İlaveten, gümrük süreçlerinin elektronik ortamda yürütülebilmesini ve bu süreçlerin basitleştirilerek ülkemizin Dünya Bankası Küresel İş Yapma Kolaylığı Endeksi sınıflandırmalarında daha üst basamaklarda yer alabilmesi için gerekli, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla eş güdüm hâlinde çalışmalar yapmaya devam edeceğiz ve şu anda da tüm gücümüzle ediyoruz.

Ticaretin kolaylaştırılması, gümrük işlemlerinin hızlandırılması, kaçakçılığın ve kaçakçılıktan kaynaklanan gelir kaybının engellenmesi için gümrük bilgi sistemleri kapsamlı olarak güçlendirilecektir. Yerli ürünlerin görünürlüğü artırılacak, tüketimi özendirilerek yerli şirketlerimizin, kooperatiflerimizin, esnaf ve sanatkârlarımızın güçlendirilmesi için yol gösterici ve kolaylaştırıcı faaliyetler yürütülecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkesin eğitim ve öğretime eşit ve adil şartlar altında erişme, çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazanma hakkı olduğuna inanıyoruz. Çocuklarımızın girişimci, yenilikçi, dil becerileri yüksek, iletişime ve öğrenmeye açık, öz güven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesi en önemli önceliklerimiz arasındadır.

Bu doğrultuda, 2019 yılı merkezî yönetim bütçesinde en yüksek payı yaklaşık yüzde 17'yle eğitime ayırdık. Eğitim sisteminin temel unsuru da öğretmendir. Ülkemizin geleceğinin teminatı olan gençlerimizin millî ve manevî değerlerle donanmış bir şekilde yetiştirilmesinde en büyük görev öğretmenlerimize düşüyor. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan yaklaşık 920 bin öğretmenimiz bulunuyor. Geçtiğimiz on altı yılda atanan öğretmen sayısı, mevcut resmî öğretmen sayısının yüzde 66'sına karşılık gelmektedir.

Eğitimde fırsat eşitliğine yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında öğrencilerimize ücretsiz kitap dağıtımına devam ediyoruz.

2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde yükseköğretimdeki öğrenci sayımızla, Avrupa'da yükseköğretim alanındaki 2'nci en büyük öğrenci sayısına sahip ülke konumuna geldik. Beşerî Sermaye Teorisi'nde eğitim, beşerî sermayenin temel kaynağı ve işsizlik riskini azaltan en etkili faktör olarak kabul edilir. Bu çerçevede, eğitim alanında yapılan harcamaların tamamı beşerî sermaye gücünü artıran ve faydası süreklilik arz eden yatırım harcaması olarak görülür; biz de bu şekilde görüyoruz. Bu açıdan bakıldığında, eğitime bütçeden en fazla katkı veren bir ülke olarak eğitim harcamalarımızı sürekli artırıyoruz.

Yükseköğretimde niteliği geliştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık veriyoruz. Akademisyenler bizim göz bebeğimizdir. Bir hatibin iddia ettiği gibi, bizim derdimiz akademisyenlerle değil, terör faaliyetlerine karışmış teröristlerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir hatip Millî Eğitim Bakanımızın 25 Ekim 2018 tarihinde Anadolu Ajansındaki “Editör Masası” programında kullandığı ifadelerin önüne ve arkasına bakmadan biraz sözü çarpıtmaya çalıştı gibime geldi. Öyle ki Sayın Bakan, burada, eğitim konusundaki gelecek vizyonundan, küresel rekabetten bahsediyor. 2023 Eğitim Vizyonu’ndaki hedef, Türkiye’deki eğitim sistemini dünyayla rekabet edecek düzeye taşımaya dayanıyor. Buradaki “yoğun bakım” ifadesiyle, ülkemizdeki mevcut normlara atfen değil, bir gelecek tasavvuruna ulaşma noktasında yeni bir paradigma oluşturularak temel dinamiklerin inşa edilmesine ve Türk eğitim sisteminde AK PARTİ döneminde gerçekleştirilen derslik sayısı, öğretmen sayısı, dijital altyapı ve benzer konulardaki büyük başarılarla da atıfta bulunulmuştur. Bu verileri daha önceden yine detaylı olarak tek tek paylaştığımızdan burada tekrarlamayacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlık alanında hedefimiz, herkesin sağlık hakkının korunduğu, ihtiyaç hâlindeki herkesin vaktinde ve kaliteli hizmete erişebildiği bir sağlık sistemine sahip olmaktır. Bütçeden 2019 yılında sağlığa yaklaşık 157 milyar TL kaynak aktarıyoruz. Böylece sağlık harcamalarının bütçe içindeki payı yüzde 16,3’e çıkmıştır. Anne ölümü, bebek ölümü, bağışıklama ve kronik hastalık yükü dâhil tüm temel sağlık göstergelerinde en üst düzeye ulaşmayı hedefliyoruz. Koruyucu ve temel sağlık hizmetleri öncelik verdiğimiz konuların başında gelmektedir. Nüfus büyüklüğüne oranla aşılama başarısında da dünya lideriyiz. Aşılama konusunda yıllardır yürüttüğümüz politikamızı önümüzdeki dönemde de sürdürmekte kararlıyız. Bu çabaların neticesi olarak dünyada anne ve bebek ölüm hızını en hızlı düşüren ülkelerin başında geliyoruz.

Yatan hastaların kemoterapi gibi yıpratıcı bir tedavi öncesinde ilaç teminiyle uğraşmasını engellemek için kanser ilaçlarının hastanelerimizde teminini zorunlu hâle getirdik. 2019 yılında yine sağlık sisteminin uçtan uca daha verimli ve etkin çalışmasını hedefliyoruz. Bu kapsamda poliklinik ve acil servislerdeki yoğunluğun azaltılmasından özellikli hizmet branşlarının geliştirilmesine, çalışan memnuniyetinin artırılmasına, sağlıkta kullandığımız malzeme, cihaz ve makinelerin millileşme ve yerleşmesine kadar birçok alanda ülkemizin daha iyi bir noktaya gelmesini de özellikle amaçlıyoruz.

Tedavi hizmetlerinin kalitesini daha da iyileştirmek için ülkemizdeki kamu, özel ve üniversite hastaneleri ile birinci basamak sağlık kuruluşlarının klinik kalitesini önceleyen bir yaklaşımla sağlık hizmeti sunacağız. 2019-2021 yılları arasında yaklaşık 20 bin yataklı 168 hastanemizi tamamlamayı hedefliyoruz. Önümüzdeki yıl 67 hastaneyi daha hizmete alarak 6.480 nitelikli yatak kapasitesi daha kazanacağız.

Şu ana kadar Adana, Isparta, Mersin, Yozgat, Kayseri, Elâzığ, Eskişehir ve Manisa Şehir Hastaneleri hizmete girmiştir. 3.704 yataklı dünyanın 3’üncü büyük hastaneler kompleksini de önümüzdeki günlerde Ankara’da hizmete alacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, Avrupa Birliği ülkeleri arasında genç nüfusun ülke nüfusa oranı en yüksek olan ülkedir. Gençlerin mutluluğu, huzuru, güven duygusu bizim için de her şeyden önemlidir. Onların geleceğe en iyi şekilde hazırlanması, aidiyet duygularının güçlenmesi bizim birincil vazifemizdir.

Gençlik alanında gerçekleştirilen projelerin başında gençlik merkezlerimiz gelmektedir. Buralarda, memleketimizde sen varsın, merkezimizde sen varsın temasından yola çıkarak toplumun her kesiminden gençlerle irtibat kuruyoruz.

Gençlik merkezlerinin üye sayısı, Aralık 2018 itibarıyla 2 milyonu aşmıştır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İşsiz sayısı kaç?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – KOSGEB iş birliğiyle başlatılan girişimcilik eğitimlerini, gençlik merkezlerimiz vasıtasıyla 81 ilimizde uyguluyoruz.

Gençlere yönelik diğer bir faaliyet alanımız olan gençlik kamplarında, gençlerimize gelişimleri için katkı sunmayı, öz güven duygularını geliştirmeyi, planlı yaşama alışkanlığı kazandırmayı, millî, etik ve insani değerler konusunda farkındalıklarını artırmayı hedefliyoruz.

Gençlerimizin ve gençlik çalışanlarının bağımlılıkla mücadele konusunda bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve mücadelede aktif rol almalarının sağlanması konularında çalışmalar yürütüyoruz.

Ülkemiz genelinde stadyum, futbol sahası, spor salonu, yüzme havuzu, atletizm pisti, gençlik merkezi gibi yatırımlara ağırlık veriyoruz.

Yükseköğretimdeki öğrencilerimizin barınma sorununu çözmek amacıyla yaptığımız yatırımlar sayesinde 2021 yıl sonuna kadar yurt kapasitemizi 881 bine ulaştıracağız. E-devlet üzerinden başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere burs veriyor, ayrıca müracaat eden tüm öğrencilere kredi tahsisi yapıyoruz.

Ülkemizde gönüllülüğün önündeki engellerin kaldırılması, sağlam bir hukuki zemine oturtularak kurumsallaştırılması ve yaygınlaştırılması amacıyla 2019 yılı “gönüllülük yılı” ilan edilmiştir. Gönüllülük yılı münasebetiyle gönüllülük bilinci artırıcı ve özendirici faaliyetler ile projeler gerçekleştirilecektir.

Sporun yaygınlaştırılması ve spor altyapısının güçlendirilmesi ile yükseköğretim öğrencilerinin barınma ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yine stadyum, spor tesisi, futbol sahası, yüzme havuzu, spor salonu, gençlik merkezi ve yurt projelerinin yapımlarına devam edilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet sistemini daha iyiye doğru götürmeyi başaran bir devlet diğer tüm faaliyetlerinde de aynı başarıyı ancak yakalayabilir. Bu anlayışla adalet sistemimize büyük önem vermekteyiz. Önümüzdeki dönem bu konuda köklü değişiklikler içeren çalışmalar yapacağımızı şimdiden yüce Meclisimizin bilgilerine sunuyorum. 2019 yılının başı itibarıyla yargıya ilişkin iki temel politika belgesi kamuoyuna açıklanacaktır; bunların ilki Yargı Reformu Stratejisi, diğeri ise İnsan Hakları Eylem Planı olacaktır. Bu belgeler 2019 yılından itibaren uygulanacak ve hukuk devletimizi güçlendirecek çalışmalarımızın yol haritası olacaktır. Bu strateji belgeleri hak ve özgürlüklerin daha iyi korunup geliştirilmesi alanındaki irademizi ortaya koyacaktır. 2019 yılında, soruşturma ve yargılamalar için tayin edilen hedef süreler taraflara bildirilmeye başlanacak ve bu suretle, vatandaş odaklı yargının tesisi yolunda önemli bir mesafe kaydedilecektir. Yargıda insan kaynakları konusunda bir yandan sayısal eksiklikler giderilirken diğer yandan hâkim ve savcı yardımcılığı kadrolarıyla adalet sistemi güçlendirilecektir yani nitelik de artırılabilecektir. Hâkim ve savcılarının meslek içi ve meslek öncesi eğitimi de 2019 yılında yeni ve güçlü bir kurumsal yapılanmaya kavuşturulacaktır. Vatandaşlara elektronik ortamda sunulan hizmetlerin artırılması da 2019 yılı çalışmaları arasında önemli yer tutacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin sahip olduğu tarihî birikim ve barındırdığı büyük medeniyetlerin topraklarımız üzerinde bıraktığı izlerin varisi olarak bizler, kültürel faaliyetlerle geçmişte olduğundan daha da fazla meşgul olacağız. Turizmde pazar payımızı artırmak ve Türkiye için en doğru algıyı oluşturmak bakımından tanıtım faaliyetlerimiz çok önemli bir rol oynuyor. Bu doğrultuda, turizmde “Türkiye” markasının yeniden yapılandırılması 2019 yılı tanıtım faaliyetlerimizin merkezinde yer alacaktır.

Her alanda olduğu gibi turizm alanında da rekabet gücümüzün artırılması, yüksek kalitenin gerçekleştirilebilmesi için yeterli sayıda ara kademe ve nitelikli insan gücü yetiştirilmesi noktasında çalışmalarımızı sürdürüleceğiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın çizdiği 2023 hedeflerine uygun olarak gerçekleştireceğimiz yeni tanıtım ve yatırım projeleriyle turizmin ülke ekonomisine katkısını 2 katına çıkarmayı hedefliyoruz. Yurt dışından gelen vatandaşlarımızı da sayarsak yıl sonu itibarıyla 46 milyonun üzerinde bir turisti ülkemizde ağırlamış olacağız. Bu aşamadan sonra niteliği artırarak turizm gelirini artırmaya yöneleceğiz.

Ülkemiz, bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen kültürel ve doğal varlıklar yönünden dünyanın sayılı alanlarından biri konumundadır. Ülkemizin turizm marka değerini artırmak için ören yeri ve müzelerimizin fiziki altyapılarını iyileştireceğiz. Her eser kendi ülkesinde, ait olduğu yerde güzeldir, orada anlamlıdır. Diğer ülkelerden, ortak kültürel mirasımız olan eserlerin ait oldukları yerde korunması ve gelecek nesillere aktarılması hususunda hassasiyet göstermelerini bekliyoruz.

Dünyanın sayılı kültür merkezlerinden olan İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nin nitelik ve nicelik olarak geliştirilerek çağımızın gereksinimlerine uygun şekilde inşasını sağlamayı hedefliyoruz. 2019 yılı Şubat ayında temelini atacağımız bu büyük projeyi iki yıl içinde tamamlamayı öngörüyoruz. Ayrıca, Ankara'da yapımı devam eden Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu inşaatını da tamamlayarak başkentimizin kültür ve sanat hayatına önemli eser kazandırıyoruz.

Toplumun bilgi, eğitim, kültür ve sosyalleşmeyle ilgili ihtiyaçlarını hiçbir ayırım gözetmeden ve ücretsiz biçimde karşılayan, millet kıraathanesi özelliğinde hizmet veren kütüphanelerimizi ülke genelinde yaygınlaştıracamız.

2019 yılında da kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak amacıyla kültür mirası eserlerimizin restorasyon çalışmalarını ülke sınırları içerisinde ve dışında sürdürmeye devam edeceğiz. İstanbul'da Rami Kışlası, Topkapı Sarayı Müzesi ve ayrıca Çanakkale'de kültür mirası eserlerimizi onaracağız. Bu bağlamda, özellikle kale, müze ve ören yeri onarımlarıyla birlikte halk kütüphanelerinin yapım ve onarım çalışmaları ile cami, külliye ve medrese onarımlarına 2019 yılında da devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayimizin daha da rekabetçi hâle gelmesi için üretimde yapısal dönüşümü hızlandırmak bu alandaki temel misyonumuzdur. Bu çerçevede, yüksek katma değerli üretime odaklanmış durumdayız. Verimlilik artışı, etkin dijitalleşme ve bölgesel özellikleri dikkate alarak bunu sağlayacağız.

AR-GE ve yenilikçilik faaliyetlerini destekleyerek yüksek katma değerli üretimi teşvik ediyoruz. 2019 yılı ve sonrası dönemin, yüksek katma değerli üretim öncülüğünde bir büyüme için milat olmasını istiyoruz. Bu amaçla, en öncelikli yapısal reformumuz Yerleşime Ürün Programı olacak. 4 binden fazla ürün arasından cari açığı kapatma hedefi doğrultusunda seçilen öncelikli ürünler AR-GE'den seri üretime, uçtan uca yönetilen, program bazlı destek ve takip mekanizmalarıyla yerli olarak üretilecektir. Böylelikle, üretim cephesindeki yapısal kırılganlıkları gidermeyi ve makroekonomik temellerimizi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu alanda atacağımız adımlar güçlü ödemeler dengesine, düşük enflasyon hedeflerimize ve nitelikli istihdama önemli katkılar sağlayacaktır.

Sanayide ticarileşme, markalaşma ve küresel ölçekte rekabet gücüne ulaşma hedefi yanında, uzay teknolojileri gibi stratejik alanlarda da önemli adımlar atıyoruz. Millî uzay sanayimizin güçlendirilmesi, bilimsel altyapı ve insan kaynağımızın geliştirilmesi için Türkiye Uzay Ajansı kurduk. Uzay Ajansı, ülkemizdeki uzay ve havacılık teknolojileriyle ilgili proje ve faaliyetlerin koordinasyonunu bizzat yürütecektir.

Yatırım ortamını iyileştirme alanındaki çalışmalarımıza da hızla devam ediyoruz. İktisadi kalkınmamızı daim kılmak üzere küresel gelişmeleri takip ederek özel sektörün dinamikleri ve taleplerini dikkate alıp yatırımların hızlandırılmasına yönelik tedbirleri almayı sürdüreceğiz.

KOBİ'lerin teknolojik yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını artırmak da önemli bir gündem maddemizdir. Yüksek teknoloji alanlar ve imalat başta olmak üzere KOBİ'ler vasıtasıyla tabana yayılmasını sağlamak için AR-GE ve yenilik projelerinde çıktılarının ticari prototip ve ürüne dönüşmesini, bunların piyasayla buluşmasını kolaylaştırmak adına girişimcilere ve KOBİ'lere destek sağlıyoruz ve daha fazla destek sağlamaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım ve ormancılık politikalarıyla üretimi ve üreticiyi destekledik ve desteklemeye devam ediyoruz. 2019 yılında, bütçemizden yatırım ödenekleri dâhil tarıma 26,5 milyar TL kaynak ayırdık. Önümüzdeki dönemde tarım ve ormancılığı geliştirecek, sürdürülebilirlik temelli, üretici merkezli kalkınmayı destekleyen, gençleri ve kadınları üretime dâhil edecek faaliyetlerimize hız kesmeden devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2002 yılında tarımsal hasıla bakımından dünyada 11'inci, Avrupa'da 4'üncü iken bugün dünyanın 7'nci, Avrupa'nın ise 1'inci ülkesi konumundayız. Tarımsal ihtiyacımızı 3 milyar 752 milyon dolardan 17 milyar dolara çıkardık. Tarım sektörünün büyümesi ve gelişmesi için daima çiftçimizin yanında yer aldık, çiftçilerimize verdiğimiz destekleri her yıl artırdık, 2019 yılı için destek miktarımızı yüzde 10,7 oranında artırarak 16,1 milyar Türk lirasına çıkarıyoruz. Bitkisel ve hayvansal üretim alanlarında birçok destek uygulamasını hayata geçirdik, gübre ve yemden alınan KDV'yi tamamen kaldırdık. Kırsalda hayat standardının yükseltilmesi, kadın ve genç nüfusun üretime teşvik edilmesi için çalışmalarımıza da aralıksız devam ediyoruz.

Kırsal kalkınma alanında yürüttüğümüz destekleme programlarıyla uygulamaya geçirdiğimiz 23 bin proje sayesinde 150 bin istihdam sağlanmıştır. Genç Çiftçi Projesi'yle de 2016'dan bugüne 47 bin genç çiftçiye hibe desteği verdik. Tarım alanı için ayırdığımız bütçeyle üreticiyi merkeze alan, daha dinamik, bütüncül ve katma değer odaklı projelere yöneleceğiz, tarım ve hayvancılık alanındaki üretimimizi uluslararası alana da kaydırarak genişleteceğiz.

Yeni dönemde, toprak ve suyu bir arada yönetme politikalarını etkinleştirerek üreticilerimizin refahtan daha fazla pay almasını, kaynaklarımızın daha verimli kullanılmasını sağlayacağız. Erozyonla mücadelede dünya birincisiyiz; orman varlığını artıran nadir ülkelerden biriyiz. İnşallah, 2023'e kadar da 7 milyar fidanı toprakla buluşturmayı sağlıyor olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel hizmetlerin, yerinde, daha etkin ve kaliteli şekilde sunulabilmesi için mahalli idarelere daha fazla görev ve sorumluluk verdik hem de bütçeden ayrılan kaynağı artırdık. 2019 bütçesinde yerel yönetimlere ayırdığımız kaynak tutarı önceki yıla göre yüzde 28,4 artmıştır.

Şehirlerimizin kimliğini canlandıran, yatay mimariyi esas alarak mahalle ve sokak kavramını öne çıkaran bir şehircilik anlayışıyla mekânsal planlama ve uygulama çalışmalarımızı yürüteceğiz, şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanları hâline dönüştürmek ve kimlikli, yeşil şehirler oluşturmak üzere 81 ilimizde millet bahçesi çalışmalarını yürüteceğiz.

Daha yeşil ve yaşanabilir şehirler hedefimiz kapsamında bisiklet yolu, yeşil yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak yapılmasına ilişkin çalışmaları yürüteceğiz.

Gelecek nesillere temiz ve gelişmiş bir ülke ile yaşanabilir bir dünya bırakmak amacıyla 2017 yılında Sıfır Atık Projesi başlatıldı. İlk defa Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde hayata geçirilen proje hâlen 10 bin kurum binasında uygulanmakta. Uygulamanın 2023 yılı sonunda tamamen hayata geçirilmesiyle yıllık 20 milyar TL değerinde bir ekonomik kazanca ulaşmayı hedefliyoruz çevredeki gelişmeye ilaveten.

Sosyal konut üretiminde devletimizin girişimci ve üretici bir kurumu olan Toplu Konut İdaresi, özellikle piyasa şartlarında alım gücü düşük olan vatandaşlarımızı yine konut sahibi yapmaya devam edecektir. TOKİ'nin son on yıllık konut üretim ortalaması yıllık 55 bindir. Bu konutların satışında dar ve orta gelir düzeyindeki vatandaşlarımızın yanında, engelliler, şehit aileleri ve maluller ile emekliler için de kontenjan ayırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; enerji ve tabii kaynaklar alanlarında millî enerji ve maden politikasını da hayata geçirdik. Bu çerçevede, dışa bağımlılığın azaltılması, kaynaklarımızın rasyonel şekilde kullanılması, sürekli ve makul maliyeti, enerji ve ham madde arzı sağlanması hedeflerine odaklandık. Piyasalarda öngörülebilirliğin sağlanması, enerji verimliliği ve yeterli teknolojinin geliştirilmesi başlıkları da diğer çalışma alanlarımızdan bazılarıdır.

Enerji ve maden stratejilerimizi politik sürdürülebilirlik, finansal sürdürülebilirlik ve katılımcılık ilkeleri doğrultusunda inşa ediyoruz. Millî enerji ve maden politikamız çerçevesinde, yerli kömürün yanı sıra rüzgâr, güneş, hidrolik, jeotermal ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarımızı değerlendiriyoruz. Bugün, yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam kurulu gücümüz içerisindeki payı yüzde 47,9 seviyesindedir. Yerli ve yenilenebilir kaynaklarımızın kurulu gücümüzdeki payını 2023'te yüzde 65 seviyesine çıkarmayı hedefliyoruz. Arz güvenliğimizin güvence altına alınması için yenilenebilir enerjinin yanı sıra, nükleer güç santrallerine de elektrik üretim sepetimizde olması gereken önemi veriyoruz.

Üzerinde önemle durduğumuz bir diğer konu ise enerji verimliliğidir. Bu kapsamda, 55 eylem maddesinden oluşan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nı uygulamaya başladık. Uygulama dönemi sonu olan 2023'te 8,4 milyar dolar mali tasarruf sağlamayı amaçlıyoruz. Yer altı kaynaklarımızın gerçek potansiyelini ortaya koymak adına, özellikle son yıllarda maden arama faaliyetlerimizi yoğunlaştırdık. 2017 yılında ekonomik olarak işletilebilir değeri 100 milyar dolar olan önemli maden yatağı rezervleri tespit ettik. Bu rezervlerden ekonomik olanları işletmeye almak hedeflerimiz arasındadır.

Sayın Başkan, değerli vekiller; ulaştırma ve altyapı yatırımları öncelikli alanlarımız arasında olmaya devam etmektedir. Bugüne kadar millî bütçeden ve kamu-özel iş birliğiyle ulaştırma ve haberleşme altyapısına toplam 537 milyar TL yatırım gerçekleştirdik. Bu alanda nereden nereye geldiğimizin verilerini de yine önceden ayrıntılı olarak paylaştığımız için burada tekrarlamayacağım. Önümüzdeki dönemde, ulaştırma alanlarında bölgelerimizi ve illerimizi birbirleriyle bütünleştirmeye, hem yolcu hem de yük açısından güçlü bir lojistik ve ulaştırma altyapısı oluşturmaya devam edeceğiz. Kara yolunda ülkemizin kuzeyini güneyine, doğusunu batısına bağlayan ana akslarımızı tamamlayacak ve otoyol ağıımızı geliştireceğiz. Havacılık ve denizcilik sektöründe ülkemizi dünyanın en önemli transit merkezlerinden birine dönüştürdük ve dönüştürmeye de devam edeceğiz. Trafik yoğunluğunun yüksek olduğu kesimlerde trafik güvenliğinin artırılması ve taşıma sürelerinin kısaltılması amacıyla bölünmüş yol yapımına devam edeceğiz.

Ülkemizin uydu haberleşme ihtiyaçlarına yönelik olarak uydularımızın yedekliliğini sağlamak ve mevcut kapasiteyi artırmak üzere yerli ve millî imkânlarla üretilen uydu projelerine devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, geçmişte olduğu gibi gelecekte de güvenlik, ekonomik ve siyasi istikrarından vazgeçemez. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliği ve kararlı duruşuyla 15 Temmuzla başlayan arınma sürecinin odaklandığı en önemli başlıklardan biri de hiç şüphesiz terörle mücadeledir. FETÖ başta olmak üzere PKK, DEAŞ'la mücadeleimiz olmazsa olmazımızdır ve kararlılıkla devam etmektedir.

Terörle mücadelede ciddi bir strateji değişikliğine gittik. Artık tehdidi ve tehlikeyi kendi sahamızda değil, olduğu yerde karşılıyoruz; savunmada değil, taarruzdayız. Ülkemize tehdit oluşturan son terörist de ortadan kalkana kadar mücadeleyi sürdürmekte kararlıyız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Uyuşturucu, terörle mücadele, trafik ve göç konularında ülkemizi hedeflerimize ulaştırma noktasında çalışmalarımız ve ortaya koyduğumuz projelerimize yenilerini ekleyeceğiz. 81 ilde faaliyete geçirdiğimiz Narkotim Projesi çok ciddi çıktılar üretmeye başlamıştır. Bilinçlendirme ve farkındalık oluşturma faaliyetleri kapsamında Narko-Tır, Narko-Rehber, Narko-Afiş, Alan Denetimi, Uyuma Uygulaması gibi projeler sahadaki etkinliğimizin artmasına büyük katkı sağlamıştır. Trafikte hedefimiz, mevcut kazaları ve can kayıplarını en aza indirmektir.

Göç konusunda, özellikle mevcut göçmenlerin geri dönüş imkânlarının kolaylaştırılması, bu konuda bilinçlendirilmeleri, bununla birlikte göçmenlerin uyum sorunlarının giderilmesi de 2019 yılında ağırlık vereceğimiz konular arasındadır. Düzensiz göçle mücadeleimiz ise kesintisiz devam edecektir.

Afet yönetimi noktasındaysa afetin öncesi, anı ve iyileştirme süreçlerini eş zamanlı olarak ele alan anlayışımız devam edecek ve kurumsal kapasitelerimiz artırılarak yurt dışı yardımların da aynı şekilde, miktar ve nitelik bakımından geliştirilmesi sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası güvenlik alanında değişimlerin yaşandığı bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde ülkemizin çok boyutlu ve amaçlı terör olaylarına maruz kaldığı hepimizin malumudur. Birlik ve beraberliğimizi bozmak isteyen her türlü tehdit ve tehlikeyle mücadeleyi başarıyla yürütmekteyiz. Sınırlarımızda terör koridoru oluşturulmasına asla müsaade etmeyeceğimizi her seviyede ve her platformda tekrarlıyoruz. Bölgesinde güvenlik ve istikrarın sağlanmasına büyük önem ve destek veren Türkiye, komşularının da toprak bütünlüğünden yanadır. Bu çerçevede, yakın zamanda elde edilen en önemli kazanımlardan biri, İdlib çatışmasızlık bölgesindeki gelişmelerin yönünün değiştirilmesidir. Bu başarı, Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsi gayretleri ve Sayın Putin'in de olumlu yaklaşımlarıyla 17 Eylül 2018 Soçi Zirvesi'nde Türkiye ve Rusya arasında varılan mutabakat sonucunda elde edilmiştir. Türkiye olarak, karşılaştığımız sorunları diyalog ve müttefiklik anlayışı çerçevesinde çözüme irademizi korumayı sürdüreceğiz. Tüm bunları yaparken Türk Silahlı Kuvvetlerimizi yerli ve millî teknolojiyi en üst düzeyde kullanarak modernize etmeye devam ediyoruz! Zaten, önceden de detaylarıyla örneklerine girdik, burada yine tekrarlamak istemiyorum savunma sanayisi alanındaki gelişmelerimizi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yıl halkımızın iradesiyle geçmiş olduğumuz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, ülkemizin dış politika alanında da daha güçlü bir şekilde ilerleyebilmesinin yolunu açtı. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde girişimci ve insani dış politika yaklaşımımızı en etkin şekilde uygulamaya, geliştirmeye devam edeceğiz. Bu yaklaşım coğrafi konumumuz, zengin tarihî birikimimiz, köklü devlet geleneğimiz, dinamik ve genç nüfusumuz ile insani, vicdani ve kültürel değerlerimizden ilham alarak oluşturulmuştur. Bu yönüyle dış politikamız yerli ve millîdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Stratejik ilişkilerimizin geliştirilmesi, kriz yönetimi, yurt dışındaki vatandaş, soydaş ve akrabalarımızın haklarının savunulması, terörle mücadele ve bölge odaklı açılım dış politikamızın temel hedefleridir. Türkiye barış, güvenlik ve istikrarın tesisi için temel bir platform olarak gördüğü NATO'ya katkılarını önümüzdeki dönemde sürdürecektir. Avrupa Birliğine tam üyelik de bizim için bir stratejik hedef olmaya devam etmektedir. AB gibi Amerika'yla ilişkilerimizi de stratejik olarak tanımlıyor, müttefikliğin gereklerinin tam anlamıyla ve dayanışma ruhu içerisinde yerine getirilmesini bekliyoruz.

Türkiye, dış politikasını gelişen imkânlarla yürütmektedir. Bayrağımızı tüm kıtalarda dalgalandırıyoruz. Dış misyonlarımızın sayısı 242'ye ulaşmıştır. Türkiye diplomatik ağının büyüklüğüyle dünyada 5'inci sıraya yükselmiştir. Suriye ihtilafına siyasi çözüm bulunması, önceliğimiz olmayı sürdürmekte. Bu çerçevede, Astana garantörü ülkeler olarak Rusya ve İran'la müşterek çalışmalarımızı Birleşmiş Milletlerle birlikte bilistişare sürdürüyoruz. Uluslararası platformlarda Filistin davasının takip edilmesi de önceliklerimiz arasındadır.

Geçtiğimiz günlerde Cenevre'de yapılan son görüşmelerde de Anayasa Komitesinin kuruluşu başta olmak üzere siyasi süreçte ilerleme sağlanmasına yönelik çabalarımızın yoğunlaştırılması hususunda mutabık kaldık.

Komşumuz Irak'ın da toprak bütünlüğüne önem veriyoruz. Irak'ta Türkmen kardeşlerimizin hak ve çıkarlarını hep ön planda tuttuk ve tutmaya da devam edeceğiz.

Girişimci ve insani yaklaşımımızın yansımaları, dünya üzerinde çatışmaların önlenmesi ve barışçı yollardan çözüm kültürünün yerleştirilmesi için harcadığımız bu çabalarda çok net bir şekilde, somut şekilde görülmektedir.

Birleşmiş Milletler çatısı altında kurulmasına öncülük ettiğimiz “Barış için Arabuluculuk” girişimini geliştiriyoruz. Birleşmiş Milletler, AGİT ve en son bu yıl İslam İşbirliği Teşkilatının da Arabuluculuk Dostlar Grubu’nu kurduk ve eş başkanlığını üstlendik. Ara buluculuğun çatışmaların barışçıl çözümü için yaygınlaşması amacıyla çaba harcıyoruz. Birleşmiş Milletler, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ve İslam İşbirliği Teşkilatında Arabuluculuk Dostları Temas Grubu teşkil ederek bunların eş başkanlığını da üstlenmiş durumdayız. Tüm bu politikalarımızı ülkemizi, insanımızı huzur ve güven içinde çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkarma hedefi çerçevesinde yürütüyoruz.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması en temel görevimizdir. İnsanımız her zaman en büyük değerimizi teşkil ediyor. Dünyanın neresinde bir vatandaşımız, soydaşımız, akrabamız varsa biz oradayız. Konsolosluk hizmetlerinin kalitesinin artırılması için gereken tüm imkânları seferber etmeyi önümüzdeki dönemde de sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu düşüncelerle, bir kez daha 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tekrar, görüş ve eleştirileriyle 2019 yılı bütçemizin oluşmasına katkıda bulunan başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olmak üzere ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız olmak üzere, tüm üyelere, tüm milletvekillerimiz ile bütçenin hazırlanmasında yoğun emeği geçen bakanlarımız, bürokratlarımız yine başta olmak üzere herkese gönülden teşekkür ediyorum.

Sizleri saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Oktay.

Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Her ne kadar Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının ifadeleri İç Tüzük’ün 69’uncu maddesi gereğince cevap hakkını gerektirmekte ve kürsüden cevaplamayı talep etmemiz gerekse de yeni durumun kendisinin bir seçilmiş değil, atanmış olmasının ve kendi konuşmasının kapsamını da iki şekilde değerlendireceğimiz için yerimden İç Tüzük’ün ilgili maddesi uyarınca bir açıklama hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının seçilmiş milletvekilleri karşısında, seçilmiş Cumhurbaşkanının atadığı bir teknisyen olarak vereceği yanıtları teknik düzeyde beklemekteydik. Konuşmasının ilk yedi dakikasından sonraki kısmını böyle değerlendiriyoruz, böyle not ettik. Ancak ilk yedi dakikada kullandığı bazı ifadeler, verdiği siyasi yanıtlar aslında Cumhurbaşkanının partisinin grup başkanı ve grup başkan vekilleri tarafından yanıtlanmaya çalışıldı, yanıtları verildi ve grupları tarafından da gördüğümüz kadarıyla takdir edilmişti. Ancak Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının takındığı tutumu, milletin vekillerine karşı, seçilmişlere karşı bir atanmış tarafından yapılmış bir saygısızlık olarak gördüğümüz gibi... (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) ...

kendisini atayan Cumhurbaşkanının partisinin grup başkanı ve grup başkan vekillerinin, verdiği cevapları kifayetsiz bulması ve yetersizlik tespiti gibi parti içinde tartışılması gereken bir soruna da işaret etmektedir. Grup başkanının ve vekillerinin bu yaklaşımdan bir tepki göstermediklerini gözlemlediğimdendir ki kendisinin kullandığı birkaç ifadeye cevap verme zarureti var.

Bizim kullandığımız “tek adam” tanımlamasına itirazda bulundu. Bildiğim kadarıyla, Adalet ve Kalkınma Partisinin Sayın Cumhurbaşkanı hakkında “uzun adam” tanımlamasına, kampanyada kullanmasına Cumhurbaşkanı hiç rahatsız değil, buna rızası var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaadenizle.

BAŞKAN – Evet, toparlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Toparlayalım Sayın Başkan.

1 Ekimde Mecliste hepimizin huzurunda yaptığı konuşmada da Sayın Erdoğan “Yürütmenin tek muhatabı benim.” dedi. Şimdi, kendisine “adam” denmesinden bir şikâyeti olmayan birisi “Tek muhatap benim.” dediğinde ve bu Meclise sevk edilmiş bütçenin altında da geçmiş yıllarda bütün bakanların imzası varken, bu yeni rejim gereği tek imzayı atıp yollayıp buraya da sizi teknik açıklamalar için yollamışken kendisine “tek adam” tanımlaması yapmamızda bence kendisi de hiçbir mahzur görmemektedir.

Bir yanlışa imza attınız, “Seçimle gelen ilk Cumhurbaşkanı.” dediniz. Oysa Kenan Evren plebisiter bir referandumun sonucunda 1982’de sandıktan çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kendisi sıkıyönetimin verdiği imkânları kullanarak bir plebisiter referandumla kendini iktidara, Cumhurbaşkanlığı makamına taşırken siz de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yeter Başkanım. Böyle bir anlayış yok Başkanım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Rica edeceğim Sayın Başkan, söz verirsiniz.

BAŞKAN – Evet, son sözlerinizi alalım.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – OHAL ortamını, OHAL koşullarını istismar ederek yapılan plebisiter bir referandum sonucunda yapılan bir değişikliklikle kendisi 24 Haziranda bu seçim noktasına geldi.

Sayın Başkan, son sözümüz şudur: Arkanızda yazan “Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.” sözü Amasya’da, Amasya Kongresi’nin ruhunun Atatürk’ün dilinden dökülen ve milletin kalbine nakşedilen bir ifadedir. O ifadenin karşısında bir tutum sergilediğimizi söylemek milletin seçtiği, Atatürk’ün kurduğu partinin milletvekillerine, atanmış bir teknisyenin hakkı da değildir, haddi de değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Hadi oradan, hadi oradan!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Özgür Özel esasen kürsüden cevap verilmesi gereken bir sataşmada bulundu ama ben de yerimden cevap vermek istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizin hukukunuzu korudu, nerede sataştı yahu?

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Sataşmadı, hakaret etti.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

4.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, biz, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının konuşmasında herhangi bir saygısızlık görmedik Meclise karşı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bir başka saygısızlık gördük, Sayın Özgür Özel kendi varsayımı üzerinden bize atıfla bizi değerlendirdi, bizim adımıza konuştu. Bu, haksızlıktır; bu kelimenin arkasından gelen kelimeyi kendisi biliyor, onu tekrar etmeyeceğim, ayıptır yani biz de aynı şekilde konuşmaya başlarsak, burada herkes diğerinin yerine konuşmaya başlarsa herhâlde meramları anlatma imkânı olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İkinci bir husus şu: Teknisyenlik meselesi, bütçede de bunu diline dolayanlar olmuştur. Burada da herhâlde bir kitaba atıf yapıyorlar, o kitap üzerinden bu kitaptan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mehmet Uçum yazdı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Evet, Mehmet Uçum yazmış, söylüyor. Mehmet Uçum'un kitabına atıf yapacağımıza Anayasa'ya atıf yapsanız, Anayasa'da var bunlar, Anayasa'da, "Cumhurbaşkanı Yardımcısı" diyor, teknisyen demiyor, "bakan" diyor, teknisyen demiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Anayasa'ya saygılı olmak lazım Sayın Özgür Özel, oradaki terminolojiye de. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Millete saygılı olmak lazım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Bir başka husus, 1982 referandumu darbe şartlarında yapıldı. (CHP sıralarından gürültüler) Ben 1982 referandumunda oy kullandım, sandığım başına gittiğimde "hayır" oyu yoktu, ben getirttim "hayır" oyunu, getirtip kullandım. 1982 referandumu ayrıca yüzde 92'yle geçti. Bu referandum 51,5'a 48,5 geçti, milletin bir kısmı itiraz etti, çoğunluğu kabul etti, o çerçevede geçti. İkisini birbirine benzetmek gerçekten hadsizliktir. (CHP sıralarından gürültüler)

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Türkkan, buyurun.

5.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, 10 sıra sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 11 sıra sayılı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının siyasi mülahazalarla sunduğu bütçenin "siyasi mülahazalar" kısmına katılmıyorum, öncelikle onu belirteyim, çok uygun görmedik ama konuşması sırasında hatibimizin Türkiye'nin büyüme rakamlarıyla ilgili verdiği rakamlara bir itirazı vardı.

Ben Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına bir kere daha hatırlatmak istiyorum müsaade ederseniz. OECD, farklı gelir gruplarına sahip ülkelerin oluşturduğu, bir araya geldiği bir örgüt. Özellikle gelişmiş ülkeler ağırlıkta orada. Gelişmiş ülkelerin büyüme rakamları tabii ki gelişmekte olan ülkelere göre daha küçük yani Hindistan'ın, Çin'in yüzde 7 büyüdüğü yerde Almanya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri yüzde 2,5 büyüyor. Eğer siz bunu esas alırsanız bu çok doğru olmaz. Yüzde 2,5 büyük bir rakam tabii ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bu açıdan büyüme ve diğer ekonomik istatistiklere baktığımızda, bütün dünya, Dünya Bankası ve IMF gibi dünyayı kapsayan örgütlerin istatistiklerini alırlar. Türkiye geliştirmekte olan bir ülke; ekonomik istatistikleri, geliştirmekte olan ülkelerle karşılaştırmak gerekiyor. Büyümede OECD'nin değerlerinin alınması hiçbir akademik ve resmî bir çalışmayı teşkil etmez, sadece örgütün iç değerlendirmesine hizmet eder o. İkinci sırada, Türkiye'nin büyüme gelişmesini hesaplamak, gelişmesine ait ortalamaları hesap etmek için kendine ait istatistik ve akademik çalışmaları kâfidir bunun için. Bugün ciddi anlamda bu konuda çalışma yapan bütün kurum ve kuruluşların, akademik çevrelerin tespit ettiği büyüme yüzde 3,8'i geçmemektedir. 2019'da bunun çok daha düşük olacağı aşikârdır.

Bir de, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay, Türk lirasının dolar karşısında değer kazandığını ifade etmiştir. Sayın Başkan, ben matematik mühendisiyim fazla bilmem matematiği ama 2010 Aralık ayında 1,49 olan dolar şu anda 5,15. Nasıl bir değer kazanmış, onu da takdirlerinize bırakıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bir de konuşmanızda sık sık yoksulluk oranını düşürdüğünüzü ifade ettiniz. Size 4 kişilik ailenin aylık zorunlu harcaması yani yoksulluk sınırından bahsedeceğim. 2015'te ortalama 1.717 liraydı, bugün 5.715 lira yani asgari ücretin 1.603 lira olduğu ülkemizde yoksulluk sınırı 5.715 lira, açlık sınırı 1.754 lira. Yani Türkiye'de 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 1.754 lira, asgari ücret 1.603 lira ve sık sık siz konuşmanızda yoksulluk sınırı oranını düşürdüğünüzü ifade ettiniz. Bu tenakuzu bizatihi yüzünüze ifade etmek için söz almıştım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

6.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, yapılan Anayasa değişikliğinin temel amacının fiilî durumu Anayasa'ya uydurmak olduğuna ve 16 Nisanda oylanan Anayasa metninin sadece cumhuriyetin değil, Osmanlı'nın da siyasal ve anayasal mirasının reddi anlamına geldiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, çok kısa olarak son sözümüzü söyleyelim.

Son yapılan Anayasa değişikliğinin temel amacı, ruhu, hatta bir sayın genel başkanın tespitiyle başlayan durum şuydu: Fiilî durumu Anayasa'ya uydurmak. Fiilî bir durum vardı. Biri Anayasa'ya uymuyordu, Anayasa'yı ona uydurdular. O fiilî durum Anayasa'nın ayaklar altına alındığının, birçok maddesinin fiilen ortadan kaldırıldığının tespitiydi ve buna uygun yazıldı her şey. Ve 16 Nisanda oylanan Anayasa metni maalesef sadece cumhuriyetin değil, gündüzkü konuşmamda ifade ettiğim gibi, Osmanlı'nın da siyasal ve anayasal mirasının reddi ve inkârı anlamına gelmişti ve bu yüzden de o Anayasa ne millîdir ne yerlidir, sadece bir kişiye özeldir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı.

7.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Anayasa'nın yerliliğini ve milliliğini tayin eden; toplum nezdinde müzakeresi, demokratik ve meşruiyetçi bir zeminde, “evet” “hayır” çerçevesinde oylanmasıdır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – OHAL zemininde, OHAL!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – OHAL de anayasal, bu da anayasal.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hastayı “bademcik ameliyatı” diye bayılıp böbreğini almak gibi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – İkincisi, fiilî ve hukukî mesele şu, çarpıtmanın gereği yok: 2014'te Cumhurbaşkanı ilk defa halk tarafından seçildi, o zamana kadar Meclis seçiyordu. Doğrudan halkın seçmesinin sebebi, aksine, demokrasi üzerinde birtakım güçlerin vesayeti, gölgesiydi. O yüzden, “Halk seçsin.” anlayışı çerçevesinde, 2014'te ilk defa halk tarafından seçildi Cumhurbaşkanı. Fiilî durum budur. Hukukî durumun buna uydurulması meselesi, halkın Cumhurbaşkanı seçmesiyle birlikte yeni bir sistem telaffuz edilebilir konusuydu. Biz ümit ve temenni ederdik ki, bu işler konuşulurken “İstemezük” şeklinde bir itirazdan ziyade, katkı verici bir değerlendirme olsun. Ama bunlar da olmadı. Ümit ederim bundan sonra olur.

Teşekkürler. Sağ olun efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun “OHAL de anayasal.” sözüne ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, söz talep etmeyeceğim de... (AK PARTİ sıralarından gürültüler, “Yeter be, yeter ya!” sesleri)

Allah Allah... Binali Bey'in de iradesine itirazınız var.

Tutanağa geçince... Böyle bir hassasiyetimiz var, Sayın Akbaşıoğlu'nun bir ifadesi tutanağa geçti, tutanakta yanıtız kalmadı.

Ben “OHAL şartlarında yaptınız.” deyince o dedi ki: “OHAL de anayasal.” Evet, o da anayasal. Ama OHAL ilan edip OHAL şartlarında anayasayı değiştirmek şöyle bir şey: Hastayı bademcik ameliyatına ikna edip, uyutup sonra böbreğini almak.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler, “Hadi oradan!” sesleri)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O sizin tasviriniz, hakikatle ilgisi yok!

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Binali Yıldırım'ın, hükümet sisteminden kaynaklanan anayasal durumun Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar ile milletvekilleri arasında alt-üstlük gibi yorumlanmasının milletvekillerine de, bakanlara da haksızlık olacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, siz bu kadar konuştunuz, ben de bu Anayasa'nın değiştirilmesinde aktif olarak yer alan birisi olarak birkaç şey söylemezsem herhâlde eksik olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Genel Kurul görüşmelerinde zaman zaman Cumhurbaşkanı Yardımcısının, bakanların statüsüne ilişkin olarak bazı hususlar dile getiriliyor. Bildiğiniz gibi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanlar, Anayasa'nın 106'ncı maddesi gereğince, milletvekili seçilme

yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, yine aynı madde hükmü uyarınca, Anayasa'nın 81'inci maddesinde yazılı şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde ant içerler. Sayın milletvekilleri de göreve başlarken aynı andı içer. Milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından tayin edilen, Genel Kurulda ant içen, yasama dokunulmazlığına tabi olan, göreviyle ilgili suçlarda Meclis soruşturma usulüne tabi olan bakanların, Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor olması gerekçe gösterilerek "memur" veya "bürokrat" statüsünde olduklarını söylemek doğru bir yorum değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yeni sistemde bakanların milletvekili olmaması bir hiyerarşi meselesi değildir; bu durum, erkler ayrılığının tercihiyle ilgili bir konudur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ruhuna uygun olarak "erkler ayrılığı" ilkesi neticesinde, Anayasa'da bakan olarak atanan milletvekillerinin Meclis üyeliklerinin sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Hükümet sisteminden kaynaklanan anayasal bir durumun, Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar ile milletvekilleri arasında bir alt-üstlük durumu gibi yorumlanması sayın milletvekillerimize de, sayın bakanlarımıza da haksızlık olur diye düşünüyorum. Bilgilerinize sunuyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – O yazıyı kim verdi eline?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların yürütme yetkisi yoktur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Giderayak polemik yapmayalım, İç Tüzük 64'ü hatırlatmayalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Seçilme yetkisi vardır, yürütme yetkisi yoktur. Yürütme sadece Cumhurbaşkanıya aittir.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Seçilmiş Cumhurbaşkanıya vekalet ediyorsun. Utanmıyor musun sen? Cumhurbaşkanıya vekalet etmeye utanmıyor musun?

BAŞKAN – Ne dediğini anlamadım?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Utanmıyor musun? Cumhurbaşkanıya vekalet ediyorsun, utanmıyor musun?

BAŞKAN – Sözüünü aynen sana iade ediyorum. Aynen iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sen utan!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yazık, yazık yazık!

BAŞKAN – Ben burada utanılacak bir iş yapmıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ayıp, ayıp, ayıp!

BAŞKAN – Kötü söz sahibindir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yazık!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazıklar olsun sana!

BAŞKAN – Siz daha değişen Anayasa'yı bile öğrenmemişsiniz, Cumhurbaşkanıya ben vekalet etmiyorum, Cumhurbaşkanı Yardımcısı vekalet ediyor. Önce değişen Anayasa'yı okuyun, öğrenin, ondan sonra burada konuşun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkanım hakaret ediyor, gerekeni yapmamız lazım, hakaret ediyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, vekalet etmiyor Cumhurbaşkanı yardımcılarını, vekalet etmiyor.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 10) (Devam)

2.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275); 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan, 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39); 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41); 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 11) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Uğur, Artvin’e git de ayıbın ne olduğunu öğretsinler sana!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanların yürütme yetkisi yoktur. Anayasa’da böyle bir yetki verilmemiştir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

BAŞKAN – ... şahsı adına ikinci konuşmacı aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Aykut Erdoğdu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sevgili milletvekilimiz diyor ki: “Artık gerilmeyelim.” Haklısınız, gerilmeyelim. Ben buraya son konuşmayı yapmaya çıktığımda konuşmamın içeriği... Memleket bir ekonomik kriz içerisinde, bundan hep beraber nasıl çıkarız, bizim çözüm setimiz nedir diye konuşmak için çıktım ama Hükümet temsilcisinin yaptığı konuşma bir çözüm önerisi seti konulabilecek bir çalışma değil, bir konuşma değil, bir içerik değil.

Arkadaşlar, eğitim, tarım, sağlık, adalet anlamında -hadi bunlar nitel konular ama- yani Türkiye ekonomisinin temel değerleri konusunda anlamıyoruz, rakamlar konusunda anlamıyoruz ve gerçekten Türkiye ekonomisinin önündeki en önemli risklerden biri bu konuşmanın içeriği; yani büyüme üzerine sürekli konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2 kere büyüme rakamını değiştirdiniz, yüzde 30 artırdınız, sonra o zemin üzerine bir tartışma yaratıyorsunuz. Sürekli bir 2002 krizi tartışması. Kriz yılına endekslemişsiniz -gerçi bu konuya Milliyetçi Hareket Partisinin sayın yetkilileri cevap verir- ama bir kriz yılı üzerinden bir tartışma noktası çıkarmaya çalışıyorsunuz. Vallahi, kur üzerine “Kur düştü.” lafını duyunca şok olduk. Ya, kur 5,35; nereye düştü? CDS var “Credit Default Swap” yani bizim ülkemizin batma riski bir tür; şu an 400, en kötü durumlardan biriyiz. “CDS düştü.” dedi Fuat Bey. Kim bu metni Fuat Bey’e yazmış vermişse iyi etmemiş yani çünkü ciddi bir risk görüyorum ama daha fazla teknik detaya girmeyeyim. Buradan nasıl çıkarız? Çünkü bir kriz içerisindeyiz. Yani enflasyon 24, faiz 24; faizin 24 olmasına rağmen kur 5,35, işsizlik çift haneli; 6 milyon işsiz, gerçek işsiz, 16 milyon yoksul –dediğiniz gibi değil- yani altı yıldır da aynı bir düz çizgi şeklinde gidiyor. İyi durumda değiliz değerli arkadaşlar ve buradan hep beraber çıkabiliriz siz isterseniz ama istiyor musunuz bilmem.

Değerli arkadaşlar, buradan çıkabilmek için ülkemizde ilk ihtiyacımız, ilk yapısal reform adalet yani hukukun üstünlüğü, yani yargı bağımsızlığı, yani güçler ayrılığı. Adaletin olmadığı bir ülkede yatırım olmaz. Yani yabancı yatırımcılar şimdi pabuçlarını almış kaçıyorlar, yerli yatırımcı da gidiyor. Ee, adalet yoksa yatırım yok, yatırım yoksa ekmecek yok, iş yok; işsizlik var demek. Onun için bir an önce, hiç bak, beş kuruş masraf etmeden bir an önce adaleti restore etmeliyiz.

Değerli arkadaşlar, bu toplumsal kutuplaşma meselesini çözmeliyiz. Meclise de yansıyan bu toplumsal kutuplaşma meselesini çözmeden bu krizden çıkamayız. Yani herkesin terörist olarak suçlandığı, muhalefetin ezilmeye çalışıldığı, birbirimizi gerdiğimiz, kimlik siyasetinin en doruk noktasına ulaşılmış bu ülkede bu toplumsal kutuplaşma içerisinde Türkiye ekonomisine bir çıkış yoktur ve bu toplumsal kutuplaşmayı çözmek, sadece bundan medet ummamak, biraz insani, biraz adil, biraz hakkaniyetli, biraz iyi niyetli olmak, beş kuruş maliyet yok. Şunu çözün, ülkemizdeki yatırımların nasıl artacağını göreceksiniz.

Değerli arkadaşlar, barışçı ve tutarlı bir dış politika yoksa bu krizden çıkış yok. Ya, Orta Doğu'da bütün komşularımızla kavgalıyız. Suriye'yle kavgalı, Irak'la kavgalı, İran'la kavgalı, Rusya'yla ilişki durumumuz karışık.

Yahu arkadaşlar, Almanya'nın Başbakanı Merkel Hanımefendi'ye sizin taraftarınız gazeteler gamalı haç koyuyorlar, bıyık takıyorlar, olmadık hakaretler ediyorlar. Ya, bir ay sonra bakıyoruz "Şansölye Merkel Erdoğan'la" işte, "dünya lideri..." Olmaz bu tutarsızlık. Yani Trump'a neler söylüyorsunuz, Trump'a bir sürü hakaret, sonra Trump'la ayaküstü görüşmek için bekleyen bir pozisyon oluyor. Ee, Putin'e neler söylediğinizi biliyoruz şu uçak düştüğünde, bugün Putin'le hangi noktaya geldiğimizi görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, ihracatçılara soruyorlar: "Sizin en büyük zorluğunuz ne?" "Vallahi, teşvik meşvik değil, ihracat yapacağımız hedef ülkelerle siyasal problem." Ya, bugün Orta Doğu'ya ihracat yapacağız, Suriye'den geçemiyoruz, Irak'tan geçemiyoruz, denizden Mısır'a gitmeye çalışıyorduk, Mısır'la da kavga; Avrupa Birliğiyle kavga, bütün ihracatımız orada. Bizim Avrupa Birliğine üye bir ülke olarak Orta Doğu'daki saygınlığımızı düşünün, o çok yönlü dış politikayı yürüttüğümüzdeki zenginliği düşünün. Bunun için bir kaynağa ihtiyaç var mı? Hayır, bir kaynağa ihtiyaç yok. Tutarlı, barışçı bir dış politika gerekiyor.

Arkadaşlar, kamu yönetiminde şeffaflık yoksa, kamu yönetiminde liyakat yoksa, kamu yönetiminde bütçe disiplini yoksa iyi bir ekonomi yoktur. Ee, şimdi buraya bütçe geldi, Sayıştay yok. Sayıştay Ulaştırma Bakanlığına –Sayın Binali Bey'in eski Bakanlığına- denetim yaptı darmadağın ekibi. Başkan Yardımcısı görevden alındı, "Kendi istifa etti." Arkadaşlar, bu raporlar çıktıktan sonra bir başkan yardımcısı istifa ediyorsa şüphe bırakır. TÜİK'te enflasyon açıklanıyor, tak, başkan yardımcısı görevden alınıyor, "Kendi istifa etti." Ee, kimse inanmaz. Kurumların bağımsızlığına saygı gösterin.

Ya, Merkez Bankasının üzerine bu kadar giderseniz, Başkanını genel merkeze çağırırsanız, Merkez Bankasının itibarı kalır mı? Merkez Bankasının itibarı yoksa paranızın itibarı kalır mı? Ne Merkez Bankasının itibarı kaldı ne de Türk liramızda itibar kaldı.

Değerli arkadaşlar, liyakat yoksa kamu yönetimi çöker. Allah aşkına koskoca Adalet ve Kalkınma Partisinde Berat Bey dışında bir Ekonomi Bakanı yok muydu? Olmaz, yakışmıyor yani Cumhurbaşkanının damadının ikinci adam olarak atanması bu ülke adına doğru bir görüntü değil, sizin adınıza da doğru bir görüntü değil. Liyakati sadakatle karıştırmayın, bürokraside bunu yaptığımız zaman çöküntüye gidiyoruz. Ele gelen metne bakıyorum, vallahi böyle bir metin, böyle bir bütçe tasarısı sunulmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Şey yapmayın çok, yok, sadece böyle çözüm önerilerini anlatmaya çalışıyoruz.

Değerli arkadaşlar, şeffaflaşma sağlamak zorundayız. Devlet şeffaf değilse kaynak israfı olur, yolsuzluk olur. Arkadaşlar, nasıl şeffaflık sağlayacağız? Bilgi edinme hakkıyla. Ne sorsak cevap alamıyoruz. “Aman bunların eline geçmesin.” Biz bu ülkeye vergi veren, bu ülkenin eşit, özgür yurttaşlarını temsil ediyoruz. O bilgiler verildiği zaman yolsuzlukları engellersiniz. O bilgileri Meclisle paylaşıyorsanız, Sayıştayın iyi bir denetimi varsa o bütçe ancak etkin ve verimli olur. Var mı böyle bir şey? Yok arkadaşlar. Ekonomide en önemli şey, öngörülebilirlik. Yerli ve yabancı yatırımcı, sizin bir yıl sonra, üç yıl sonra, beş yıl sonra nerede olduğunuzu görmek ister. Allah aşkına, enflasyon hedefi koyuyorsunuz 2 katına çıkıyor, cari açık hedefi koyuyorsunuz 3 katına çıkıyor. Böyle sizin tahmin edilemez, öngörülemez olduğunuz bir yerde kim güvenip yatırım yapar, kim iş üretir, kim aş üretir? Ve değerli arkadaşlar, en önemli sorunumuz, üretimsizlik, daha doğrusu katma değeri düşük, verimsiz üretim.

Şimdi, bakın, bütün gün burada asgari ücret tartışması yapıyoruz. Evet, asgari ücreti çok artırırsanız enflasyon artar. Peki, asgari ücreti bu seviyede tutarsanız ne olur? Sosyal patlama olur. Bu kadar ağır bir gelir dağılımı adaletsizliğinin olduğu bir ülkede 2 bin lira üzerinden konuşmamalıyız. Bu ekonomi bunu kaldıracabilir, eğer işverenin üzerindeki yükleri düşürebilirse. İşverenin üzerindeki vergi yüklerini düşürün, kamuda da israfı düşürün, birbirini dengeler değerli arkadaşlar.

Peki, yüksek katma değerli üretim için bize ne gerekiyor? Çağdaş, nitelikli bir eğitim sistemi gerekiyor, özgür ve düşünen kafalar gerekiyor. “Gezi’ye çıkarsanız boynunuzu vururuz.” Gezi’ye çıkan 15 milyon insan bu ülkenin insanı, onların da bir talebi var. Yani onun boynunu vuralım, buna “terörist” diyelim. Düşünmesine izin verin, gençlerin itiraz etmesine izin verin, özgür bireyler olarak yetişmesine izin verin ki oradan bir üretim, katma değeri yüksek üretim çıkar. Aksi takdirde, milli kaynaklarımızı ham madde olarak ihraç ederiz ve karşılığında hiçbir şey alamayız. Çok büyük bir borç sorunumuz var, siz ister kabul edin ister etmeyin. Bugün 456 milyar dolar dış borcumuz var ve biz her yıl 50 milyar dolar cari açık vermeden, bu dış borcu büyütmeden yaşayamıyoruz. Peki, dış borcu nasıl düşüreceğiz? İhracatımızı artırmamız lazım. İhracatı artırma yolu olarak kuru düşürmeyi düşünüyorsunuz? Kurla mücadele... E, kurla mücadele ne? “Asgari ücret düşsün, ücretler seviyesine baskı uygulayalım. Bizim alın terimiz ucuzlasın, ham madde satalım.” Arkadaşlar, böyle olmaz. Bunun için yapılması gereken, o yukarıda hiçbir maliyeti olmayan önlemleri aldıktan sonra... Bir bakın dünyanın diğer ülkelerine; Finlandiya’da, İsviçre’de, İzlanda’da... Daha kötü bir ülkeyiz. Ama onlarda hukukun üstünlüğü var, onlarda demokrasi var, onlarda bütçe disiplini var, onlarda kamu denetimi gelişmiş. Bizde bir düşmanlık teorisi üzerinden elimizde olan bütün kaynakları yok etmeye çalışıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şu Kamu İhale Kurumunun durumuna bir bakın, Kamu İhale Kanunu’na bir bakın, büyük bir kayıp. “Gelirlerimiz artmıyor, giderlerimiz artıyor.” diyorsunuz. Bu kadar yolsuzluğa, israfa olur değerli arkadaşlar. Sayıştay Kanunu’nu tekrar düzeltelim, Kamu İhale Kanunu’nu tekrar düzeltelim, Kamu Sözleşmeleri Kanunu’nu düzeltelim, 30 milyar tasarruf ederiz.

Şu üçüncü havalimanını anlattım. 6 milyar avro zarar var. Değerli arkadaşlar, yazıktır, günahtır ya, vallahi düzeltilebilir, vallahi giderilebilir bunlar. Ve şunu söyleyeyim ama sizin buna niyetiniz yokmuş gibi görünüyor, buna niyetiniz varmış gibi davranmıyorsunuz. Ve şu gün neye ihtiyaç var biliyor musunuz? Bir Kuvayimillîye ruhuna ihtiyaç var, bir millet iradesine ihtiyaç var, bir memleket sevgisine ihtiyaç var. Sanıyorum ki kurduğumuz cumhuriyeti kurtarma görevi de bize düşecek ve inşallah bunu da biz başaracağız diyorum.

Saygılar sunuyorum. İyi akşamlar diliyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın oylamalarını yapacağız.

Teklif ve tasarı açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Teklif ve tasarrının açık oymasının elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için üç dakika süre veriyorum. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için öngörülen süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı: 502

Kabul : 335 (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ret : 166

Çekimser : 1 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Burcu Köksal

Rümeysa Kadak

Afyonkarahisar

İstanbul”

Dolayısıyla 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi kabul edilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce iki konuşma arasında sizin de dikkatinizi çeken, tepki gösterdiğiniz bir diyalog gerçekleşti. Bu diyalogla ilgili, diyalogun özüne yönelik hiçbir şey söylemeksizin, hiçbir milletvekilimizin, hiçbir Cumhuriyet Halk Partili milletvekilinin Divana karşı, oturumu yöneten başkan vekiline ya da Meclis Başkanına karşı bir hakaret ya da bir saldırı niyetinde olmayacağımı kayıtlara geçirmek isteriz.

Teşekkür ederim efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı açık oylama sonucunu okuyorum:

“Oy sayısı: 495

Kabul : 334 (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ret : 160

Çekimser : 1 (x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Burcu Köksal	Rümeysa Kadak
Afyonkarahisar	İstanbul”

Hayırlı olsun.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı kabul edilerek kanunlaşmıştır, hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ederim.

Emeği geçen başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı, üyeleri, bakanlar, bürokratlar ve Genel Kurulda görüşmelerde katkısı bulunan bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum, sağ olun.

Anayasa'nın 92'nci maddesi kapsamında sunulan Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 25 Aralık 2018 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun. İyi geceler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kapanma Saati: 01.51

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 10) 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 11) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 10
 Oylama Saati : 01:31
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 333
 Reddedenler : 164
 Çekimsizler : 1
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 5
 Toplam : 503
 Açık Üyelikler : 5
 Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 11
 Oylama Saati : 01:39
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 333
 Reddedenler : 160
 Çekimsizler : 1
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 2
 Toplam : 496
 Açık Üyelikler : 5
 Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Red	Red
Adana	Buht	Burhanettin	CHP	Red	Red
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Red	Red
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Red	Red
Adana	Saneroglu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Red	Red
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Red	Red
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Firat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Red	Red
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Red	Red
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Red	Red
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Red	Red
Ağrı	Özürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Anasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Red	Red
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Alıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Red	Red
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Aydın	Barış	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bal	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Red	Red
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Kabul	Kabul
Ankara	Dumaz	Sadık	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Emir	Murat	CHP	Red	Red
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Red	Red
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Red	Red
Ankara	İşler	Enrullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Red	Red
Ankara	Kerestecioglu Demir	Filiz	HDP	Red	Red
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Red	Red
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Red	Red
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Taşcier	Caner	CHP	Red	Red
Ankara	Taşlıca	Nevin	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Red	Red
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Dumuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Red	Red
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Ferdun	İYİ PARTİ	Red	Red
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Red	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Red	Red
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Red	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertuğ Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Red	Red
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Red	Red
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Red	Red
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Red	Red
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Red	Red
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Çaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Red	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Özcan	Tanju	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Red	Red
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
Bursa	Altıaca Kaysıoğlu	Nurhayat	CHP	Red	Red
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Red	Red
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Kabul	Kabul
Bursa	Çavuşoğlu	İlhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Red	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Enine	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Red	Red
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşıoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivircioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Red	Red
Denizli	Arslan	Kazım	CHP	Red	Red
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Red	Red
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	CHP	Red	Red
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salihe	HDP	Red	Red
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Farisoğulları	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Güzel	Senra	HDP	Red	Red
Diyarbakır	Mızraklı	Adnan Selçuk	HDP	Red	Red
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Red	Red
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Red	Red
Diyarbakır	Taşçier	İnanç	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Red	Red
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Red	Red
Edirne	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Red	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Semin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Güsel	CHP	Red/Mük.	Red
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul	Kabul
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Red	Red
Erzurum	Taşkesenlioğlu	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Çakarözer	Utku	CHP	Red	Red
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Anıslan	İYİ PARTİ	Red	Red
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Red	Red
Gaziantep	Atay	Semet	MHP	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Red	Red
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhiittin	MHP	Kabul	Kabul
Gaziantep	Tognul	Mahmut	HDP	Red	Red
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Red	Red
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Tıgılı	Necati	CHP	Red	Red
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Diñç	Husret	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hakkari	Güven	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Red	Red
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul
Hatay	Mengülioğlu	Bans Atay	TIP	Red	Red
Hatay	Özel	Abdülkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Red	Red
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Red	Red
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Red	Red
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Red	Red
Mersin	Başanır	Ali Mahir	CHP	Red	Red
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Red	Red
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olca	MHP	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Red	Red
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdalı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Red	Red
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkan	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rüvan	HDP	Red	Red
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Red	Red
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gançe	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul/Mük.	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Red	Red
İstanbul	Andıcan	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arıncı	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Arıkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın Yılmaz	Emine Sare	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Red	Red
İstanbul	Ayrım	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Red	Red
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bözkr	Volkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İl	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Red	Red
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Red	Red
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Denaröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Ermete Güzlar	CHP	Red	Red
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Red	Red
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Red	Red
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Red	Red
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Red	Red
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Red	Red
İstanbul	İslam	Nazir Cihangir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Red	Red
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil Sütü	Salih Sera	CHP	Red	Red
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Red/Mük.	Red
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Red	Red
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Red	Red
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Red	Red
İstanbul	Kescici	İlhan	CHP	Red	Red
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Red	Red
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Red	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
İstanbul	Özdağ	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Red	Red
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şatroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Red	Red
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Çekimsiz	Çekimsiz
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şik	Ahmet	HDP	Red	Red
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Red	Red
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Cürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Red	Red
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semah	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Zeybek	Cökən	CHP	Red	Red
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Red	Red
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	CHP	Red	Red
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Red	Red
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hanıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Derişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Red	Red
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözgeçü	Serpil	HDP	Red	Red
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tunçay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Red	Red
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Red	Red
İzmir	Sertel	Atıla	CHP	Red	Red
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Red	Red
İzmir	Yıldırım	Binalı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kars	Bilgen	Ayhan	HDP	Red	Katılmadı
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Red	Red
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Ank	Çetin	CHP	Red	Red
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Red	Red
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhasaki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Red	Red
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Red	Red
Kocaeli	Çakır	Sani	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Kaplan Hüriyet	Fatma	CHP	Red	Red
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Red	Red
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Red	Red
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Ağrah	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Akı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Konya	Altunyalduz	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Şener	Abdülilatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Eriş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul
Kütahya	Gözel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Red	Red
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Red	Red
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul
Malatya	Kahtah	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	İYİ PARTİ	Red	Red
Manisa	Aydenir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Red	Red
Manisa	Başevingen	Bekir	CHP	Red	Red
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcı	Semra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Red	Red
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kılıç	İnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Çelik	Tuma	HDP	Red	Red
Mardin	Denirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Diñçel	Şeyhmas	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Mardin	Ginay	Ebrü	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Red	Red
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Red	Red
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Red	Red
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Red	Red
Muğla	Erol Cökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Gargin	Süleyman	CHP	Red	Red
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Red	Red
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Red	Red
Muş	İşık	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Kocyiğit	Gülüstan	HDP	Red	Red
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Sanaslan	Faruk	CHP	Red	Red
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Red	Red
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Red	Red
Ordu	Enginyurt	Cemal	MHP	Kabul	Kabul
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhanmed	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhanmed Levent	MHP	Kabul	Kabul
Sakarya	Dıkbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdogan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Red	Red
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Kırcah	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	MHP	Kabul	Kabul
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Red	Red
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Red	Red
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Red	Red
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İl	Seyah	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Siirt	Taş	Sıdık	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Red	Red
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Seniha	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Red	Red
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygün	İlhami Özcan	CHP	Red	Red
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Red	Red
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Red	Red
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Red	Red
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Red	Red
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Red	Red
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Gülelder	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Red	Red
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Red	Red
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Red	Red
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Red	Red
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Van	Gılaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Orhan	Muazzaz	HDP	Red	Red
Van	Özgökçe Ertan	Bedia	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Red	Red
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Red	Red
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Red	Red
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Red	Red
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Red	Red
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Red	Red
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Red	Red
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Red	Red
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştü	HDP	Red	Red
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Red	Red
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Red	Red
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
İğdir	Eksik	Habip	HDP	Red	Red
İğdir	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükömlü	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yalova	Özel	Özan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	CHP	Red	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 10	S. S. 11
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Kabul	Kabul
Osmaniye	Dummuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Red	Red
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 2

**39'UNCU BİRLEŞİM
21 ARALIK 2018 CUMA
SAAT: 14.00**

DANIŐMA KURULU ÖNERİSİ

1.-2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesinhesap Kanunu Tasarısının yapılacak görüşmelerinde, gruplar ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütme adına yapılacak konuşmaların 5'inci ve 8'inci turlarda 60'ar dakika, diğer turlarda 70'er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütmeye 80'er dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) önerilmiştir.

(Genel Kurulun 10.12.2018 tarihli 28'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİSİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesinhesap Kanunu Tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 10 Aralık 2018 Pazartesi gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1'inci ve 2'nci sıralarında yer alması; bütçe görüşmelerine 10 Aralık 2018 Pazartesi günü saat 13.00'te başlanması, Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesinhesap Kanunu Tasarısının görüşmelerinin bitimine kadar, resmi tatil günleri dahil, her gün saat 11.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunması,

Görüşmelerin oniki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 21 Aralık 2018 Cuma günü görüşmelere saat 14.00'te başlanması ve bu birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesinhesap Kanunu Tasarısının görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde Yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, gruplar ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütmeye de 60'ar dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), kişisel konuşmaların ise onar dakika ile sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesinhesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesinhesaplarının görüşülme günlerini belirten programın TBMM Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesinhesap Kanunu Tasarısının maddelerinin oylanması,

Tüm turlarda yapılacak görüşmelerde, gruplar ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütme adına yapılacak konuşmaların 60'ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük'ün 61'nci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere iki üyeye söz verilmesi ve bir üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütmeye 60'ar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), İçtüzük'ün 86'nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 4.12.2018 tarihli 25'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

39'UNCU BİRLEŞİM

21 ARALIK 2018 CUMA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 10) 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 07.12.2018) (X)

2.- (S. Sayısı: 11) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275), 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2017 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/38), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 2017 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/39), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/41), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 183 Adedi Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, 2 Adedi Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve 10 Adedi Diğer Kamu İdarelerine Ait Olmak Üzere Toplam 195 Adet Sayıştay Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/40) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi:07.12.2018) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

12'nci Gün

21.12.2018 CUMA

Saat : 14.00 – Program bitimine kadar

- BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNDE SON KONUŞMALAR

(CHP, MHP, İYİ PARTİ, AK PARTİ, HDP)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 80'er dakika)

(İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre yapılacak konuşmaların süresi: 10'ar dakika)

- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile

2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesinhesap Kanunu Tasarısı'nın açık oya sunulması.

- İstemi hâlinde Yürütme adına konuşma.

